

KOPPÁNY ZSOLT

FELTÁMADÁS ÉS AZ ÉLET

avagy az apokrif sírbatétel

Regény
(tetézve drámatöredékekkel)
(2001-2003)

Szerkesztő: Székely Magda

A szerző kézsókkal köszöni
Juhász Szidónia, a *Kieselbach Galéria* munkatársának önzetlen segítségét!

© Koppány Zsolt, 2006.

TARTALOM

ELSŐ SEB

Feltámadás és kezdődik az élet

MÁSODIK SEB

Koprázi utolsó novellafüzére

Plumbum

Tinnitus

Tabula rasa

A kilences mennybemenetele

HARMADIK SEB

„A szerelem sötét verem”

NEGYEDIK SEB

A megalázottság eskalációja

ÖTÖDIK SEB

Az apokrif sírbatétel

ELSŐ SEB

Feltámadás és kezdődik az élet

Megmozdult a föld.

A szeizmográfot mély depressziójából hiába próbálta kibillenteni. Földrengés helyett föltámadás. Két ember csúszott, vonaglott a földben. Egy férfi és egy nő. Arccal előre, gyökerek és csontok közt, a Farkasréti temető művészdombjáról. Nem látták egymást a feneketlen sötétségben. Nem is szóltak. Pedig kéz a kézben, mintha egy strand valamelyik csúszdájáról kanyarogtak volna a víz felé, hogy nagyot csobbanva, visítózva kikászálódjanak a partra.

Hajnalodott. Levelek kapaszkodtak a fákra, egérfüles rügyek bámulták a rácsos fényt, ahogy beszüremlett a sírok közé. Hűvös harmat csillogott a keresztfákon, köveken, márványokon, szürke, fekete, barna fény, de fény, s a két ember a temető legszélesebb utcájára gurultak. Mint két embrió csavarodtak egymásba. Nem tudtak megszólalni. Tele földdel a szájuk. A nő befont hajából szobrot formázott a sár. A férfi sűrű göndör haja letapadva takarta tekintetét, szeme csukva, szakála üveg-kemény.

Nyöszörgés hallatszott. - Margit... Élünk? - A nő nem szólt, csak intett töpörödött kezével, hogy él. - Gyere, próbáljunk meg fölállni.

Talán még az Andrássy út 60-ban félholtra vert rabok is gyorsabban álltak föl a véres betonról, mint itt, ez a két ember. De fölálltak. Egymásba kapaszkodva, vonszolva testük, kutat kerestek. Mindegy volt milyen víz, ipari, vagy ivó, de meg kellett mosakodni. Csikorogva nyílt a csap, a férfi mutatta a nőnek, hogy vegyen vizet a szájába, és ujjával piszkálja ki a földet, köpjön, de ne nyeljen semmiképp, s ha minden föld, sár kijött, akkor gargalizáljon a metszően hideg vízzel. Megmosták az arcukat is. Egymás szagát nem érezték, pedig a földszag meglapult a porusok mélyén, s hiába a kiskosztüm, a férfin az öltöny, mely ruhadarabok cafatai jótékonyan takarták a takarnivalókat, a többit meg a rászáradt sár repedező szürkésege, hol a hajszálárkok mélyén sárga volt a bőr. - Látod? Berény Róbert sírja. Az meg ott Bernáth Aurélé. Művészek közt csúszunk ki az útra. Biztató jelek!

A nő a haldokló ember semmibe vesző pillantásával jelezte, hogy nem érdekli miféle sírok közt értek partot, nem értette, hogy mi ez az egész, hogyan kerültek ide, ahová annyit jártak még a nyolcvanas években, mert itt csend volt, béke volt, és mindig hűvös. A legvadabb nyári tombolásban is, de mi ez a szörnyű megérkezés, miféle ruhában jöttek sétálni, hány óra van, hiszen ha hajnalodik, akkor ők még javában aludtak otthon, a peremváros egyszobájában, erre most itt állnak rogyant térdrel. A férfi érezte, hogy a Margitnak szólított nő nem ért semmit. - Halottak voltunk. Érted? Halottak. És most föltámadtunk. Pedig sohasem hittem a test föltámadását! Csak az örök életben hittem, valahol a mennyekben, a lélek örökkévalóságát, és most tessék, itt állunk, mert meghaltunk, az biztos, csak azt nem tudom mikor, nem tudom, most mi van, hányadika, de tavasz van az bizonyos. Gyere, menjünk ki innen, menjünk haza, aztán majdcsak rájövünk mindenre, mert kiválasztottak vagyunk; érted, hogy ez mit jelent? Kiválasztottak. Isten föltámasztott minket, megadta, amit ígért, a test föltámadását. A korpuszt!

A temető kapuja zárva volt még. Átmászni a kerítésen? Gyöngék voltak, gyöngébbek az egérfüles rügyeknél, a leveleknél, a nyüzsgő temetőbogarak hada meg maga volt a súlyemelő-válogatott a félig élő, félig még holt emberekhez képest. A kapu tövében őrbódé, de most senki, aki őrt állt volna. Ide húzódtak be, csak kinyit a temető; reggel nyolckor biztosan, akkor majd kiosonnak, de hogyan tovább? Villamoson? Buszon? Taxival? Hát ki venné föl e két túl-

világi utast, ki bírná elviselni ezt a bűzt, talán a rendőrség... de akkor jönnek a keresztkérdések, és még meg is vernék őket a hatóság félrevezetése végett, mert mi az, hogy föltámadotak, amikor egyszerű hajléktalanok, akik így akarnak bekerülni, sztárrá válni a médiában, hogy kitalálták ezt a mesét, mert ezeknek még Jézus Krisztus is csak mese, nem ártalmas, de butító, elvonja a gyermek egészséges tudásvágyát, és kézzel fogható haszna annyi, mintha Andersent olvasnának. Nem. Inkább gyalog kellene nekivágni. De a peremváros messze van. Örülnek, ha a túloldalra átvonszolódnak. A férfi most már ideges volt, hiába a hosszú halál és ez a furcsa föltámadás, kezdett magához térni, hiszteroid alkata a régi volt ismét, anyázott, szidta a főnnálló rendszert, és többé nem érdekelt semmi. Csak jönnének már, hogy kinyissák ezt az átkozott kaput! Egy ember. Kulccsal a kezében. De nem jött senki. Összebújtak és mély álmot, halálos álmot csukta le szemüket. - Hé! Ébresztő! No. Eridjenek innét. Ez már mégiscsak sok! Már a pályaudvar sem elég? Itt csöveznek, ahelyett, hogy elmennének dógozni! - Középkorú férfi állt fölöttük munkásruhában, térdig érő zöld gumicsizmában, azzal rugdosta az oldalukat. A pár föltápáskodott, a férfi beletúrt szakállába, melyből rögdarabok hullottak a földre. - Nyugalom barátom! Nem hajléktalanok vagyunk mi!

- Hát persze, hogy nem! Halottak, akik föltámadtak!

- Hát ezt meg honnét tudja?

- Maga viccel velem? Mert én viccelek. De nem sokáig! Kihajtom magukat innét, mint a disznókat, mikor ganajozom őket. Na, kifele, amíg jókedvemben vagyok.

- Mi tényleg föltámadtunk...

- Eridjenek!

- Legalább azt mondja meg, hogy hányat írunk. Milyen év, hónap, nap.

- Van fegyverem is. Az ilyenek ellen. Tényleg ne tessenek fölhúzni, mert ha én fölhúzom...

- Tényleg... mondja már meg... könyörgöm. - A munkaruhás, nem mintha szánta volna őket, kinyögte. - 2000. Húsvét hétfője van. Fürödjön le, aztán menjen locsolkodni. Tojás helyett meg kérjen kis lóvét!

- Köszönöm szépen... köszönjük. Kétezer... hétfő... húsvét. Gyere Margit, menjünk.

A villamosmegállóban senki. A villamoson se. A vezető megborzadva a látványtól továbbhajtott... - Rohadjon le a szíved! - A férfi öklét rázta a távozó jármű után.

Hogyan jutottak végül haza, a peremvárosba? Hogyan látták viszont egyszobájukat? Marhákat szállító teherautóra kapaszkodtak föl, mely a Vágóhídnál megállt, ők meg leugrottak, s a HÉV-sínek mentén dülöngéltek az otthon felé. Már a délutánba fordult az idő, mire megérkeztek. A férfi megállt az andráskereszttel megerősített fakapuban, mögötte a nő lágyan lökte meg, hogy gyerünk már, elég volt ebből a halottasdiból, ha élnek, akkor élnek, fürödjének már meg, heverjenek végig a sezlonyon, éhesek is, ki tudja mióta nem ettek semmit, mert egyikük sem emlékezett arra, hogy mikor kerültek sírba, mikor csukták le a szemüket, ha lecsukták egyáltalán. Az udvaron embermagas gaz. A kicsi ház, mely az egyszobát rejtette - sehol. Csak vele szemben az omladozó sufni állt még, palateteje a jobb felső sarokban ék-alakban beszakadva. - Mi ez! Hol a ház? Ki tette ezt?

A romok közt semmi. Kapingáltak, akár a tyúkok. Hátha valami jel, valami maradvány, hogy kik ők, mikor haltak meg, miért kellett meghalniuk, egyszerre pusztultak, vagy külön-külön. De semmi. Csak törmelék, tört cserepek. A többit széthordta az utca népe, ólnak jó lesz a téglá, a cserép is elmegy, a telket nem lehetett ellopni, kihúzni a kapun, mint a szőnyeget, de akkor ki itt az úr? Kié-e darabka föld, mely alig volt 120 négyszögöl? - A sufniiban alszunk.

Az üstöt magam foltoztam, működnie kell. Fa is van itt bőven. Ezt már lopni sem volt érdekes. A kút! - A férfi a kúthoz rohant. Működött! - Melegíték vizet és megfürösztetek. Ha még megvan a nagylavór. Ha nem, akkor a fateknő. Az biztos nem kellett senkinek. És valóban. A sufni üres volt, az üst itt állt a sarokban, több mint ötven liter vizet lehetett benne melegíteni, a behorpadt öntözőkannával telehordta vízzel, majd alágyújtott. A repedt fateknő, akár temetésen a koporsó födele falhoz támasztva. - Jó lesz ez is, Margit. Holnap aztán bemegyünk a tanácshoz, hogy mondjanak valamit. Meg egyáltalán. Ki bontott itt. Miféle eljárás ez!?

Mindketten lefürödtek, darab szappan is akadt, félig elhasznált Flóra. Esteledett. Aludni kellene valahol. De itt, a sufni fatrepijén? Sehol egy darab rongy. A férfi hanyatt feküdt, a nő meg odakucorodott mellé. - Feküdj csak rám. A vállamon elfér a fejed. A rongyainkkal takarózunk.

Dél volt, mire fölébredtek. Még fáradtabbak voltak, mint a föltámadáskor. Mert ez már az élet volt, annak minden békétlen fájdalmával. - Ébresztő! Te Margit, nekem mi a nevem? Mi? Mert én tudom, nekem eszembe jutott minden. Csak azt nem tudom, mikor haltunk. - Margit nagy és álmosan kék szemét a férfira emelte. - Jóska vagy. Igaz?

- Bezony ám! Koprázi József vagyok! A mai magyar irodalom jelese! Te pedig... szóval te vagy aztán az igazi művész! - Én-e? - Te bizony! Káprázatos Margit vagy. Lépés- és ugraművész, ugráfus. A Magyar Állami Műház tagja. Ugrakari tag. Most már emlékszel?

Margit - akire ez nem volt jellemző -, emlékezett. Arra is, hogy majdnem belehalt abba a hihetetlen taposómalomba, ahol se szerep, se ugráfia nem jutott neki, csak a botrány, Koprázi József fenyegetőzése, és még az is eszébe jutott, hogy az idegbetegség megnémította.

- Irány a tanács, Margit. A ruhát is ki kellett volna mosnunk... Most már mindegy, majd csak elviselnek valahogy...

Kedd lévén a nép dolgozni volt, már akinek akadt munka, aki meg csak úgy tengődött, az a kocsma mélyén húzta meg magát üveg sörrel a kezében. Átvágtak a főtéren és benyitottak a szocreál építésű hivatalba. Koprázi József visszahőkölt és föl nézett a homlokzatra. Mi a fene? - Nézd csak Margit! Polgármesteri Hivatal. Érdekes, nem is olyan régen még tanács volt itt. Hát nem emlékszel? Itt volt a polgári esküvőnk... Hát mi történt itt? - Halotti anyakönyvi kivonatok első emelet 128-as szoba. Ahogy fölérnek, mindjárt jobbra a második ajtó. A kolléganő ebédel. Addig várjanak, van ott pad. Meg kávéautomata. Koprázi csak úgy maga elé mormolva mondta, hogy fene a kolléganő emésztőrendszerét, meg hogy fillérjük sincs, és nem ettek nem ittak ki tudja mióta.

Az anyakönyvi hivatal vezetőjének súlyos cipőkopogása jelezte, hogy testes asszony, kissé fűjtatva érkezik az első emeletre. Koprázi fölállt, majd visszanyúlt Margit könyöke alá, hogy ő is álljon, mert ez a pufókás arcú, teltkarcsú nő észre sem vette őket, s már be is csukta maga mögött az ajtót. - Mint eb a szaharát... ezt mondta mindig a fater. Úgy hagyott itt minket. Érted a dumát? - Margit nem értett semmit, bágyadt volt, szemhéja félig leeresztve, de megszólalni, jelezni legalább kézzel, hogy igen értem, vagy nem értem, azt soha! Koprázi bekopogott az ajtón. Semmi. Még egyszer, most már erősebben, s krárogott hozzá. - Tessék! - odabentről csak ez a gyengécske tessék szűrődött ki a folyosóra. Benyitott. Margit szorosan mögötte állt, a nő föl sem nézett az előtte tornyosuló papír-halomból, de intett, hogy foglaljanak helyet. Kopráziék megilletődve ültek le a szkájhuzatú fotelekbe. A férfi szeme azonnal végigröpült az apró szobán, a képeket fürkészte, Csontváry Magányos cédrusát a színét vesztett nyomaton, amott M.S. Mester mennyekbe látó képe fakón, nyersfa keretben. A dohányzóasztal fényezett felületén horgolt, ízléstelen terítő, két szemközti sarka az asztal alá lógva bámulták egymást. Hamutál sehol. Pedig de rágyújtott volna Koprázi József! De tudta, ha

nincs jele a dohányzásnak, még megkérdezni sem illik, szabad-e rágyújtani. Meg aztán mit szívott volna a saját kisujján kívül? A nő rájuk nézett és beleszimatolt a levegőbe. - Maguknak földszaguk van!

- Igen, kedves asszonyom... bocsásson meg, Koprázi József író, ő meg a feleségem, lépés- és ugraművész, az Állami Műház volt ugrakari tagja... ezek szerint... szóval hiába fürödtünk meg... tetszik tudni tegnap, húsvét hétfőjén jöttünk vissza a Farkasréti temetőből.

A nő most már fölállt, mert egy szót sem értett az egészből. Temetőből hazajönni még nem jelent földszagot. - Mi halottak voltunk kérem szépen. És tesszen látni a csodát, most itt állunk, élünk, és szeretnénk megtudni, mikor haltunk meg, ki bontotta le a házunkat, kitől kapunk egy kis pénzmagot, hogy meg tudjunk ebédelni...

- Már megbocsássanak, de én, mint meggyőződéses kereszténydemokrata, csak Krisztus föltámadásában hiszek. Erre megjelennek önök és...

- Hát akkor nézzen bele a papírjaiba...

- Itt már nincsenek papírok. Számítógép végez minden munkát.

- Akkor pillantson a gépébe. Koprázi József és Káprázatos Margit...

- Már mondták. De... körülbelül mikor tetszettek meghalni?

- Fogalmunk sincs. Pillanat! Amire még tisztán emlékszem, hogy kikiáltották a Harmadik Köztársaságot!

- Akkor 1989-ben. Na, ez valami. Kis türelmet. Én utánanézek a gépben. Addig elmehetnének az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálathoz. Megvizsgálják önöket. Nincs-e valami fertőző betegségük. Vért vesznek, tüdőrontgen, kardiológiai vizsgálatok. Aztán bemehetnek a kerületi Vöröskereszthez, hogy valami normális ruhát kapjanak. És itt van két élelmiszer-jegy. Ebből hideget és főttet is vehetnek maguknak. Holnap délelőtt tízre várom magukat a leletekkel együtt...

- De kérem! Hol aludjunk? A suf niban töltöttük az éjszakát a fatrepnin! - Koprázi most már fölemelte a hangját. Az előadónak szeme se rebhent. Megszokta már a szidalmakat. Két halott azonban biztosan nem kopogtatott ajtaján eddigi praxisában. De mit bánta ő! A halott is csak ügyfél, akár az élő. Kicsit macerásabb, hihetlenebb, de emberek ők is, még ha nem élnek is, bár ezek itt ketten nagyon is úgy tűnnek, mintha...

Káprázatos Margit csinos kis szoknyát kapott, magassarkú cipőt, fehér blúzt, csupa új holmi, gazdagoktól levetett, Koprázi farmert választott, egyszerű fekete inget, vékony pulóvert, és cügos cipőt. Margit ragaszkodott finom vonalú apró bugyijához, majd kimosom, mondta, de más bugyiját nem húzom magamra. Koprázi nem volt finnyás, két alsónadrágot is kért és egyetlen atlétatrikót. - Majd ha lesz egy kis pénzünk, veszek neked mindent. Új bugyit, illatszert, harisnyát - nyugtatta Káprázatos Margitot, akinek haja olyan volt, mint a legszebb lósörény, Koprázi fizimiskája is kezdett emberi formát fölvenni, szakálla nyírva, olyan borostásra véve a figurát, haja fürtökben csavarodva hullott a homlokába. Az ÁNTSZ tisztasági fürdőjében szorgos kezek végképp élőkké emelték a két halottat. Pedig éltek ők, de az utca embere retteg a szellemektől, nem hisz a föltámadásban, a mennyország meg itt van a földön, ahogy a pokol is.

Koprázi József mindenhez értett egy kicsit, így hatalmas hipochondriája arra készítette, hogy laikusságához mérten a legmélyebbre ásson az orvostudományban. Így aztán kézbe vette mindkettejük vérleleteit, átfutott a számokon és bólogatott, kijelentette, hogy makkegészségesek, jó a kreatinin, a májképletek is kiválóak, nála magas a koleszterin, de ezt tudta régen,

apjától örökölte, figyelmeztették is, hogy kevesebb cigaretta, semmi állati zsír. A kvalitatív és kvantitatív teljes vérképek is abszolút negatívak! A vizelet meg? Még üledék sincs bennük! A vizsgáló orvos azonban kijelentette, hogy a földszag a pórusokon keresztül kopogtatás nélkül beszüremlett a lágyrészekbe, az erekbe, zsigerekbe és végtelen álmra hajtotta láthatatlan fejét. Nincs az a párizsi parfüm, mely megszabadítaná őket, ezért meg kell tanulni együtt élni ezzel a szaggal, mely kopik majd az évek során, de ki nem pucolódik. Sebaj, legyintett Koprázi, maga a föltámasztott Lázár, akinek nem föld, de hullaszaga volt, hol tudott volna ilyen vérképeket produkálni? Földszag, földszag. Ott eszi a fene, de élnek, ruhájuk friss, fertőtlenítőillatú, mely az óceánt idézte Koprázi képzeletében, bár még sohasem látta, szimatolta az óceánt. A három közül egyiket sem. Délelőtt tízkor ott toporogtak a Polgármesteri Hivatal első emeletén, csupa negatívval, tüdőileg is.

Az előadó már várta őket. Arca mosolyosabb volt, mint tegnap, a számítógép „egerével” maszatolt. Dűnnyögött hozzá. Majd hirtelen kimondta. - Maguk tényleg meghaltak. 1989. Karácsonyán. A szenteste délelőttjén.

- Tíz év a földben! - Koprázi lecsuklott a fotelbe. Margit állt, majd finoman, szoknyáját maga alá hajtva, leült.

- Tíz éve. - Bólintott a nő. - Bár ez egyszerűen lehetetlen, de ebben a világban bármi megtörténhet, úgyhogy én már semmin se csodálkozom. Pontosan 13 óra 25 perckor találtak magukra. Egy bizonyos Szentpétery néni, aki bejglit vitt magukhoz. A padlón heverték és fogták egymás kezét. Az Igazságügyi Orvostani Intézetben megállapították, hogy semmiféle külsérelmi nyom nem volt föllelhető a testeken, toxikus hatás sem érte önöket, beleértve a különféle gázokat is, és az önkezűség is kizárva. Ma sem tudja senki, hogyan is haltak meg tulajdonképpen.

- Úgy ahogyan föltámadtunk! Azt sem tudja senki, hogyan és miért.

- Igen... ez a legnagyobb gondom nekem is. És jut eszembe, én is ott voltam a szertartáson!

- Kegyed? - Koprázi fölugrott és közelebb hajolt a nőhöz.

- A Római Katolikus Anyaszentegyház peremvárosi plébánosa búcsúztatta magukat és egy lépés- és ugraművész, bizonyos... hogy is hívják? Itt van a fejembe n...na! Nagyon híres volt! Igen. Girej Viktor.

- A Mester? - Káprázatos Margit is fölugrott és mintha öntözőkannából locsolnának, könnyei zuhogtak.

- És még özv. Káprázatos Gáborné is jelen volt. Szóval nem voltunk sokan.

- Enyhén szólva... - hajtotta le a fejét Koprázi. - És az írók? - Onnét senki. Az egész ceremóniát az Összművészek Szövetsége finanszírozta és az Állami Bocsánatkérő Bizottság, amely megszűnt azóta.

- De asszonyom, két kis senki, mint mi, hogyan kerülhettünk a 25-ös parcellába? A művészek közé?

- Maguk is azok, nem?

- De... szóval nem olyan híresek, mint Girej Viktor.

- Mégis így döntöttek az Összművészek Szövetségénél. És akkor a házuk. Az egyszoba. Szanáljuk a területet folyamatosan. Özv. Káprázatos Gáborné vidékre utazott anyjához; a művésznő nagyanyjához költözött. Lemondott minden ingó és ingatlan vagyonról. Mi meg a telek és a ház értékét befizettük az Összművészek Szövetségébe, akik vettek belőle egy lakást

a Ferenciek-terén, tudják, ott a Kárpátia udvarban, a második emelet 14-ben. Egy szoba, főzőfűlke, vécé, zuhanyzó. A lakást az irodalmi szekció fiatal íróknak adja ki, akiknek a rezsi felét kell állniuk. Telefonjukat is átvitték, számuk ugyanaz, csak nem egyessel, hanem hármassal kezdődik. Hát ennyi a történet. Ajánlom, hogy holnap keressék föl az Összművészek Szövetségét, és próbáljanak beköltözni a lakásba.

Koprázi József csak állt, fogta Margit kezét, nem értett semmit, de belül azért örült, hogy kedvenc tájára, a Belvárosba költözhetnek. Ez azért mégiscsak valami! Érdemes meghalni! Igenis van értelme a halálnak, persze akkor, ha föl is támad az ember. - De semmilyen okmányunk, kedves asszonyom.

- Nem is lehet. Halottaknak nincsenek okmányaik. De a halotti anyakönyvi kivonatukat átadom, s bepecsételek a mai dátummal egy kis kiegészítést, hogy ideiglenesen ezzel tudják magukat igazolni.

Ideiglenesen? Koprázi elgondolkodott. Lehet, hogy ez az egész föltámadásdi csak átmeneti? Aztán mennek vissza a sírba? Talán az Isten hagyta, hogy visszajöjjenek, szétnézni, mi lett itt azóta, mióta ők a sírban átaludták az álmokat? De nem szólt semmit. Majd kiderül. Meglátjuk. Apja mondta mindig: a vak is hangoztatta, meglátjuk. Aztán sohasem látta meg. Elkészöntek és beültek a peremváros legelegánsabb éttermébe, ahol az élelmiszerjegyek beválthatóak voltak. Koprázi kedvencét, rizses-húst rendelt, Margit gyerekadagnyi erőlevest csészében. De a lényeg utána történt. Rajongtak az édességért, ezért somlói galuskát kértek, kaptak is nagy habbal, az üveg alján összegyűlt rumtól még kóvályogtak is egy kicsit. Kávét is habbal. Tíz éve nem ettek semmit, Koprázi már beszerzett egy doboz Multifilter ultra light-ot és rágyújtott. Három szippantás után már körmére égett a csikk. Fejedelmi volt ez a délután. De igyekezni kellett, mert az Összművészek Szövetsége fél öt tájt zárta kapuit.

Kézpénzüik azonban nem volt. Még villamosjegyet sem tudtak venni. Koprázi meg is jegyezte, majd fölmutatják a halotti anyakönyvi kivonatukat, s nem lesz olyan bátor senki ellenőr, aki beléjük tudna kötni. Meg hát a szag. Majd jó közel mennek hozzá. Belebeszélnek egyenest a képébe. Utas is alig volt a járműveken, nemhogy ellenőr. Még időben nyitottak be az Összművészek Szövetsége városligeti villájába. - Látod Margit ezeket a palotákat? Ezek mind-mind egy-egy családé voltak, csak a komcsik lenyúlták őket szépen sorban a negyvenes évek végén. A tulajokat meg valagba rúgták. És még jól is jártak! Mert a többit kitelepítették.

Az irodalmi szekció irodájában fiatal nő ült, számítógép előtt és le sem vette szemét a vibráló képernyőről; Koprázi itt és most elhatározta, hogy ilyen gépen soha sem fog írni. Hideg, érzéketlen gép. A papír befűzésének szertartása! Hol nyújt ilyet ez az ördögi szerkezet? Később hallotta, hogy e-mailezni is lehet, vagyis egy gombnyomás, és a Koprázi-szöveg máris ott van a szerkesztőség, netán a könyvkiadó gépén. És akkor nem kell vacakolni, beíratni tízezrekért, kevesebb a hiba, szebb az egész. De Koprázi régi vágású ember lévén, ragaszkodott még huszonéves korában vásárolt NDK-gyártmányú Erikájához. Azt olyan jól lehetett verni. A billentyűket ütni-vágni. Ujjai ehhez szoktak. Igaz, ez a tíz év pihenő... Talán át tudna szokni a halkabb, megbízhatóbb, modernebb technikára.

- Tessenek parancsolni - emelte föl szép fejét az irodalmi szekció előadója.

- Koprázi József vagyok, író, nem tudom, hogy tagja vagyok-e a szekciónak, de ide küldtek kegyedhez a peremvárosi Polgármesteri Hivataltól.

- Egy másodperc. Addig kérem, foglaljanak helyet. Átfutom itt a gépben. - A nő, akár Koprázi, vészes gyorsasággal futtatta ujjait a klaviatúrán. Aztán még egyszer. De semmi. Ilyen név, hogy Koprázi, nem volt a gépben. - Nem tetszik nálunk lenni. Hány könyve jelent meg?

- Kettő. Összesen. De...

- Pedig két könyvvel már fölvételt nyerhetett volna.

- Nem is az a baj kérem szépen... mi, vagyis én és a feleségem - bőkött Margit felé -, szóval mi ketten tegnap jöttünk ki a temetőből. Szóval tíz éve halottak vagyunk. Voltunk. Vagy azok vagyunk most is? Nem tudom. Lényeg a lényeg, ne az élők közt tessék keresni bennünket, hanem a halottaknál. Ha regisztrálták őket egyáltalán...

A nő kerekre nyitott szemmel vizslatta a két kucorgó embert, otthagya a gépet, szekrényét nyitott ki, ahol akták végtelen kupaca bújta meg. - Mikor tetszettek elhalálozni?

- 1989. december 24-én!

Vaskos dosszié zuhant az íróasztalán, finom ujjai lágyan nyitották meg a masnikat és belelapozott. - Megvan. Igen! Koprázi József és Káprázatos Margit. Budapest, ötödik kerület, Ferenciek tere 7/8. De ez nem az otthonuk, mert özv. Káprázatos Gáborné lemondott minden...

- Ingó és ingatlan vagyonunkról. Tudom. Már említették - fogta rövidre Koprázi. - De tessék nekünk megmondani, hogy akkor hol fogunk lakni, hol fogunk éjszakázni, mert elégünk van ebből a hajléktalanságból...

- Megértem... természetesen megértem. Ki tetszik tölteni ezt az űrlapot, hiszen író, s mint alkotólakást, kiadjuk önnek, meghatározatlan ideig. Csak van itt egy kis bökkenő. Az év végéig egy fiatal írónak utaltuk ki a lakást. Huszonegy éves, nagyon tehetséges, úgy hívják, hogy... pillanat... - a számítógépén babrált, majd kibökte -, Medárdy Zoltán. Menjenek oda, beszéljenek vele, biztosan meg tudnak egyezni.

- És tessék mondani - folytatta a kérdések sorozatát Koprázi -, milyen ez a lakás? Udvari? Hány szobás? Van ott melegvíz? Gázfűtés? Konyha?

- Udvari. Egyszobás. 5x6-os a szoba mérete.

- Bocsásson meg... jut eszembe, ezt már elmondták a Polgármesteri Hivatalban. Szóval amolyan garzon. Második emelet 14... és ha... mondjuk ez a Medárdy nincs otthon, hogyan jutunk be?

- Az Ecclesia nyugdíjas csomagolójánál van plusz kulcs. Csak annyit mondjanak, hogy az Ica nénit tetszenek keresni.

- Megkaphatnám a kegyed telefonszámát? Ha valami probléma merülne föl.

- Természetesen. Itt a névkártyám. Reggel nyolctól délután négyig, fél ötig megtalálnak...

Ferenciek tere. Koprázinak ez volt a szív. Több mint szív. Maga az aorta. A lökődő vér az autók áradata, embernüzség, Belváros. A történelem. Kezdő próbálkozásai. Vigília. Szent István Társulat. Új Ember. A ferencesek temploma. Valamikor, a Kossuth Lajos utcai homlokzaton, az első emeleten Klösz György fotográfus műhelye. Nagyot sóhajtott, nem bánta az oxigénhiányos levegőt, neki ez volt lét, a létezés egyedüli lehetséges nappal is működő álma. Itthon volt. Ide vágyott mindig. Nem is olyan rossz föltámadni és álmodni újra. Margitot úgy kellett föltolni a másodikra. Vashiányos anémiája megbénította izomzatát. Ez azonban nem érdekelte az ÁNTSZ orvosát, nem ajánlott terápiát, de Koprázi már azon morfondírozott, hogy lökésszerűen fog vasat adatni Margitnak. A nő nem félt az injekciótól, ellentétben a mai magyar irodalom jelesével, tehát röhögve kibír egy kúrát, mely legalább egy hónapos. A 14-es számú ajtó természetesen zárva volt. - Margit maradj itt, én leszaladok az Ecclesiába és elkérem a kulcsot. Pihenj. El ne mozdulj! Körberajzoljalak? Ha kilépsz a körből lesz hadd-

elhadd! - Margit szólni sem bírt, fűjtatott mint a cserére váró gőzkazán, nem kellett körberajzolni, mert mozdulni sem bírt. Koprázi kettesével vette a lépcsőket lefelé és benyitott az ódon boltba, ahol huszonnégy évvel ezelőtt eladó volt, csakhát kirúgták, mert nem szerette a vevőket, nem értette, hogyha egyszer kötelező volt a munka abban a fránya átkosban, miért van tele a bolt délelőtt, és délután, még akkor is rázták a rácsot, amikor ő maga zárta a boltot, hogy még egy kis csecsebecsét adjon a segéd úr, mert holnap már nem jár arra a delikvens, és Koprázi mindig kinyitott, hagyta, hadd báméskodjanak, de ha nem döntött a vevő gyorsan, hát kitessékelte az utcára. Ica nénit azonnal észrevette.

- Ica néném! Hát meg sem ismer?

- Józsikám... maga az? - Ica néni úgy nézett rá, mintha kísértetet látott volna.

- Koprázi Jóska vagyok. Hát persze. De nem kísértet. Kicsit meghaltunk, tegnap bújtunk ki a sírból, és most szeretnénk végre bejutni a másodikon a tizennégyesbe. Mert az voltaképp a mi lakásunk... - Maga mindig csak hülyéskedik... Soha nem fog benőni a feje lágya. És tudja, hogy nem változott semmit? Csak a szakálla. De nem néz ki harmincnak se!

- Pedig drágám negyvenöt vagyok! Bezony ám!

Ica néni összecsapta tenyerét, de közben csomagolt, öt felé tudott figyelni. - Adom édes, adom a kulcsot. Az a Medárdy gyerek este szokott hazacsámборogni. Jóképű fiú. Olyan mint maga volt, mikor itt dolgozott nálunk...

- Drága Ica néném, hát már nem vagyok jóképű?

- Jaj, nem úgy értem. Maga most is szép. Olyan kisfiúsan. Na, itt a kulcs. Várjon, van itt három szendvics, magam csináltam reggel, de van nekem időm ebédelni?

Koprázi vígan rohant az emeletre, a kulcs tenyérynői karikán fityegett, baljában meg a három szendvics, egyiket szét is nyitotta. Téliszalámi! Uborka. A másikban cékla. Na, Margit elájul. Mert él-hal a savanyúságért. Ez sehogyan sem fért a fejébe. Aki savanyúságra bukik, hogy lehet ilyen irgalmatlan édesszájú is egyben. Mert ő maga, Koprázi József ki nem állhatta a savanyúságot, ha kínálták ebéd után, hát legfőljebb kompótot fogadott el, azt is csak akkor, ha őszibarack volt, édes lében úszkálva.

Benyitottak. Koprázi a tágas előszobából azonnal a nagyszobába lépett. Igen! Megvolt mindenük. A nagy, ónémet íróasztal, koloniál könyvespolcai, mind a három, szecessziós kanapé két fotellel, két székkal, melyek dúsan faragott neobarokk dohányzóasztalt takartak. A plafonon gipszstukkó, és ott lógott velencei kristálycsillárja, ha nagyot ugrott volna, elérí az apró üveggömböt, mely finoman csiszolva bámulta a kissé elavult és ide sehogyan sem illő rongyszőnyeget, mely a hatvanas években volt oly divatos. Az art-decós utánpótlás, a hattyúágy is szépen piroslott a félhomályban. Ez volt a sezlony, így nevezte Koprázi, pedig ez több volt, mint egyszerű rekamié, ez családi emlék volt, ebben aludt gyerekkorában apjával, amikor álomba ájult a meseolvasáskor. A koloniál polcokkal együtt vásárolt franciaágy a másik sarokban nyújtózott, kissé viseltes állapotban, a fenekek súlya gödröket ásott az évtizedek során a rombuszmintájú aranyos bársonyon. - Emlékszel, Margit? Mikor a csillárt vettük a bizóban! A marha nő azt kérdezte, maguk átadják odakint a németeknek. Mert az nem lehet, hogy maguké lesz a csillár. Még felárat is kapnak! Hiába tiltakoztam. Merthogy a csillár - védett. Nem hagyhatja el az országot. Hiába mondtam, hogy semmiféle német, vagy más náció nem vár odakint, nekünk lesz a csillár. Kéthavi fizunk volt ez akkoriban! Nem nézték ki belőlünk, hogy bukunk a stíltre... És most itt van, ahová való. Belvárosi lakásba.

A vécé és a tusoló eléggé lepusztult állapotban volt. A főzőfűlke meg nagyobb, mint a normál lakótelepi konyhák legtöbbször. Koprázi a kezét dörzsölgette. Nagy gázkonvektor húzódott a nagyszoba udvarra néző ablaka alatt. Koprázi hosszan nézte a kék lángot. Hiába volt már április, hűvös volt az este.

Junoszty típusú fekete-fehér kistévét bekapcsolták, egymás mellé kucorodtak a kanapén és bámulták a képernyőt, közben majszolták Ica néni szendvicseit. Akkor tudták meg, hogy jobboldali koalíciós kormányzás folyik, a miniszterelnök Orbán Viktor. Koprázi föl is kiáltott nyomban és tele-szájjal harsogta, ismeri ő ezt a palit, egyszer látta a Váci utcában, amint fölhajtott gallérral sétált, mint Napóleon a végső összecsapás előtt, lehetett úgy 1988-ban és a Fővám tér felé igyekezett. - Tudod Margit, ez a srác a Nagy Imre újratemetésén végképp aláúgott a komcsiknak! A ruszkit is oldalba vágta, még Moszkvában is tiltakoztak, de ez annyira nem érdekelte, hogy nosza. Fasz srác. De akkor pulóverben mászkált, de ni, itt már olyan öreguras, komoly, konzervatív. Nincs benne semmi fiatalos lobogás. Megöregedtek volna? Tíz év alatt? Hát mi miért nem öregedtünk bele a halálba? - Margit most sem szólt, a céklát ropogtatta fogai közt, nem érdekelte őt sem Orbán Viktor, sem Koprázi József, sem ez az egész föltámadás. Ő bírta a halált, sohasem akart élni, csak akkor és addig, amíg próbált, bemutatott valamilyen ugráfiát, vagy megformált egy szerepet. Koprázi meg érezte, valahol legbelül, a zsigerek mélyén, a földszag háta mögül is, hogy ők ketten sohasem fognak megöregedni, mert Isten kiválasztottjai, mind a ketten. Hogy mire választódtak ki, azt még nem tudta.

Csöngetés zajdult a csöndbe. Koprázi papucsba bújt, melyet az ágy alatt talált és kibotorkált a sötét előszobába. - Ki az?

- Medárdy Zoltán. - A hang fiatal volt, gyermeki. - Bent tetszettek hagyni a kulcsot a zárban... Így nem tudtam a saját kulcsommal... - Jó, máris nyitom - kiabálta kifelé Koprázi és már el is fordította a bejárati ajtó kulcsát a zárban. Medárdy belépett. A sötétben - mert hiányzott a plafonról lógó egy szál drót végéből az izzó -, csak azt vette észre, hogy nála, Koprázi Józsefnél magasabb ez a fiú, egy-két centivel biztosan. Ha ő 178 cm volt, akkor ez a srác lehet olyan egynyolcvanegy. Bent a fényben Koprázi visszahökölt. A fiú szép volt. Ha férfira egyáltalán lehet ilyet mondani. Haja és borostája inkább volt vöröses, mint szőke. Lába egyenes, csípőből vállá deltába ment át, na nem volt kigyúrt alkat, de a vékony pulóveren át is érezhető volt, hogy csupa izom. Kézfeje vékony, ujjai, akár egy zongoristáé, hosszúak. Hans Hansen nézhetett ki így Thomas Mann kisregényében, s Koprázi máris Tonio Krögernek érezhette magát. De ez a Hans Hansen belül is szép volt, nem úgy, mint a nagy előd remekében. Szép volt és irgalmatlanul tájékozott. Ha tetszik - művelt.

- Medárdy Zoltán vagyok, kedves mester - nyögte, s megvárta, hogy az idősebb nyújtsa először a kezét. Margit is fölállt, alig látott már, ő is a kezét nyújtotta, amit a fiú nem csókolt meg, csak fölé hajolt. - Kezét csókolom. Kegyed Káprázatos Margit művésznő, ugye?

- Hát ezt meg honnan tudod? - tegezte le Koprázi a fiatallembert.

- A rengeteg kép. Emlékek mindenütt. És a mester naplója. - Azzal odalépett a középső, alul fiókos koloniál könyvvállványhoz és kihúzott a festészeti albumok közül egy bekötött A/4-es kötetet. - Erre a naplóra gondoltam. Magam kötöttem be. 300 oldal. De mondja csak, miért írta tele mindkét oldalát egy-egy lapnak? Spórolásból?

- Nem... csak így egyszerűbb volt... nem is tudom. De köszi, hogy beköttetted.

- Nem akarok udvarolni, de ez több mint napló. Egy esszéregény ez!

Koprázi a fejét rázta. - Ez azért túlzás. Az igaz, hogy ez nem szokványos napló. Ebben van a filozófiám, az életem-életünk története. De semmiképp nem szántam a nyilvánosságnak. Újabb műveimhez szolgálhat háttéranyagként. - Margit visszaült a kanapéra, sízokniba bújtatott lábát maga alá húzva. Medárdy belelapozott a könyvbe.

- Az utolsó bejegyzés 1989. December huszonegyedike. Szenteste napján mindketten halottak voltak.

- Hát ezt meg honnan tudod?

- Megkutatam... hogy tudományosan fogalmazzak. A közgázra járok, másodéves vagyok, de nem érdekel. Az irodalom érdekel. A művészet és a filozófia.

- Akkor meg miért a közgáz?

- Mert abból meg tudok élni, fényesen. És akkor szabad leszek, annyi pénzem lesz, hogy csak a művészetnek fogom szentelni az életemet. A katolikus művészetnek.

- Egy cipőben járunk. Bár a tiéd, ahogy elnézem egy számmal biztosan nagyobb - nevette el magát Koprázi József. Medárdy még csak el sem mosolyodott. - Egy jó kis esti kávé? - Medárdy bólintott.

- Majd én megfőzöm. A művésznő is kér? - Amaz a fejét rázta. Szemhéja már teljesen eltakarta kék szemét. - Azért ne tessék elaludni, mert a mestert fölkérem, hogy egyik rövid próbálkozásomat olvassa föl.

- Én? Nem vagyok színész!

- Simán tud blattolni. Ez önnek nem gond. Végighallgattam a kazettákat, ahol saját szövegeket mond, meg másokét. Az egyik legjobb szerző az országban, aki nagyon jól ad elő. Saját és mások műveit.

Most már mindhárman az asztal körül ültek, Koprázi rágyújtott, hosszan itták a kávé, Medárdy szimatszatyor-szerű vászontáskájából kéziratcsomót húzott elő. - Nos, itt volna. Szerintem így haltak meg. Nem tudok más magyarázatot. És szeretném, ha a mester ebben a stílusban, tehát kicsit ironikusabban, szatirikusabban írna pár novellát.

Koprázi nagyot nézett és belekezdett a fölolvadásba.

Medárdy Zoltán:

Egy pár csirke

amelyben... na, de ne csigázzunk, ne csigázzunk...

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese és Káprázatos Margit volt lépés- és ugraművész, a szent Tádé hitközség pénzbeszedője összekötözött lábakkal feküdtek a peremvárosi piactér vízfoltos betonján. Forró volt a nyár, a beton izzott mezítelen testük alatt, szájuk, mely furcsa és megmagyarázhatatlan módon nem vált csőrré, kiszáradt, hiszen itt heverték étlen és szomjan hajnal óta, s már elütötték a delet, de nem jött még vevő, aki pont Koprázi és Káprázatos-húsrá lett volna éhes. Koprázi oldalt fordult, s tekintete találkozott Margitéval. Döbbsenten látta, hogy asszonyának vékonyka karjai helyén szárnyak terültek szét, párhuzamosan nőtt, hatalmas tollakkal. Fehér volt a szárnya, ahogyan a sajátjé is, amely talán piszkosabb volt, átmenet a szürkébe. Nem tudták, vajon ők lettek ily kicsinyek, vagy a fölöttük sétáló emberek nőttek óriássá. A nagy hangzavarból sem értettek semmit. Nem értették az emberi nyelvet, azt sem tudták, mit akarnak velük csinálni. Olyanok voltak, mint a barmok, akik csak gazdájukat, no meg egy-két rokont ismernek föl a szagukról, mozdulataikról, hangjukról. Most is így történt. Koprázi fölfelé sandított és a Főnöknő arcát látta maga fölött,

ahogy lehajol érte, megragadja a lábát, s ő, a mai magyar irodalom jelese hiába csapkodott hatalmas szárnyaival, segítő kezek simogatták a hasát, mígnem engedett a gravitáció törvényének és lógott némán, most már föntről lefelé látva a piaci világot. Margit ott feküdt alatta, álla egy tócsa szélén pihent, néha beleszürcsölt a mocsos vízbe és nagyokat nyelt. Koprázi szédülni kezdett, de a Főnöknő szorosan fogta a bokáit, el nem eresztette volna semmi pénzért, csak a jól kialakult árért, mert eladó volt ez a kakas, ő, saját maga, Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese. Még műveit sem igen akarták megvenni, nemhogy őt magát, és most tessék, odasodródott egy vevő, érezte bokáin, hogy finomabb kéz ragadta meg, megbor-zongott, ahogyan ráfűjtak a hasára, majd a kéz megtapogatta heréit, majd megpaskolta combját, hogy prima, nem kappan ez, hanem kakas, rántani is lehet, de inkább sütni, mert harmincon felül már rágós egy kicsit a husika.

Koprázi rezzenéstelenül csüngött, de fejét visszahajtotta. Gyönyörű látvány tárult elé. Még talán szebb lábak mint a Margitéi. Fönt a magas félhomályban a bugyi hófehér csíkja derengett. Koprázi nagyot sóhajtott, fájt a nyaka, fejét újra leengedte. Magassarkú, fehér cipőben volt a nő, a kivágott cipőorrban csak úgy vöröslöttek a körmök. A Főnöknő Margitért hajolt le, a volt ugraművész még csak nem is csapkodott, őt is alaposan végigmustrálták, szép, fehér jérce, rántanivaló. Őt egy feketeharisnyás nő vette kezelésbe, Koprázi igyekezett föltornázni magát, nagyokat csapott szárnyával és a feketeharisnyás arcába nézett. Ő volt az! A szerkesztőnő! Margit vékony nyakán futkározni kezdtek az erek, szemét becsukta, nem is tudta, mi történik vele, csak arra emlékezett, hogy a könyvesboltban egy rúdra kötözve hurcolászták ugrakari társai. Itt tért magához, ma hajnalban, a piactéren. Koprázit a fölkunkorodó járda zárta magába, ő végig álmodott, de hogy mit, arra nem emlékezett. Csak arra, hogy színesek voltak ezek az álmok, főleg vörösek, és melegek, mint a vér.

- Te, Margit! - szólt nejének Koprázi, amikor egymás mellé kerültek, ahogy a két nő kezét váltott. - Azok a feketeharisnyás lábak ott melletted a Szerkesztőnéé. Bizony ám. Fölismer-tem. Nézd már meg, ki hurcol engem?

- Alszom!

- Ugyan már! Az Isten szerelmére, legalább most ne aludj! Na! Nézd meg már!

Margit kinyitotta szemét, de semmit sem látott, csak bokákat és cipőket, ahogyan határozott léptekkel rótták az utat.

- Ejnye már! Hajtsd vissza a fejedet!

- Tudod, hogy mennyire fáj a nyakam! Egy merő mész... és nyitott a csigolyám, meséltem neked, hogy az orvos azt mondta, születési rendellenesség. Még jó, hogy annyi ideig tudtam ugrálni.

- Na, az én kedvemért!

Margit bólintott és nagy kinnal elkezdett csapkodni, de vissza is zuhant rögvest. - Úristen! Ez az Iganó!

- Értem már... Ezért olyan szépek a lábai. Gyönyörűség - sóhajtott a mai magyar irodalom jelese. - De azért kíváncsi lennék a fekete harisnyákra is!

S bár az ember nem érti a csirkék nyelvét, ahogy Koprázi befejezte a mondatot, a két nő csirkét cserélt. Most ő lógott a fekete harisnyás lábak előtt, de nagyot csalódott. Feketének fekete volt az a harisnya, de hol vannak azok a csodálatos harisnyakötők? Harisnyanadrág volt a szerkesztőnőn, a bugyi táján ormótlan varrással, Koprázi pedig azon gondolkodott, miért hord ilyen ruhaneműt ez a nő ebben a pokoli melegben? Biztosan meg van fázva szegény.

Már lépcsőkön kapaszkodtak fölfelé, márványlépcsőkön, rézrudacskákkal leszorított piros kókuszszőnyeg tompította a magas-sarkú cipők kopogását. Nyílt egy ajtó, Koprázit és Margitot letették a hideg márványra. A hatalmas teremben nagy volt a sürgés-forgás. Középen egymásnak tolva asztalok, terítés volt vagy nyolcvan személyes. A székeken körben az Állami Műház ugrakari nőtagjai, Gizike és Pirike is föltűnt, tányérokat cipeltek, a tányérokon evőeszközök, s nem messze Kopráziéktól egy hokedlin Zizike hollófekete haja lógott egy vájdling széléről. Látszott a lába is, sárga volt és élettelen. Neki se karja nem volt, se szárnya, csak valami alakatlan bőrredő.

- Zizike meghalt - nyugtázta a látványt Koprázi.

- Hallottam, amikor a Pista sofőr azt mondta, hogy vizet töltött belé - nyöszörögte Margit. - Kár is lenne tagadnod, hogy szeretted!

- Ugyan már... én mindig csak téged szerettelek.

- Lárifári!

- Ó Istenem, most ez a legfontosabb?

- Mi más? Egyébként borzalmas lehet, ha valakit halálra itatnak.

- A csirkét nem úgy vágják le.

- Hát Zizike csirke?

- Nem tudom. Látni kellene a nyakát.

- Miért?

- Mert ha elvágják, akkor csirke. De lehet, hogy kacsa.

- Zizike kacsa volt?

- Nem, liba. Egy nagy, buta liba.

- És ez mit változtat?

- Ha a tarkóját vágják el, akkor kacsa volt.

- Nem látni.

Az Iganő lépett a vájdlinghoz, összefogta Zizike sárga lábát, kissé megemelte, a szerkesztőnő forró vizet öntött alá. A nyaka elvágva, bizony. Csirke volt, egyszerű, leforrázott, vékonyka csirke. Az Isten nyugosztalja.

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese sejtette, mi vár rájuk, de szociális érzékenysége lelkére koppintott. Nyolcvan ember hogyan is lakhat jól hármuk csenevész húsából? Mert ő még csak-csak! De Margit és Zizike fél fogukra sem elég. Kár is a cirkuszért.

- Margit! - kiáltotta Koprázi, mert a Szent Tádé hitközség pénzbeszedőjét már a lába közé szorította az Iganő. Fejét hátrahajtotta jobbájában megcsillant a kés. Koprázi elfordult. Becsukta a szemét, de a másik pillanatban már ő is lógott, aztán lába a Szerkesztőnő térde közé szorult, szárnyait a hátán összefogta, fájt is, fölszisszentett és mi az a vér arca alatt a fehér porcelántányérban, talán a Margit vére? Nem ez nem lehet igaz, irgalmazz kegyes Isten, hiszen még meg sem írta a főművet, hogyan halhat meg idő előtt, és így, kicsavart vétagokkal! Jó, rendben, gyönyörűek ezek a lábak is, bánja már a fene a harisnyanadrágot! Tréfa az egész!

Feszülni kezdett a nyaka, a teste összerándult, (hogy mi is történt tulajdonképpen, arra sohasem derült fény. *A szerk.*)

Az ugrakari nőtagok, Gizike és Pirike, a Főnöknő, a Szerkesztőnő és az Iganő nyakig zsírosan szopogattak valami húsfélét, még a csontokat is megették. Talán azért, hogy semmi, corpus delicti ne maradjon?

Mindenesetre, alig egy évre rá márványtábla került a peremvárosi egyszoba romos falára:

EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS ALKOTOTT
KOPRÁZI JÓZSEF
A MAI MAGYAR IRODALOM JELESE,
ÉS HŰ FELESÉGE
KÁPRÁZATOS MARGIT
AZ ÁLLAMI MŰHÁZ LÉPÉS- ÉS UGRAMŰVÉSZE,
UGRÁFUSA A SZENT TÁDÉ HITKÖZSÉG
PÉNZBESZEDŐJE

Csak annyit tudunk még, hogy ezt a táblát egy peremvárosi könyvesbolt, az Állami Műház és a Szent Tádé hitközség emeltette. Hogy a két művész mikor született és mikor lett porrá, nem szól a fáma. Csontjukat se találni?

Vége?

Koprázi dermedten ült a fölolvadás után. Margit bólogatott.

- Tudok a férjem perverzióiról.

- Perverziók? Művésznő... nem biztos. Ő így érezhette. A naplóból sok minden kiderül. Frusztráció is lehet. De a mester nem patológiás eset. Ennyit én is értek hozzá.

- A saját végünket szóról-szóra így írtam volna meg! - Koprázi föl pattant és megsimogatta Medárdy fejét. - Nagyon érdekes írás. Mint írást nézve. A történet eszelős, extrém, de nem éreztem belőle, hogy kifejezetten törekedett volna az extremitásra! Csak egy hiba. Ilyet ma már nem szabad leírni, hogy az Isten szerelmére! Már filmekben sem megy. Nem jó. Oké?

- Értem. De ez az első írásom.

- Ahhoz képest csillagos ötös!

- És nem haragszik, ha elvinném a naplót? Készülök egy nagyobb drámai műre. Sokat meríthetnék a naplóból.

- Vidd csak. Én kívülről fújom az egészet... de hogy érted azt, hogy ilyeneket írjak, mint ez a te novellád?

- Mert ez emészthetőbb. Ugyanakkor keveredik a komolyság az iróniával. Ezt kajolják a maiak. A mester tud ilyet írni. Egy novellafüzért például. Nem hiszem, hogy a tízéves halál csupa némaság volt. Mi történt ott? Mi történt a halotti lét álmaiban? Ezt kellene megírni.

Koprázi kikísérte vendégét. - Na de te most hol fogsz lakni?

- A koleszban, ne aggódjon. Erre az évre a pénz le van rendezve. Majd szólok a Szövetségnek, hogy a mesterek laknak itt az év végéig. És lehet kérni támogatást is. Abból ha nem is jól, de el lehet tengődni... majd fölnéznék, ha nem zavarok. Tudom, hogy a zenéhez is ért. Szeretném megérteni a zenét... fizetek is... óránként 2000 forintot. Rendben? Szeretnék tudni mindent! Mester, viszlát. És még egyszer: kézsókom a művésznőnek. Közben elszundított...

MÁSODIK SEB
Koprázi utolsó novellafüzére

Plumbum

- melyben Koprázi Józsefet, a mai magyar irodalom jelesét véglegesen lapátra teszik, míg Káprázatos Margit volt lépés- és ugraművészt, ugráfust külföldre hívják, hogy szabadtéren csillantsa meg végtelen és fényes tudását a sok-sok megaláztatás és hallgatás után. A pénz temérdek, ezért a házaspár elhatározza, hogy mindössze egy esztendő Polski Fiatjukkal bejárják fél Európát...

Már 1989. őszén derengett távol, keleten, vörös csíkok helyett valami pasztell, szinte kikeverhetetlen szín nyílt a magyar égen. Pedig nem hajnalodott. Csak az igába hajtó rendszer omlott össze, nem olyan látványosan, mint amikor a robbantott gyári óriáskémény roppant port kavarva omlik alá, majd dermedt csönd vakul a műhelyekkel körbezárt keramitköves utcákra. Nem. Lassú, tárgyalásos, vértelen (hivatalos neve: bársonyos, *A szerk.*) forradalommal a demokratikus ellenzék szépen, elődjei helyére ült. Terpeszkedett. Mocorgott széken, bársonyfotelben. Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese, akit a Magyar Néphadseregben az, az átkos, elnyomó, bár puha diktatúrájú rendszer Belügyminisztériuma III./IV. csoportfőnökségének századosa figyelt meg heteken át, még Cementfalván, ahol tisztesiskolára küldték, hogy megszeli, hogy nyitott kézből egyen akár a galambok. De. Koprázi József sohasem szelídült meg, így hát a hivatalos elvtársak szerették volna megtudni, hogy a mai magyar irodalom jelese vajon miket ír, milyen vicceket mesél, vannak-e követői, minimum tízen és így tovább. De peremvárosi régi kollégája, még a Lételemeket Gyártó Művektől, aki közben KISZ-titkárrá nőtt a hadseregben, odasúgta hősünknek, hogy nyugi. Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese nem volt rest, s ritka eltávjainak egyikén beszerzett különféle piros betűs lapokat, politikai gazdaságtant, marxotengelstlenint, s kiköpte a szót: megváltoztam! A többiek csak néztek. Senki sem mert szólani. Koprázi fenyegetőzött: - Ha valaki a rendszer ellen ugat, azt földobom. Úgyhogy csönd. Az is lett. Mélységesen mély. A százados is elhúzott, mint a vadréce. Persze ne higgye senki, hogy Koprázi József, aki túl azon, hogy a mai magyar irodalom jelese volt, valaha is áttért volna a római katolicizmusról a marxengelslenin vonalra. Ó nem! Magával hurcolt sajtótermékei és könyvei közt Nietzsche és Schopenhauer lapult, Bergson Nevetése, és mindenek fölött az Újszövetségi Szentírás. A végén olyan magasra vitte, hogy egyből tizedessé akarták előléptetni, de maradt örvezető, mert hogyan is venné ki az magát, hogy a III/IV. csoportfőnökség látókörébe került katona ekkorát ugorjon rangilag.

És Koprázi József meg sem említette. Hogy ő tulajdonképpen a rendszer áldozata volt. Na nem földalatti mozgalmár, nem is szamizdatújságok, könyvek szerkesztője, nyomdásza, terjesztője volt, csak egy egyszerű mai magyar irodalmi jeles, akit megszívattak, ahogyan akkoriban a honvédségnél mondták: mint paraszt a Bervát.

Arról sem szólt, és nem tette közzé egyik lapban sem, hogy a hetvenes évek közepén, az Összes Hírlapot Kiadó Vállalat újságíró tanfolyamán, miután direkte bízatták a hallgatókat, hogy őszinték legyenek, ne hallgassanak el semmit, ami a szívüket nyomja, Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese, aki akkor még igencsak kezdő volt irodalmilag, de fogalmazásban szinte verhetetlen, sosem hazudott, legföljebb füllentett, megírta az őszintét. Hogy a melósnak nem kell marxengelslenin... Hanem hát kevésbé vizezett, sok sör. Kevés habbal a tetején. És akkor őt, Koprázi Józsefet fölállították, a többiek ámulva nézték, de volt, aki előre röhögött, mikor az előadó lesújtott íróasztalára és azt üvöltözte, hogy így nem lehet írni, elvtársak! És melegen ajánlotta a mai magyar irodalom akkor még kezdő jelesének, hogy végezze el a marxista-leninista esti egyetemet, majd korrigált:

- Elvtársam, előbb a középiskolát! Mert ideológiailag igencsak fejletlen.

Ilyen előzmények után. És Koprázi hallgatott, nem vegyült el az öntelt rendszerváltók tömegében, igaz, észre sem vették volna, mert láthatatlan volt, és hogy ő tényleg a mai magyar irodalom nem elhanyagolható jelese, csak régi Keletisták hangoztatták, elsőtől a negyedik nemzedékig, de a szavuk a pusztába kiáltott szónál is fölöslegesebbnek bizonyult. Így aztán Koprázi József a mai magyar irodalom jelese az új évtizedet nyitó januárban jelentkezett régi munkahelyén, a Nem Minden Hírlapot Kiadó Vállalatnál, ahol annak idején, mint bevásárló és előkóstoló építgette pályáját, remélve, hogy a tűz közelében, valamikor, egyszer csak tényleg azzal foglalkozhat, amihez ért; írni, ahogy csak tud a mai magyar irodalom bármelyik jelese. Fölvették. A bevásárló és előkóstoló szakma már betöltetett, így nem maradt más csak a Központi Raktár portája, messze az igazgatóságtól, a koromtól, füsttől feketébe öltözött eklektikus palotától. Nem bánta. Élni kell, Káprázatos Margit egyházi pénzbeszedői forgalma igencsak megcsappant, még a szolgálati biciklijét is vissza akarta vonni a Szent Tádé Hitközség, mondván: ennyi pénzt gyalog is össze tud tarhálni a volt lépés- és ugraművész.

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese hamar beletanult mikor kell szemet hunynia a kiáramló áruk fölött, így neki is jutott a peremvárosi egy szobába is néhány kiegészítő darab, de mivel ott tűt sem lehetett leejteni, a sufniiban tárolta az új, de raktárosok által selejtezett darabokat. Így aztán került 50 literes villanybojler, 120 literes kétsillagos hűtőgép, rozoga, de csinos kis rézágy, dohányzóasztal fotelekkel (melyek nem is e peremvárosi egyszoba enteriőrjébe illettek, hiszen Koprázi bútorai, bármily hihetetlenül hangzik, neobarokk, coloniál, ónémet keverése megmagyarázhatatlan hangulatot árasztott. *A szerk.*), úgyhogy a sufni ajtaját meg kellett erősíteni, nehogy a sok bezsúfolt holmi nyitáskor kiboruljon a sűrű parlagfűtől alig látható udvarra.

Mire az aranyat érő májusi eső megcsillantotta első cseppjeit, az igazgatóság jelezte a portásnak: minden teherautót alaposabban ellenőrizzen, számolja meg darabra az árut, és ne elégedjen meg a szállítólevélen föltüntetett mennyiséggel.

Koprázi József a mai magyar irodalom jelese kényszeredetten közölte a raktárosokkal a kedvezőtlen hírt. Amazokat már nem érdekelte, mert a java áru már régesrég elhagyta a Központi Raktárat. Hátra volt még az írószerraktár kiürítése. Az árut az igazgatóságra szállították, és ott értékesítették a dolgozók között. Persze a legjobb állapotban lévő számítógépek, fénymásolók, elektromos gömb- és margarétafejes írógépek főosztályvezetőtől fölfelé találtak új gazdára, az alja népnek meg ott voltak a füzetek, rádiók, színes ceruzák és filctollak, tényleg fillérekért, így aztán könnyebb lesz majd a beiskolázás.

Az újdonsült portás végigpásztázta az írószerraktár hangárnyi csarnokát, hátha itt is le lehetne nyúlani valami csecsebecsét. És persze azonnal észrevette. Ezüstösen csillogott a földön több száz társa között, mint megannyi plebejus közt az egyetlen patrícius. Sok-sok mechanikus írógépből álló halmazból fölágaskodott a Continental. Csupa nikkel, ósdi, de működő szerkezet, benne új szalag, mi más kellene a mai magyar irodalom jelesének? Darab, darab, az volt a lényeg, nem a márka. Mindjárt beszélt is a raktárossal, hogyan is tehetné a magáévá ezt a csodás darabot. Hozzon helyette másikat, szólt a rövid válasz. Hozott. Volt otthon három is, egy működött belőlük, a közel húszéves NDK-ás Erika táskagép. A másik kettőnek még a márkáját sem tudta, fogta az egyiket és odatette a többi közé. Mind letakarva sorakozott. De jött a Belsőellenőrzési Osztály helyettes vezetője, és már nem volt idő letakarni a Continentalt.

- Belehalok, ha nem lehet az enyém - kiáltotta a duci nő.

- Bár látnám - nyögött Koprázi. Nem volt mit tenni, övé lett a gép negyed-áron. Fogta hát sajátját, bezárta a kaput és indult hazafelé az egyéves Polskival, amit Margit vett fénykorából -

mikor még becsülték(?), mindenesetre a sok harki, külföld, (Edinburgh, Szicília, Alaszka, Tajvan, Hongkong, Szöul, egész Itália, Németország, vagyis a fél világot bejárta ez a falusi kislány, *A szerk.*) összehozott annyi pénzt, hogy egy vadonatúj Polski Fiatot hozzon a házhoz. De mivel Margit nagyon nagy volt a lépés- és ugraművészetben, az ugráfiában meg egyenesen zseniális, vezetni nem nagyon tudott. Ha azt mondta neki Koprázi, Margitom, most fordulj balra, Margit már tekerte is a kormányt, fölszaladva a járdára, bérháztól pár centire fékezve.

- Te mondtad, hogy balra...

- De az nem azt jelenti, hogy rögtön! Hanem amikor jön egy utca is balról. Érted már! - ordított Koprázi József, miközben erősen tépni kezdte dús hajzatát.

No, de hagyjuk a múltat, Koprázi hazaérkezett, mutatta a száz Schillinget Margitnak, meg a fölmondó-levelét, melyben jelezte a Nem Minden Hírlapot Kiadó Vállalat, hogy munkáját jól végezte, de mivel a raktár üres, a céget meg fölszámolják, akár föl is veheti végkielégítését. Negyvenötezer bruttó.

Margit is jó hírrel jött ám! - Képzeld: Kereki Laja embereket toboroz a mörbisch-i szabadtéri színpadra, mert ő ugrafálja a Csárdáskirálynőt. Hátha kivisz engem is! Mindig jó volt hozzám...

- Nyáron?

- Igen. És jössz te is. A vége felé. Majd lefoglalok szobát...

- Te... te Margit... Menjünk el valamerre... ki tudja, mit hoz a holnap. Mire gyűjtsünk? Irány Európa! - Na?

- De merre?

- Németország! Luxemburg. Belgium. Hollandia. Az Északi-tenger!

- Menjünk... Ennyi pénzből igazán...

Másnap már csak harmincezer ütötte Koprázi markát, mert hát a nettó. És, hogy valaki beszélni akar vele odaát, az Összes Hírlapot Kiadó Vállalatnál. Állást kínálnak a mai magyar irodalom jelesének. Nosza.

Az Összes Hírlapot Kiadó Vállalathoz kellett átbállagnia, mert saját cégét már fölszámolták, a hulladékot kihajították, a még használható embereket pedig próbálták szétszórni a még élő, lélegző állami vállalatnál. - A személyzeti osztályt keresem - szólította a portást a mai magyar irodalom jelese, még köhintett is hozzá. A portás meg csak nézett. - Kérem, nálunk ilyen nincs. - Koprázi nem értette.

- Hát azt üzenték, hogy jöjjenek ide állás-ügyben.

- Ezzel kezdje, uram! - a portás már nyúlt is a telefonhoz.

- Humánpolitika? Fölküldök egy fiatalembert... hogy is hívják magát?

- Koprázi... Koprázi József.

A Humánpolitikai Osztály ajtaján nem lehetett kopogni, mert ki volt párnázva, Koprázi meg-rugdosta lágyan az alját. Miután semmi válasz, egyszerűen benyitott. A szobában hatalmas pálmák, fikuszok, langymeleg. Magas páratartalom. - Kézcsókom. - Köszöntötte a kontyos fekete nőt, aki keresztbe ejtett lábaival úgy ült asztalánál, mint valami díva, előadás után, mikor fáradtan fogadja lelkes hódolóit. - Koprázi József, kezicsókolom. - Á, maga az! Na kérem, volna itt egy állás, fegyveres őr lehet magából, mert az ingatlant védeni kell, naponta bejárja az épület összes zugát, jelez a portára, ha valamit lát, rádiótelefonja is lesz, védőital,

munkaruha, bruttó... - Koprázi itt hirtelen köhögő-rohamot kapott, megköszönte a segítséget és így szólt:

- Asszonyom. Tudja kegyed, hogy kivel beszél?

- Hogyne. Koprázi József portás. Volt itt régen is, mint bevásárló és előkóstoló. Kérem, mint látja, mi mindenről tudunk. Erről szól a humánpolitika.

- Nem asszonyom. Nem. Én Koprázi József vagyok ugyan, de a mai magyar irodalom jelese. Eddigi két könyvem elfogyott a boltokból. Így aztán Kegyednek sem tudok dedikálni. Pedig de szívesen megtenném! Kezét csókolom. Isten áldja meg. Azzal már nyitotta is a vastag ajtót és távozott. Margithoz! Igen, rohanni hozzá. Aztán irány Nyugat!

Otthon aztán Margit a nyakába ugrott, és azt suttogetta a mai magyar irodalom jelesének fülébe, hogy irány Nyugat! Koprázi nem rendült meg a hírtől, mert az imént ő is ezt gondolta. Hát persze! Megyünk és kész! - De a te végkielégítésed nem elég semmire! Tartozásunk van, arra elmegy az egész. Talán még egy tankolás is belefér, - Koprázi belesápadt és bólintott. Tényleg. A tartozás. Wamzer Karcsinak meg kell adni a pénzt, mert ő meg a jugó tengerparton fetrengene a nyáron. - Akkor mi lesz?

- Mi lenne? - Margit sötét volt és titokzatos. - Kereki fölkért, hogy legyek tagja a nyári Mörbischben rendezendő Csárdáskirálynő egyik ugrakari szereplője. Tudod mennyi pénz az? Schillingben?

- Gözöm sincs.

- Fél Európa. És még haza is hozhatunk. Veszünk és eladunk. Érted már? - Koprázi értette, hogyne értette volna. De ki az a Kereki? Persze tudta ő, csak féltékeny volt minden férfinépre, aki a nem túlságosan szép, ám érdekes arcú és gyönyörű lábú Káprázatos Margit közelébe került. Kereki Laja. A nagy ugráfus. Az élő legnagyobb. Újra ő lett az Állami Műház igazgatója. Ő volt az, aki annak idején, mikor megszűnt Hegeden Káprázatos Margit lépés- és ugraművészeti tagsága, egyetlen próbaugra után azonnal leszerződttette az Állami Műház harmadik vonalába, ahonnan az évek során az elsők közé, mondhatnánk a szűk elitbe emelkedett Margit. Margit már arra sem emlékezett, hogy az Állami Bocsánatkérő Bizottság ugyan bocsánatot kért a művész totális elpusztításáért, s hogy utána nem tudott megszólalni és orvoskongresszuson mutogatták, s kénytelen volt a kevés beszédet igénylő pénzbeszédői állást elvállalni a Szent Tádé Hitközségben. A hírre, hogy ismét a világot megváltó szent és szabadtéri deszkákra léphet, újra elevenné és szárnyalóvá emelte a lépés- és ugraművészet, de kiváltképp az ugráfia legmuzikálisabb félklasszikusát. - Engem kivisznek július végén a próbákra, három hétig nyomjuk az operettet, te meg a kis polákkal utánam jössz az utolsó héten. Addig foglalok szobát. És mikor vége mindennek, nekivágunk az útnak. Na, mit szólsz?

Koprázi József nem szólt semmit. De messze még július! Még messzebb augusztus. És mindössze tíz nap a kis Polskival. Tíz kerek, de remélhetőleg, csodás, csillagos, ezerfényű nap. Melyre még nyugdíjas korukban is emlékezni fognak. Már készítette is fényképezőgépeit (kettő volt, egy Chinon félautomata és egy Zenit típusú szovjet. Egyikkel diákat készít majd, a másikkal meg negatívot. *A szerk.*)

Amikor sporttáskányi holmijával Koprázi József beszállt a Polski Fiat 126-osba és a két henger munkához látott és a 650 cm³ minden lóerejével meglódította az egérszürke kasznit, még visszanézett a peremvárosi egyszobára, a félméterenként beszakadt fakerítésre, szemében könny gyűlt, mert a búcsúzásnál mindig eszébe jutott kedvenc filozófusának Schopenhauernek gyönyörű aforizmája: „Minden elválás ízelítőt nyújt a halálból és minden találkozás a föl-

támadásból.” De hát hová is repült ez az apró jármű? A föltámadás felé. Találkozni Margittal, elhagyni ezt az alig szeretett hazát, és aztán még tovább, talán egészen az Ijssel-tavat az Északi tengertől elválasztó nagyágig! Ilyen remények lüktettek agyában, mikor útlevelét hanyagul nyújtotta a hegyeshalmi határátkelőnél. Aztán gázt adott, de nem érezte, hogy ez már Ausztria, nem érzett semmit, csak a látvány volt lenyűgöző, a fű volt zöldebb, az ablakok virágosak. Pedig nem először járt erre, de ezt a látványt nem bírta megszokni soha. Közben arra gondolt, hogy még ezeknek a mocsok osztrákoknak is jó adagnyi négyzetkilométert adott a trianoni békediktátum, ennek a gazdag, pökhendi országnak, akivel egyek voltunk a Monarchiában. A nickelsdorfi cukorgyárnál irány jobbra, át Ruszton és fölragyogott a Las Vegas falu: Mörbisch. Aszfaltozott utak még a szőlőhegyen is, kivilágított telefonfülkék: ahonnan akkor, akár New Yorkot is hívhattad, cukrászdák gerbeaudi csilláros ragyogással. Leparkolt. Sötét volt már és Káprázatos Margit sehol. Koprázi a legfényesebb Konditorei ablakára nyomta orrát. Margit tőle teljesen szokatlan módon vihorászott más lépés- és ugraművészek gyűrűjében, mindők előtt habos sütiköltemény, Kereki Laja, aki már túl volt a hatvanon, vidáman harmonikázott. Ide benyitni? Jaj, csak azt ne! Koprázi föl s alá sétált, hátha abbahagyják, de ennek semmi jelét nem lehetett tapasztalni, sőt. Megkocogtatta az üveget. Integtetett. Ugrálni kezdett. A sétálók azt hihették, megbolondult. Volt ott egy nő, aki szintén csak básmézkodott, látva Koprázi tanácstalanságát, kinyitotta előtte az ajtót. - Tenk júú - kapta föl fejét Koprázi József a mai magyar irodalom jelese, nehogy már csóró magyarnak nézzék, akkor inkább legyen valami angolszász, vagy efféle népség, bár ezt a nőt nem érdekelte, mert mire Koprázi visszanézett, már nem volt sehol. Be kell lépnie. Innen már nincs visszaút. És Kereki Laja vette észre először és fölkiáltott, megjött a zseni férjed Margit, a költőkirály, a próza és esszé nagyágyúja, éljen Koprázi! A többiek is mind kórusban: Éljen Koprázi! Margit meg a nyakába ugrott, forogtak is kettőt. Puszi a szájra, nagy röhögés a háttérből. Megérkezett.

Együtt lakott Margittal, kicsi, meghitt szoba, vécé, zuhanyzó közös a többi szoba lakójával. Koprázi nagyon szemérmes ember volt, úgyhogy éjjel kettőkor, amikor még mindenki aludt, s erről meg is bizonyosodott, belesve a szobákba, kiosont a vécére. Margit sem értette, hogy lehet egy férfi ilyen félénk, szégyenlős, de Koprázi ilyenkor csak annyit mondott, hogy ő nem férfi, író nem is lehet az, hanem gyermek, aki megmarad örökké annak. Még a halálos ágyán is az lesz, kicsi, gögicselő gyermek. Még halálhörgése sem lesz férfias!

Három előadást nézett meg a szabadtéri színpadon a mai magyar irodalom jelese. A Fertő-tóban kis sziget. Ez volt a színpad. Pazar díszletek közt a fülbemászó csöppet giccses, megunhatatlan dallamok. Koprázi magában még el is fűtyülte (hibátlan zeneiséggel, *A szerk.*) oda-oda püsszegték az Európa minden tájáról idesereglett emberek. Aztán vége lett ennek is, a Schilling-adag kényelmes utazást jelzett. Reggelinél azért Koprázi József miután alaposan körülnézett, látja-e valaki, finom szendvicseket ejtett szatyrába, számolatlanul. Még arra is volt figyelme, hogy füstölt árut pakoljon, figyelembe véve a hőséget és a hús romlandóságát. Fényes volt a délelőtt, mégis bealkonyult. Margithoz Kereki érkezett. Az egyik kislány... szóval tüsszög, köhög, kúrálja magát, de ma este, ha Istent ismersz...

Margit nem ismerte Istent, de elhivatottságot, meghalni, ha kell, azt igen. Pedig bal nagylábujja körme alatt tocsogott a genny. Nem szólt. Nem sántikált. Így táncolta végig az egész sorozatot. Most azonban bevallotta a mai magyar irodalom jelesének, hogy nagyon fáj, mi lesz, ha elesik a színpadon, aztán megnémul megint? - Ne lépj föl! Kereki Laja biztosan meg fogja érteni. Ilyen körömmel! Normális vagy? Nem. Margit nem volt normális. Vagy nagyon is az volt, mert a hivatásnak élt, meg is jegyezte Koprázi József, hogy nem is tudja, hányadik a rangsorban Margit ítéltábláján. Na, mindegy is. Koprázi kiballagott a strandra, mely közel volt a színpadhoz, benne a Fertő-tóban, alig úszható mélységgel. Margit meg próbálni indult.

Szolt az orvosnak. Hogy nyomjon egy injekciót a körme tövébe, hogy kibírja az előadást. Az orvos nyomkodta a körmet, folyatta ki a gennyet, fertőtlenítette különféle színű levekkel, majd fecskendőjébe felszívott egy adag érzéstelenítőt és Margit nagylábujjának tövébe szúrta. Nem sírt hangosan, csak a könnyek folytak le sokat látott arcán. Mármint az orvosnak. Mert Margit meg se moccan. Szisszenni se! Siettetten a dokit, hogy jelenése van a próbán. Aztán este bead még egy injekciót és annyi! Kereki Laja szeme előtt zajlott az egész. El is fordult. Hogy mit érezhetett? Nem tudni, mert érzéseit sohasem mutatta ki. Pedig ő volt idősb. Kolompos György tanítványa, folytatása, modernizációja, annak a Kolomposnak, aki megteremtette a magyar lépés- és ugraművészetet, s az önálló, magyar, ízes ugráfiát.

Ezalatt Koprázi József nagyokat úszott mellen. Majd kifeküdt a partra. Pokróc, táskarádió. Esteledett. Jó, ha 15 Celsius mutatott a hőmérő. Gyülekeztek a népek, elegáns, szmokingos urak, hölgyek túsarkú cipőben, Koprázi még fél-bundában kacsázó nőt is látott az egyre hűlő sötétségben. Mit tegyen? Kifeküdt pokrócára, bekapcsolta a rádiót, ahonnan német vita szűrődött az éterbe, kinyújtózott és féloldalt fekvé állat könyökbe hajlított alkarjából ökölbe szorított kezére támasztotta. Nem. Nem akart ő senkinek behúzni, csak úgy fázott vizes teste, mint hóba bukott katona reszkethetett a Don-kanyarban. Ezt így nem lehet sokáig bírni. Az emberek meg egyre gyűltek, volt, aki csak úgy, mint valami földön heverő szemétkupacon átlépett a mai magyar irodalom jelesének vacogó testén. Öt perc se telt és lassan, komótosan, kart karba téve megindultak a párok, mert valaki az órájára pillantva intett, hogy el lehet foglalni a székeket; lassan fölgyűltek a fények, s Kálmán Imre csodálatos nyitánya már hallatszott is foszlányokban, ahogyan hangolni kezdett a zenekar. Ez az! Koprázi fölugrott, mindent a vizes pokrócba csavart és rohant a kabinok közé, hogy ruhát váltson, leginkább az alsóneműt. Meg is kezdte a gépies mozdulatokat, de mindig bekukkantott egy fej, leginkább női arcok, apró sikkantásokkal kísérve a pillantásokat. Irány a másik sor. Ott is a sok-sok ember. Vontatott lassúsággal araszoltak a színpad felé, nagyon ráért itt mindenki, a hiszteroid alkatú Koprázi, legszívesebben Krisztus korbácsára gondolt, de el is feledte rögtön, hisz ez a parti bódésor azért mégsem az Isten háza, ezek a kikent-kifent nézők meg csak nem kufárok! Azért keményen és jó magyarosan anyázott, amúgy félhangosan, úgyse értik a szavát, ő meg már nagyon kihűlt, vizes fürdőnadrágja úgy tapadt a bőrére, mint egy csodálatos, bár hűvös szerető. Leült a föbe s úgy vetkőzött. Még törölközője sem volt, úgyhogy alsóját vizes bőrére húzta. Miután elkészült nem Margithoz sietett a kulisszába, hanem haza, a kis szobájukba, forró tus alá állt, törölközővel vörösre dörgölte bőrét, tréningruhát húzott és bebújt az ágyba. El is aludt nyomban, még azt sem vette észre, hogy Margit tizenegy tájt bebújik mellé. Reggel mégis könnyen ébredt, még csak nem is tüsszögött, Margit meg fetrengett a nevetéstől, mikor a mai magyar irodalom jelese elmesélte, mit élt át a Fertő-tó partján. A többiek, a közös reggelinél még csak el sem mosolyodtak. Tudták, hogy Koprázi nem teljesen normális, de hogy ennyire, azt még csak nem is sejtették.

Koprázi Józsefet, a mai magyar irodalom jelesét csöppet sem érdekelte az egész, tegnapi szendvicsei mellé továbbiakat gyűjtött; csomagolt, szeletelt sajtot, paprikát, paradicsomot is csent a csomagba, hogy a hosszú útra a benzinen kívül neki és Margitnak is jusson „üzemanyag”.

És elindultak. Bécsbe nem tértek be, voltak már sokszor, sok kiló mosópor és eredeti Jacobs kávé vándorolt peremvárosi otthonukba a régi turnék során. A Schönbrunni kastély kontúrjait még látták, majd a kiváló minőségű, udvarias autósztádán megindultak Németország felé. (úgy értsük, hogy a kapaszkodó sávban lihegő kis Polskit látván, e százhatvannal, kétszázal suhanó autók azonnal a belsőbb sávokba húzódtak, helyet adva a szürke kisegérnek: *A szerk.*)

Este hat előtt már Heilbronnt ostromolták, s úgy döntöttek, hogy másnap már Brüsszelben lesznek, miközben áthaladnak Luxemburgon.

Koprázi láthatólag utálkozva nézte ezt a német kisvárost, mint Dunapentele, sóhajtott, mire Margit, az meg hol van, hát még ezt sem tudod, Te!? Dunaújváros. Így már beugrik? Igen, hajtott le fejét Margit, de, hogy Heilbronn miért hasonlít Dunaújvároshoz, már nem merte megkérdezni Koprázi Józseftől, a mai magyar irodalom jelesétől. Nem is kellett, mert a mai magyar irodalom jelese, aki földrajzból is tudott annyit mint a mai magyar irodalomról, már mondta is, hogy olyan rákosista lakótelep ez az egész, sztálin barokk, majd hozzátette, hogy talán csúnyán megküldték az amcsik a háborúban ezt a részt, közel a Ruhr-vidék (nem kezdte el magyarázni, miért is volt fontos a szövetséges haderőknek a Ruhr-vidék, *A szerk.*) és itt kő kövön nem maradt, a nyugatnémetek (nyugi-németek Koprázi kedvenc szóhasználatában *A szerk.*) tojtak az egészre és fölhúzták ezt a barom sok kockát, mely előről ugyanúgy bámulták a geometriailag is megtervezett utcákat, mint hátulról.

Heilbronni szálloda. Kettőjüknek száz márka. Na ne! Akkor irány az Expressz Utazási Iroda által javasolt szálláshely. Koprázi már itthon kapott igazolványt csekélyke összeg ellenében, mellyel bárhol, ahol ilyen szálláshely működik, jóval a piaci árak alatt elalhatott az ember gyereke. Megtalálták. A városka határában. Augusztus volt és hideg. A recepción átnyújtották útlevelüket, az Expressz igazolványokat (ezzel az igazolvánnyal akkor egy éves kortól százévesig bárki elalhatott, hiába aposztrofálták ifjúságinak, *A szerk.*) de a recepciós, fiatal éjszakai portás csak nézett. Fürkészte Margit arcát, lopva leste Koprázi szakállas képét és a fejét csóválta. - Nicht. Anyukád! - Kiáltotta Koprázi. Hát mi a baj kedves német cimbora? Amaz hosszasan sorolta a problémahalmazt, de Koprázi, bár nyolc évig-tanult iskolás évei alatt németül, de nemi fejletlensége okán frusztrálva a lányokat leste és nem a német nyelvtan derdiedas mesterhármását, így hát egy szót sem értett, de éles logikája megsegítette, mint mindig. Utazott ő már régebben is a haverokkal. A lányok külön szobát kaptak, a srácok is. Hát innen fúj a szél. Csak házaspárok lakhattak egy szobában, mert az erkölcs nagyon is ott dobogott a német szívek helyén. Erkölcs! Tisztesség! Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese majdnem elnevette magát, eszébe jutott Treblinka, Majdanek, Dachau. Ugyan kérem. Most meg itt bíbelődnek, hogy ők nem házaspár, hiszen az egyik Koprázi, a másik meg Káprázatos. Kezükön sem látszott semmi, hiszen Koprázi József még az elutazás előtt a biztonság kedvéért mindkettőjük karikagyűrűjét bevágta a zaciba! Pech. Most mit csináljunk, Margit. Aztán homlokához kapott. Adress! Látja, maga barom. Egy házban lakunk. Adress! Kiáltotta, mint a győzedelmes Caesar, adress... A fickó, megadólag bólintott, kulcsért koto-rászott, kérte a pénzt, mely früstökkel együtt mindösszesen 18 márkába került. Koprázi húsz márkát adott, a többi a magáé, mondta magyarul, a recepciós úgy látszik, megértette, mert azonnal jobb nadrágzsebébe csúsztatta a papírpénzt. Hát, akkor irány a szoba. Szoba? Emeletes ágyak kapaszkodtak a plafon felé, Koprázi meg is számolta gyorsan, volt ott tizenhat ágy és egyetlen dohányzóasztal két székkal. - Hát hely az van bőven! - sóhajtotta. Saját és Margit cuccait lehajította a linóleummal fedett betonra. - Mint a kaszánya. Ilyen volt Cement-falván, de Atomocskán is. No meg a rahedli csótány. De itt nem szaladgál egy se. Bizalom. Ez az alapja mindennek. Holnap megmutatjuk a svábnak, hogy nem estél teherbe...

Koprázi József a mai magyar irodalom jelese törülközőt csavart a nyaka köré és elindult fürdeni. Margit felöltözve ment utána, dehogy fürdik ő, majd legföljebb haját mos, mert a zsír korpa közé keveredett, s disznók nem lévén, csak a sampon tudja fölfalni a nem létező gyöngyöket. Koprázi megnyitotta a zuhanyzó melegvíz-csapját, de nem jött abból más, csak jéghideg zuhatag. Aztán az is elállt.

Mi a rosszabb? Mégegyszer. De nem. Átment egy másik fülkébe. Ugyanaz. Meztelenül rohángált, Margit, aki nem volt egy röhögős fajta, alig kapott levegőt, úgy kacarászott. - Nagyon vicces! Forró fürdő álmodozás. Ezek németek! Még hogy melegvíz... De mivel Koprázi József a valamikori Magyar Néphadsereg Kiváló Katonája volt, most az egyszer eljátszotta az igazi férfi szerepét és beállt a hideg víz alá. De az csak nem akart egy percnél tovább folyni. És akkor tőle balra meglátott egy krómozott gombot, s lesz, ami lesz alapon, megnyomta. Láss csodát, a víz addig folyt, ameddig csak akarta! De hogyan fürödjön egy kézzel? Derékszögbe hajolva, fenekével nyomta a gombot, majd beszappanozta testét. És kezdte megérteni, mit érezhetett az a srác, aki a Hitlerjugend „hős” harcosa szeretett volna lenni...

Aztán meg pisilni szeretett volna, a hideg fogmosás után, így lefekvés előtt. Összezsugorodott szerszámát a csésze fölé tartotta. A villany kialudt. - Margit! Gyere már! Mellépisálok, és még azt is fölszámolják ezek a rohadékok! - De holtfáradtan Margit már régen aludt, nagyokat horkantva hozzá, a bejárati ajtóhoz legközelebb eső emeletes ágy földszintjén. Koprázi meg a villanykapcsolóhoz rohángált, így aztán hólyagja negyedszerre tudott megszabadulni édesnek éppen nem mondható terhétől.

A reggelizőasztal hosszú volt, vagy harmincan ülték körül, került forró kakaó, vaj és dzsem, császárszömle hajszálvékony fölvágottal. Szemben velük húzott szemű ázsiai, hófehér fogait villogtató szénfekete férfi hatalmas bicepszekkel, indiánforma lány, vagyis a Föld megannyi nációja. Mindenki hallgatott, finoman, már-már pipiskedően tolt a falatokat, csak Margit és Koprázi beszélgetett folyamatosan, eszükbe sem jutott, hogy magyar ember nem beszél evés közben, a többiek meg honnan tudhatták ezt az elmés mondást?

A reggeli végeztével senki sem mozdult. Koprázi idegesen túrt már zsírosodó de még így is fűrtös hajába. Hogyan lehet itt lenyúlani kis vaját, dzsemet, szendvicset? Mindenki őket nézte. Pedig dehogy. Csak ilyenkor így érzi az ember. Végre fölállt az egyik. A másik is! Vitték vissza tálcájukat a mosogatóhoz. Végül csak ők maradtak ketten. Megvult hát az ebéd és a vacsora, mert estére már Brüsszelben kell lenniük, s a kaja ott sem olcsó, úgyhogy tankolni kellett, de alaposan.

A Polski jó sok szívatás és rángatás után pöfögni kezdett, Heilbronnt nemcsak az üvegre fátyolozódott pára miatt nem lehetett látni ott a völgyben, de az okádó füsttől sem. - Na, húzzunk innen, mert még megbírságnak környezetszennyezés miatt ezek a kurva németek! Azzal gázt adott, s megindultak a luxemburgi határ felé. A határon a kutya sem kért tőlük útlevelet, pedig Koprázi szerette ezeket a különös formájú, színű pecséteket, de még csak határőrt sem láttak, úgyhogy meg sem álltak a fővárosig. A Polák fölkapaszkodott egy dombra, innen tűnt legszebbnek a kilátás. De nem volt itt semmi. Csak a közlekedési táblák körében az ijesztően tátongó ikszek. Megállni tilos. De csak öt perc! Koprázi félt. Itt megállni? Itt várakozni? Egyetlen fotó csak, s már itt sincsenek. Rendőrt nem látott. Megállt. Csalódva. Azt hitte, ez egy meseváros, ahol a nagyherceg ilyen tájt, még az ebédén innen, kilovagol, a nép üdvözlí enyhe meghajlással, mint az jó alattvalóhoz illik, ő meg sarkantyújával belevág almásderes lovának oldalába és visszavágtat kastélyába. De semmi. Csak a mély völgy, nem is túl régi házakkal, híd, soklukú, verte a hortobágyit, de nem tudta megszámolni a lukakat, mert a túlvégen elnyelte a hídfőt a bokros-erdős domboldal. Koprázi fényképezett a Chinonnal, aztán önkiodóval kettejükről. Ennyi elég is volt Luxemburgból. Leereszkedtek a városba. Leparkoltak, Koprázi térkép után nyúlt. Akkor innen fölme gyünk arra, tehát balra, aztán még egyszer balra és utána jobbra. Ennyi az egész. Margit a fejét rázta. Kérdezzük meg valakitől. S ebben a pillanatban egy hófehér Bentley Continental farolt fűrgén, majd picit előre ment, s minden igazítás nélkül már állt is a helyén, úgy, ahogyan azt a Kresz-vizsgán oktatják

a tanfolyam vége felé, ami után sokan fölvesznek még pár órát, hogy eltanulják a párhuzamosság elvét a járdaszegéllyel. Elegáns, fehéröltönyös férfi pattant ki a kocsiból, slussz-kulcsán megnyomott valamit, a kocsi sikkantott, ajtajai bezáródtak. Margit is kiugrott és a férfi után rohant. Koprázi csak annyit látott, hogy az elegáns úr mutat először jobbra, aztán balra, majd mintha azt mutatná, irány az egyenes. Mint annak idején a Magyar Néphadseregben. Bár ez az úr nem úgy nézett ki, mint a gyorstalpalón végzett magyar őrnagy. Margit beült, s kezdte volna mesélni. Koprázi leintette. Jobbra-balra, aztán egyenest. Ugye? És arra van Brüsszel. Na, én megeszem a nem létező sapkám! Koprázi minden vezetői tudására szükség volt, hogy ilyen beszorított állapotból ki tudja hozni Polskiját. Bevágott jobbra, az első utcánál balra, ahol hatalmas tábla mutatta: tovább, egyenest - Brüsszel. Koprázi nem hitt a szemének. Margit meg azt mondta, na látod. Ebben maradtak. Hatalmas fák közt, de alig kanyargós, kiváló minőségű úton több mint százal vágtáztak Brüsszel felé. Már elmúlt délután hat. És fél hétre már bent jártak Brüsszel központjában, s még arra is maradt idő, hogy az elsuhanó *Atomiumot* Margit lefényképezze a Chinonnal.

A brüsszeli forgatagban Koprázi József a mai magyar irodalom jelese benzinkutat keresett. S lőn. A díszburkolaton sehol egy olajfolt. De kútkezelőt sem látott. Csinos épület, fotocellás ajtó. Egyszál magában férfi, aki előre köszönt, franciául. Koprázi bólintott, grüssz gott, mondta, nem túl meggyőző németiséggel, amiből a kutas azonnal tudta, hogy ez a férfi nem tud semmilyen nyelven, a magyar meg nem mond neki semmit, azt sem tudja, merre terül el Szent István országa. Koprázi Józsefnek föltétlenül ólmozott benzinre lett volna szüksége, de hogyan is magyarázza el ennek a jóléttől rózsaszín arcú fiatalembernek, hogy ólom kellene. Bele, a benzinbe. Ami errefelé amolyan kultikum volt már csak, emlék, régi idők emberi agyat butító nehézfémé. Szóval ólom kellene bele, magyarázta magyarul, amaz csak a fejét rázta. Koprázi kezével mutatta, hogy ez a fém milyen nehéz. De semmi. A kutas aztán kimondta a varázs-szót. Plum. Koprázi Margitot bökdöste. Mi a franc az a plum? Mintha Margit tudta volna! Aki úgy bukdácsolt évről évre a megváltó érettségiig a gimnáziumban, ami a reál-tárgyakat illette. Koprázi kínosan mosolygott. Plum. Megvan! Ólom! Hát persze! Plumbum. Vegyjelek villogtak kisagyában, régi kémia és fizikaórák keserves gyötrelme. Igen! Plum! Sok-sok plum! Azaz! A kutas arcáról a rózsaszín fehérre váltott, s az agyonpucolt ablak-üvegen kimutatott a legutolsó kútra, mely szinte megbújt a legutolsó sarokban, környéke olajfoltos volt, gumicsöve meg fekete. A többié harsogó zöld. Koprázi József hevesen rázta meg a kutas kezét és loholt a polákhöz, indított és odakanyarodott a kúthoz. Na látod Margit, az ember amit egyszer megtanult, az ott marad valamelyik rejtett kis fiókban, agyának mélyén. Itt a mi benzinünk. Plumbum! Ólmozott, prima benzin. Csurig tankolt. Visszaballagott, hogy fizessen. A férfi valami furcsa gépbe ütötte a számokat, apró csilingelés, majd blokk csavarodott ki, mint kukac a földből, és belga frankban mutatta az árat. Koprázi akkor jött rá, hogy már nem Németországban vannak. Ez már bizony Belgium. Újabb kétségbeesés.

- Csendzs... dojcse márk... - a férfi most sem jött zavarba. Újra kimutatott; eloxált alumínium bódé. A bódében elragadóan szép lány. Koprázi átváltotta a pénzt. Hatezer belga frankja volt. Visszament, fizetett, majd beült Margit mellé. - Tudod, egyet nem értek. Honnan tudta a pasas, hogy mennyit tankoltam, mikor ki sem dugta az orrát a pult mögül? Megáll az ész... - indított, és abban a pillanatban fojtogató füst lepte be az utasteret. Kikapcsolta a motort. - Végünk van. Ennek a verdának annyi. - A farmotorhoz lépett, fölnyitván fedelét beleszagolt a füstölgő szerkezetbe. Az olajtartály zárókupak nélkül bámult Koprázi elképedt arcába. Úristen! De ahogy lenézett, a zárókupak ott hevert a motor alján a rácson, közel az ékszíjhoz, billegette testét és fityiszt mutatott a mai magyar irodalom jelesének. Nem baj, megvagy te rohadék. Koprázi úgy ráhúzta az alkatrészt, hogy belevörösödött a tenyere. S ekkor, mintha a semmiből, magyar szavak csiklandozták a benzingőzt. - Na, bírja a polák a strapát?

Hogy mi? Koprázi nagyon megijedt. Tudta, a hallucináció az első lépés a skizofrénia felé. Rettegett ettől a betegségtől, váltig állította, hogy ő, a mai magyar irodalom jelese skizoid alkat (hogya ezt mindenféle szakképesítés nélkül honnan vette, azt nem tudni, *A szerk.*) és az ilyen típus átlendül a túloldalra, ahonnan már nincs többé visszaút! - Még jó, hogy talált olmozott benzint. Ezek itt már mind áttértek a zöldre. Zöld itt minden. - Koprázi még mindig a motor fölé hajolva rázta a fejét. Magyar hangok a fülében, vége mindennek. Majd kiabálni kezdett, hogy ne! Nem szabad megőrülnöm! Mi lesz Margittal? Ki fog rá vigyázni? Mi lesz a mai magyar irodalommal, ha ő is... szóval ha ő is, Koprázi József is megőrül? Majd lassan fölegyenesedett, és hirtelen megfordult. Cserzett arcú nagydarab ember vigyorgott rá. - Kamionos vagyok... csak azért kérdeztem... - Koprázi nagyot sóhajtott, kezét rázott az ismeretlennel, és elmesélte az olajtartály történetét. Meg, hogy mennek Hollandiába, onnan meg vissza Frankfurton át az őshazáig. - Jó utat! - a kamionos fölkapaszkodott a gigászi járművére, dudált egy nagyot, és integetett. Koprázi meghiúsultan állt egy darabig, majd beesett Margit mellé, s csak annyit mondott, Margit, még mindig normális vagyok. Hiába teszek meg mindent az ellenkezőjéért..

Nagy forgalmú főúton gurultak, néztek jobbra, néztek balra, hol van szálloda, s Margit föl is kiáltott: - Itt! Kopottas, de biztos olcsóbb, mint egy puccos. - Koprázi fékezett, kiszállt, s fölnézett a homlokzatra. Hotel Derby. Ez az. Az Expressz olcsóbb lenne, de valahol a főváros szélén lapul, ez meg itt, az orruk előtt, hát persze, hogy ez lesz a legjobb. És szemben! Mi az? Párizsban lennének? Hatalmas diadalív meredt az égre, s az alkonyatban fokozatosan vette körbe a díszkivilágítás. - Margit, ez gyönyörű - álmélkodott a mai magyar irodalom jelese, visszaült a volánhoz és vadászni kezdett parkolóhelyre, ahol aztán éjszaka is otthagynak egyetlen komoly értéküket, a Polski Fiatot. A szálloda mögött talált is helyet, visszaballagott az utca elejére, nincs-e valami tiltó tábla, mert mi lesz, ha fölébrednek, s a kocsinak nyomát sem lelik? De nem. Állhat, s ha tud az az autó, akár le is fektet, hogy kipihenje a porszívónyi motor azt a rengeteg kilométert. A szálloda recepciósa elfogadható árat írt egy cetlire, Koprázi katonatiszt módjára fizetett, s mindjárt hozzá is tette, hogy *nix früstük!* Ne emeljük az árat!

Szobájuk olyan volt, mintha egy George Simenon regényből bújt volna alájuk. Rézág, kopott perzsaszőnyeg, szecessziós bútorok. Margit benyitott a fürdőszobába. Állókád, aranyos díszítésekkel. S abban a pillanatban intim zúgás, valahonnan fönről, a szag- és páraelszívó. Margit összecsapta apró tenyerét. Koprázi átölelte, s szenvedélyesen megcsókolta a lépés- és ugraművészt, majd ledöntötte az ágyra, és... (szex jeleneteket nem bocsátunk közre, mindenkinek a fantáziájára bízunk, hogy mi történt ott, a sötétségbe forduló alkonyatban. Egyet azonban elárulunk: Koprázi József még feleségével való közösülésénél is kondomot használt, amióta megtudta, hogy az AIDS támad. És, hát ki tudja Margit, ott, az Állami Műházban, vagy épp a sűrű turnék alatt, szóval jobb a békeesség. *A szerk.*)

- De most aztán nyomás a Belváros, mert reggel tépünk tovább! Pattant föl a mai magyar irodalom jelese, mint szakaszparancsnok-helyettesként Atomocskán, mikor reggelenként, felkattintotta négy rajának összes villanykapcsolóját hajnali hat óra magasságában. De mi lesz, ha kocsival mennek, s mire visszaérnek azt az egyetlen parkolóhelyet is elfoglalják? Kockázat nélkül nincs siker, úgyhogy irány a Grand' Place, aztán a Manneken-Pis! a Chinon vakuja villan, akkor hát mire várjunk?

Koprázi József nem csak arról híres (vagy éppen egyáltalán nem volt híres, *A szerk.*), hogy a mai magyar irodalom jelese, hanem hát a tájékozódó-képessége. Az valami fantasztikus volt. Például. Rájött, Margitnak számtalanszor elmagyarázta, hogyan kell lejönni hegyről, ha véletlen ott ragad az ember? Margit nagy álmos szemeit ráemelte és csak annyit mondott, hogy majd megtalálja őt valaki, akárha holtan. Koprázi ilyenkor az öklét rázta. Nem!!! Egyszerűen

elindulsz lefelé. Mert a hegyről lefelé a völgybe jutsz. Nem igaz? Margit bólintott. Tök mindegy, milyen völgybe, de lent vagy, a tengerszinthez vészesen közel. És onnan már gyerekjáték a tájékozódás. De most, ebben az este is félelmesen nyüzsgő városban, hogyan találják meg azt a páratlanul szép teret, Európa legszebb terét, nem beszélve a Manneken Pist, amely állítólag egy szimpla utcasarkon pisálja le az ember gyerekeit, ha nem elég óvatos. Koprázi kapott egy apró térképet a recepcióstól, a kormányra terítette, s közben kanyarodott balra, jobbra, egyenesen aztán megint balra, apró utcában megállt, behúzta a keziféket. - Fizetős parkoló, de itt is csak hatig! Hehehe... Margit, ott a Szent Mihály templom. És közel a Grand' Place! Ha nem, szétrúghatod a seggemet. - Margit sohasem rúgott, bár izmos lábával könnyedén leteríthette volna a mai magyar irodalom jelesét. De csordultig telt a szíve lírával, ugráfiáit ezért ítélték dekadensnek.

Kopráziék ámulva léptek a térre. Kockakő. Ahogy illik. Csupa fény, csupa csipke. A XV. században épült gótikus Városháza, aztán a „Király Háza” és az egykori bírósági palota meresztett farkasszemet egymásra. Körben meg az iparos-céhek mesebéli palotái sorakoztak. - Itt meg kell innunk egy kávé! - adta ki az ukázt Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese, s már le is ült az egyik fényes kávéház apró kerítéssel körbevett teraszán az asztalkához. Margit csak ámult, majd leült ő is. Koprázi rágyújtott, fújta a füstöt a brüsszeli égre. Ilyen kávé még nem ittak. Fizettek, majd körbejárták a teret, és keresni kezdték a Manneken-Pist. Kanyargós kis utcák, s lám, ahol a legnagyobb volt a tömeg, hát ott kellett lennie. Japán turisták sikongattak, ahogy az apró, 1691-ben készült fiúcska apró füttyjét fogva megcélozta őket. Koprázi inkább hátrább húzódott és úgy fotózta le ezt a kis semmiséget, ami az egész város jelképe, s rájött, hogy nem a méretek számítanak, hanem a legenda, s ha az is odavész, megszűnt, illetve megszűnhet egy egész nemzet, hiába harsogja világga jól fölépített imázsát.

Már tíz óra is elmúlt, mikor visszaballagtak a kocsihoz. Egy árus rájuk tukmálta az állítólagosan bronzból öntött tíz centi magas Pis-t, jó, legyen, emléknek otthon, majd néha előveszik, s ha vetítik e diákat, hát kiteszik az asztalra, hogy az a soha vissza nem térő pillanat fölhorgadjon megint. Koprázi József a mai magyar irodalom jelese rendkívül tájékozott, széles spektrumú gondolkodó volt ugyan, de rém ügyetlen ember. Ki is csúszott kezéből a szobrocška, s amikor a selyempapírból kicsomagolta, rémulten látta, hogy a fej elvált a testtől. Majd megragasztom otthon, hajtotta le a fejét, még Margitnak kellett vigasztalnia, nehogy elbőgje magát.

A szállodát azonban nem találták. Minden utca egyirányú volt, s mindig visszatértek ugyanoda, ahonnét elindultak. Most épp a Szent Mihály templom tövébe. Na, gyerünk újra. Eredmény: ugyanaz. Koprázi toporzékolt, Margit meg a legnagyobb nyugalommal kiszállt, s határozott mozdulattal leintette az első rendőrautót, mely épp akkor bukkant föl és indult volna tovább. Margit csak annyit mondott, hogy Hotel Derby, a rendőrök bólintottak, intettek, hogy Koprázi kövesse őket. Hosszan mentek, kerekek csikorogtak, záróvonalon át, villamos-síneken száguldoztak, mígnem a jobb oldalon kinyúló rendőrkár a már kivilágított Hotel Derbyre mutatott. Koprázi fékezett, kiszállt, hogy megköszönje, de már csak a rendőrautó hátsó lámpáit látta, melyek szentjánosbogárnyira zsugorodtak a vaksötétben.

Jól esett a másnapi reggeli, még a németektől csórt szendvicseket majszolták, vaját és dzsemet, meg az otthonról hozott tartós tejet hörpölték hozzá. - Na, gyerünk Margit, mert messze még Hága. Pedig nem volt messze. Csak az ismeretlentől való félelem pulzált Koprázi idegrendszerében. Most Margit vette át a volánt, Koprázi nyitott térképpel ölében magarázott. Antwerpent nem kerülte ki az út, így áthajtottak rajta. Szép volt ez a város is, csipke-paloták itt is és végtelen tisztaság, semmi zűr, a forgalom egyenletesen és dugómentesen haladt, és észre sem vették, hogy már Hollandiában járnak, mert határ nem keresztezte útjukat. Rotterdam. Koprázi szíve erősebben dobant. 1970. A Feyenoord első BEK győzelme. A

holland foci itt kezdődött világrangúra emelkedni. Még végig sem gondolta az egész foci-történetet, mikor eladdig sohasem látott méretű hídra értek, mely a Rajna tölcseértorkolata fölött ívelt, jobbról és balról százezer tonnás óceánjárók arasztak. - Margit! Ez a világ legnagyobb kikötője! Képzeld csak el. És mi itt kavirnyázunk a polákkal. A legnagyobb fölött. Nézd a hajókat. Ezüstösek, mint a tiszaiak. Szegény Juhász Gyula, a nagy Keletes! - Koprázi hangja elcsuklott, fejét lehajtotta, és keresztet vetett. Margit nem láthatta, mert nagyon figyelt, kapaszkodott a kormányba, s váratlanul megkérdezte:

- És most merre? - Koprázi visszatért a realitásoktól letakart valóságból a jelenbe, és azonnal balra mutatott. - Enyhén balra. Látod, ott a táblán, Hága, illetve ahogy ők írják, látod, s'Gravenhage. Hágában nem is időztek sokáig, nem is volt olyan látnivaló, ami beleillett volna egy Grimm-mesébe, itt sem lovagolt királynő, a házak sem voltak mézeskalácsból, úgyhogy Amszterdam felé vették útjukat, ami Koprázi Józsefnek a szíve csücske volt, nagy kedvencének az Ajaxnak városa, a háromszoros BEK-győztesé, Stefan Kovács, alias Kovács István az erdélyi magyar edző totálisra hegyezett futballtechnikájának városa. Ahol Johan Cruyff, a háromszoros Aranylabdás rúgta a bőrt, legendás 14-es mezében. Csak találni valami boltot, ahol mezt lehet venni, ez volt a legfőbb, a legnagyobb feladat. Margit inkább parfümök után szimatolt, érdekelte is őt az Ajax, de egyelőre ott keringtek, ahol már nem voltak csatornák apró hídjaikkal, hatalmas kör alakú téren, ahol az egyik oldalon szállodák kínálták magukat, sorban, szinte egymáshoz tapadva. A legkisebbet választották, nem is volt túl elegáns, és olyan régi sem, mint a brüsszeli, de meglepően olcsónak bizonyult. Nix früstök itt is, kulcs a zsebben, de parkolni... Az reménytelennek tűnt. Koprázi még idehaza hallotta, hogy a narkóval belőtt huligánok, ha valamelyik kocsi nem tetszik nekik, hát egyszerűen belökik valamelyik csatornába. Már látta is maga előtt, ahogy Polskija úszik szép csendesen, majd alábukik a hullámsírba.

- Hogy az a bánatos holland anyátokat! Hát hol lehet itt megállni? Mindenhol ezek az átkozott ikszek, kampós kocsiival ijesztgetnek, hát mit képzelnék ezek magukról? - Margit hallgatott, tudta, hogy ilyenkor hagyni kell a mai magyar irodalom jelesét, hadd dühöngje ki magát, mert akkor lassan lenyugszik, és megtalálja a legjobb megoldást. Így is lett. Építkezés mellett semmi tábla. Na, akkor itt, és punctum. A melósok kiáltoztak lefelé az állványzatról, hogy ne! Isten őrizz! Mutogatták a nagy kampót, jön az autó, és soha többé nem látják ezt a csöpp, általuk még sohasem látott járgányt. Akkor hol az úristenben álljak meg végre? És ím, jobbra kerítéssel körbevett, őrzött parkoló. Az őr két fejjel volt magasabb a 178 centi Koprázinál, és betessékelte őket, álljanak csak meg. Koprázi mutogatott kézzel-lábbal, hogy egy egész éjszakára hagynák itt a kocsit, vasz iszt kosztet? Az őr, kinek derékszíján hatalmas hatlövetű forgótáras pisztoly csillogott ezüstösen, olyan összeget mondott, hogy az átszámolva, több volt, mint sok. Koprázi meg, megpróbálta a lehetetlent. Ez a holland is ember. Akárcsak mi, keleti marhák. Nix tikett. Varázsszóként hatott, az ár a negyedére ugrott vissza, az őr jelezte, hogy másnap már nem ő lesz, és reggel nyolcra legyenek itt. Nyolcra, kerekedett ki Koprázi szeme. Akkor még slafen! Legyen kilenc! Mutatta két kezén. Oké, így az őr, egymás tenyerébe csaptak, kirámolták a kocsiából, amiről hihették, még ellopja valaki, hiába őrzi ez a behemót. Lepakoltak a szállodában, heverésztek egy kicsit a franciaágyon, aztán neki vágtak a lagúnák városának, ahol Margit már járt a nyolcvanas években, még az Állami Műház egyik turnéján. Mégse tudta mi hol van, de nem is lehetett tudni, mert minden csatorna, ház, egyformának tűnt, úgyhogy elhatározták, csak úgy, kedvükre sétálgatnak.

- Margit, ezt fotózd le! Vaku! - sajtüzletre mutatott a mai magyar irodalom jelese. Ember-magasságban egymáson a sajtók, de két egyformát biztosan nem talált volna a vásárló. Margit lázasan kattintgatott a Chinonnal, lesz otthon nagy diázás, csak a keretezés ne volna, mert abba, bele lehetett örülni, legalább is Koprázi József szerint. Margit nyugodtan vagdalta a filmet, pucolta tisztára szarvasbőr darabkával. Koprázi József beleszagolt a levegőbe, majd

oldalt pillantott, és meglátta a BOLTOT. Ajax-relikviák minden mennyiségben! Édes Isten. Hát itt van! 1973. óta erre a pillanatra várt. Hátha még kerülne 14-es mez? Hátha! Mez volt bőven, rengetegbe került, annyiba, amennyiért megszálltak aznap este, de üsse kő, Margit is csak mosolygott, mit kezdjen ezzel a nagy, szakállas gyerekkel, vedd meg, csak az utcán ne hord, mert körberöhögnek. De se 14-es, se 10-es. Pedig nem akárkik hordták! 14-es Cruyff. 10-es Pelé. Puskás. Sebaj. Jó a 9-es is. Rövidujjú mez, középen elől és hátul a vadító piros sáv.

- Most már akár meg is halhatunk - fogta meg lágyan Margit kezét a mai magyar irodalom jelese. - Igen - válaszolta Margit. - Én sohasem akartam élni. De mit csináljak, ha megcsináltak? - Koprázi kuncogott magában, mert tetszett ennek a humortalan lánynak keserű kinyilatkoztatása. - Azért addig, míg meghalunk, még megnézzük a Dam-ot. A város szívében a nagy téren ugyanúgy nyüzsögtek az emberek, mint Brüsszelben a Grand' Place kockakövein. - Odas! - Koprázi lefelé mutatott, ahol egy fiatal lány guggolt, körben színes kréták szürrealista elrendezésben. - Van Gogh önarcképét rajzolja a betonra. Nagyon tehetséges ez a lány. Az a vörös szakáll! Megáll az ész. Reggelre nem marad belőle semmi. Mert vagy esik, vagy jön a locsoló-kocsi. Ha itt, egyáltalán van ilyen. De miért is ne volna...

Úgy aludtak akkor éjjel, mintha otthon. Ijedten kapta föl fejét a mai magyar irodalom jelese. - Margit. Margit! - Rázta asszonyát. Mindjárt kilenc! A kocsi! Lenyúlják a kocsit, ha nem érünk oda időben. - Koprázi József megmutatta, hogy egy valamikori Kiváló Katona hogyan ér le a földszintre három perc alatt úgy, hogy még be is ágyazik, mosakszik, fogat is mos, fésülködik, és teljes menetfelszerelésben várja a parancsot. Margitnak ez kevésbé sikerült, de tíz perc alatt már ott álltak az őrzött parkoló bejáratánál. Az ő nem ismerhette Kopráziékat, de a mai magyar irodalom jelese odament a Polskihoz, ahol a szélvédőn olvashatatlan írás jelezte emez őrnök, hogy a dolog lerendezett, mehetnek Isten hírével. Lekezelték, Koprázi szivatózott, rángott, remegett a csöpp autójószág, majd kitolattak, ki a városba, keresve az utat, mely fölviszi őket északra, a nagygátra, hogy láthassák végre a tengert, ha nem is pont az Északit, de a Watt-tengert mindenképp.

Útközben tankolni azért megálltak, a benzinkút akárcsak Brüsszelben, itt is egy pasas irányította a nem éppen forgalmas üzletet. Margit rábökött egy négyzet alakú vaskos fémdobozra. - Ezt vegyük meg! - A doboz tetején, oldalán amszterdami érdekességek. Belül bonbonok. Koprázi bólintott, a férfi beütötte a benzin és a csoki árát.

Jó öt kilométert mentek, mikor is Koprázi félreállt. - Eddig számolgattam fejben. Te, ez a pasas húsz gulddal többet adott vissza! Most aztán mi lesz? - Margit azonnal ráripakodott, hogy egy katolikus író visszafordul és leperkálja a többlet lét. - Egy nagy túrót, rikkantott a mai magyar irodalom jelese. - Hát koldus volt az a kutas? Két kezén öt gyűrű. Abból három pecsét, ahogy néztem az egyikben karneol vöröslött, a másikban smaragd volt, a harmadikban, pedig zafir. Két karlancából az egyik nyilván nem ezüst, hanem platina. Ehhez még hozzávesszük három nyaklancát... Az egyik olyan vastag volt, hogy egy tácskót nyugodtan kiköthetnél vele. Ennyit a szegény holland benzinkutasról. Irány észak-északkelet. Húsz Gulden!

Margitnak kellett fél óra mire megnyugodott. Csalódott Koprázi pénzhészségében, de valahol a szíve mélyén igazat adott neki. Meg aztán úgyse jönnek erre soha többé, a tenger közel, pénzük fogytán, és még haza is kell érniük, úgyhogy...

Koprázi a térképet böngészte: Den Oever felé megyünk, mondta, aztán onnan már egy matróz-köpés a nagygát. Gázt adott. Pár kilométer és tábla jelezte, hogy itt lehet átkelni, valahol itt megy át a gát, Koprázi nemigen értette, de jobbra kanyarodott és begurultak Enkhuizen városkájába. Ott tábla kiáltott rájuk, hogy Venhuizennél átkelhetnek. - Ez nem a nagygát, mindegy, megnézzük, aztán legfeljebb visszafordulunk. De mi ez? Komp? Híd? - Margit csak a fejét csóválta, nem értett ő semmihez, agyában legújabb ugráfiájának végtelenül kecses és

muzikális mozdulatai filmként peregtek, nem is hallotta, hogy a mai magyar irodalom jelese mennyire küzd a bizonytalansággal. És nem volt visszaút. Híd. Aztán a gát, kétszer egysávos út, végig záróvonal.

- Most már mindegy, Margit. Ez nem a tenger. Elbasztuk megint. De nem tudok visszafordulni. Szemben süvítenek a kocsik, ha a rendőr meglát, még a gatyánkat is elveszi. Na, mindegy. Figyelsz te egyáltalán? - Margit Garfield-szemeit a félig leeresztett állapotából megpróbálta tágra nyitni. - Figyelek. Na, akkor balra az a nagy víz, az Ijssel-tó. Jobbra, ez a kisebbik, szóval ez a Markeni-tó. Az út mentén libanagyságú madarak tollászkodtak. - Albatroszok - szólalt meg Koprázi József a mai magyar irodalom jelese. Margit a Chinon után nyúlt. - Lassítsál! Ezeket le kell kapnom! Mekkora sirályok! - Olyasmik... csak ezek mégis-csak albatroszok... Úgyhogy akár a tengernél is lehetnének... - nyögte Koprázi, hússzal gurult, Margit meg kattogatott, legalább négy képet ezekről a nyugodt madarokról. Újabb híd, és Lelystadt városkában gurult a kis Polski. Az utcák néptelenek voltak, pedig igencsak hétköznapi volt ez a mai. Csütörtök volt, negyedik nap, hogy úton voltak, s lám már bejárták Tolnát-Baranyát. Ámulva nézték az úttestet, mely olyan burkolat ékesített, mint Budapesten a Vörösmarty-teret. Kerítés sehol, nyírt fű, az ablakban alibi függönyök, mert mindent lehetett látni, ha az ember nagyon kíváncsi volt, csakhogy ezek a hollandok nem néztek a másik fazekába, a turista meg csak bámuljon, majd elfelejti az egészet és hazatér valahol a balkán közelébe. Vidéken voltak, de a jószág szagát sem érezték, trágya sehol, még egy lócitrom sem akadt, hogy cáfolni tudják ezt a mesét. Szélmalmok vitorlái forogtak fáradtan a késő dél-utánban, mert három óra volt, s a vidék álmos, mint Koprázi szokott hajnal felé. Belekábultak a látványba, úgyhogy Margit vette át a kormánykereket, Koprázi a térképre pillantott, irány a sztráda, ha minden igaz, messziről látni fogjuk a világ második legmagasabb templomát, a kölni Dómot. - Miért, melyik az első? - kérdezte Margit, ami nagyon jólesett a mai magyar irodalom jelesének, mert sohasem kérdezett semmit, csak beszélt és mindig ugyanarról: ugráfia, lépés- és ugraművészet. Most csak így, minden átmenet nélkül, nekiesett a földrajzban óriási tudással bíró Koprázihoz. - Hogy melyik a legmagasabb? Hát a rangooni Pagoda. - Margit nagyot nézett, mert sejtelve sem volt róla, hol is van az a Rangoon. A pagoda, mint olyan az megjelent előtte valamelyik ázsiai turnéjáról, de ez a Rangoon... - Hol van az?

- Burma fővárosa. Ma már nem Burma, hanem Mianmar. Valami dilis diktátor átkeresztelte. India és Thaiföld között van. Én Bangladeszt is Indiához veszem. Hogy tudd, valamikor Pakisztán is indiai rész volt. Csak a vallás. Pakisztán muzulmán, India meg hindu. Így aztán szétszakadtak. És tudod melyik a harmadik legmagasabb templom? Az is itt van Németországban. Ulm. Az ottani székesegyház.

Margit csak nézett, mint a moziban. Koprázi összezsugorodott az ülésen, szemét lehunyta és csak annyit mondott, hogy szunyál egy kicsit, Margit meg csak nyomja a gázt, s amikor az autópályához érnek, ébressze föl, mert nem mindegy, hogy jobbra, vagy balra mennek fel a sztrádára! Margit így is tett, alig telt fél óra és máris ébresztette a mai magyar irodalom jelesét. Itt a sztráda, mondta, és lassított, majd félreállt. Koprázi hiába böngészte a térképet sehogyan sem állt össze a kép. Kiszállt, álló, német rendszámú kocsihoz lépett, mely körül kétgyerekes család nyújtózott nagyokat. - Grüssz gott - köszönt a mai magyar irodalom jelese. De hogyan tovább? Mutogatott. Hogy merre is van dojcsland? Középkorú családfő széles mosollyal intett. Kezével kört rajzolt a levegőbe, hogy át a sztráda alatt, aztán, kétszer jobbra, rá a pályára és irány Németország.

- Danke schön! - Csapta össze bokáját Koprázi, s büszkén, hogy mennyire szépen tud megköszönni egy gesztust németül, beült Margit mellé, elmagyarázta hogyan merre, szemét becsukta, s bóbiskolt tovább.

Este volt már, mikor Margit rázni kezdte. - Józsi! Ébredj! Ez itt már Wiesbaden! - Koprázi kinyitotta szemét, elcsodálkozott, hogy Margit minden segítség nélkül pont egy háromcsillagos szállodával szemben parkol. - És a kölni Dómot láttad? A tornyait? - Igen! Le is kattintottam! - Zseni vagy drágám. Komolyan mondom. Ilyet? - Margit nem szerette az ilyen dicséretet Koprázi szájából hallani, mert volt ebben mindig valami szarkasztikum, enyhébb esetben csipkelődő irónia. Az Ibis szálloda kivilágított testével csábította Kopráziékat, bár Margit megjegyezte, hogy mehetnek az olcsó helyre is, de Koprázi élesen tiltakozott. Fürödjön a hideg vizükben a rosebb! Ebben maradtak. A nix früstökről már nem is szólunk, bár készleteik kimerülőben voltak. Letusoltak mindketten, a forró víz átjárta minden porcikájukat, s ahogy ágyba bújtak már horkoltak is mindketten, egymást ölelve, egymásba kapaszkodva.

Reggel Koprázi kelt előbb, kilenc óra volt és sütött a nap, Margit nyöszörgött, hogy hagyja őt aludni, mehet amerre lát, csak ő aludhasson, ha kell, hát bele fog halni az alvásba, szép halál, jó halál, de ő ki nem száll a paplan alól, nem kér enni sem, és húzza be a függönyt, szóljon a recepción, hogy senki ne zavarja, majd ha megjön, fölkel és kész. - Így is tett a mai magyar irodalom jelese, mindent megbeszélt mindenkivel, gyöngé németiséggel és sok gesztikulálással. Beült a kocsiba, térképére pillantott és Frankfurt felé vette az irányt. Oldaltáskájában ott lapult a másik fényképezőgép, a Zenit, hogy legyen végre negatívjuk is.

Frankfurtba érve, mintha New Yorkot látta volna, persze kicsiben pár felhőkarcoló, melyek jó ha elérték az ötven emeletet. Hát persze! A „ceruzaház”. A Frankfurter Könyvvásár. Be kell menni. Körül kell nézni. Koprázi leparkolt egy félreeső helyen és besétált. Mozgólépcsők, mozgójárdák mindenütt, óriási folyosók, város a városban, tengernyi ember hullámozott, plakát hirdette, hogy 1999-et írunk, a díszvendég, pedig nem más, mint Magyarország! Micsoda? Koprázi álmélkodva sodródott a tömegben. Mellmagasságig érő pult mögött csinos lány. Koprázi meghajolt, majd óvatosan maga mögé nézett. Már kígyózott is a sor, mert ez a lány volt a főeligazító. Koprázi úgy érezte magát, mint Kafka József K.-ja, idehurcolta valami láthatatlan és érzékelhetetlen erő, és most beléfojták a szót, amit nem tettek, de mivel semmilyen idegen nyelven nem beszélt még a magyart is csak nyögve bírta tagolni. Azért megszólalt. - Kisztihand knédige fraulejn!

- Grüssz gott! - mosolyogta vissza a lány. Arca csupa kérdés volt. Koprázi meg sorolta, milyen pavilonokat nézne meg. Dojcs, englis, france, junájtíd sztétisz... és, hát... - Du jú szpik englis? - Koprázi a fejét rázta. - Poland? Bulgarien? Ruszki? - No, no, no! - Hungary? - Igen! - Akkor itt van egy prospektus, ebben mindent megtalál! - azzal füzetet nyújtott át a tökéletes magyarsággal beszélő hölgy. Koprázi égett, mint Gyöngyös. Hiába mondták neki minduntalan, hogy aki nyelvet tud, az, két ember lesz, három, négy. Ő viszont csak egy ember akart lenni, még-hozzá nem más, mint Koprázi József a mai magyar irodalom jelese. Lábának szatyor támaszkodott. Lenyúlt, fölvette, kinyitotta, beledugta fejét, majd félrehúzódott. Könyvek voltak benne, Koprázi József tíz(!) kötete. Novellák, drámák, költemények, forgatókönyvek és esszék halmaza. Tíz kötet? Mikor neki csak kettő van? Igen ám, de 1999-et írtunk ebben a pillanatban, így aztán Koprázi már nem is csodálkozott az egészen. A magyar pavilonban senki sem ismerte föl, ő azonban mindenkit ismert. A köztársasági elnök, akivel nagyon jóban volt, nem fogadta a köszönését. Nem értette. Kollégái, nagy magyar jelesek ugyan biccentettek felé, de nem foglalkoztak vele. Könyveit egyetlen pulton sem látta. Akkor mit keres itt?

Megkereste a német pavilont. Három fiatal lány, két fiú és idősebb hölgy nézett rá teljes összpontosítással. - Kisztihand! - Majd előkotorta könyveit és szétterítette a pulton. Majd föléljük mutatott, ahol a mai magyar irodalom legnagyobb jeleseinek óriási arcképei töltötték be a fél falat. Oda, közéjük szeretnék nőni! Mert nem vagyok rosszabb. Higgyék el! Mindezt

magyarul hebegte. Fordítani! Tessék tőlem is fordítani! De hibába minden, amazok csak néztek. Az egyik, a legszebbik lány fölállt és magyarul kérdezte: - Mit akarsz?

Hogy mit? Hát az előbb mondtam. De nem úgy van az! Emelte föl a hangját a lány. Majd mi választunk! Majd mi megmondjuk. Meg a mai magyar irodalom jelesei ajánlanak. Rólad sohasem hallottunk! Hát pont ezért! Szeretném, ha hallana rólam Németország. A lány valamit mondott az idős hölgynek németül, amaz legyintett, s kiderült, legyen, hagyja itt egyik novelláskönyvét. Koprázi örömmel tette. Majd kihúzta magát és elköszönt. - Majd értesítenek, ugye? - Hát persze, így a legszebbik lány. Koprázi most már repült. Francia pavilon. A világ egyik leghíresebb könyvkiadója, a Gallimard. Ott is előadta a műsort, még kevesebb sikerrel, mert egy fia magyar nem volt a közelben, aki lefordította volna, hogy Koprázi József az, aki kéri a nagy kiadót, hogy műveit fordítsák le és juttassák el a nagy francia néphez. Louis de Funes is megirigyelhette volna a kiselőadást, amit Koprázi József a mai magyar irodalom amúgy színészi vénával megáldott/megvert jelese ingyen és bérmentve számos néző előtt prezentált. Bal tenyerére vette drámagyűjteményét, jobb tenyerére meg novellafüzérét, majd egyszerre lecsapta a pultra. Le! Lefordítani! Fransze-hungari! Jesz? Na, még egyszer. De mindhiába. Egy szót sem értettek belőle, kicsit hátráltak, hátha örülten van dolguk, de Koprázi József csak mondta a magáét, kinevezte egyik könyvét franciának, másik könyvét magyarnak, és összekeverte őket, franszéről hungarira, értik már? Agyalágyult franciák! Miért nem értik? Teljesen világos, nem?

Jól öltözött úr látva az előadást, megtapsolta Koprázi József produkcióját és a kezét nyújtotta. - Józsai. - Koprázi lekezelt vele és kinyögte - Koprázi. - Maga színész? - Én? Dehogy. Én Koprázi József vagyok a mai magyar irodalom jelese. Itt vannak a könyveim. De ezek a marhák nem értik, hogy mit akarok. - Én sem értem - így Józsai. - Tud Ön franciául? - Hogyne. Angolul is. Itt tanítok Frankfurtban. - Szóval én csak azt szeretném, hogy megértsék - fordítsák le a könyveimet franciára. - Értem. De kedves barátom, az nem úgy megy. Ajánlják az embert. Látta a fotókon kik szerepelnek? Na, ők ajánlották egymást. Maga, kedves barátom nincs benne, a családban. Én már tanítom azokat az írókat, akiket a fotókon lát mindenfelé. A Gallimard még csak bele sem nézet valamelyik magyarossal, hogy jók-e ezek a könyvek vagy sem. Egy ekkora kiadó! - Puff neki rendszerváltás! Hát pont azért vártunk annyira, erre a kapitalizmusra, hogy végre az legyen baba, aki a jó. És tényleg jó. Az enyém meg... szóval, ha nem is jobb, de nem is rosszabb. - Józsai, ez az elegáns férfi odamondott valamit a megszeppent kiadói alkalmazottaknak, akik mindjárt mosolyogni kezdtek, bólintottak, s kiderült, Koprázi költői életművét meg fogják vizsgáltatni a Sorbonne valamelyik magyarul is tudó tanárával. Aztán lesz ami lesz. Koprázi nagyon szépen megköszönte Józsai úri gesztusát, és könyörögve kérte, hogy keressék föl a Faber and Fabert, a nagy angol kiadót, mert ő már váltott levelet Ted Hughes-szal is. Józsai bólintott, a pipázó faberes emberhez fordult, mondott valamit angolul, pár mondat volt az egész. - Novellákat megnéznének. - Van! Koprázi kitette utolsó kötetét, melyek még novellákat és tárcákat sorakoztattak föl az életműből. Minden eddigi könyvhöz névkártyát is csatolt. (Magyar névkártyát természetesen, arra nem is gondolt, ha tényleg fölhívják egyszer, milyen nyelven fog válaszolni? *A szerk.*) És ott, ott, nem látja, kis Los Angeles-i kiadó! Menjünk oda, és többet nem lát kérlelte Józsait. A szakállas amerikai Koprázi utolsó könyvét nézegette, melynek borítóján nagy nevek sorakoztak, olyanok, mint Chopin, de rengeteg mai magyar jeles, és régi, a Kelet négy nemzedékének tagjai. Majdnem tiszta magyarsággal olvasta a neveket. Babits, Nemes Nagy Ágnes - itt hevesen bólogatott -, Pilinszky - itt egyenesen ugrálni kezdett -, és így sorban valamennyi név terítékre került. Kiderült, sok magyar barátja él és tanít Los Angelesben, megnézeti velük a könyvet, aztán majd ír. És itt ő adott névkártyát. Koprázi boldog volt, mint a gyermek, akinek sikerült a nap minden percét valami finom üdítőital formájában lefolyatni a torkán. Két kézzel

rázta Józsei jobbát, mesélt Margitról, mesélt az utazásukról, ők is névkártyát cseréltek, Józsei udvariasan megemlékezett, ha legközelebb, és ha pont Frankfurt, de azért előtte jó lenne egy telefon, s mintha menekült volna, hevesen hátrált, míg ki nem szabadult Koprázi hosszú ujjainak szorításából.

Koprázi József a mai magyar irodalom jelese ugrált és nevetgélt, övé volt a világ, már látta maga előtt ahogyan a tévé ostromolja, és kérdések özönét zúdítják rá, de ő udvariasan csak annyit mond, hogy a németek, a franciák, az angolok és az amerikaiak értik a dolgukat, értik az ő egyedi nyelvét, katolicizmusát, mert a magyar pogány nép volt, az is maradt, mert úgy kényszerítették rá a vallást, lásd, negyven év kommunizmusa után még azt is elfelejtették, hogy Krisztus valóban létezett. Még a Nobel-díj is megfordult agyában, de hogy akkor mit mondana, már nem volt ereje végiggondolni.

Szép, nagy papírzacskót talált, oldalán kék felirattal: ISRAEL. Üres volt, de, gondolta Koprázi, jó lesz ez, ha talál valami érdekességet, lesz miben hazavinni. És talált. Ezüstszerű nagy-méretű könyvek halomban. Ingyenes példányok. Gerincükön csupa nagybetűvel: GUINNESS WORLD RECORDS 2000. Legalul meg egy félholdba zárt nyújtott ötágú csillag, persze mindez feketében. Koprázi azonnal belecsúsztatott egy példányt izraeli papírszatyrába, és elgondolkodott. Ha 1999-et írunk, honnan tudják, milyen rekordok születnek 2000-ben? De tovább nem morfondírozott e kérdésen, hanem besétált az arab pavilonok közé, Izrael zacskójával. Eszébe sem jutott, hogy a két nép nem éppen a megbonthatatlan barátság jegyében él a békés egymás mellett élés szellemében. Ő csak sétált, megfogott mindent, ami megfogható volt, és a jordániai pavilonnál az a tíz centis papírdoboz nem engedte, hogy egyet is továbblépjen. A doboz mellett üvegcsé, benne pedig nem más, mint egyszerű víz. Egyszerű víz? Nem. A Jordán vize. Koprázi összerezsent. Látta, ahogy Keresztelő Szent János Krisztus hajára engedi tenyeréből a guruló vízcseppeket. Odanyúlt, az üveget a papírdobozba tette, és kérdően nézett a tűzfekete szemű gyönyörű arab nőre, aki fejkendő viselt. Szívéhez szorította a dobozt, mintha jelezné: az enyém lehet? A nő jobb kézzel melléhez nyúlt, s így már három kéz melegítette a Jordán vizét és egy szívet, mely mindig Krisztusért dobogott. Vigye csak, vigye, jelezte a sötét szempár. Koprázi vitte, visszanézett, integetett, csókot dobott a nő felé. De az már elfordult és rendezgetni kezdte a pavilon pultját. Na Margit! Ha ezt mind elmesélem... megáll az eszed. Ami már régen megállt, főlhúzni csak Koprázi József nyakában függő, ámbár láthatatlan kulccsal lehetett. Kocsijához igyekezett, de akkor eszébe jutott, hogy illene pár fotón megörökíteni kalandos helyszíneit. Így is tett. Vaku nem kellett a Zenithez, mert a 31 DIN Kodak nagy fényérzékű film, így aztán szobai fényben is kitűnő képeket lehetett csinálni. Margit Műházbéli bemutatóit, (három, egymást követő egyfelvonásos ugráfia, *A szerk.*) A félhomályos színpadon a legapróbb részlet is kitűnően látszott, arcok és gesztusok, kezek, ujjak, ahogy úsztak a levegőben. A mai magyar irodalom jelese végigfotózta a kiadókat, pavilonokat, a magyart is, visszament a jordániai pavilonhoz, a lány ugyanott állt, már nem ismerte föl Koprázit, de mosolygott, ahogy az irodalmi jeles ráirányította a blendét.

Még világos volt, mikor Wiesbaden főutcájába behajtott a kis Polski Fiat. Leparkolt szemben az Ibis-zel, és rövid sétára indult. A sétálóutca kanyarulatában egy régiségbolt kirakata megállította. A fényképezőgépet azonnal állítani kezdte, hogy ezt a különös szobrot, ezt az art deco-t, a maga utánözhatatlan modern szépségében megörökítse. A szobor jó húsz centi magas volt, ezüstösen ragyogta be a teret, gyönyörű alakú nő valami ugró állaton lovagolt, kutyán, gepárdon, (a gepárd egyébként fél-kutya, félig meg macska, *A szerk.*) azt nem lehetett tisztán kivenni, de a nő ölében, Koprázi felé fekete-fehér számlappal arany metszésben eltalált óra mutatta a hajszálpontos időt. Árától visszahőkölt a mai magyar irodalom jelese, de mozdulni nem bírt. Kétszer is kattintott. Aztán magában, orra alatt dörmögve kiadta a parancsot, hogy most már aztán gyerünk Margithoz, mert még tényleg belehal az alvásba, bár ilyen

esetről még nem értesült, legfőljbbe a fölfekvés néha végzetesnek bizonyuló ártalmáról hallott, de az egy nap alatt azért mégsem következhet be, bár ki tudja, Káprázatos Margit milyen kórképeket képes produkálni. Úgyhogy szaladni kezdett, kezében az izraeli szatyor, benne az ezüstös könyv, zsebében meg a Jordán vize kotyogott. A szállodai szobából egyenletes szuszogás röpködött lepkeként a falak között, beleolvadva a sötétségbe. Koprázi lábujjhegyen befeküdt Margit mellé az ágyba és a fülébe súgta, hogy indulni kell, vár a haza, a meleg, peremvárosi egyszoba, ami nem ilyen elegáns mint ez a szoba itt, a szállodában, olajkályha dohog, máriaüveg villog, pisilni egyszerűbb a vödörbe, nagydologra meg ott az udvari pottyantós, ami télen fagyaszt, nyáron meg lódarazsak érnek az ember valagához. De mégiscsak az az otthon! Érted, Margit? Káprázatos Margit lépés- és ugraművész, ugráfus nagyon lassan Koprázi felé fordult, nagyot nyújtózott, majd nyekergő, karcos hangon csak ennyit szólt - Még alszom! - Az öreganyádat! - Koprázi most már dühös volt, lerántotta Margitról a paplant, meggyújtotta az éjjeliszekrényen tekergő díszgyertyát és csipkedni kezdte felesége hátsóját. Margit visongott, fölült az ágyban, hány óra van, tényleg indulunk, akkor gyerünk, csak fogat mosok és kész. Csacsi gyerek, dehogy van még reggel! Vacsiidő van, hoztam is pár pogit és szendvicset, kitart még reggelire is, úgyhogy lássunk hozzá.

Koprázi József mindent elmesélt, mi történt vele aznap. Megmutatta a könyvet, a jézusi szent vizet Jordániából. Annyit mesélt, hogy Margit majdnem elaludt újra. - Tudod mit? Most azonnal letépek a recepcióra, hogy reggelre hívják elő, és készítsenek színes fotókat! Na, mit szólsz? 9x13-as méret pont megfelel. 24 felvétel. De annyit nem is nyomtam el. Alig kerül valamibe. Én egész egyszerűen megírtam a jövőt! Tudod mit jelent ez? Médium vagyok! - Az meg a mi a feneség? - Kérdezte Margit és majszolta a sajtos pogácsát. - Feneség? Fenségség! Olyan ember, aki közvetít. Isten és ember között!

Koprázi nem várta meg Margit újabb kérdéseit, hanem leszaladt a recepcióra. Leadta a filmet, a fiatal hölgy végigmosolyogta a félnémet hadoválást és a mutogatást, és megígérte, hogy reggelre meglesz minden, a számlát meg hozzácsapják a szobaszámlához.

Így is lett. Reggel, amikor Koprázi József és Káprázatos Margit lecihelődött a másodikról, ott hevert a pulton a fotókat rejtő csinos tasak és a kitöltött számla. Koprázi fizetett, gurított mellé egy márkát és számolatlanul Pfennigeket. Azt hitte, nagyvonalú gesztus, pedig ha ránézett volna a recepciós kislányra láthatta volna, mennyire zsugori. De őt csak egy érdekelt. Odamenni a régiségbolthoz és megmutatni Margitnak azt a szobrot. Addig ki sem nyitotta a fényképeket rejtő borítékot. - Balról virágbolt lesz, jobbról meg parfümök garmadával. - Akkor már inkább visszaszívta volna a szót, mert tudta, Margitot a lépés- és ugraművészen valamint az ugráfián kívül csak a parfümök érdekelték, tehát venni kell, az már bizonyos, legyen az bármily kevéske. - Persze, hogy veszünk valami kellemes kölnit, hát persze - dadogta, Margit arca kigyúlt, érdekelte is őt az a vacak szobor! Az üzletek elé érve Koprázinak nemcsak a lába állt meg, de majdnem a szíve is. A virágbolt nyitva volt, még a járdán is pompáztak és illatoztak a növények, az illatszertár, az az átkozott drogéria is pontosan úgy állt ott, mint amikor lefotózta a nagyszerű art deco-t, de a régiségbolt helyén kávézó ömlött ki az utcára, jókora helyet kihalászva magának az apró terecskéből. - Margit, muti a fotókat. - Remegő kézzel lapozgatott az élesre sikeredett vakítóan színes képekben, mignem rábukkant a szoborra. - Látod! Látszik a virágbolt portáljából egy darabka. Emitt meg a drogériából két színes üvegce is! Te Úristen! - Koprázi József a mai magyar irodalom jelese nyugtalanul sétált hátratett kézzel föl s alá, Margit már régen a parfümöket böngészte, föl is kiáltott, hogy ezt a Chanelet föltétlenül meg kell venni, mert itt fele annyi, mint Budapesten!

Vedd csak meg Margit, hát persze, itt a lóvé, vedd csak, öntsd, fűjd, locsold magadra az egészet, de hová tűnt a bolt? Vagy csak *lesz* a bolt, 1999-ben? Igen! Csak lesz! Koprázi rádöbrent,

hogy megjárta a jövőt, hogy belekukkantott a kilenc évvel későbbibe, pedig a fényképeken ott volt minden, pavilonok, mozgólépcsők és mozgójárdák, a tömeg, arcok kimerevedve, és akkor eszébe jutott a névkártya, az a férfi, aki fordított, hát persze, föl kell hívni, ő rendbe teszi ezt az egész tébolyult világot. Berohant a kávézóba, hátul a bal oldali falon centikre a végéajtótól nyilvános telefon a falon, alatta könyv, olyan félvastag, kisvárosról lévén szó. Szólt is a pultosnak nincs-e Frankfurt-könyve. Amaz nem szólt, csak a pult alól előhúzta a dupla vastag telefonkönyvet. Koprázi lázasan lapozott. Józsai! Ez az! így hívták, az biztos. Ilyen nevűt nem talált. Hívta az egyetemet. - Herr Józsai! Ich möchte... - a túloldalról csak annyit hallott, hogy nicht Józsai... és annyit kivett még, hogy ilyen nevű tanár sohasem oktatott az ő egyetemükön. Koprázi köszönés nélkül rohant ki a kávézóból, ahol Margit a Chanelt szimatolta, csuklójára fűjt, majd a mai magyar irodalom jelesének orra alá dugta. - Illatom? - Koprázi beleszippanzott a hófehér csuklóból áradó virágerdőbe, majdnem tüsszentett is hozzá, kényszeredetten mosolygott, hogy persze, az illat csodálatos, de hol van Józsai? Margit ezt nem értette, Koprázi legyintett, és fölkiabált az égre! Majd *lesz* Józsai! 1999-ben! Óriási mi? Mondd Margitom, hogy ez óriási! Margókám, édes kicsi bogaram, én bejártam a jövőt!

Margit hallgatott, engedelmesen ült be az autóba, Chaneljét, szorongatva, Koprázi szivatózott és megindult Frankfurt felé, hogy benézzen oda, a nagy házak közé, van-e könyvvásár, vagy nincs, és ahogy odaértek, kihalt volt minden, pár úr sétált talpig elegáns öltönyökben, számszörös aktatáskákkal kezükben, fölszabadultan mosolyogtak, ilyen mosolyokat nem látott még Budapesten, hát meg is állt és szótárból elgagyogta, mit is akar tulajdonképpen. Hogy Magyarország a díszvendég, pár irodalmi jelest is fölsorolt, de amazok, hárman csak a fejüket rázták. És elmagyarázták, és Koprázi meg is értette, hogy a Frankfurti Könyvvásár októberben zajlik minden esztendőben! Koprázi mélyen meghajolt, nagyot köszönt tiszta németiséggel, amazok, pedig tovább mosolyogtak, s szinte egyszerre tették egyik kezükből a másikba számszörös eredeti bőrből készült aktatáskájukat. Koprázi József a mai magyar irodalom jelese meg letérdelt és imádkozni kezdte a fájdalmas rózsafüzért. „Üdvözlégy Mária, malasztal teljes...”

A visszaút csak annyiban különbözött az oda úttól, hogy csak tankolni álltak meg, és végre főtt ételhez jutottak, ha ugyan a sült virsli annak számít két-két császárszemplével. Ausztriában a jóléttől piros arcú, kerekded házaspár ugrott ki egy Lada kombiból és boldogan megölelték a két magyart, és szélesen gesztikulálva magyarázták, hogy Kádárnak nuku, a férfi meg tisztán eldúdolta Johann Strauss „Éljen a magyar”-jából a főmotívumot. Koprázi száját megannyi danke, danke sön hagyta el, azok meg csak integettek, nevettek, hurráztak. - Na, ezeknél még meg is szállhatnánk. Elhiszed? De miért is ne... Margit... - Margit édes álmát aludta, kezéből ki sem lehetett venni a kölnit, Koprázi meg úgy lépett bele a gázpedálba, mintha Forma egyes versenyző lenne, és le sem akarná venni a magyar határig. Így is tett. Rövid ellenőrzés a vámnál, és éjfél előtt már ott álltak a peremvárosi egyszoba előtti gyér gyepen. Ébresztő kislány, megérkeztünk! Margit szemhéjai megmozdultak, fölpillantott és megindult a ház felé. Mire Koprázi behordta a csomagokat már horkolt, kezében a Chanellel, felöltözve. Koprázi is így tett, másnap vasárnap, ott egye meg a fene az egészet, majd holnap beszél ezzel az álmodozóval (ez egy szerep, az Álmodozó lány egy híres ugraműből, mely a Nagy Francia Forradalmat vitte át az ugraművészet nyelvére, *A szerk.*)

Hétfőn nem akart indulni a kis Polski. Indult az, de meg-megállt, nagyokat rángatott, mintha Koprázi állandóan fékezett volna, pedig ő csak a gázt nyomta, mint süket az ajtót, s így jobbnak látta, ha a közeli szervizbe hajt, így kívülről nézve indulva-fékezve. Nagy a baj, mondta a szerelő mikor átvizsgálta a motort... Jöjjön vissza fél óra múlva. És a megspórolt valuta metamorfózisa huncut forintokká lényegült. Mire visszament a szervizbe, az apró motor egy kampón lógott, nyolc csapágyat gurítottak a mai magyar irodalom jelese elé, egyiket az orra alá dugták, hogy mi van ide írva a szélére, kedves mester? Hát az volt odaírva

csupa nagybetűvel, hogy POLAND. Na. Ez azt jelenti, hogy szart sem ér. Érti, kedves mesterem. Amúgy hány éves ez a rom? Hat? Koprázi felsóhajtott. Egy éves. Még jótállásos! A szerelő hátralépett, ádámcsutkája fölcsúszott a szájába, majd visszatért a helyére, ahogy nagyot nyelve megkérdezte. Egy éves? Jesszus! Mind a négy féket ki kell cserélni. Ékszíjnak annyi. Csapágyak szétesve. Mit csinált kedves mesterem? - Közel négyezer kilométer, 120-as átlag. 120-as átlag? Legfeljebb 90! Mesterem, ez egy loholó fotel, nem autó! Koprázi minden naivitásával feltette a kérdést: akkor miért írtak bele 140-et? A szerelő csak legyintett, morgott, dörögött, nejlonzacskóba söpörte a csapágyakat és csak annyit mondott, hogy olasz és német cuccokat hozzon ezek helyett. De gyorsan, mert ezt a kocsit még ma összerakja, gondolván, így hamar megszabadul a mai magyar irodalom jelesétől. Koprázi rohant is, mint a nyúl, minden pénze elúszott, vitte győzedelmes képpel a csapágyakat, és csak annyit kérdezett, hogy ezekkel menni fog a motor? - A kaszni előbb kirohad a mester alól, mint hogy ez a motor ezekkel a csapágyakkal megállna! Viszont a helytelen használat miatt a dolog nem megy a jótállásra, a többi belefér. Na, viszlát holnap reggel!

Káprázatos Margit bement az Állami Műházba, hogy leadja a papírjait, a mörbisch-i szerződés másolatát, amikor Kereki, a régi-új igazgató szerződést nyomott az orra alá. - Visszaveszlek, ha te is úgy akarod. - Margit sírva fakadt. Aláírta, hát persze, hogy aláírta a papírt rögvest, és már maradni is akart, be a gyakorlóterembe, de Kereki megnyugtatta, hogy csak egy hét múlva kezdődik a szezon, akkor azonban nincs túlalvás, pontban kilenckor itt legyen! Ott volt. Formáján nem fogott az idő, duplát gyakorolt míg a többiek már régen otthon múltatták az időt. Másnap a faliújságon meglátta nevét, címszerep, Baba, egy nagy, akit felhúznak és életre kel, meseugráfia, idősb. Kolompos György nagyszerű, múlhatatlanul klasszikus ugráfiája. Margit megkapaszkodott és nem kapott levegőt. Kevésegyházi Góbé, az akkori kor legnagyobb szólóugraművésze karolta át a vállát. - Velem fogsz gyakorolni. Én tanítom be a darabot. Na, mit szólsz? - Margit soha nem szólt semmit, most meg aztán végleg csuka maradt. Másnaptól elkezdtek a próbát. Partnere ifjabb Kolompos Gyuri volt, valamikori évfolyamtárs. A próbák alatt Margit úgy ragyogott, mint az Esthajnaleszillag. (micsoda baromság! A Vénusz nem csillag, hiszen nem bocsát ki magából hőt, energiát, csak éppen a Nap úgy világítja meg, hogy a szemnek csillagként tündöklök fel. Ez persze mit sem von el Káprázatos Margit káprázatos tehetségéből. *A szerk.*) A premier előtt mindenki Margitot kereste. Kevésegyházi benyitott az orvosi rendelőbe. Margit mindkét nagylábujja begennyedt. Az orvos most is sírt, Margit meg sürgette. Kevésegyházi ámulva nézte ezt a vasakaratot s mikor Margit kilépett a rendelőből, azt látta, hogy Kereki és Kevésegyházi összedugta a fejét. Margit érezte, hogy róla beszélnek, de ő jellegzetes ugraművészi tipegéssel eltűnt a kulisszában. A premier óriási siker volt, húsz percig tapsolt a közönség, és állva hagyta el a nézőteret. Margitot tapsolták vissza a legtöbbször. Másnap az irodára hívták, megint papírt nyomtak az orra alá, hogyha úgy gondolja, írja alá. Aláírta. Attól a naptól fogva, Káprázatos Margit címzetes magánlépés- és ugraművész lett. És mindjárt, két opera ugrabetétjének ugráfusa. Margit Kereki nyakába ugrott, amaz mondta, hogy Kevésegyházinak van benne a keze, aki egyszerűen kikövetelte a kinevezést. Kevésegyházinak is jutott a csókból, ölelésből. Káprázatos Margit alig várta, hogy mindezt közölje Koprázi Józseffel is. Koprázi nagyon örült, Margit megint élt, alig aludt valamit, fitt volt és újra - nő. - Te Margit. Ki kell lépned a Szent Tádé Hitközségből! És vidd vissza a biciklit is!

Margit másnap bejelentette a Hitközségnél, hogy ő újra a pályán van, ezért, nagy sajnálatára kilép. Egy öreg pap meghatódva rázta apró kezét, és kijelentette, hogy a szolgálati biciklit megtarthatja! El is tették a sufniába, mit lehet tudni. Hátha visszatér még Margit az egyház kötelékébe. Állás az Állami Műházban, nem volt nyugdíjas.

Tinnitus

- amelyben Anno Domini 1995-ben, annak is tavaszán, az új Lépés- és ugraigazgató az Állami Műház harmadik emeletének egyik fölújított irodájában terpeszkedve valamit szól majd Margitnak - ősszel. Addig is türelem! Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese a hipochondriának olyan fokára süllyed, hogy jelentősnek mondható testsúlyából komoly kilókat veszít...

Bizony, bizony, az örömből öröm is vegyült, jócskán és visszavonhatatlanul. Káprázatos Margit hiába lett címzetes magán lépés- és ugraművész, Kerekit leváltották, na nem azért, mert munkáját nem végezte a legmagasabb fokon, csak a szíve nem bírta, a koszorúserek a magas koleszterinszinttől (rossz koleszterin, az LDL, *A szerk.*) elmeszesedtek, és már csak a műtét segíthetett rajta, az a bizonyos bypass, ahol a lábakból kioperált ereket a koszorúserek helyére ültetik, s azok átveszik az eredeti funkciót. Kereki fölgyógyult ugyan, a cigarettát nem tette le, a nők továbbra is az első helyen álltak (feküdtek) az életében, de elvezetni ezt a lépés- és ugragyarat, hát erre már nem vállalkozhatott. Ki legyen az új igazgató? Kézenfekvő volt, hogy a kiöregedő-félben lévő, Margittal egyidős (egyébiránt akárcsak ifjabb Kolompos, az új igazgató is Margit volt évfolyamtársa, *A szerk.*) Kossuth-díjas magán lépés- és ugraművész sok nagy szerep remek, főleg színészileg emlékezetes alakítója, maga Sakál József lett.

Nos, Káprázatos Margit négy éve szenvedett az Állami Műházban, mert ahogy Sakál Jóska ült a bársonyszékbe, Margit valamennyi szerepét szépen, szisztematikusan visszavette és egyetlen ugráfiában, melyek sorban készültek, még második szereposztásban sem alkalmazta. Káprázatos Margit idegei végleg összegabalyodtak, most nem némult meg, hanem egész egyszerűen megbénult. Otthon Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese lett a pesztonka, ő mosdatta a nagy művészt, mert karjait még vállmagasságig sem tudta fölemelni, hajolni legföljebb 45 fokos szögben bírt, kiegyenesedni viszont csak segítséggel. Lábai lépcsőjárásakor duzzadni kezdtek, s három-négy grádics után már meg kellett állni, pihenni percekig és úgy mászni, ahogy a reumás csiga is könnyedén maga mögött hagyta volna az ugraművészet jelesét. Így meg még könnyebb lett Sakál Jóska dolga, mert nyomorék ember, ugye, ezt mindenki beláthatja, nem lehet többé lépés- és ugraművész! Csak egyet felejtett el, hogy Margit az ország legmuzikálisabb ugráfusa, a szakmai kritika a legmagasabb piederstálra emelte még a nyolcvanas években.

Margitot vizsgálta mindenki. Karjának izomzatából kivágtak egy falatnyit, hiába mondta a mai magyar irodalom jelese, aki vészes hipochondriájában orvosi tudását egy cselédorvos szintjére emelte. Kérem ezeken a vérleleteken semmi olyan elváltozás nincs, amiért izombiopszia kérdése fölmerülhetne. A doktornő orrára eresztett szemüvege fölött ránézett és csak annyit kérdezett, hogy kolléga tetszik lenni? Mire Koprázi, mint aki kikéri magának, hangosan tiltakozott. Nem kérem, én a mai magyar irodalom jelese vagyok, s tartom, hogy ez mind pszichiátriai problematika. A doktornő nagyot sóhajtott és megnyugtatta a mai magyar irodalom jelesét, hogy maradjon csak meg a szakterületén és bízza ezt az orvostudományra. A lelet Koprázit igazolta, semmiféle izomsorvadás vagy izomgyulladás nem volt kimutatható, s alig telt el egyetlen hét, s Margit már a pszichiátrián találta magát, mert most már erős fejfájás is gyötörte, úgyhogy főfájás-specialisták is vizsgálták, előlről és hátulról, de nem mentek semmire. Koprázi József kijelentette, hogy a vastag hátizmokat kell kezelésbe venni, mert a szorongás összehúzza ezen izmokat, beleértve a csuklyásat is, az izmok elszorítják az ereket, úgy a perifériásakat, mint a mélyen lüktetőket, ettől a fejfájás. Nem migrén, nem daganat, nem agyérögörcs. Hiszen vizsgálták CT-vel, mágneses rezonanciával, de az eredmény, Istennek

legyen hála mindig negatív volt. Mindegy. Koprázi győgmódja, hogy a vállizmokat és a hát valamennyi izomzatait lazítani kell, az orvosok csak annyit mondtak, hogy lazítsa. Így is tett. Masszírozta Margitot napra nap, már ő sem bírta fölemelni kezét, írni sem tudott, remegett tetőtől-talpig. Azt nem tudhatta, hogy mindezek mélyén súlyos depresszió lapul. Mikor Margit aztán Koprázi javaslatára antidepresszánsokat és kedélyjavító gyógyszereket kapott, elkezdett mozogni, de már soha nem lett olyan, mint régen, amikor minden gond nélkül tálalta, a legnehezebb ugraművek támasztotta igényeket. Bekopogtak hát Sakál Jóskához, aki a hátán ült, teste elernyedve, arcán a szolidaritásnak, a szeretetnek legkisebb jele nélkül, amit Koprázi József író lévén azonnal észrevett és elkönyvelt magában, oda is súgta nejének, hogy ettől a mutánstól ne várj sok jót, de keveset se.

Az ország az 1996-os Expo lázában égett, de leginkább a főváros, a mai magyar irodalom jelese például a Televízióban folyó versenybe is benevezett, s megnyerte a hónap ötlete kitüntetését. Koncepciója az volt, hogy a lakihegyi Rádiótorony állíttassék föl a Csepel-sziget északi csücskében, világíttassék ki, és meglátják, nagy lesz a turista-vonzata. Mert tudniillik magasabb 15 kemény méterrel, mint az Eiffel-torony! Ki is vitte a tévéstáb a helyszínre, koratavas volt, de irtózatossá hideg, a köd a torony derekáig ért, hiába mozgott a kamera, csak a fele látszott a képernyőn. Koprázi, mint aki örök életében csak a tévének nyilatkozott volna, elmondott mindent, amit a rádiótoronyról tudni érdemes. Standard mérnökök által épített kolosszus, mely itt, távol mindentől, kikapcsolva eredeti funkciójából, érdemtelenül áll, s mivel az Expo „hívószava” éppen a híradástechnika volt, hát nagyon jó ötletnek bizonyult. Később, mikor az ötletért járó 15 000,- forintot Koprázi József jó szívvel fölvette, kiderült, hogy semmilyen fórum nem támogatja ötletét, mert képtelenség lebontani és áthelyezni a monstrumot. Koprázi hangosan adott hangot nemtetszésének és belekiabálta a süket fülekbe, hogy akkoriban, közel hetven éve, hogy a búbánatban építették föl? Az más. Mondták emezek. És az már szlogenné vált Koprázi agyában, mert ha valami nem stimmel és ő lázadni kezdett, mint mindig, születése óta, azt mondták, hogy az kérem, az más.

De miért is ez a kitérő? Hiszen ott álltak az ugrairoda küszöbén, a hanyagul ülő Sakál Jóska birodalmában, aprókat köhintettek, hogy ez a Jóska legalább rájuk emelje szűrő, elvetemült tekintetét, de az elmélyedve tekintett valami halom papírba, s legalább három perc telt, mígnem annyit kinyögött, hogy na, üljetek már le! Leültek. A testileg-lelkileg összetört Margit kemény hangon szólt. - Jön az Expo, Jóska! - Sakál József fölnézett a papírokból és bólintott. - Hát ennek öröme, én koreografálnék egy ugraművet, Bartók Béla legnagyobb művére, az öttételes Concerto-ra. Melyet, mint bizonyára tudod, New Yorkban komponált 1943-ban, vagyis halála előtt két évvel. Így aztán jogdíjat sem kell fizetni az örökösöknek.

- Kell. - Sakál Jóska most már teljes ábrázatával Margit felé fordult. - Fölemelték hetven évre a jogdíjas művek időtartamát. Jövőre lép életbe januártól.

- Majd csak kifizeti valahogy az Állami Műház. Más darabok is jogdíjasak és mégsem maradt el előadás emiatt - csattant föl Margit, föl is állt, bár nehezen, és megindult Sakál Jóska felé. - Te már elfelejtetted, hogy kilenc éven át együtt fogtuk a rudat gyakorlaton? - Nem. De ennek semmi köze a jelenhez. Nem kivételezhetek senkivel.

- Nem kell kivételezni! Itt vannak a kritikák - azzal átnyújtott egy vastag iratesomót, az összes addigi kritikát xerox-másolatban. Olvasd csak el. Nem tudsz te semmit. Évekig voltál Németországban! Engem annak idején a legjobbnak kiáltott ki a szakmai kritika. Annyit értenek hozzá, mint te, vagy én. Még Kereki is elájult, amikor látta Sir Andrew Lloyd Webber musicaljához készített ugráfiámat!

Sakál Jóska nem szeppent meg, a csomagot átvette, lazán belelapozott, és csak annyit mondott, hogy a kritika nem érdekes, az ember egy jó vacsoráért is tud venni jó kritikát. - Ekkor Koprázi ugrott föl és ordítózni kezdett. - S vajon miből fizettük azokat a vacsorákat? Mi? Baszd meg. Ne szórakozz velünk, mert elszáll az agyam, és akkor szétbaszom ezt a csinos kis irodát. - Erre már Sakál Jóska is föllállt, szépen, lassan, erős ember volt, kidolgozott izomzattal, és csöppet sem ijedt meg Koprázi dühöngésétől. Sőt. Nyugodtan megkérdezte. - Mit akartok ti tőlem tulajdonképpen? Koprázi vette át a szót. Ha már minden szerepét visszavetted, ha az új ugráfiákból kihagytad, még a második szereposztásból is, akkor hadd készítsen Margit egy ugraművet az Expora. Hallottuk, hogy jövő tavasszal szervezel egy estet, magyar ugráfusok egyfelvonásosaival. Abba bele kell hogy férjen a legjobb. Nem gondolod?

Sakál visszaült és csak annyit mondott, hogy ősszel visszatérnek a kérdésre, és akkor majd mond valamit. De most megbocsássatok, ezer a dolog.

Margit és Koprázi köszönés nélkül csukták be maguk mögött az ajtót. Mit fog mondani ősszel ez az állat? Margit feje belefájdukt, karja élettelenül csüngött teste mellett, már sírni sem tudott, elapadtak a könnyei. Ősszel. Akkor majd mond valamit a Sakál Jóska. Addig már csak a tavasznak kell elmúlni, meg a nyárnak. Nem fogja kibírni Margit. Bele fog örülni! Valahol nyaralni. Valahová eltűnni, ahol se telefon, se tévé, csak valami víz, ha lehet, persze meleg, és villany. Koprázi József arca földerült. Hát az Országos Lépés- és Ugraművészeti Szövetségnek vannak nyaralói. Kérnek beutalót. Olcsó, na nem luxus, de kell a fenének, csak elbújni, mint a féreg, ha érzi, hogy hátához ér a tél.

A Szövetség két hétre adott beutalót valahol Nógrád és Pest megye határán, egy addig sohasem hallott faluba, Fröcsögbe. Negyven négyzetméteres faház, vécé és tusoló, hideg-melegvíz, főzési lehetőség.

- Csak egyvalamire kérjük önöket - szólt a kislány, mikor átadta a beutalót. - Ha lehet, mindennap locsolják meg a kertet. Van kút, benne van állandóan a bűvárszivattyú. Csak be kell dugni a konnektorba, és már működik is. Van hozzá vagy húsz méter slag.

Margit még meg is köszönte, hogy őt megnyugtatja a locsolás, a növényekkel, akár a nagy Assisi Szent Ferenc el is beszélget, olykor megsimogatja őket, nőjenek nagyra... Koprázi lehajtott fővel hallgatta Margitot, bolondságnak tartotta az egészet, de ráhagyta, mert akkor legalább mosolygott ez a Margit, ami szebbé varázsolta amúgy elnagyolt arcát. - És meg fognak lepődni, művésznő! Már ami a berendezést illeti... otthon fogják érezni magukat... - szólt még utánuk a hölgy.

Amikor a Vác és Gödöllő közti országútról lehajtottak Fröcsög felé, akár a hullámvasúton, a kis Polski néha eltűnt egy-egy gödörben, vagy úgy fölemelkedett az orra, hogy félő volt, hanyatt esik. Koprázi behúzta a kéziféket és kinyitotta a kétszárnyú vaskaput és a vastag murván végigropogott a kisautó, a kútig, melyet jótékonyan fogott gyűrűbe a Koprázi által még sohasem látott bokorfajta, mely magasabb volt még nála is. - Margit, hát ez meg milyen gaz? - Margit kikászálódott a kocsiból és azonnal mondta, lihegte, úgy kellett lelőni, hogy hagyja már abba az élménybeszámolót, hallotta azt már Koprázi eleget. - Torontóban. Igen. Torontóban láttam ilyet. Meg azt a sok mókust... - Tudom - vágott közbe a mai magyar irodalom jelese, aki közben pakolt a kocsiból kifelé - és a negrót kibontották, és úgy ették a torok kéményseprőjét, mint kacska a nokedlit!

Margit még mesélt volna, de már ott álltak az apró betonteraszon a faház előtt, Koprázi a kulcsok közt matatott, egyik sem illett a zárba, de, ez az utolsó, hogy enné le a fene, mert mindig így járok - köpte ki a szavakat jellegzetes, rémisztő, fojtott hangján a mai magyar irodalom jelese. Megeszi a rosseb a fajtájukat, már el is ment a kedvem a nyaralástól! És még

egy ajtó! Hát mi ez Margit? Valami előtérfele ez, sötétítőfüggönyökkel, legalább negyven fok, mint a pálmaházban. Benyitottak a lakótérbe, ahol is Koprázi József nem mozdult, Margit meg a lendülettől belökte a szoba közepére. - Mi ez? Miféle bútorok? Hát ez a meglepetés? Margit csak nézett és nem értett semmit. Koprázi elhúzta a fürdőszoba harmonikás ajtaját. Itt a bojler, amit lenyúltam a raktárból. A függönnyel elválasztott főzőfülkében meg a gázpalack és a kétrózsás főzőlap. Mind-mind a raktárból. És a kétsillagos hűtőgép. A rézág! Az ülőgarnitúra! Az asztal! A szőnyegek. Képek a falon, rajzok, Ady-idézetekkel tarkítva. Mind Koprázi szerzemény. Könyvállványok. - Te be sem néztél a sufniba?

- Nem én! Minek bámuljam a sok lomot... gondoltam, ha lesz új lakásunk ez a sok cucc... - Ezek? Hát nem látod milyen szánalmas itt minden? Én adtam kölcsön a szövetségnek! Visszakapjuk, amikor csak akarod! Nyugodj meg. Itt legalább használják...

A mai magyar irodalom jelese lassan megnyugodott és magában mosolygott, mert látta, hogy nagyképernyős tévé van a hosszú komódon, melyet szintén ő szervált a bútorraktárból, mint agyongyötört selejtet persze nem volt annak semmi baja. Fekete-fehér, de Koprázi megnézett mindent amit a tévé adott, itt csak egy csatornán, de az mindegy. Lekötötte a szappanopera éppúgy, mint a hangverseny, a kvízzjáték ugyan úgy, mint a híradó. Be is kapcsolta rögvést, csavargatta a hangoló-gombokat, jött is a kép, szépen, élesen. A Dallast ki sem hagyhatta volna! Most már csak a vizet kellett megtalálni, a vízórá a mélyben, valahol a ház mögött, megnyitni, s akkor olyan lesz itt, mint a paradicsomban. Megtalálta. Persze a kulcs itt sem stimmelt, egy másik karikán lógott a főzőfülke ajtófélfáján, lassan és csikorogva nyílt a vassődel, Koprázi leugrott a mélybe, megnyitotta az összes csapot, amit ott talált, majd kikászálódott, visszazárta a födelet és odabent beállította az ötvenliteres bojler negyven fokra. Zubogva telt meg a vécéartály is, a mosogató csapja beragadt, fogóval kellett kinyitni, azzal a fogóval, mely Koprázi személyes tulajdona volt a többi szerszámmal együtt, melyeket még a Lételemeket Gyártó Művektől szajrézott.

Volt, hogy a reszelő nyele és legalább tíz centis darabja kilógott a táskából, melynek aljába lyukat vágott a sok szúrós szerszám, ám a kapus nem vette észre, mert kinyitatta a táskát és belenézett, aztán csak annyit mondott, hogy viszlát szakikám, holnap reggel.

Birtokba vették hát a faházat, a levegő tiszta volt, harapni is lehetett volna, de ez csak félig sikerülhetett mindkettőjük hiányos fogazata végett. Volt a kertben hintaágy, Margit leginkább odakucorodott, s el is aludt nyomban, Koprázi meg bent, ahol a hőmérő higanyszála 38 Celsius fokig is fölkúszott a kora délutánban, nézte a tévét, hírt, portrét, szappanoperát, koncertet, mindent, de agya úgy szelektált, hogy az külön csodának számított, csak az maradt meg a fejében, amire szüksége volt egy-egy újabb novella vagy vers megírásához, meg ahhoz, hogy társaságközpont tudott lenni, legyen az a társaság bármilyen összetételű, mert mindenhez értett, nem is keveset. Pascalt követte, hogy még egy dologból sem lehet mindent tudni, tudjunk hát mindenből valamit, valami keveset, és akkor jó társasági emberekké válhatunk. Nem butította őt sem a Dallas, sem más brazil, vagy mexikói szappanopera, ott is a házakat figyelte, az ajtók színét, a zsalugátereket, a föld vörösét, az emberek gesztikulációit, melyeket mind beépíthetett későbbi műveibe. El is szunnyadt tévézés közben, nagyon messze járt ilyenkor, túl az Óperenciás tengeren is, csodákat látott álmában, hogy rázzák a kezét, fotósok hada veszi körül, a régi haverok meg fel-feldobálják a csillagokig. Mert nem gondolták volna, hogy egyszer ebből a Kopráziból még lesz valaki. Az ébredés mindig szörnyű volt és kiábrándító, mert a mai magyar irodalom jelese már akkor, ott, abban a faházban is halott volt, olyan halott, akinek egyelőre csak a szíve állt meg, de az agyhalál glóriaként keringett feje fölött, mint az Andok gigantikus hegláncain óvatosan leszálló, nyaka-nyújtogató, ijedten körbepislantó hatalmas szárnyfeszávolságú kondorkeselyű.

Unalmas volt itt.

Kriptaszagú csönd ereszkedett alá a levegőből, a meleg tombolva táncolt nappal ugyanúgy, mint éjszaka. Margit néma volt, Koprázi bambult, várták, hogy a napok ledarálódjanak, mint a kukorica, csak hát itt falun lomhábban forgott a daráló, olybá tűnt két nap után, mintha hetek óta itt csücsülnének; a kertben kajszitól roskadozott az öreg fa, távolabb, a másik kerítés tövében a még öregebb őszi körte beborította az alacsony fát, az almafa is törpe volt, zöld apró termését kukacok rágták. Az egyetlen tőke szőlő már bíborban ragyogott, otelló lehetett, mert bőre vastag volt, szinte rághatatlan. A mandulafa lerázta magáról a termést, mely keserű volt, súlyos beteg, akár a dió, mely az utcafronttal párhuzamosan nyújtózkodott. Volt ott egy beteg őszibarackfa is, Koprázi megszánta, fűrészt ragadott, levágta vastag, élettelen ágát, s eszébe jutott, hogy daganatos műtéténél az orvos messze az épben kivágja a kórt, így tett ő is, vésővel kalapáccsal esett neki a beteg fának, míg el nem jutott addig, hogy jól látható lett, itt már egészséges a vaskos törzs. Kis pince húzódott a ház alatt, talált ott fasebkátrányt, azzal kente be a jókora sebet, mely jótékonyan takarta, védte állattól, féregtől, időjárástól a fát. Locsoltak is mindennap, ötszáz liternyi biztosan, az alkonyatban minden ágon, bokron csillogott a vízgyöngysor. Mert Koprázi azt is tudta, hogy nem érdemes korábban locsolni, mert akkor hamarabb elpárolog a víz, így aztán sötétedés előtt fogott hozzá. Margit persze nem locsolt sohasem, de beszélt a fákhöz, megsimogatta a virágnak gondolt gazt, a fenyőfák tűskéin végighúzta apró tenyerét. Így teltek a napok. Már csak kettő volt hátra, jön a váltás, nekik marad a körte, a szőlő, az alma, Kopráziéké meg a rahedli kajszi. Le is szedték valamennyit, volt ott egy műanyag vödör, talán festéket tartottak benne, mindenestre dugig telt a friss gyümölccsel, melyet majd hazavisznek, és elfogyasztják a vitaminínséges időkben, a peremvárosi egyszoba neobarokk asztalán terpeszkedő halványzöld szecessziós üvegtáliból.

Utolsóelőtti éjszaka. Margit már régen elaludt, nem hallott semmit, akár egy légitámadást is átaludt volna, s ha úgy adódik, akár a gyermeket, ölben kellett volna az óvóhelyre cipelni. Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese, éjjel egykor még fölött egy kávé a gázra, rágyújtott, elterpeszkedett a fotelben, halkra vette a tévét, és nála jelesebb kortársáról készült portréfilmet nézte, figyelte minden idegszálával, mitől is jobb, mint ő, hallgatta a remek színészi előadásban tálalt részleteket egy rövid prózai műből, de sehogyan sem értette, hogy ő mitől kevesebb. Margit váratlanul megmozdult, fölült az ágyban, papucsát kereste lábával, majd végigcsörtetett a szobán, melynek fapadozata jókorákat reccsent. Koprázi a háta mögé szólt. - Megint pisilsz, mi? Hát hányszor kell neked egy nap? Most pisiltél alig egy órája. Mire Margit csak azt suttogta a fürdőből, hogy mit csináljon, ha kell! - Kell a fenét! Ideg ez is! Megőrültél teljesen... Majd hirtelen megkérte Margitot, hogy ugyan csukja már be az ablakokat, mert vihar van, úgy esik az eső, mintha abból a bizonyosból öntenék. Nem. Nem keverte össze azzal a hanggal, amit a vécéartályból zubogó víz hallatott. Margit kinézett az ablakon, az égen pulzálva ragyogtak a csillagok. - Nem esik. Nincs vihar. Rossz a füled. - Margit, ahogy jött, ugyanúgy botorkált vissza az ágyig, már be is fordult, de Koprázi József bal fülében zuhogott az eső, villámok csaptak össze, a szürkén gomolygó égen, vihar volt az egész agyában, csillapíthatatlan zivatar. A mai magyar irodalom jeleséből kiment a vér. Olyan sápadt lett, hogy nincs az a halott, aki a ravatalon ne mutatott volna élőbben. Koprázi reszketett. Hiába, aki ennyi mindent tudott, mint ő, annak befellegzett. Tudta ő, hogy minél butább az ember, annál kevésbé szenved, de mit csodálkozik most, amikor már késő, amikor már nem lehet törölni azt az éktelen sok tudást, melyet agya úgy rögzített, mint a legkorszerűbb számítógép. Már kezdte is motyogva egy régi nagy jeles jelentős regényéből a következőket: „Ekkor indultak meg a vonatok. Pontosan, menetrendszerűen, hét óra tíz perckor. Csodálkozva kaptam fel a fejem. Mi ez? Határozott dübörgés volt, erőlködő, lassú csikorgás, mint mikor a lokomotív kerekei lassan nekilódulnak, aztán zakatolni kezdenek, mellettünk szalad

el a vonat, aztán továbbfut, a zakatolás halkul, mint az *Ej uhnyem* dallama, a munkásoké, akik hajót vontatnak.” És mindez, a Centrál Kávéház teraszán. Koprázi most már teljesen kihűlt, keringése megakadt valahol a kis- és nagy vérkörök határán, kiszaladt a sötét udvarra, amit sohasem mert megtenni, még otthon sem, mert rettegett attól, hogy kedves halottjai körbeveszik, megérintik őt jégcsapos kezükkel, és rávigyorognak, hogy ne félj Józsikám, a halottak, a régen földbe rogytak nem bántanak senkit, félj inkább az élőkől, mert azok tehetnek csak halottá, ha csak az Isten másként nem akarja. Törökülésbe csavarta lábát, nézte a Holdat, mely kereken nézte őt, halvány fénnel bevilágítva a hűvösödő teret. Ült ott vagy két órán át. Aztán visszaballagott a házba, rázta Margitot, hogy ébredjen, mert a fülében még mindig esik az eső, és az a régi nagy jeles nem véletlenül hallott vonatokat, mert az agydaganat varázsolt oda, a Centrál teraszára egy egész pályaudvart. Margit szuszogott, nyögött, lassan fölkönyökölve kérdezte, hogy milyen vonatok, miféle eső a fülben, mi ez az egész? Koprázi legyintett, tőled aztán föl is fordulhat az ember, nem szeretsz te Margit, engem senki sem szeret, már én magamat sem, te leszel a vígözvegy, tiéd lesz minden, peremvárosi egy szoba, csupa stíl-bútorral, úgyhogy örülj, én meg leballagok a sírba, a földbe, ahonnan véttettem.

Lassan aludt el, hajnali ötkor és délben ébredt, édes mosoly szaladt a szájára, de ahogy fölállt és megindult a vécé felé, az eső ott zuhogott újra bal fülében, és akkor újra kihűlt, most már nem is sápadt volt de sárga, falat nem ment le a torkán, csak a cigaretta meg a kávé, azokat is remegő kézzel, ziháló tüdővel, szűk gyomorral szívta-nyelte. Margit még mindig álmos volt, ő rendesen reggelizett, s már bújt volna vissza az ágyba, mikor Koprázinak elege lett az egészszözl. - Hát ma kell hazamennünk! Jön a szomszédasszony, hogy új ágyneműt húzzon. Leadni a kulcsokat. Úgyhogy nyomás, pakolj. Majd otthon ebédelünk.

Úgy hajtottak ki a kis kertből, hogy vissza sem néztek. Margit most már teljesen magánál volt, és nyugtatgatta a mai magyar irodalom jelesét. Sima fülzúgás az egész, miféle daganat, meg különben is, a régi nagy, Keletes író művében mindig csak reggel jöttek azok a vonatok, neked meg állandóan esik az eső, nem lehet az olyan nagy baj. Koprázi nem figyelt Margitra, csak azon morfondírozott, hogy még egy éjszakát át kell vészelnie, mert vasárnap lévén, csak hétfőn nyit az esztéká, és nem tudni, hogy kedvenc doktornője, aki máskülönben gyerek fül-orr-gégész, délelőtt rendel-e, vagy még várni kell egy egész délelőttöt, hogy kiderüljön: érdemes-e folytatásos regénybe belekezdenie a mai magyar irodalom jelesének, akinek sohasem volt szándékában ilyen mű megírása, vagy praktikumból, feccoljon-e téli ruhába, pulóverbe, csizmába. Erre meg pénzük nem volt, végül is mindegy, a kérdés csak az lehet, életben marad-e, vagy halni készül.

Azon az éjszakán szemhunyaszt sem aludt; olvasott, míg ki nem esett kezéből a könyv, Schleiermacher: A vallásról című kötete. Ettől fölriadt, s kutatni kezdett könyvespolcain, addig, míg rá nem lelt egy vaskos orvosi könyvre, melyben fül-orr-gégészeti sebészi beavatkozásokról igen sok ábrát és szöveget talált. Hajnalig ezt tanulmányozta, odakint már szűrt fényekkel bombázta gazos kertjüket a Nap, de Koprázi ki sem kukkantott a könyvből. Mindent tudott már, azt is, hogy hová fogják küldeni, milyen vizsgálatok várnak rá, betegsége neve, ha nem agydaganat, akkor tinnitus, mely nem múlik el soha, így, esőzuhogással a fülében fogják eltemetni, mikor eljő az idő. Hallásvizsgálat is lesz, a mély hangokat érzékeli, de a magasakat nem, akkor kevés a valószínűsége a daganatnak. Szemészet is lesz. Meg nyaki gerincröntgen, nem beszélve a fül mögötti úgynevezett piramiscsúcsok röntgenjéről. Hát ettől nem nyugodott meg, várta, hogy nyolc óra legyen már, hívhasa az esztékát, Dr. Gömbölyű Katalint, akiben bízott, aki már egyszer fölszúrta arcüregét (*sinusát, A szerk.*) és nem fájt, csak reccsent egy nagyot, s lám túlélte, de mi lesz, ha úgy jár, mint a régi nagy jeles, akit hasonlóképp vizsgáltak több évtizeddel ezelőtt, és mondjuk egy drótot, minden érzéstelenítés nélkül, orrán keresztül, át az Eustach-kürtön át a fül belsejéig tolnak?

Dr. Gömbölyű Katalin természetesen délután kettőtől rendelt.

Koprázi József a mai magyar irodalom jelese már fél egykor ott ült az egyes sorszámmal a kezében, várva a doktornőt. Közben az is megfordult földúlt agyában, hogy hátha valami bogár van a fülében, az húz valami különös, dodekafón muzsikát, amolyan második bécsi iskolásat, akkor meg elég lesz egy csipesz, és az utórezgések kísérnek még egy darabig, aztán pász! Ilyenekkel nyugtatta magát, közben tudta, hogy a dolog nem lesz ilyen egyszerű, és bizony, nem biztos, hogy megéri a telet, aztán a következő tavaszt, mikor évente, kétevente mindig Húsvét táján távoztak a tántik és a nagybácsik, még apja is.

Az a másfél óra, amit a fehérre mázolt fapadon a semmittevéssel töltött (ám ne higgyük, hogy a mai magyar irodalom jelese semmit sem tett, mert ilyenkor is figyelt, neszeket, látványokat szívott magába öntudatlanul, végképp elraktározva agya valamelyik szegmensében, *A szerk.*), úgy tűnt, mintha másfél hónap lenne, mondjuk magánzárkában, teljes elsötétítésben, pokróc nélkül, a fapriccsen. Már elmúlt két óra, mikor Gömbölyű doktornő kedves mosolyával benyitott a kopottas ám még mindig fehér ajtón, aztán még pár perc, talán egy kávé, átöltözés, fehér köpeny, műszerek cseréje, fertőtlenítése, vagy ki tudja mi volt ez a pizsmogás, de a csöndbe az asszisztensnő harsány kiáltása szüntette meg másodpercekre Koprázi József bal fülében a folyamatos esőzuhogást. - Koprázi József! Itt van? - igen. Itt vagyok. Koprázi lassan állt föl, dülöngélve indult meg az ajtó felé. Dr. Gömbölyű Katalin kissé szkeptikus volt Koprázival szemben, mert ismerte már-már patológiás hipochondriáját, így hát csak mosolygott, emlékeztetett év eleji arcüreg-műtétére, ahol is egy fogvésés következményeként borsónyi amalgámdarab csúszott az arcüregbe és azt kellett kioperálni. Koprázi azonban nagyon komolynak tűnt, és nem tágitott. Igenis zuhog az eső. Mennydörgéssel tarkított hatalmas zivatar. Olyan is van néha, mintha légy. Szóval olyan nagy, fekete légy zümmögne füle körül, aztán bemászik, átrágja magát a dobhártyán, és fészket rak a hallójáratban. A doktornő megvizsgálta a mai magyar irodalom jelesét. Benézett füleibe, orrlyukait tágitotta, aztán fogászati tükörrre emlékeztető műszerrel lenyúlt a hangszálakig, de semmi.

- Talán valami bogár? Ugye, csak egy bogár... - A doktornő arca elkomorult, fejét rázta. - Sajnos nem. Az volna a legegyszerűbb. Vizsgálatokra küldöm. Mikor kész van mindennel, a leleteket hozza vissza.

És ahogy azt a mai magyar irodalom jelese már előre tudta, megtörtént minden. A szemészetten falhoz tapadva nyugdíjas kígyó, mind esztéká szemüvegre várva, nem volt beteg egy se, ki kellett várni mégis a sorát. A szemorvos, rövid köpenyében, csinos combjaival nem is volt olyan rettenetes. Műszeres vizsgálat, Koprázi úgy érezte, már a gondolataiba lát a nő, aztán ráírt valamit a papírra, és megkérte, küldje be maga után özv. Kiss Jánosnét. Koprázi szólt az idős asszonynak és azonnal olvasni kezdett. Papillárisok épek, bevézés nincs. Mármint a szemfenéken. Jó jel! Kezét dörzsölte a mai magyar irodalom jelese. Audiológia. Szigetelt fülke. Fülén fejhallgató, valami zene lesz itt, vagy mi a fene? De nem, az idős hölgy jelezte, hangokat fog hallani, s azzal a kezével jelezzen, amelyik fülében érzékel valamit. Koprázinak úgy vert a szíve, hogy nem látott és nem hallott semmit, aztán, mintha valami távoli bolygóról jött volna a hang, talán a Plútón is túlról, fölemelte jobb kezét. Aztán a balt. Később, a mély hangokat pontosan jelezte. Kész vagyunk. Ránézett a papírra, melyen piros filctollal éktelen kanyarok cikáztak, nem jó jel, meg is kérdezte, tessék mondani, súlyos az eset? A hölgy csak annyit mondott, hogy a magas hangokra alig reagál, szinte nem is érzékeli azt a bizonyos frekvenciát, melyet minden normális ember azonnal meghall. Koprázi József most még nagyobbat sóhajtott. Már az sem zavarta, amikor egy vastag hangvillát ütöttek az asztalhoz és homlokára tették. Melyik fülével hallja? Hát mind a kettővel, felelte büszkén, ez is rákerült a papírra. Irány a röntgen. A piramiscsúcsok negatívak. A nyaki gerinc... Már

mindenki elhagyta a röntgen előterét, akinek fél arca volt csak, az is mehetett Isten hírével, csak Koprázi ült ott a néma magányban, de csak nem szólították. Összerezzent. Hát mégis? Talán a nyaki gerincben fészkel a burjánzás. Talán ott följebb, a hipotalamus táján... talán a - s ekkor szólították, jöjjön csak fiatalember, üljön le szépen és mondja csak, mozog maga eleget? Hát én... hogyné... egyik fotelből a másikba, sezlonyról sámlira, meg gazozni is szoktam a kertben, verem az írógépet, hajlott a hátam, de amúgy nem sokat. Hát ez a baj! Itt is nő, középkorú, aki mindjárt ki is jelentette, hogy mész van a nyaki gerincen. Hát az a jó, nem? A mész fontos! Nem hiába ittam annyi tejet gyerekkorom óta, büszkélkedett a mai magyar irodalom jelese. A sok kalcium. Ugye. De uram, az magában a csontban van, de nem kívül! Értse már meg! Megértette. Ilyen fiatalon meszes a gerince. Legalább is ami a nyakát illeti.

Összes leletével visszaballagott Dr. Gömbölyű Katalinhoz. - Ugye, daganatot tetszett keresni... - Igen. - Bólintott a doktornő. De nincs itt semmi. De mondja, hol süketült meg maga ennyire? Hát... hol is. Koprázi sorolta.

Géppisztolyropogás a seregben, előtte, ugye a Lételemeket Gyártó Műveknél, a Lélekszereldében úgy visított a vas, mint a vett malac, és... persze... a sok rockkoncert! Hát persze! Micsoda hangerő. Ami otthon folytatódott. Meg úgy kétéves kora körül, ahogy a mama mesélte fölszúrták... pont a bal fülét. - No, nem érdekes, ha hall rendesen és nem zavarja magát a kommunikációban, akkor ez van, így kell élni, de kímélje a fülét a nagyobb zajoktól. A diagnózis egyszerű tinnitus, más néven fülzúgás. Tudja, nem is biztos, hogy ez a fülben van. Ez a zúgás. Inkább az agyban keletkezik, s berezonál, mert a fül nagyon érzékeny, fölnagyítja a hangokat... szóval ott legbelül. Nem érte stressz mostanában? - Drága doktornő, amióta megszülettem! A frász kitör egy rossz mozdulattól is! Író nem is lehet meg stressz nélkül. Az örület határán egyensúlyozok... Gyógyszereket kapott, meg vitaminokat, E, B, C. Ezeket kell szednie, aztán egy hónap, maximum két hónap után kontroll. Még az is megtörténhet, hogy kórházba fekszik, minimum egy hét, ahol infúzióban kapja a Cavintont. Koprázi főlháborodva szólt vissza hogy nem elmeütött vénember ő, mire megnyugtatták, a Cavinton tulajdonképpen értágító, úgyhogy nyugodjon meg.

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese sohasem gyógyult ki a tinnitusból. Kórházba nem feküdt, mert Margit is megkapta a kórt, ő mindkét fülére, neki adták a Cavintont két héten át, úgy, hogy haza is járhatott, vénájában a preparált kanüllel, de a zúgás nem múlt, tán föl is erősödött néha, és így sztereóban élvezhette a szférák zenéjét, a Plútón túlról.

Koprázi sokat imádkozott ezekben az időkben, zsigereiben érezte Krisztus szeretetét, keringése újra normális lett, és megfogadta a tanácsot, a tinnitus-szal meg kell tanulni úgymond együtt élni. De hol van ez az agydaganattól! Ugyan kérem! Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese minden erejét Margitba fektette, mert belecsúsztak a szeptemberbe, és rém kíváncsi volt, hogy Sakál Jóska mit mond majd Margitnak, mert még tavasszal azt mondta, majd mond valamit ősszel. Be is jelentkeztek, mint nagy emberekhez szokás, titkárnő, meg minden, időpont-egyeztetés. Sakál úr nagyon elfoglalt, most nem jó, aztán elutazik, aztán megjön, de újra elmegy, interjúra vár, a jövő héten tele próbákkal, mert ő maga vezeti le a legújabb ugramű betanítását, hát nagyon nehéz lesz. Koprázi megemelt hangon közölte, hogy mint ama Botond Bizánc kapuját, ő pusztá ökölrel, esetleg bal lábát is bedobva rátöri az ajtót erre a nagyon fontos és nélkülözhetetlen emberre. Ha ember ez egyáltalán. A titkárnő nem ijedt meg, nyugodt hangon folytatta, hogy akkor kihajíttatja őt a rendészekkel. Koprázi erre csak annyit mondott, hogy késő lesz már, mert mire fölérnek a harmadikra, már csak az azonosítás marad hátra, az meg nem a rendészek dolga, hanem a szerető szülőké. Ebben maradtak. Két hét múlva Koprázi fogta Margitot és bementek az Állami Műházba, mindenféle bejelentkezés, cirkusz nélkül, és lám, Sakál Jóska nem csinált semmit, nem próbált, hanem az

előtérben viccelődött a csinos lányok koszorújában. Megjöttünk. Valamit mondani akarsz a Margitnak. - Sakál Jóska kibontakozott az ölelő karok közül és csak fejét rázta. - Nem akarok én semmit a Margittól. Megbeszéltük már, nem?

Koprázi József mindkét ökléből kipréselődött a vér. - Bebaszok Jóska. Úgy éljek, bebaszok. És akkor már tényleg nem tudsz szólni semmit. - Sakál nyugodt volt mint mindig, tudta, hogy formában van, ötven kilós lányokat emelgetett fél kézzel, Koprázi meg csak fölfújódik, mint a béka, de a gólya most is és mindig Sakál Jóska lesz, meg a hozzá hasonló.

- Menjetek szépen haza, míg jó kedvemben vagyok. - Sakál Jóska csak ennyit szólt és irodájába vonult, s hallani lehetett, ahogy fordul a kulcs a zárban. Margit kétségbeesve nézett Koprázira, aki már nem érezte magát Botondnak s nem azért mert félt, hanem mert teli volt Istennel, a Szentlélek által. Csurig. És aki így öltözik belülről, az csak fölfújtt béka marad, igazi férfi sohasem lesz belőle.

Otthon aztán Margitra megint rátört a bénaság, hangja is elment, Koprázi úgy döntött, bekocsikázik vele a pszichiátriára. Azonnal infúzióra kötötték és Rivotrilt csöpögtettek vénájába, melytől a lépés- és ugraművész mély álomba merült. Egy hónapot feküdt így, s amikor kiengedték, azonnal Sakál Jóskához akart menni, hogy ez nem maradhat annyiban. Koprázi bólintott, kocsiba ültek és tíz perc múlva már ott álltak az ugrairoda előtérében, s nem látván a flegma titkárnőt, kopogtattak az ajtón. Csönd. Még egy kopogtatás, most már Koprázi csontos öklével. Belülről alig hallhatóan olyan tessék féle szűrődött ki, így hát be is léptek. Sakál Jóska, mint mindig, a hátán ült, föl sem nézett, annyira nem érdekelte őt e két alak, e két nyomorult mutáns, pedig ő volt a mutáns, de ugye, sokféle szemszög van, s mindig az erősebbé a sarkigazság. Koprázi most nem szólt semmit, hagyta, hogy Margit beszéljen, aki mondta is a magáét, és követelte, hogy az Expóra kössön vele szerződést az ugrairoda. Sakál most komoly tekintettel nézett Margitra, fiókjából céges papírt húzott elő, kiabált a titkárnőnek, mire Koprázi szólt, hogy nincs az előtérben. Jó, akkor holnapra megíratom. És postázom. Még a héten megkapod.

És valóban. Azon a héten díszes boríték landolt a fából, papundekliből összetákolt peremvárosi postaládában. A papíron, a fejléc alatt csupa nagy betűvel: MEGÁLLAPODÁS. Koprázi a fejét vakarta. Te Margit, a szerződés erősebb jogilag, mint a megállapodás. És itt nincs, hogy milyen műre készíted az ugráfiát. És fél óra van megadva. A Concerto minimum negyven perc. Persze az ötödik tételt nyugodtan elhagyhatod, az úgy is amolyan össztánc-féle. Margit helyeslően bólintott és ezt a papírt úgy szorította melléhez, mint Koprázi szorított volna magához egyet a sok megálmodott gyönyörű, vékony, törékeny fekete nők közül. Mi lesz ebből Margit? Sakál miért változott meg hirtelen? Margit elmesélte, hogy azt suttogják odabent a Műházban, hogy Sakál lemond, és jön haza Bécsből Kolompos Gyuri, az ifjabb, és akkor jobb lesz a helyzet. Akkor ezért ez a gesztus. Írt egy fecnit, aztán kalap, kabát. Kolompos nem köteles magyar estét tartani. Ez csak egy szaros kis megállapodás. Hiába a pecsét. Meg az aláírás. A Műház főigazgatója például alá sem írta! Margit is érezte, hogy ebből nem lesz, nem lehet semmi. Túl szép lenne. Túl nagyokat álmodik. Mikor aztán Margit már mélyen szuszogott és álmában ugrafált, Koprázi kikereste a telefonkönyvből ifjabb Kolompos telefonszámát. Nem is volt titkos! Ezen nagyon elcsodálkozott, de tárcsázott, és halkán súgta:

- Kolompos György úrral szeretnék beszélni. - Ki akar vele beszélni? - Én vagyok az, Koprázi Jóska... emlékszel rám, nem? Káprázatos Margit férje vagyok. - Hát persze, hogy emlékszem. Írsz még? Adhatnál új könyvet. Kíváncsi vagyok... - Adok, hát persze. De arra kérlek, siess, vedd át a hatalmat, mert a Sakál megöli a Margitot. Alig él már. Érted! - Ifjabb Kolompos Gyuri erre csak azt válaszolta, nem kell olyan komolyan venni a dolgokat. Mellre szívni. Letüdőzni. És nyugi. Tavasztól ő lesz az új ugragazgató. Koprázi elmesélte az Expo-féle magyar-

estet, Kolompos minderről semmit sem tudott. Majd meglátjuk, mondta, majd köszönt és letette a kagylót. Kopráziról dőlt a víz. Mi lesz ebből? Hogy éli túl Margit? Megszületni minek kellett? És ilyen sokáig élni, húzni az időt, ismételni a napokat, órákat, perceket. A mai magyar irodalom jelese bebújt Margit mellé az ágyba, és újabb könyvet vett elő, belelapozott a kislámpa fénykörében. Schopenhauertől a Halál metafizikáját kezdte olvasni újra. Érettségi óta bele sem pislantott kedvenc filozófusának egyetlen könyvébe sem. Meg kell tudni, mi is a halál...

Belekezdett az olvasásba, és nem tudta, nem is sejtette, mert már nem fájt a politika, így aztán se híradót nem nézett, nem hallgatott, az újságokban csak a kultúrrovatot olvasta és olykor rálapozott a sportoldalra is, hogy a kormány pénzügyi nadrágszíj-megszorítás miatt egész egyszerűen, szégyenére a világnak, lemondta az Expót. Akkor meg minek a tiszteletére lesz a magyar est az Állami Műházban?

Tabula rasa

amelyben az oly hön várt ifjabb Kolompos György megérkezik, átveszi helyét az ugra-irodában, és nagyon szívesen vállalja, hogy a minisztérium által meghatározott legalább húsz embert eltávolítja az Állami Műház kötelékéből, cserébe szabad kezet kap, ami a pénzügyi vonatkozásokat illeti. Nyomban bele is kezd az írtóhadjáratba...

Megérkezett! Már alig várták. Ugyan nem tudta mi a magyar helyzet, hiszen Bécsben élt, vagyonos ember volt, igazi tőkés, akinek meg se kottyant, hogy minimum húsz embert egyszerűen az utcára hajít.

A nyugdíjaskorúak még csak hagyján. Mert azok tényleg. Mit keresnének ott. Bár művész sohasem lehet nyugdíjas, mert a művész nem vasúti alkalmazott, nem könyvelő, nem lakatos, hanem maga az élet. Ha ezt elveszik tőle, akkor halottá válik. Infernális metamorfózis.

Na de ifjabb Kolompos György, aki már az ifjabb előtagot sem használta, mert immár ő maga volt Kolompos György, ki emlékszik már a régen halott apára, most a király, na, nem apostoli magyar, nem is osztrák császár, nem is mindenható, de hatalma irdatlanra nőtt, s hiába volt vékony, inas fiú, rettegtek tőle és gázsuláltak, élők, s talán még a holtak is, nehogy intézkedései visszamenőleg is hatályosak legyenek. Káprázatos Margit volt az első, aki berohant hozzá, átölelte, szemében huncut, finom könny szűrte fény ragyogott, hogy itt vagyok Gyurikám, ide nekem az oroszlánt is, végre nincs a Sakál Jóska. - Kirúgtam. Sakál is röpült. - Sakál is? A volt évfolyamtárs? Dacára Kossuth-díjának? Margit hátrahőkölt. - És te sem vagy már az Állami Műház tagja.

Káprázatos Margit érezte végtagjai bénulását, nyelve is akadozni kezdett, nem értett egy szót sem. - Én? Miért pont én?

Kolompos már várta a kérdést és nyomban válaszolt is. - A gyógyíthatatlan betegek is ezt kérdik: miért pont én? Margitom, azért. Mert te is belekerültél a szórásba. Még Kereki, aki aztán tényleg a legnagyobb, még ő is röpül. Húsz ember! Érted? Te meg, ahogy itt nézem a papírokat, egyetlen új bemutatóban sem szerepeltél, a régiékből sorra kimaradtál, úgyhogy... ja és ez a sok betegeskedés! Megértheted.

Margit minden erejét összeszedve. - Sakál vette vissza minden szerepemet, ő nem rakott új bemutatókba, s ezért, ennek okán lettem beteg. - Kolompost ez végképp nem hatotta meg, érdekelte is őt, hogy mit mesélnek a tények, kötötte az ebet a karóhoz. Ígért mindent, még olyat is mondott, teljesen felelőtlenül, hogy szakmai nyugdíjat intéz, (itt tudni érdemes, hogy a lépés- és ugraművészetben 25 év a szolgálati idő, 20 év csak azoknak jár, akik magán lépés- és ugraművészek voltak, Margit meg csak címzetes volt, és mindösszesen húsz évet szolgált, tehát szakmai nyugdíjba sehogyan sem kerülhetett, *A szerk.*) és hogy ne aggódjon, majd máshol, másik társulatnál pótolhatja itteni fiaskóját mint az ország legmuzikálisabb ugráfusa, még föl is léphet, ha végleg fölgyógyul, megszűnik bénasága, ha meg megnémul, azzal jól is jár, hiszen ez a művészet nem az éneklésről szól, nem is a prózáról, a költészetről, itt a test fejezi ki a gondolatokat, adja át a nézőnek, persze csak akkor, ha formai készsége át tudja vinni a gondolatát, a filozófiát a nézőteret és a színpadot elválasztó orkesztrán. Margit csak nézett, amúgy is kissé gülü szemei még jobban kibújtak a szemgödörből, még azt lehetett gondolni, hogy menten glaukomát kap, de nem várta meg, hanem ugraművészhez illően, csodaszép mozdulattal egyszerűen kiszállt az ajtón.

Koprázi otthon a plafont fürkészte kedvenc sezlonyán hanyatt fekvé, szemével lassan követve a hosszú és kanyargós repedésvonalat, melyről a Missouri alsó folyását vélte fölfedezni, ahol a folyó Mississippivé terebélyesedik, s New Orleans után deltatorkolattal hasít a Mexikói öbölbe, pont a felső ablakkeret fölött, az ajtó felé eső oldalon. Irtózott a tatározásnak még a gondolatától is, s inkább becsukta szemét, gyönyörű, vékony, fekete lányokkal álmodott, akiket sohasem kapott meg, pénzt meg nem volt hajlandó fizetni testi örömeikért. Háromszor is csörgött a telefon, mire magához tért. Ki a bánat zavarja meg fényes álmát? Margit volt az, nem sírt, nem szipogott, sőt, Koprázi József némi örömet vél kihalani hangjából, hogy agyó Állami Műház, s hogy milyen korrekt ez a Kolompos Gyuri, kitette őt is, meg a Sakált is, olyan lányt is, akinek mindössze két éve volt a nyugdíjig, így aztán hatvankét éves koráig mehet, amerre lát, Lőrinci Fonóba, vagy a baromfifeldolgozó helyi üzemébe.

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese egyáltalán nem örült, ő hitte, remélte, meg volt róla győződve, hogy Margit öt év múlva nyugdíjba megy, de már előre reszketett a gondolatától, hogy az ugráfiában oly nyugtalan asszony mit fog kezdeni magával negyvenöt évesen? És akkor tessék, még nincs negyven, s máris utcára kerül, mit fog most csinálni egy művész, akinek zsigerei úgy idomulnak saját belső szerveihez, hogy át vannak itatva az ugraművészet csodáival, mi lesz Margittal, aki nappal is álmodik, akinek ép perce nincs, csak lépések és ugraművek, a zene halhatatlanjai, még az evés is csak pusztá időtöltés, időrablás, figyelem-elvonó badarság.

Kiment az udvarra és úgy sírt, ahogy még gyerekkorában sem, amikor az apja lesújtott a nádpálcával. Letérdelt a gazba, s mint a hithű muzulmánok térdre esett és két karjával, noha nem éppen Mekka felé, de többször leborult, verte a földet, káromolta az Istent, ő, az egyetlen katolikus mai magyar irodalmi jeles, és szidta Margitot, aki Kolompos lépését korrektnek nevezte, de őt, Koprázi Józsefet, aki életét tette föl erre a lányra, ilyen szóval sohasem illette. Aztán nekiesett a derékig érő gaznak, dühe irtóztató erőt áramoltatott amúgy izmos karjaiba és kitépte az összeset, tövestől. Embermagas gaz-halom az udvar közepén. Kopráziról folyt a víz. Ült. Nézte az eget, sírógörcse nem engedett föl, rázkódott az egész teste, amikor Margit benyitott a bedagadt fakapun. Nevetgélt, ugrándozott, összecsapta kezét, hogy milyen ügyes a Józsi, kitépte az összes gázt, és ne sírjál, minek álltál neki egyedül, hát persze, hogy belefáradsz, és akkor menten sírógörcsöt kap az ember. Koprázi hallgatott, most már visszavonhatatlanul tudta, érezte, hogy ez az asszony végleg megörült, de úgy, hogy nincs visszaút többé. Az udvar, az egyszoba, a depresszió mély, fekete fészkévé lényegült, s aznap hirtelen, mintha tapsra, egyszer csak besötétedett.

A szobában egyetlen kislámpa égett, Margit végighevert a sezlonyon, őt nem érdekelte a plafonon végigfutó repedés földrajzi vonatkozása, nem is értett hozzá, azt se tudta, Amerika melyik szegletében van a világnak, pedig beutazta a fél bolygót, fényképek tucatjai lapultak a rozoga sublót legalsó fiókjában, de, hogy a földrajz mi fán terem... hát. Koprázi még mindig hallgatott. Kávét tett föl, rágyújtott, szeme vöröslött a sírástól, a kifűjt füst duzzadtá marta, de könny már nem folyt a szeméből, inkább befelé sírt, mert minden porcikája reszketett. Kávé után bekapcsolta a Junosztly típusú minitévét, mely fekete-fehéren hunyorogta a híreket éppen, azt nem mondták be, hogy az Állami Műházban az ugraművészeti szekcióban igazgatóváltás történt, és az írtóhadjárat ténye is kiváltázott csöndbe burkolta önmagát. - Margit! - De hiába szólt, Margit úgy aludt, ahogy szokott, élettelenül, hason, a kispárnába rejtve arcát. - Margit! - Próbálkozott újra a mai magyar irodalom jelese. De mindhiába. Margit már fönt járt a mennyben, ugráfiák, lépések vibráltak idegesen mozgó szemhéjai alatt, apró ujjain látszott, hogy most is ott áll a színpadon, instrukciót ad seregnyi lépés- és ugraművésznek, nem is sejtve, hogy ebből már soha sem lesz semmi, mert megsemmisítette őt az, akit a legjobban várt,

akinek még Koprázi József is jelezte, hogy nagy a baj, mert Sakál hidegre teszi, és most tessék, Margit tényleg lehűtve, mínusz húszra legalább, halotti fokon, élve eltemetve.

Másnapra Koprázi József megnyugodott. Valahol megértette, hogy Margit miért nincs olyan nagyon nekikeseredve, miért derült föl az arca arra a hírre, hogy többé nem kell gyakorolnia, nem kell hajnalba kelnie, kapaszkodni a rúdhoz, duplákat gyakorolni mindhiába, mert a kutyát sem érdekelte az ilyen szorgalom. Meg aztán lehúzni még öt évet ott, ahol senkinek se kell az ember, hát... megértette, de ugyanakkor ott zakatolt a fejében, hogy igazi művész nem válik háziasszonnyá, azt is tudta, érezte, hogy gyerekeket sem fognak csinálni így, negyven fölött, mert sem anyagi lehetőségeik nem voltak, sem idegrendszerük. A mai magyar irodalom jelese nyíltan hangoztatta, hívó léte, hogy sírgödörbe minek gyereket szülni? Mert odakerül, ez biztos, hogy oldja a feszültséget, mindig hozzátette, a másik meg a rendőrbiztos, a többi bizonytalan, még maga a föltámadásba vetett hit is, nem beszélve az örök élet lehetőségéről. Még a genetikához is konyított annyit, hogy az ő gyereke, főképp, ha Margit szüli a világra, nem lehet normális. Az ki van csukva. Fölmenői sem voltak azok, oldalági rokonaiknál is voltak furcsaságok, Margitnál meg depresszió. Farkasok közé bárányt szülni oroszán helyett, rémületes balfogás. Így ábrándozgatott a mai magyar irodalom jelese, és Margitra nézett. - Megyek veled a Műházba. Beszédem van ezzel a Kolompos gyerekekkel. - Csak azt ne! - sikoltotta Margit, s már látta maga előtt, hogy a két férfi fetreng az ugrairoda padlószőnyegén, vérzik mindkettő, aztán (és ez nyilvánvaló, hogy naná, az ugraigazgató kerülne ki erkölcsi győztesként ebből a küzdelemből, *A szerk.*) már a pogácsa illatát érezte, ahogy kis kendőbe bagyulálva viszi Koprázinak mondjuk Barackára, mert azért egy ilyen verekedésért csak nem hurcolják az embert egyből a Csillagba, vagy Sopronkőhidára. Bár mit lehet tudni! Példát kell statuálni, főleg az ilyen nyikhajokon, akik tényleg elhiszik, hogy valamit is számítanak a mai magyar irodalmi életben. - Isten őrizzen - most már suttogta Margit. - Ne gyere te sehová. Majd én szépen leszámolok, kapok végkielégítést, ami minimum hatszázezer lesz... Gondolj csak bele! Mekkora pénz!

Koprázit nem érdekelte az ilyen pénz. Dugják föl, nyeljük le, osszák szét a hajléktalanok közt. Margit, véged lesz - gondolta magában, de nem mondta ki, mert Margit eufóriáján úgy sem tudott volna változtatni. Azt is sejtette, hogy Margit nem lehet szakmai nyugdíjas, mert nem húzott le 25 évet csak húszat, az meg édeskevény abban az országban, mely mellét büszkén verve hangoztatta, hogy jogállam, tehát csak és kizárólag a de jure elve érvényesülhet, a de facto, meg a méltányosság ismeretlen szavakká váltak, kitörlődtek az emberi fejekben összeállt szótárakból, s akkor, tényleg, akkor mi lesz veled Margit? Hatvankét éves koráig dolgoznia kell, hogy egyszer nyugdíjat kapjon. De ez a szent örült hol tud dolgozni még huszonkét évet? Aki csak ehhez ért? Aki semmi mást nem csinált életében, mint ugrafált, és a színpadon megmutatta, hol lakik a magyarok istene. Két tüdeje közt, a gátorban, ahol mindig a lelket sejtette, valami tényleg megcsavarodott, majd megindult fölfelé, gombóccá gyúrta önmagát és a mai magyar irodalom jelese fulladozni kezdett, és még nyelni sem tudott abban a pillanatban. - Be...beme...gyek. És pász! - Ennyit tudott kinyögni, és öltözni kezdett. Még arra is gondolt, hogy valahogy elrejtí diktafonját, amit még Margit hozott az egyik ugraturnéről a szicíliai Catania városából, s amely készülék akár a zsebben is elfért és tisztán fölvelt minden apró hangocskát, kiszűrte valamelyest a háttérzajokat. Aztán letett róla. Csak nem mond olyat ez a Kolompos, amit magnóra kell rögzíteni? Csak úriember a maga módján, Bécsben európaiak élnek nagy számban, ott meg ráragad az emberre valami a koszon kívül is. Margit kérlelte, már-már könyörgött, de Koprázi József hajthatatlan volt. Kocsiba ültek és maguk mögött hagyták a peremvárosi egyszobát, hogy fölkeressék az Állami Műházban frissen trónoló Kolompos Gyurit, ugraigazgatót. Ahogy beléptek az irodába önkéntelenül összenéztek. Ifjabb Kolompos is a hátán ült, akár Sakál Jóska, úgy látszik, akiből ebben az országnak

nevezett őskáoszban vezető lesz, az azonnal, abban a másodpercben elfelejti, hogyan is kell ülni a szépen faragott íróasztal mögött. Kolompos keresztbe vetett lábát még az asztal sarkára is föltette, mint egy amerikai filmben, s valóban, hegyes orrú cowboy-csizma feszült a lábán. Farmerban volt és kék pólóban, Koprázi izomzatát kezdte vizslatni, és megnyugodott. Ha ez a gyerek kap egy átszállót a mai magyar irodalom jelesétől, még a kecske is hülye lesz, amelyik a sírján fog legelészni.

De Koprázi, a nagy álmodozó sohasem ütött, legföljebb vissza, ha egyáltalán túlélte az őt ért támadást, tehát nem volt verekedős típus, annak ellenére, hogy az egyik legprimitívebb, legprolibb peremvárosban nőtt föl, járta iskoláit, inkább verték őt, mintsem ő vert volna másokat. Arcot meg képtelen volt megütni, amolyan kirakatnak érezte, amelyet illetlenség becsúzlizni, vagy beütni, netán vídiával kiskört vágni bele, s ameddig elér a kar fölmarkolni ékszer, bundát, vagy bármit, ami a bolt kínál kifelé. Azért öklét készenlétbe helyezte, mit lehet tudni, ha esetleg Margitra támadna ez a Gyuri gyerek, de annak esze ágában sem volt támadni, pláne nőt, úgyhogy kezei elernyedtek, mindkettőt zsebre vágta, és szétterpesztett lábbal megállt az íróasztal előtt. - Na, itt vagyunk. Hallani szeretném a részleteket. - Ebben a pillanatban ifjabb Kolompos fölugrott és kiszólt az ajtón, hogy ugyan jöjjön már be a titkár, aki valamennyi eddigi ugraigazgatót kiszolgált a meleg csontig, legyen a Tanú, üljön be, és Kopráziék felé fordult. - Ti is ketten vagytok, mi is ketten leszünk. Ez így fair. - Koprázi legyintett, most már bánta, hogy diktafonját mégsem tette zsebre, aztán leültek mind a négyen, a mai magyar irodalom jelese szemben Kolompossal, aki most már levette csizmás lábát az asztalról, Koprázitól jobbra Margit ült, Margit mellett meg a titkár, jó karnyújtásnyira. Csönd. Margit pityeregni kezdett. Aztán sírt, megállíthatatlanul. Koprázi szúrósan nézte Kolompos hányaveti testtartását, de nem lehetett ezt a gögös, magabiztos embert megigézni. Igazi tőkés volt, igazi racionalista egy állami helyen, ahol azért az irgalom mégiscsak lehetséges, de nem, ő tartotta magát a pályázatához, hogy minimum húsz embert kivág onnan, mint a taknyot. - Miért kell Margitot kirúgni? Miért? Hát lehetne például ugramester. Úgy tanít, mint senki. - Kolompos legyintett. Legalább szólna valamit. Anyázna. De nem. Diplomátikus volt és fegyelmezett. Ez aztán alaposan kitanulta a művelt Nyugaton. Csak semmi hiszti, semmi ordibálás, ütlegelés, mert az olyan balkáni, és könnyen elszabadulhat a pokol. - Akkor lehetne..., illetve föltámaszthatná a Kamaraugráfiás Csoportot. Ő kapta a legjobb kritikákat. - Azzal előhúzott egy ugyanolyan paksamétát, amit Sakál Jóska kezébe nyomott, aki sajnálatos módon elveszítette azt. - Itt vannak a kritikák, nehogy azt higgyed már, hogy a levegőbe ugatok. Nézd csak át. És íme a videokazetta, amelyen magad is megsemmisítheted az utóbbi évek legmuzikálisabb ugráfiáit. - Kolompos nem nyúlt egyikért sem, a titkár ugrott csak föl és ölébe helyezte a csomagot, rá a videokazettát. Ezek sem fogják megnézni, gondolta Koprázi József, akinek hatalmas tapasztalatai voltak az emberi hazugságok és mellébeszélések terén. - Ahogy elnézem a Margitot, nincs túl jól. Ezt beláthatod te is. Meg aztán egy ilyen csoport élére vállalkozó, megújító ember kell, egy férfi, aki az információs sztrádán is tud szörfözni, el tudja adni a produkciókat... Erre Margit képtelen. Igaz?

Koprázi is belátta, hogy Margit mit sem ért a korszerű technikákhoz, de meggyőződése volt, hogy nem is kell értenie hozzá. Neki egy dolga van, hogy remek ugráfiákat készítsen az Állami Műház dicsőségére. A többi a menedzser dolga, van is, akkor meg minek a Margitot ilyesmivel szívatni. - Oké, haver. De egyet azért elmondok. Furcsa álmai vannak Margitnak mostanság. Valahonnan mindig kiugrik. Toronyházból, hídról a Dunába. Olyan is volt, hogy bekötötte a szemét. Ó nem! Nem azért, mert félt, mert nem bírta a mélységet, hanem azért, hogy amikor megtalálják a holttestét, ne legyen a látvány szörnyű. Mert félt, hogy szemei kiugranak. Hát ezért. És most megkérdezem. Mi van, ha Margit nemcsak megálmodja, de meg is teszi mindezt? Akkor ki viszi el a balhét? Mert én nem vagyok önkéntes életmentő, nem is

érték hozzá, én egyszerűen csak a mai magyar irodalom jelese vagyok. Semmi több. És nagyon szeretem Margitot. Testvérek vagyunk. De ha akarom, ő az anyám. A húgom. Mindenem!

- Majd én elviszem a balhét - állt föl ifjabb Kolompos Gyuri és odalépett az ablakhoz. Csavart a recsegő kilincsen és kitárta a duplaszárnyú ablakot, mely, három emeletnyi mélységbe bámult több, mint száz éve. - Tőlem bárki kiugorhat ezen az ablakon. Ilyesmivel engem nem lehet zsarolni!

Koprázi apjára gondolt hirtelen. Ha ő most itt lenne, Kolompos és a Tanú egyszerre zuhannának a flaszterre. Aztán szép csöndben bevonulna a börtönbe, akár önként abban a biztos tudatban, hogy két féreggel kevesebb rágja a nemzet testét. De nem volt ott az apja. Meghalt már régen. Nem volt ott senki, aki megvédte volna őt és Margitot. Csak Koprázi József volt ott, aki minden erejét összeszedve sem tudott egy értelmes szót kinyögni. Csak Margit sírástól csillogó arcát nézte, tekintete odaragadt erre a csöppnyi arcra, már krákogni is kellett ennek a két fős ad-hoc kivégzőcsoportnak, hogy most már elég a cirkuszból, Margit röpül, mint a vadrécék, a többi is röpül, bár mehetnek bíróságra, ott még dönthetnek a sorsukról. Még kezét sem nyújtottak, amikor Koprázi József és Káprázatos Margit egymást ölelve kimentek az ajtón.

Hű, ha ezt fölvette volna diktafonjára! Agyalágyult barom vagyok! Föl kellett volna venni, aztán lejátszani a magasságos minisztériumban, hogy lám, milyen az új ugraigazgató. Mily nagylelkű, az együttérzés micsoda magas fokán áll, ahonnan széttekintve már csak az Istent látni. Egy hét múlva kellett visszamenni a leszámolás végett. És az összeg tényleg annyi volt, még húszszerrel több is, mint ahogy azt Margit megjósolta. De Koprázi undorodott ettől a pénztől, dzsekije belső zsebébe tűrte, de nem gondolt semmire, hogy mire költik majd, hanem várta Kolompost, hogy jöjjön már, kössön belé, hadd üssön bele abba az örökké vigyorgó, leginkább rágcsálóra emlékeztető félembéri arcába. Jött is. Mosolygott - Na, minden rendben? - Hát persze. Minden rendben volt. Megszűnt egy szív dobogni. Egy nagy ugráfus, lépés- és ugraművészi szív. Élt ugyan a Margit, de ezt csak orvos tudta volna megállapítani, mert úgy első ránézésre több hetes hullának tűnt. Nem volt sápadt, nem volt sárga, de zöld, az leginkább. Margit még tett egy kísérletet, és papírszeletkét nyomott Kolompos Gyuri markába. Az volt ráírva, hogy Chopin: g-moll Ballada. - Ezt már láttad. Régen. És akkor nagyon tetszett. Legalább, ezt csinálhassam meg. Egyszer, csak egyszer az életben! - Kolompos arca még jobban földerült. - Hát persze! Miért is ne! - Azzal a papírt farmerja jobb farzsebébe dugta. - És kérem vissza a kazettámat. Mert azon van összes ugraművem. - Megkapod. Visszafelé ugorj be érte. A kritikák... nos a kritikák egyszerűen elvesztek. Mert átrendeztük az irodát, és oda a pakk. Ne haragudj meg ezért. Elhiszem, hogy te voltál a legjobb. Csak tudod, ma már más szelek fújnak...

Koprázi József a mai magyar irodalom jelese befelé mosolygott. Ahogy megmondta. Se a Sakál, se a Kolompos nem nézte meg azokat a kritikákat. Margit megszűnt. Kiradírozták, mint egy osztályzatot, kiradírozták a csillagos ötöst, és helyette bevésték egy elégtelent. De miért örült ennyire ez a gaztevő? Otthon kiderült. Mindenki beadta keresetét a munkaügyi bírósághoz, csak Margit nem. Koprázi őrjöngött. Margit, normális vagy? Megnyerik mindannyian! És élnek majd, mint Marci hevesen. Te meg mehetsz a picsába! Margit félt. Margit úgy érezte, ha ő is beáll a sorba, soha nem készíthet az Állami Műház képzett embereivel ugráfiát. Margit hite erősebb volt minden hitnél. Az ugráfiába vetett hite. Hiába rágta a fülét a mai magyar irodalom jelese, hogy földi élőknek ne higgyen, még neki sem, de önmagának sem, hanem egyedül és csakis az Istennek. Hiába. Hát ezért volt oly nyájas ifjabb Kolompos, mert tudta, Margit az egyetlen, aki nem jelenti föl. Akkor meg? Miért ne ígérhetne bármit? Az is

hazugság volt, hogy megnézte a videokazettát. Koprázi ugyanis olyan helyre állította a szalagot, amiről csak ő tudott, s mit ad az Isten, a kazetta pontosan ott állt, ahová Koprázi beállította. Margit így végleg civil lett, be nem teheti lábát az Állami Műházba, még ingyen jegyet sem kaphat. Csak Kerekit nem tudta kirúgni ez a mészáros, mert egy hosszú kéz, odafönről, majdnem az Isten magasából lenyúlt, hogy megragadja igazgatói csuklóját. Kereki védett állat, ne tovább! Kolompos tájékozott, de mindhiába.

A többiek szép sorjában megnyerték a pert, ami nem a végső győzelmet jelentette, mert be nem tehették lábukat a Műházba többé, de nyugdíjas korukig kapták a fizetésüket, mely állandóan emelkedett, végkielégítést is kaptak mindannyian és nevettek az egészen. A legvisszataszítóbb ugraművész, ugráfus-asszisztens hátba veregette Margitot, és fülébe súgta: kefélj jó nagyokat, attól megnyugszol, és elfelejted, hogy már nem vagy se lépés- és ugraművész, se ugráfus. Nagyokat kefélni! Ha nem megy a férjednek, szólj nekünk. Bármelyikünk becsempészi a lompost... csak szólj. Időben!

Margit nem tudott válaszolni. Csak meredt a semmibe. Most már, ő is elkezdett gondolkodni, hogy mi lesz ezután? Koprázi éles eszével rögtön kitalálta a biztos jövőt. Az anyagi biztonságot. Otthon ültek, Margit sírt, Koprázi József meg csak ennyit mondott: ha téged nem tesznek rokkant nyugdíjba, akkor senkit ezen a földön. Hidd el, nincs más megoldás. Aztán majd meglátjuk. Margit bólintott és jelezte, nem tud dolog nélkül élni. Elmegy a Hitközségbe. Hátha...

A Szent Tádé Hitközségben, mint régi kedves ismerőst fogadták, de sajnálattal közölték, hogy az állás betöltetett, rokkant nyugdíjast alkalmaznak. Akinek nagyon fáj a lába. És ha nem nagy baj, hát hozza vissza, legyen szíves, a szolgálati biciklit.

A kilences mennybemenetele

amelyben Koprázi József a mai magyar irodalom jelese a rádióból végighallgatja a saját közvetítését Koprázi József, az előretolt ék, a legendás kilences mennybemenetelét.

„Szeretettel köszöntöm a rádió hallgatóit és a televízió nézőit innen, Rió de Janeiróból a Maracana-stadionból. Minden idők leghatalmasabb közönsége a lelátókon, 214 332 fizető néző, ha jól emlékszem az 1950-es világbajnoki döntő jelentőségű mérkőzésen voltak 200 000 itt Rióban a Brazília-Uruguay mérkőzésen, itt elég lett volna a döntetlen is a braziloknak és máris világbajnokok, de Uruguay legyőzte őket kettő-egy arányban. És most ötvennégy után ismét a döntőben Magyarország együttese és az ellenfél Uruguay. Istenem, csak ne ismétlődjen a történelem! Csak most az egyszer add meg nekünk Uram, hogy Magyarország világbajnok lehessen. Elnézést kedves hallgatóim ezért az imádságért, de nem tudom könnyek nélkül megállni: hazánk a döntőben van! Mikor a döntőbe jutásért mérkőztünk az olaszokkal és Francesca góljával ők vezettek, nem reméltem már semmit. És akkor beindult ez a csodálatos gépezet, amit magyar labdarúgásnak hívnak! És a kapitány, Johann Cruyff tartalékosan küldte pályára a csapatot, hogy a döntőben a nagycsapat álljon ki, még szidtam is magamban, de rájöttem, jól tette, mert győztünk három-egyre, és ez mindent megmagyaráz. Uruguay sem kis csapat: négy-kettő Brazília ellen és ezzel a szurkolók nyilván mellénk állnak. Csodálatos az idő, huszonnégy fok van, a pálya fele árnyékban, leírhatatlan kavalkád a lelátókon és ebben a pillanatban, ahogy a riói zenekar levonul a pályáról fölbukkan a játékos-kijáróban a játékvezetői hármas, az angol *Samuel Coleridge*, a portugál *Torres* és a nyugatnémet *Heller*. És jön a két együttes, elől a kapitányok, Cortez és Pampula a mieinktől. Jönnek a többiek is, alig tudom átkiabálni a hangorkánt. Gyorsan az összeállítás. Uruguay. A kapuban *Santoro*, a Nacional Montevideo kilencvenháromszoros válogatottja. A hátvédek: *Tejo*, a portugál, FC Porto, *Francisco*, Independiente Buenos Aires, *Ucayali*, Flamengo, *Borges*, Boca Juniors. Középpályások: *Alonso*, Estudiantes La Plata, *Caselli*, Estudiantes, *Velazquez*, Estudiantes. És a csatárok: *Nelson*, az angol származású Nelson, aki stílusosan az Arsenal jobbszélsője, *Rosario*, Olimpia Asunción, és a kapitány *Cortez*, aki a Nacional csatára. A mieink a legjobb összeállításban, egy kivételével csupa idegenlégiós: a kapuban *Kovácsi*, a Ferencváros labdarúgója, hátvédek: *Wamzer*, Bayern München, *Pampula*, ő a kapitány, a Feyenoord Rotterdam nagy sztárja, *Csucsuján* Benfica Lisszabon, *Gazsi*, Glasgow Rangers, középpályásaink: *Svihaxn*, Feyenoord, *Gallusz*, Arsenal, *Stréber*, Anderlecht Brüsszel, *Billux*, Arsenal, és a két előretolt ék, mindketten az Ajax Amsterdam sztárjai, *Lébec* és a legendás kilences: *Koprázi*. Ebben a pillanatban cserélnek zászlót a kapitányok, s bocsássák meg nekem a kedves hallgatók, hogy nem álltam le a névsorolvasással, a himnuszok idejére. Balról jobbra kezd a magyar válogatott, a szokásos mezben, amely az Ajax híres mezére emlékeztet, azzal a különbséggel, hogy a trikón a csík hátul zöld, elől piros. A nadrág fehér.

Az uruguayi válogatott kék trikó és fekete nadrág, kék a lábszárvédő is. És ebben a pillanatban elkezdődik a mérkőzés, Svihaxn, gurít Koprázinak, Koprázi fölnéz, lágyan emeli föl a labdát, keresi Lébecet, Lébec mintha elbújna egy kicsit a védők mögé, Ucayali elegáns mozdulattal veszi le a labdát, és máris indítja Alonsót. Alonso még mindig, még mindig Alonso, nagy cselek fiúk, meg kellene fogni, Alonso legurítja a labdát, Rosario lábán, Rosario Nelsonhoz passzol Nelson leviszi az alapvonalra és milyen gyönyörűen szerel Gazsi máris indítja Csucsujánt! Csucsuján Stréberhez gurít, Stréber tovább Billuxnak, Billux hosszan indít, Koprázi előtt táncol a labda, atyaisten, micsoda csel, Koprázi betör a tizenhatoson belülre, löni kéne Józsikám, löjj, de nem, Santoro kijön a kapuból, Lébec elé pattan a labda, visszagurít Koprázihoz, Koprázi ráfordul a kapura és a becsúszó Borges fölszabadít... de nem! Tizen-

egyed! Tizenegyed! Kedves hallgatóim, a mérkőzés negyedik percében Borges becsúszását szabálytalannak ítélte az angol Coleridge! Fantasztikus lehetőség! A játékvezető kiszalad a partjelzőhöz, valamit magyaráz neki, elég erélyesen, Heller ugyanis nem emelte föl a zászlaját a becsúszásnál, bizonyára szabályosnak ítélte, a mieink a tizenegyed pont tájékán, ott van Koprázi, Lébec és Svihaxn. Svihaxn fogja löni, igen ő, hosszan hátrál, a világ legjobb kapusa néz vele farkasszemet, Santoro jobbra-balra inog, ez még nem szabálytalan, Svihaxn lö és Santoro, valami elképesztő reflexszel üti ki a labdát, de beront Koprázi, egy csel, és még egy csel, kisodródik a baloldalra, még mindig az övé, Francisco próbálja szerelni, Koprázi laposan meglövi góóóóóóóóó! Micsoda gól, valami fantasztikus, ahogy ez a fiú hatalmas táncléptekkel betör a tizenhatoson belülre, mindenkit kicselez és ballal a kibillenő Santoro mellett megszerzi a vezetést. Egy nulla tehát a javunkra, az uruguayiak még mindig reklamálnak, Coleridge hátrál, zsebébe nyúl, és megvan az első sárga lap, Caselli, a huszonkét éves Estudiantes játékos neve és száma bekerül a kis noteszbe. Caselli legyint, köp egyet és fölkocog a kezdőkörbe. Mit sem változtat mindez a tényeken, vezet Magyarország a világbajnokság döntőjében, a riói Maracanában, minden idők legnagyobb közönsége előtt. Vagy húszezer holland szurkoló is érkezett, hogy kedvenceit köszönthesse, a holland liga legjobb labdarúgóit, a magyar sztárokat. A háromszoros BEK-győztes Feyenoord és az immár hétszeres BEK-első Ajax, aki ezzel megelőzte a Real Madridot az örökranglistán; föllendülését a magyar fiúknak köszönheti. Közben elvégezték a gól utáni kezdőrúgást az uruguayiak, Caselli vezeti föl a labdát, Alonso kéri, meg is kapja, lágyan emeli be középre, Nelson fején a labda, Nelsontól Rosarióhoz kerül, Rosariótól Cortezig vándorol a labda, Cortezig, az öreg rókáig, akinek a balszélsői stílusa Dzsajicséra emlékeztet, idősebb nézőink bizonyára emlékeznek rá, a plávák büszkeségére, akinél virtuózabb balszélső nemigen akadt akkoriban a kontinensen. De nézzük a mérkőzést, amely az első pillanatok óta feszült, kószolgtatják egymást a csapatok, a világ két legjobb csapata mérkőzik most az elsőségért. Kapukirúgás, Kovácsi kezében a labda, 192 centi ez a fiú, a Ferencváros nagy kedvence, ő az egyetlen, aki nem hagyta el az országot, azt nyilatkozta, csak itthon tud élni, itthon is jól keres, két gyermek édesapja, magyar vagyok mindhalálig tette még hozzá, s most itt áll a Maracana barlangjában, vezet a csapat, hatalmas kirúgás, majdnem az ellenfél tizenhatosáig száll és a mieink szerzik meg a labdát, Gallusz Stréberhez gurít. Stréber fölnéz, kimutat a jobbszélre és balra vágja a labdát, Billux mellel veszi le, továbbgurítja a fölfutó Gazsinak, Gazsi Tejoval verekszik de leviszi az alapvonalra a labdát és beível, Lébec fején a labda, majd a térdén, Francisco próbálja eltaszítani a magyar fiút, nem sikerül neki, Lébecnél még mindig, le kéne adni már Janikám, le kellene adni, hátragurít a föllopakodó Pampulához, Pampula Csucsujánhoz továbbít, teljesen lelassult a játék, altatják a labdát a fiúk, ez a stílus nem fekszik az uruguayiaknak, pedig ezt játsszák a brazilok is, őket négy-kettőre verték, de a mieink kontrajátéka fejlettebb, mint a braziloké. Ott tologatunk a dél-amerikai tizenhatosnál, Lébec villámgyorsan megszerzi a labdát, löjj, Jani, de nem, lövőcsel, Lébec lö góóóóóóóóó! Micsoda gól! Kedves hallgatóim, ahogy Lébec kiugrik a tologatók gyűrűjéből, megtolja a labdát, lövőcselre is van ereje, az tanulmányba illik! Valamikor azt írták Piet Keizerről, az Ajax egykori balszélsőjéről, hogy mindent tud, amit egy focistának tudnia kell. Talán még valamivel többet is. Lébec a labdarúgás kandidátusa. Nagydoktora! Kettő-nulla arányban vezetünk, Koprázi és Lébec góljaival, a két fantasztikus Ajax-ék, akik már játszottak Interkontinentális kupadöntőt az Estudiantes ellen és mindkét mérkőzést megnyerték az Ajaxszal. A több mint kettőszázezer néző kórusban énekel, holland, magyar és brazil zászlók a magasban, mint egy színes erdő, amelyet szeszélyesen fúj a szél, ahol a vadak üvöltése szívet melengető kórossá szelídül. Leírhatatlan az öröm, a fiúk már megfutották a tiszteletkört, az uruk csak most rendezgetik a soraikat, Alonso, Rosario és Cortez a kezdőkörben. Alonso indítja útjára a labdát, az első félidő tizennyolcadik percében járunk, kettő-nulla arányban vezetünk, amikor Cortez vágta a tizenhatosunk felé a kapott

labdával, visszasarkallja Alonsonak, Alonso Velazqueznek továbbít, az Estudiantes 25 éves játékosa, a világ egyik legjobb, szabadrúgáslövője, a hatalmas termetű, mintegy 198 centiméteres Velazquez egyből tovább Casellihez, Caselli Nelsont ugratja ki a jobb oldalon, Rosario behúzódik védőink mögé, most vigyázni, Rosarió félelmetes góllövő, olyan mint a Bayern valamikor aranylabdás sztárja, Gerd Müller ugyanolyan jól érzi a kaput zsebkendőnyi helyről is betalál, de jobban cselez, és gyorsabb is nagynevű elődjénél. Nelsonnál még mindig a labda, Nelson óriási cselekkel jön be középre, Gazsi megzavarja, ott terem Csucsuján is, egyenlőre nem tudja kinek adni, mögé ér Caselli, Nelson legurítja a labdát, Caselli áttemeli Corteznek, Cortez, Cortez, micsoda cselek, lent van az alapvonalnál, Cortez ível, alacsonyan jön a labda, Pampula kifejeli, Rosarióig jut a labda, Rosario lő! és Kovácsi nagyon magabiztosan hárít. Kapukirúgás a mieink javára, nulla-nullás a szögletarány, kitűnő kapus mindkét oldalon, egyikük sem ütött ki egyetlen lövést se az alapvonalon túlra. Kovácsi pattogatja a labdát, hatalmas kirúgás készül szokás szerint, de mégsem, a labda csak a félvonalig jut, Tejo csap le rá, legurítja Ucayalinak, Ucayali fölnéz, keresi a társakat, még mindig nála van a labda, most mintha kissé lelassult volna a játék, de tovább kerül Borgesnek, Borges, a Boca Juniors világklasszis balhátvédje lágyan emeli föl a labdát egyenesen Cortezhez, Cortez megindul, még mindig, a mieink most beszorulnak a tizenhatos előtt hatalmas tömörülés, Cortez ível! Rosario megcsúsztatja fejjel, Nelsoné a labda, Nelson be középre, Caselli emeli föl Rosario, lövő-csel, elhúzza a labdát Pampula mellett már az ötösön belül a labda, Csucsuján próbál becsúszni, Rosarió lő, Gól! Nagy gól, első félidő huszonkettedik percében szépít az uruguayi válogatott, Rosario góljával de még mindig vezetünk, kettő-egy a javunkra.

Csendesebb a lelátó, mint a mieink góljánál, de ez mit sem változtat az eredményen.

Pampula végzi el a kezdőrúgást, Koprázinál a labda, Koprázi fölnéz, átível a túloldalra, megmozgatja a társakat, Svihaxn mellén a labda, Svihaxn Galluszhoz emel. Gallusz egyből tovább a hátrahúzó Lébéhez, gyerünk Janikám, gyerünk, gyerünk, kevés ez az egy gól, nagyon erős csapat ez az uruguayi válogatott; Lébec a baloldalon fölfutó Koprázihoz gurít, Koprázi megindul a kapu felé, nagy cselek, még mindig az övé, Józsikám, le kéne adni, ne cipeld, de Koprázi nem önző, nincs is kinek adnia ebben a pillanatban, Koprázi lő, és Santoro! Santoro? Atyaúristen! Micsoda mozdulat! Santoro valami elképesztő artistamutatvánnyal tolja a léc fölé Koprázi Jóska bődületes ballábas lövését. Szöglet a javunkra, az első félidő harmincadik percében. Svihaxn ballag ki a szögletászlóhoz, az egész magyar válogatott az uruk tizenhatosán belül, még Kovácsi is föllopakodik, megáll, a félvonalnál, Svihaxn íveli be a szögletet, mintha gyertyát rúgna, olyan magas az íve, Johann Cruyff módszere ez, Stefan Kovács a nagy Ajax-mágus csillogó hagyományaira épülő, Lébec fején a labda, Billux laposan tovább, Gallusz lágyan emeli keresztbe, Koprázi betör, egy csel, még egy csel, és Francisco gyönyörű becsúszó szereléssel hárít. Marad tehát kettő-egy a mieink javára. Santoro kidobásával Tejo megindul a jobb oldalon, rávezeti a labdát a magyar védelemre, Gazsi megpróbálja szerelni az Atletico Madrid jobb hátvédjét, sikertelenül, Tejo még mindig. Nelson kéri a labdát, Csucsuján ott lohol a nyomában, Nelsoné a labda, Nelson lent van az alapvonalon, Nelson még mindig, Pampula zárja a szöget, Nelson cselezget, Cortez emeli föl a kezét a túloldalra, de Nelson Alonsot választja, Alonso egyből tovább, Caselli előtt pattog a labda, Caselli megpróbálja kicsalogatni a védőket, egyelőre csak Wamzer lép ki a védőfalból, már az összes magyar játékos a tizenhatosunkon belül, Caselli még, és fölfut mellette Ucayali, a Flamengo világklasszis beállása futtában veszi át a labdát, távoli lövés, gól!

.....

Emberfüggöny, emberfal, emberbeton, a híres magyar védelem tehetetlen tehát, Kovácsi nem láthatta, hogy jön a labda, takarták az egész kaput és egy kicsiny résen, ahol szinte képtelenség

előni a labdát, körülbelül huszonöt méterről Ucayali megszerzi csapatának az egyenlítő gólt. Ijesztő csönd a holland és a hazai szektorokban a zászlók fáradtan csüggnek nádjaikon, több mint harmincezer uruguayi szurkoló keze a magasban, petárdák robbannak, megszólal a félelmetes uru-kórus. A mieink pedig... érthetetlen! Kettő-nulla arányban vezettünk, és tessék. És már csak hála Istennek, hét perc a hátralévő játékidő. Csucsuján indítja útjára a labdát, továbbra is altatunk, de nincs megfelelő kontrajáték, s mintha a fiúk is fáradni kezdenének. Svihaxn húz el a jobb oldalon, visszasarkallja a labdát Wamzerhez, Wamzer hosszan indít, így is jó, Lébecig jut a labda, Lébec Koprázihoz gurít, Koprázira nagyon vigyáznak, négyen fogják, Borges taszít rajta hatalmasat, az angol bíró nem sípol, Borgesnek sikerült Koprázit megszabadítania a labdától, Borgesé, oldalra passzol, Franciscoé a labda, Francisco, az Independiente söprögetője Alonso elé talál, Alonso megindul, nagy cselek, vigyázat, már a tizenhatosunkhoz ér, és ebben a pillanatban Gazsi csúnyán összeakasztja Alonso lábát, a játékvezető int, jöhet a gyűrő, majd a zsebébe nyúl, sárga lap! Igen sárga lap Gazsinak, a Glasgow Rangers balhátvédje megmutatja a hátát, széttárja a karját, bíró sporttárs, én nem akartam dehát ha elengedem ezt a fiút... Szabadrúgás a kapunktól tizennyolc méternyire, nagy a tolongás, Kovácsi rendezgeti a sorfalat, Coleridge hátrább tessékeli a mieinket, most van meg a kilenc méter, ahogy elfordul az angol bíró, a fiúk előrébb kocognak, meglátja a turpisságot, és kezdődik minden előlről. És jön Velasquez. A világ legnagyobb szabadrúgáslövője. Úgy lő, mint annak idején Rivelino. Csak ő pontosabb. Az Estudiantes nagy hármásának ő a leggyengébb tagja.

De ha adódik egy büntető, vagy egy szabadrúgás, ritkán téved. Százból 98-szor betalál. Remélem, a kettőből, amit elvét, ez lesz az egyik. Ha belövi, három-kettő a javukra, vezetéssel kezdhetik a második féldőt. Velasquez hátrál, aztán visszasétál a labdához, mert a játékvezető hozzáért közben. Babonás fiú, megigazítja a labdát, most már minden rendben, nekifut, lő! Gól! Gól! Három-kettő Uruguay javára. Három kettő. Nulla-kettőről. Érthetetlen. És már nem is kell a kezdőkörbe menni, a játékvezető lefújja az első féldőt. Vezet tehát Uruguay Koprázi és Lébec góljaira Rosario, Ucayali és Velasquez válaszolt. Visszakapcsolunk a stúdióba... bocsánat kedves hallgatóim, de most hallom a fejhallgatómban, hogy itt marad a hang... a stúdióban ülő kollégáim mesélik, hogy a fővárosban leálltak a villamosok, megbénult az egész közlekedés, aki teheti, hallgatja a rádiót, vagy a televíziót nézi, köszönöm a bókot, igen, van, aki lehalkítja tévékészülékét és a rádió közvetítést hallgatja a képhez. Remélem nem csalódnak, a mérkőzés nagyon izgalmas, csak hát vesztesre állunk, a kétszeres világbajnok Uruguayjal szemben, a kétszeres ezüstérmes Magyarország. Dehát hátra van még negyvenöt perc és a remény... a riói zenekar és a roppant csinos brazil lányok látványos fölvonulásában gyönyörködhetnek a kedves televíziónézők, színpompás kavalkád, a riói karnevál kicsinyített mása. És most megpróbálom mikrofonvégre kapni a legendás Johann Cruyffot, a háromszoros Aranylabdás holland sztárt, aki a magyar labdarúgó válogatott szövetségi kapitánya, akit Koprázi József kért föl erre a posztra, s miután Cruyff, Koprázi és Lébec négy BEK győzelemhez vezették az Ajax együttesét, Cruyff úgy határozott, hogy a világbajnoki fölkészülést már a magyar válogatottnál segíti. Mint már említettem, az Ajax hétszeres BEK-győztes, a Cruyff-Stefan Kovács együttes háromszor nyerte zsinórban a legnagyobb rangú kupát, a Koprázival és Lébecel megerősített holland élgárda hatszor jutott a fináléba, az első kettőnél még győztek az ellenfelek, egyszer a Bayern, egyszer, pedig a Glasgow Rangers, Gazsi csapata, de aztán nem volt megállás. Elnyerték továbbá négyszer az Interkontinentális kupát, és három ízben a Szuper Kupát. Mint bizonyára tudják, a Szuper Kupáért a BEK és a KEK győztesek vívnak csatát. Nos, kedves hallgatóim, itt ül mellettem Johann Gruyff, kedvesen mosolyog, egyáltalán nem látszik gondterheltnak. Sajnos, nem tudok se hollandul, se angolul, úgyhogy magyarul kérdezem őt, aki már egészen szépen beszél nyelvünket, hiszen négyen is

játszanak a mieink közül a holland ligában. - Miszter Cruyff, mitől ilyen bizakodó? Hiszen a csapat veszésre áll.

- Igen. Lenni mégis bizakod. Koprázi a garantsön. És Lébec. Ja, a Jani. Ők két nagy sztár. Lenni nagy sztár. Itália is vezetni ellen és mégis mi győzni. Mert ez egy masin, hogy is mondják, gép, gépezet! Koprázi mondani mindig, gőzhenger! Szóval, ha nem is nagy lesz gólarányok, de győzni ungarise, numero egy lenni world.

- Miszter Cruyff, elég lesz a fiúk fizikuma? Nincsenek túledzve?

- Mi az, hogy túledzeni? Keményen lenni edzve a csapat. Ólomköpeny, bokájukon ólom, vizes, nehéz pálya... ez a titka. Mikor a csapat megszabadulni nehezék, úgy érezni maguk, mintha szállni, mint madár.

- Köszönöm az interjút, kedves májsztró, kíváncsian várjuk a második félidőt, tud-e újítani az együttes. Kedves hallgatóim lassan vége a szünetnek, monitor van előttem, a kamera épp most pásztázza végig a dísztribünt, neves politikusok, királyok, és ni csak, egy koronázatlan király, a labdarúgás eddigi legnagyobb zsenije: Pelé! És Julianna, a holland királynő, talán ő képviseli a Koninklijke Neaderlandsche Voetbalbond-ot, vagyis a Holland Királyi Labdarúgó Szövetséget? Nehogy azt higgyék a kedves hallgatók, hogy közben megtanultam hollandul, gyerekkoromból emlékszem, sokszor láttam leírva ezt a kifejezést hollandul... és ebben a pillanatban a játékos kijáróban föltűnik a magyar válogatott, elől Lébec Jani, utána Koprázi Jóska ballag, de jönnek már az uruk is, és a két csapat közt, a játékvezetői hármas. Uruguay együttese kezdi a játékot balról jobbra, tehát mind a huszonkét játékos mozog, Kovácsi kiüt egy nagy erejű Billux-lövést, Santoro hatalmas köröket ír le a karjaival, Cortez kapitányi karszalagját igazítja. A kezdőkörben Rosario, Alonso és Caselli. És ebben a szent pillanatban elkezdődik a mérkőzés, a Cruyff-legénység ugyanabban az összeállításban a pályán, a kispadon *Samu* a Lombik csapatából, *Gallusz II.* a Chelsea együtteséből, *Nyevipé* pedig a Kanizsai Növényolaj kitűnősége. Tartalékkapus nincs. Ez is rejtély. Az uruknál *Benito*, Penarol FC, *Rosetta* a holland Nijmegen és *Castillo*, a Mönchengladbach kitűnősége, ülnek a kispadon, a kapus cserélhetősége, pedig a Boca Juniors csapatában védő *Ramirez*. Itt sincs változás az első félidőhöz képest, Lébec Jani jókedvűen paskolja meg Koprázi Jóska hátsóját. Nincs nagy baj tehát, ami a hangulatot illeti. Most már csak be kellene indítani azt a bizonyos gőzhengert, amit Cruyff is megjósolt a szünetben. Hát... reménykedjünk. Elhangzott közben a sípszó, Caselli indítja útjára a labdát, Alonsoig jut, ő tovább Rosarióhoz, Rosarió egyből tovább a fölfutó Ucayalinak, Ucayali, a beállós gyakran jön föl és életveszélyesen, még mindig ő, lövés és jócskán mellé száll a labda. A második félidő első percében tehát változatlan az állás, három-kettő az uruk javára. Kovácsi kezében a labda, elgurítja, Wamzeré, Wamzer keresztbe vágja, Gazsinál már a labda, Gazsi elegáns mozdulattal be középre, de nincs ott senki, és máris jön az uruguayi ellentámadás! Velasquez veszi le Gazsi rossz indítását és Nelsont szökteti, Nelson megindul és ebben a pillanatban kilép az egész magyar csapat, lesen hagyva a kirobbanó Nelsont. Nagy taps a lelátón, szabadrúgás a mieink javára... igen ezt vártam! A lestaktikát! Stefan Kovács totális futballjának egyik zseniális pontját. Ez ellen tehetetlen minden csapat. A világbajnokság eddigi mérkőzésein még nem mutatta be ezt a magyar válogatott. Utoljára az Ajaxban láhattuk ezt a megoldást a BEK-döntőben. És megint eladjuk a labdát! Nagy léptekkel Borges tör a kapu felé, de Pampula a helyén van és kivágja a labdát. Nem jut azonban messzire, Caselli blokkol, fölnéz, hosszú labdával indítja Cortezt, aki ott sétál az oldalvonalnál, gyönyörűen veszi le a labdát, meghúzza támadást a baloldalon, Cortez ível, Pampula fejjel csúsztat, Nelsonig jut a labda, Nelson kénytelen visszafelé gurítani, Alonso tör be a tizenhatos tájékán, vigyázni fiúk, vigyázni, de Alonsot könnyedén választja el a labdától Csucsuján. Csucsuján Svihaxnhoz gurít, Koprázi előtt máris

öten teremnek, sőt, hátrajön segíteni Cortez is, de Koprázi bámulatos cselekkel rázza le valamennyit, Lébechez pöcköli a labdát, Lébec a kapu torkában, Santoro kifut elé, lövő-csel, Santoro elesik, és az utolsó pillanatban, mintha a földből, a fű alól bújt volna ki, Tejo fölszabadít. Máris ellentámadásba lendülnek az uruk. Fantasztikus mérkőzés. A világ két legjobb együttese a pályán. Nagy sztárok, és még nagyobb lelkesedés. Zsigerekkel játszanak a fiúk túl szíveken és agyakon. Káprázatos, ahogy Cortez elhúz a baloldalon! Wamzer nem tud lépést tartani vele. Pedig Cortezé még a labda, lent van az alapvonalnál, legurít Casellihez, Caselli egyből be középre, Rosarió bólint és Kovácsi! Jól van Pista! Kovácsi bámulatra méltón ölébe kapja a labdát, nagy gonddal helyezi az ötös sarkára, Pampula hátrál, ő végzi el a kirúgást, aztán visszasétál és Csucsujánhoz gurít. Csucsuján fölnéz, Svihaxnhoz emel, Svihaxn Galluszhoz, Gallusz gyönyörűen sarkal Stréberhez, Stréber elügyetlenkedi s már is Velasquez jöhet föl a jobb oldalon. Velasquez, a nagy szabadrúgáslövő Alonsohoz passzol, Alonso be középre, Rosario felé, de Nelson ér oda előbb, a magyar csapat megpróbál egy emberként kilépni, ez azonban nem sikerül, mert Pampula leragad az ötös tájékán, Kovácsi kijön a kapuból, vigyázni fiúk, távolról is nagyszerűen lőnek ezek az uruguayiak, nagyon beszorították most a mieinket, csak Svihaxn és Lébec tartózkodnak az uruk mögött és előttük csak Francisco, a söprögető és Tejo tanyáznak. És ebben a pillanatban Koprázi megunja a borzasztó nyomást, kibújik a gyűrűből a tizenhatosunkkal egy magasságban megindul az oldalvonal felé és micsoda indítás! Jó hatvan métert röpül a labda Svihaxn mellére hullik már a térdén egyensúlyoz, megindul az alapvonal felé, Lébec közepén várja a labdát, fölszalad Stréber is, három támadó a két uru védővel szemben Svihaxn ível Stréber fejjel csúsztat Lébec előtt a labda, Lébec megtolja, lövő-csel, Santoro a földön, lövés, góóóóóóóóó! Óriási gól! Valami elképesztő, ahogy Koprázi Jóska megindul az oldalvonal felé és nekifutás nélkül, csak úgy alányúl a labdának és Svihaxn mellére teszi, helyezi, olyan lágyan és elegánsan mintha valami kitüntetést ragasztana a Feyenoord középpályásának mellére! Három-három az állás, és Lébec Jani a világbajnokság gólkirálya ebben a pillanatban, 14 gólt lőtt, Rosarió 13 góllal a második, és ha nem sikerül további gólokat lőnie, Lébec minden idők legeredményesebb VB-gólkirálya! Ugyanis az eddigi csúcstartó, a francia Fontaine 1958-ban a brazilok győzelmével végződött világbajnokságon 13 gólt lőtt, s ezt már is megdöntötte Lébec Jani, aki ezen a mérkőzésen második gólját lövi. Tombol a lelátó, petárdák robbannak mindenütt, a pálya teljesen árnyékba borult, csak egy keskeny csík jelzi, hogy még fönt van az égen a nap, ő is kíváncsi erre - most már talán nem elhamarkodott, ha azt mondjuk - a *mérkőzésre*, amely minden idők legnagyobb találkozója. Ez az évszázad meccse kedves hallgatóim három-három tehát, amikor a kezdőkörben fősorakoznak az uruk, Caselli, Alonso és Nelson állnak ott a labda körül várva a sípszót. És folytatódhat a játék, a második félidő tizenhetedik percében, egy-nullás szögletaránynál a mi javunkra, a mérkőzés döntetlenre áll, ha netán, így maradna az eredmény, akkor kétszer tizenöt perces hosszabbítás következik, ha ez sem hozna eredményt, tizenegyes rúgásokkal döntik el a hatalmas aranykupa sorsát. Alonso indítja el a labdát, Casellihez gurít, Caselli egyből tovább Nelsonnak, Nelson megindul a jobb oldalon, már a tizenhatosunkkal egy magasságban jár. Nelson ível de Pampula a helyén, Wamzerhez játszik, Wamzer keresztbe lövi a labdát, Billuxhoz ér az indítás, Billux egy gyönyörű csellel lerázza Tejot, középre táncol, távoli lövés, kapufa! és Santoro veti magát a labdára. Szép volt a lövés, nagy tapsot kap Billux Gabi, már is visszafelé fut az egész magyar válogatott, Santoro kigurítja a labdát, Francisco Velasquezt indítja, Velasquez Cortezhez emel, Cortez! nagy cselek, még mindig az övé, Wamzer becsúszik, bedobás az uruguayiak javára, a második félidő huszonkettedik percében. Caselli baktat ki az oldalvonalon túlra. Caselli feje fölött a labda, nagy bedobásra készül, ilyenkor nincs les, hiába startol megint a magyar együttes, hogy egyszerre lépjen ki a kapu elől, Caselli bedobása száll, Rosario fejjel megcsúsztatja, Nelsonig jut a labda, Nelson lő és Kovácsi nagy bravúrral hárítja a labdát. Már is Pampulánál a kidobás

Pampula fogja elvégezni a szabadrúgást, öt gáncsolják, s a magyar válogatottnak azé az ítélet végrehajtás joga, aki ellen történt a szabálytalanság. Pampula tehát, mindenki helyezkedik, Pampula kimutat a jobb oldalra, Svihaxn nagy erővel futni kezd, de balra ível, Koprázi lábán a labda, Koprázi megindul egy csel, még egy csel, aztán még egy, jön a negyedik, Koprázi átemeli rajta a labdát, még mindig az övé, gyerünk Jóska, lent van az alapvonalnál és a kapitány, Cortez próbál elkeseredetten szerelni, Koprázi átlép rajta is, Koprázi ível, Lébec térdre esik és abban a pillanatban fölpattan Lébec! csukafejes - góóóóóóóóóóóóóóóóóóóó!!! Valami káprázatos gól! Ahogy Pampula kimutat a jobb oldalra, egy pillanatra valamennyi uru odakapja a fejét és máris az ellenkező oldalon a labda és Koprázi szólója olyan káprázatos, hogy illet még nem látott a világ! És akkor térdre esik Lébec Jani, amolyan Ajax-módra, de érzi, hogy a labda magasabban jön, fölpattan és belevetődik ebbe a gyönyörű szívárvány-ívbe, és máris ott ugrál a labda Santoro kapujában, és vezetünk kedves hallgatóim, másodszor a mérkőzés folyamán, négy-három az állás, Lébec pedig ezen a mérközésen a harmadik gólját szerzi meg, összesen tizenöt gólos a tornán. Káprázatos! És Koprázi! Minden idők legnagyobb játékosa. Ezt most már bízvást állíthatom. Mintha Cruyff és Pelé lennének összegyúrva. De hát ő se nem Cruyff, se nem Pelé. Ő Koprázi József az Ajax és a magyar válogatott első számú sztárja, a legnagyobb magyar, minden idők legtehetségesebb, legvirtuózabb játékosa. Huszonhárom éves, 178 centiméter magas és hetvenöt kiló. Méretei hasonlóak Johann Cruyfféhoz, de jobb ő már, mint nagy nevű elődje. Mindent tud. S ahogyan említettem, talán még egy kicsivel többet is. Ezt már nem lehet fokozni. Na de ne ülünk a babérjainkon, hátra van még kevesebb, mint húsz perc, s egy gól nem elég ez ellen a csapat ellen. És most már beindult az a bizonyos gözhenger, amit Cruyff említett a szünetben, látszik a fiúk mozgásán, minden idegszálukkal érzik a pályát, bírják a hatalmas közönséget, az árnyékot, a talajt és legfőképpen a nagyhirű ellenfelet, a kétszeres világbajnok Uruguayt. Négy-három az állás, vezetünk, tehát az uruk hozhatják a labdát, Caselli gurít le a mellette robogó Borgesnek, Borges be középre, Rosarió lefejeli a labdát. Nelson szerzi meg, Nelson Cortez elé tálal, Cortezt viszont szereli Wamzer, nála marad a labda, nagy tapsot kap, Wamzer száguldozik a jobb oldalon, Lébec mutatja magát, Lébecé a labda, na Jani, Lébec lefékez az iramot 25-30 méterre lehet a kaputól, Lébec rádől, lövés, góóóóóóóóó! Atyaúristen! Micsoda gól!!! Lébec Jani! Lelassít, körülnéz, mintha egy pikniken sétálgatna barátai gyűrűjében, az uruk rá sem hederítenek, hiszen az egész csapat a tizenhatoson belül tanyázik, Santoro a helyén, s mégis, van, marad egy aprócska rés, akkora, amelyen egy focilabda befér. És befért. Hatalmas lövés, olyan Haan-szerű, van az harminc méter, legalábbis jóval közelebb a harminchoz, mint a huszonöthöz, s az uruguayi kapus tehetetlen. Pedig ő a világ első számú kapusa. De ezt nem lehetett védeni. Lébec 16-ik gólját lövi ezen a világbajnokságon, ezzel magabiztosan vezeti az örökranglistát, ezen a mérközésen, pedig a negyedik ez a gól. Hát, nem is tudom, mit mondjak... ez már megnyugtató előny! Öt-három a javunkra! És most már nem is nézem az időt, a gözhenger kezdi végérvényesen maga alá gyűrni az uruguayi válogatottat. És máris a miénk a labda, Caselli vesztí el Gallusszal szemben, Gallusz átemeli az uruguayi védőfalán a labdát, Svihaxn cselezget aztán beível középre, Stréber vesztí le látványosan a labdát, Stréber még, Billux kéri a bal oldalon, meg is kapja, Koprázi nyargalászik mellette, Billux inkább Csucsujánhoz passzol. Csucsuján emel, Lébec várja a labdát nincs les, Lébec fölemelkedik, góóóóóóóóó! Lébec Jani csodálatosan fejel a bal felső sarokba, derekáig érnek az uru fejek, ahogyan fölemelkedik és bólint, hat-három az állás, Lébec Jani, pedig e pillanatban 17-gólos, minden idők magasán legtöbb világbajnoki gólja, ezen a mérközésen ötödik ez a gól, és minden idők legtöbb gólját lőtték a mieink, mert 1958-ban a brazilok „csak” ötöt lőttek

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese kikapcsolta magában a képzeletbeli rádiót. Hanyatt hevert a bordó bársonyú, kopott hattyúágyon és a plafon hosszanti repedését fürkészte, mi van, ha leesik a több tenyérnyi faldarab, le, egyenesen íróasztalára, és akkor nincs többé semmi jelessége a mai magyar irodalomnak. Sosem tudjuk meg, hogy maradt-e a faldarab, vagy zuhant. Meg különben is: Koprázi csak álmodozott, volt énekes is, az operák királya, senki úgy nem állt a színpadon, mint ő, (Gigli, Mario del Monaco, Giuseppe di Stefano, Caruso, Mario Lanza, *A szerk.*) senki úgy nem vívott a kiszabadítandó kedvesért, mint Koprázi József, senki fia úgy nem csókolt és szeretkezett, s lám, ha kellett, hát világbajnok lett. Magyarország, az ő vezényletével. Beleálmodta magát még abba is, hogy ő, az ügyes szószerelő, a mai magyar irodalom jelese.

HARMADIK SEB

„A szerelem sötét verem”

- Olvasd el! Az utolsót nem érdemes. Az a szokásos, hülye álmaim egyike. A frusztráció abszolútuma. De a többi... na... csak olvasd. Addig leviszem a szemetet. Meg mit akartam még? Ja! Megnézem a postát. - Koprázi József összekötözte a szemetes zacskót... - Mekkora marha vagyok Margit!

- Tudom.

- Gúnyolódj csak.

- Nem gúnyolódom én rajtad. Csak hülyéskedtem.

- Hát nem vetted észre, hogy mit akarok?

- Mit?

- Megnézni a postát.

- Nincs is a ládán a nevünk...

- Áh! Az még hagyján! De ki a fene írna nekünk, halottaknak? Az Isten? Maga Jézus Krisztus? Megkérdi, jól vagyunk-e?

- ...de... az Összművészek Szövetségének jöhet levél... úgyhogy nézd csak meg bátran.

- De nekünk, Káprázatos Margitnak és Koprázi Józsefnek ki fog írni?

- Senki. De hadd olvasom...

- Na! Elküldöm valahová ezt a novellafüzért... hátha lehozzák. Már a nevemre sem emlékeznek. Olyan lesz, mint valaki, aki most jött elő. Új író. Akit ezek a barmok fölfedezhetnek. Mert az kell nekik. Fölfedezni. Zászlóra tűzni. Aztán lengetni, hogy ez a mi pasasunk. De zsigerből érzem, hogy nem kell ez a füzér se senkinek. Na, tépek. Benézek Ica nénihez is. Jó? Mire visszaérek, el is olvasod.

Az Ecclesia csomagoló pultjára könyökölt Koprázi, mintha vevő lett volna, úgy kapkodta a fejét, nem tudott betelni Ica néni villámgyors és szakszerű csomagolási módszerével; amikor itt dolgozott, akkor sem tudta megtanulni. A hajtogatás inkább gyűrés volt. Ha kérték, ne tegye bele a blokkot, mert ajándék lesz, sohasem hagyta ki, hogy az az átkozott blokk a csomagban maradjon. Ha viszont kérték, mert el akartak számolni vele, azt meg sehogyan sem találta. Hát nem volt egy tipikus kereskedő alkat, épp ezért javasolták neki, hogy közös megegyezéssel húzzon vissza a balcsira, le sem kell dolgoznia a két hét fölmondási időt. Csak ne lássák még a tér közelében sem! Most meg itt volt megint, bizsergette az érzés, hogy nem kell dolgoznia, mennyivel más így, szemlélődni csupán, mennyivel fölemelőbb érzés, hogy sem nem eladó, se nem vásárló, csupán egy föltámadt halott, és ha mindezt el is hinnék, akár világhírű is lehetne, mert Krisztus óta ilyenről nem hallott az emberiség. De nem hitt neki senki. Pedig tanúja is volt, maga a felesége. Bolond lukból bolond szél fúj, tudták ezt a népek, Koprázi meg annyit hülyéskedett életében, hogy néha azt sem hitték el neki, amit kérdezett. Pedig ő, saját magát szenvedőmisztikusnak tartotta, aki csak azért ökörködik folyvást, hogy a többi ember ne szomorkodjon, legalább addig nem, ameddig ő ott van közöttük, addig legyen fény, pompa, kacagás. És volt is. Mindig. De tudta azt is, hogy aki ennyire megnyílik, nevetet, miközben belül halálos csönd kavarog a gátortájékon, kiszolgáltatottá válik. És a

vége mindig az volt, hogy vagy megverték, vagy otthagyták, mert egy idő után, mikor már nem volt min nevetni, kibuggyant belőle a metafizika, és akkor a többiek, az egyszerűek, a hétköznapiak, az írástudók nem bírták követni. Hirtelen beképzelt lett és felszínes, ostoba, tanulatlan, aki csak egy pusztá, közepes érettségit tudott fölmutatni.

- Csókolom Ica néném! - Az asszony föl sem nézett csak csomagolt, mosolygott a vevőre, urazott és asszonyozott, Koprázi meg csak ámult. - Ha én ennyit melóznék, már valami elfekvőben tennék alám a kacsát.

- Józsikám! Csak most veszem észre. Na mi újság? Maga halott!

- Hát elhiszi végre?

- Fene hiszi. Istenkáromlás. Megbünteti az Úr! Meglátja, egyszer... tudja, hogy van az. Az Isten nem ver bottal.

- Nem hát! Az Isten nem ver semmivel! Hát hogy is verhetne a legnagyobb jó bárkit is?

- Én nem vitatkozok magával, tudja. Én még régi nevelést kaptam. Hol volt még maga akkor. A háború, forradalom...

- Akkor már megvoltam...! Igaz, csak a babakocsiban!

- Már megint csak hülyéskedik.

- Nem én.

- Maga még fiatalember. Mindig a halálról írt, beszélt már akkor is! Pedig annak húsz éve!

- Pontosan huszonnégy.

- Pláne.

- Ica néném. A halál az egyetlen téma. A többi gyerekjáték. Én már csak tudom! Meghaltam, és most mégis itt vagyok. De ez nem mindenkinek adatik meg. Nekünk igen. Bár tudja mit? Lehet, hogy ez csak egy próbaföltámadás. Az Úr megnézi, mit teszünk ezzel a pluszidővel. Ha jól viselkedünk, maradhatunk. Ha rosszkodunk, akkor meg... nem tudom. Majd kiderül.

- Beborul drága Józsikám, ha nem hagy dolgozni.

- Hagyom én, hogyne hagynám! Csomagoljon csak. De azt tudta-e, hogy ha dombos részen temetkezik, akkor a holtak csúszni kezdenek, és az ember már nem is tudja, ki van a sírban. Lehet, hogy egy tök idegen ember. Férfiak és nők egymáson.

- Na, most már tényleg elég legyen!

- Nem úgy kell érteni! Hiszen halottak. Csak úgy mondom. Jobb tehát a hamvasztás. Altemplom. A zsidótemető. Onnan nem szedik ki az ember csontját az idők végéig. Vagy lapos földön temetkezni. Úgy viszont huszonöt év után fizethet az ember.

- Maga rám céloz mi? Fogja csak meg! Kemény a húsom! Jól vagyok!

- Húsz éves koromban meg is fogtam volna. De nemcsak a húrát... Akkor az idősebb nőkre buktam. Anyakomplexus, meg mit tudom én. De már akkor mondták, ha öregebb leszek, a fiatal csajokat bombázom majd. És tényleg. Úgy forgok az utcán, hogy fölléphetnék az asszonnyal az Állami Műházban, bár a tourjaimat még tökéletesíteni kellene.

- Szóval én már öreg vagyok - hajtotta le fejét Ica néni, aki közelebb járt a hatvanhoz, mint az ötvenöthöz, s bizony lábait most is leste Koprázi József, mikor az asszony szorgalmasan hajolgatott, a csomagoló pult mögött.

- Aztán hat után hol találom Ica nénémet?

- Itt, a házban. Kaptam egy kis lakást a ferencesektől. Az elsőt, pont itt, az Ecclesia fölött. Bámulom a tévét, fogok minden csatornát, nincs énnekem már semmi szórakozásom. Úgyhogy bármikor kopogtathat.

Káprázatos Margit letette az utolsó oldalt is, nyújtózkodott, majd mint a macska végignyúlt a rekamién, csavarodott egyet, s máris elaludt. Koprázi József becsapta maga után az ajtót, de az asszony meg sem mozdult. Laikus azt hihette volna, hogy halott ez az asszony, nem föltámadt halott, hanem rendes, mínusz húsz alá fagyasztott normális hulla, de Margit meleg volt, csak úgy süttött a teste, lejjebb lehetett csavarni a gázkonvektor gombját. Koprázi krákogott, tapsolt, bekapcsolta a tévét. De semmi. Margit húzta a lóbőrt, meg se nyikkant. Csiklandozni kezdte a lábát, a két apró talp meg is rándult, s az ugraművészet nagyja maga alá húzta lábát. - Na most már elég legyen te! Halló! Ébresztő! Jó reggelt elvtársak, ébresztő, föl!!! - idézte a hideglelős hajnalokon a körletbe berontó tisztos féktelen üvöltözését. Margit hirtelen fölült.

- Na végre! Azért jöttem ilyen későn, mert elbeszélgettem Ica nénivel. Képzeld, kaptunk kajajegyét, mert ő főz saját magának. Nem bírja az itteni kosztot. Egy jegy elég nekünk. Hol én eszem a levest, te meg a másodikat, hol fordítva. Na, mit szólsz? Így az ebéd letudva. - Margit bölintott, mosolygott hozzá és visszazuhant. Koprázi legyintett. Az íróasztalán magasodó szecessziós lámpa húszas villanykörteje alatt átlapozta az Ica nénitől kapott legfrissebb Új Embert. - Semmi kultúra. Semmi vadság. Pietisztikus nyafogás. Azt hiszik, ez a kereszténység. Istenem, nézz le! Krisztus, ragadj korbácsot. - Megunta ezt is, kávé tette föl a gázra, rágyújtott, a nyikorgó, minden porcikájában recsegő neobarokk fotelben nyúlt el, mint valami vezérigazgató. A fotel fölé thonet ruhafogas koronája vetett árnyékot, a kis szarvacskákon két kávéházi újságtartó, azokon régi lapok májsárgává színeződve, köztük a híres Kelet 1928. Február 16-i száma. Magánkávéháznak nevezte el ezt a sarkot, itt ült a legszívesebben, volt, amikor nem is íróasztalán gépelt, hanem itt, a fotelben, úgy, hogy ölébe vette írógépét.

Fölállt, a mosogató csapja alatt előblítette a kávécsészét, majd a szoba ablakához lépett és a két hatalmas aranyszínű sötétítőfüggőnyt egyetlen rántással összehúzta. A villanykapcsolóhoz nyúlt. A velencei kristálycsillár három 60 wattos izzója fölgyúlt, fura törésű fények szóródtak szét az eredetileg fehérre meszelt falakon, ahol a világosszürke megannyi változata kanyargott az ezernyi hajszálrepedés mentén. Margit még mindig aludt. Mivel is lehetne felkelteni?

Margit! Az Állami Műházból keresnek! Gyere, siess, mert rögtön leteszik a kagylót. - Margit most sem mozdult. Pedig hallott már mindent, de azt egyből fölfogta, hogy őt ugyan nem keresi senki, az Állami Műházból meg végképp. Így aztán csibészesen mosolygott, szemhéja vontatottan fölnyílt, de csak akkor nézett Koprázira, amikor szeme teljesen elkerekült. - Ébren vagyok, na. És ne hülyéskedj. Tedd le a kagylót. Medárdy visszahív. Azt mondta... volt posta?

- Nézte a fene a postát. De mit akart Medárdy?

- Elintézte, hogy még a fél rezsit sem kell fizetnünk. És kapunk havi húszezret, csak valami papírt alá kell írnod. De mit fogunk ebédelni?

- Egy órája sincs, hogy mondtam neked.

- Mit?

- Mit? Megáll az ész! Hát Ica néni kajajegye!

- Nem értem.

- Nyitott szemmel néztél rám. És bölintottál. Hogy nem lehet emlékezni arra...

- Nem emlékszem semmire.

- Te teljesen megőrültél. Margit... ez súlyos dolog. Ha az ember beszélget, reagál, aztán az egész elfelejt, akkor az súlyos eset. Agylágyulás is lehet. Vagy daganat. Vagy nem is tudom. Jézus!

- Jól van, na! Mit mondott Ica néni?

- Nem! Azt már nem! Hogy én még egyszer elmeséljem még a holnapot is... nem. Majd meglátod. És szégyelld el magadat. Te tesznye parasztlány! Sose lesz belőled semmi. Anyádat örökölted. Minden génje ott fickándozik benned. A zsigereidben. Kússzál le rólam, oké?

- Ha akarod, máris elmegyek.

- Hová, te szerencsétlen?

- Anyámhoz.

- Ömlengbe?

- Oda.

- Egy hétig zötyög a vonat. Szabolcs csücskéig. És miből veszel vonatjegyet?

- Halottól nem kérnek jegyet.

Koprázi visszazuhant a fotelba. Bal füléhez kapott. - Zúg a fülem, Margit! Tinnitus! Hát nem olvastad el a paksamétát?

- De. Nagyon jó. Mint mindig. Nem veszett el a tehetséged. Megnyugodhatsz.

- Csak ennyi? Szép. És? Mi van még?

- Tudod, hogy nem értek hozzá. Nekem, mint olvasónak, tetszett.

- A Tinnitus címűre emlékszel, nem?

- Igen. Persze.

- És? Nem furcsa? Pont a bal fülem zúg. Most, hogy felidegesítettél. Tudod, hogy nálam minden önéletrajzi. Némi fantáziával keverve. Halottak voltunk. És én megírtam, hogy tinnitusom van. És van!

- Mit akarsz ezzel mondani? Hogy mégsem voltunk halottak?

- De. De halottak voltunk. És néha élők. *Átderengtünk a világon!* Hol vannak a fényképeink? A szobraink? A régi cipőpasztás dobozok? A személyes cuccaink hol vannak? Lenyúlták? Kik?

- Talán a spájzban.

- Na végre egy épeszű ötlet. - Koprázi föltépte a spájzajtót.

- Befőttem nem tárolnak itt. Ezek a mi szekrényeink. A bútorraktárból szerváltam mindet. Margit, figyelsz? Voltam bútorraktáros. Ahogy megírtam. Ez örület. Viszont nincs villany. - Öngyújtójaért nyúlt a zsebébe. Bevilágított a szűk helyiségbe. Az ablak alsó zsanérját veszve lógott. Mögötte a lichthof gyűrött fala feketéllett. Koprázi lázasan rámost. Öngyújtója rég kialudt már, így csak tapogatózott. Dobozokat huzigált elő. - Gyere Margit, segíts. Három doboz. Na nézzük csak. - Papírsebkendőbe csomagolva szobrocska. A Manneken Pis. Nyaktájon ragasztás hege. - Jártunk Brüsszelben is! Emlékszel?

- Nem. A novellában olvastam.

- Igen. De ott leejtettem és letört a feje. Ím, egyben van. Ki ragasztotta meg? Itt meg az amszterdami csokis-doboz. Tele fotóval. Gyerekkori képeim. Apám. Esküvői képeink! Na? Mit szólsz?

- Annyira nem érdekel! Inkább alszom. Leragad a szemem.

- Drágám. Most ne. Majd alszol. Lesz időd bőven. Különben is, tíz évig aludtunk. Állítólag. Tudod mit, még a nyáron fölmegyünk a temetőbe. Megkeressük a sírunkat. Mert már nem tudom, mi a valóság és mi nem. Virtuális halottak voltunk, vagy virtuális élők? Ez aztán a hamleti kérdés! - Koprázi mindent kiszórt, keze sebesen túrt, matatott, s föltündökölt a kép. Rajta az art deco. Amit leírt a novellában. Wiesbaden régiségüzletéből. - Semmi kétség. Az Ajax-mez is itt lesz valahol. A szekrényeket átnézted már?

- Nincs itt ruhásszekrény. Csak az az egy, ami az előszobában van. Az a beépített.

- Na. Azt átnézted?

- Igen. Minden ruhám ott van. A te gatyáid is. Pulóverek, ingek, az érettségi öltönyöd. De mez... mez az nincs.

- Nem baj. Ennyi bizonyíték bőven elég. Na, ezt kapja ki Medárdy! Remélem, a novellákról nem szóltál neki egy szót sem?

- Nem. De miért nem mutatod meg neki?

- Mert egy hét alatt írtam. És akkor jön a szöveg, hogy csiszolni kellett volna. Meg újraírni vagy háromszor. Hát nem. Csiszoltam én régen, azt mégsem kellett senkinek. Ezeket a novellákat is újraírhatnám ötször. Akkor sem lesznek jobbak. Mert ennyire futja. Ilyen a kaliberem. Nekem jó így is, és ez a lényeg. De majd megmutatom. És akkor azt hiszik, milyen sokat kínlódtam. Nem értik meg, hogy én előtte kínlódom. Az írás már csak olyan, mint amikor kinyitják a szelepet. Zuhog, ömlik a gáz kifelé. Rá, egyenest a papírra. Azt már nem is merem mondani, hogy minden Isten súgása. Ő diktálja az egészet. Előtte meg hagyja, hogy rágódjam, sőt, kérődzzem, mint a marha. A recés gyomrával. Na, ha jön Medárdy, megkérdem, hogy volt-e könyvvásár 1999-ben, Frankfurtban?

- A telefont nekünk kell fizetnünk - nyögte Margit.

- Ez meg hogyan jön ide? Neked mindegy, hogy élünk-e vagy halunk?

- Halva jobb volt. Nem üvöltözött velem senki.

- Értem! Én vagyok a hibás mindenért. Én szültem a Führert is!

- Nem. Nem mondtam. De csak te üvöltözöl velem folyton.

- Mert olyan vagy... de nem akarlak megsérteni.

- Csak azt csinálod.

- Ja. Meg a fél életemet tettem rád. Küzdöttem érted. Sakál Jóskaival, Kolompossal.

- Mikor?

- Leírtam nem?

- Halottak voltunk!

- Nem tudom. Majd beszélünk Kolompossal. Én érzem. Én tudom, hogy ott jártunk. Nézz be a hitközséghez. És meglátod, ott lesz a szolgálati bicikli.

Koprázi József Tesla típusú Hi-Fi lemezjátszóján Bartók Kossuth-szimfóniája forgott. A kanapén Medárdy Zoltán ült egyenes háttal, meredten bámult maga elé. A két megtermett hangfal hangereje teleszórta zenével a lakást, de jutott belőle a folyosóra, sőt az udvarra, is. Néhány arc föl is bámult, majd lehajtott fejjel nézték saját lábukat, hogy merre is viszik őket ebben a május végi verőfényben. Harminc fok fölé kúszott a hőmérő higanyszála, a bartóki muzsikával még jobban fölforrósítva izzott a levegő. - Utolsó éves főiskolás volt! Képzeld csak el! És 1904. Februárjában bemutatták Manchesterben. Öregem. Bartók itt nem a Monarchiát unta, hanem a magyarság alárendeltségét. Nagyon magyar volt akkor. Még úgy is öltözött. Hopp! Most figyelj. Hogy torzítja a végtelenségig a Gotterhaltét. Hallod? Érzed? Mert a mi himnuszunk Erkelé. Ezt akarta érzékeltetni. Persze van itt még egy kis Liszt, Richard Strauss utánérzés. - Kattant a lemez. - Na, kedves Zoltán, mit szólsz? Jó, hát persze, hogy a Concerto nagyobb, tágasabb, tulajdonképpen a bartóki életmű szintézise. Mikor befejezte, két évre rá meg is halt. Leukémia. Azt mondják a zenetudósok, zongoristák, hogy igaz, amit ő maga mondott. Teli gombnyomással távozott! Én nem hinném. Lehet nagyobb művet írni, mint a Concerto? Nem lehet. Legföljebb még jobban elment volna a modern már érthetetlen zenétől megfosztott zöreijéig. Bartók teljes életművet hagyott hátra. Ahogy Schubert is, aki pedig mindössze 31 évet élt. - Medárdy Zoltán a zsebében kotorászott, és kétezer forintot tett az asztalra. - Köszönöm, Mester... és meg kell mondanom, hogy amióta idejárom, elolvastam legalább hatezer könyvoldalt. És a mester hatására megváltozott a szemléletem. Köszönöm. Csak Istenhez nem jutottam még el. Vagy nem tudok róla. Meg sem vagyok keresztelve.

- Baromság, már bocsánat. Attól még senki nem lesz keresztény, mert ott van a homlokán a keresztség. Ebben a koromban én is leszartam mindent. Aztán... aztán kopogott a Szentlélek. És befogadtam. Te is így jársz majd. Ha már az a bizonyos mag, amit Isten belénk helyez, nincs-e ott máris a lélek valamelyik csücskében, csak még nem töltötte be az egész teret. Ezt nem tudom. De valamit érzek. És ne vedd nagyképűségnek, de ritkán tévedek.

- A művésznő mikor jön haza?

- Rögvest itt lesz. Csak leszaladt valami elengedhetetlen illatszerért. Apropos. Nem találtál itt a dobozok közt, vagy a polcon egy üvegcsse kék Chanelet? És egy Ajax-mezt? - Medárdy, mint a gyerek, akit fülön csíptek, lehajtotta fejét. - De. Odaadtam a menyasszonyomnak. Nem tudtam, hogy a mesteré. És holland-bolond vagyok a fociban, ezért vittem el az Ajax-mezt. Visszahozom. Mármint a mezt. Mert a kölnit a lány elhasználta... Ne haragudjon...

- Váljék egészségetekre! - Koprázi örült, szívből, zsigerből. Most már tudta, hogy amit megírt, az élet volt. Élet a halálban. Tudta, érezte, hogy van átjárás élők és holtak között. Csak azt nem értette, hogy Margit miért nem emlékszik semmire. Erre is volt magyarázata persze. Margitnak - szerinte -, nem volt lelke. Csücsöknyi sem. Talán most, talán ebben a föltámadásban meghívja a Szentlelket és akkor emlékezni fog. - Te Zoltán, mondd csak, 1999-ben volt Frankfurtban Könyvvásár? És mi magyarok voltunk a kiemeltek?

- Igen. Én nem tudtam menni. Meg is bántam nagyon. Mert ingyenes volt az utazás, a szállás, az étel.

- Szóval volt. És a sok önfölkent, önkanonizált nagy sikert aratott, mi?

- Valóban. De ezt meg honnan tudja a mester?

- Lehet, hogy én is voltam ott. Ha megtalálnám a Jordán vizét egy lezárt üvegben, akkor az lesz a bizonyíték. - Koprázi fejéhez kapott és odalépett a könyvespolchoz. Ahhoz, amelynek alul zárt, három részre tagolt rendszere volt. Ott, a többi nagyméretű könyv között ezüstlött a

Guinness World Records 2000. - Na, ezt meg honnan szereztem volna? - Medárdy a fejét rázta, nyögött valamit, hogy ezt itthon is lehet kapni, persze magyar nyelven, ez itt meg angol.

- De én tévéújságon kívül semmilyen nyomtatott dolgot nem vettem, amióta kijöttem a sírból. És ne feledd: te mondtad, hogy írjam meg, mit álmodtunk-álmodtam ott tíz éven keresztül. De, hogy az álom így reinkarnálódjon, mint ez a könyv? Különös, nemde?

Medárdy csak nézett. Kulcs fordult a zárban, jött Margit, arcán eladdig nem látott széles mosoly, kezében kölni. - Megvettem! És nem volt drága. Valami nőről van elnevezve. Sabatini.

- Valami nő? Teniszbajnok volt drágám. Argentín. - Medárdy rábólintott Koprázi szavaira. - Jól van, locsold csak magadra. És hozd már ide az esküvői képeinket. Zoltán öcsém még nem látta, miként is egyesültünk az Úr előtt...

Medárdy éppúgy viszolygott a családi képek nézegetésétől, mint Koprázi, de maga Margit is. Mégis nézték és nevetgéltek. Tanácsháza, templom, Parasztsárda. - Hát nem érdekes? Az esküvő: fehérben. Sírás, utána fergeteges vigalom. Temetés: feketében. Utána sírás, majd felszabadult kacaj, tornak becézett óriási zsúr. Hát ez van, kedves Zoltán öcsém. És köszönünk mindent. - Koprázi föl pattant, sarkait össze csapta, és tisztelgett. - Sapka nélkül nem tiszteleg a katoná! Csak az amcsiknál. De mi nem vagyunk amcsik. Sajna. Na, többít az őrszobán Medárdy elvtárs. Most a Ljubjankán valaki hátradől a forgószékekben, és azt mondja: - Na, annak a két ganénak az aktáit kérném. Koprázi és Medárdy. Az írók kifejezetten jól mutatnak a Gulágon. Mi? Dosztojevszkij és Szolzsenyicin. Most meg ez a két tehetségtelen vengerszki...

Káprázatos Margit nem bírta magát. Nem volt jóban az anyjával, de mégis szerette volna látni. Tíz év után. Meg a nagyit. A jószágos, ártalmatlan nagymamát. - Én elutazom Ömlengbe.

Koprázi József nem szólt semmit. Ha menni akar, hát menjen.

- Végleg? Ne fenyegetőzz, te Margit.

- Ugyan már! Pénteken indulok és a másik hét vasárnapján jövök.

- Medárdy elvisz kocsival. Képzeld csak ezt a szegény családot. Két kocsijuk van. Az anyja kölcsönadja neki bármikor.

- Hát erre nem kérhetem meg. Nyíregyházán is túl...

- Odamegy! A főiskolán tart valami rendhagyó közgazdasági órát. Pénzügyi befektetés, elemzés és aktuális szakirányú posztgraduális képzési lehetőségek a közgázon. Hát ez szebb, mint a költészet! Mit gyakoroltam én, míg kívülről megtanultam! Csak hogy virítsak neked, még ezt is tudom. Mert az ember, pláne ha művész, mindent tudjon!

- És ő is pénteken megy?

- Rábírjuk! Ha nem, hát megy csütörtökön. Onnan meg valami busz csak elvisz Ömlengig. Ma hétfő van, ráérünk, mint a rosseb.

- Írnom kéne. Táviratot. Vagy képeslap is elég.

- Frászt! A meglepetés ereje. Az, az igazi.

- Infarktust kap anyám, ha meglát!

- Majd azt mondod, hogy tévedés volt az egész. Tetszhalottak voltunk. Az évek meg összemosódnak már ebben a korban. Nem érzékeli ő azt a tíz évet. Sok volt a turné, építkeztünk meg efféle zagyvaságok. És jön a gyerek nemsokára! Ezt ne feledd mondani. Mert egy unokáért nekimegy a Tiszának.

Koprázi József az Ecclesiában báméskodott, nézte a most festett ikonokat, borsos árukat, aztán a képeslap-pulthoz lépett, majd át, szemközt a szövetek, selymek közt babrált, várta, hogy Ica néni legalább két percre abbahagyja a csomagolást. S mintha varázsütésre, a bolt kiürült. - Ica néném, megőrjít ez a meleg!

- Június van már Józsikám. Itt az ideje.

- Mérsékelt égöv. Nem Afrika. Gyerekkoromban nem volt ilyen meleg. Most nincsenek évszakok. Nyár van és tél. Hat hónapig fűt az ember.

- Igaz. Ez bizony igaz. Rohan az ember az apokalipszisba.

- Ica néném! Micsoda szakkifejezések. Még a végén laikus szerzetes lesz magából.

- Mi az, hogy leszek! Az vagyok hét éve Józsikám! Hát mit gondol énrólam?

- Gratulálok. Akkor nem is nyitok vitát teológiaiilag. De mondja csak, ki az a szép, fekete fürtös lány, aki hol két gyereket cipel, hol hármat, hol meg csak egyet. És előre köszön nekem...! Vakít a mosolya. Olyan kis érettségizőféle lányka. Bébiszitter? Ki az a gazdag állat, aki bébiszittert fizet ebben a házban?

Ica néni összecsapta a kezét. - Maga még mindig a gazdagok ellen lázad! Hát nem emlékszik? Mikor itt dolgozott, akkor is szidta, mint a bokrot, ha valakin irhabunda volt!

- Szidtam is! Mert akkor kötelező volt melózni, és mit ad az Isten, a bolt egész nap tele volt. Egyszer megkérdeztem egy nőt, hogy most délelőtt miért nem dolgozik? Mert délutános, mondta. Másnap délután jött be. Akkor meg biztosan délelőttös volt. Ugyan. De tényleg utálok a gazdagokat. Mert még koncot sem vetnek az embernek. Magának mondjam? Előbb megy át a tű fokán a tevé...

- Jól van már! Úgy belevörösödött, hogy még megüti a guta.

- Az lesz a végem. De az a lány...

- Nem vigyáz az senki gyerekére. A saját gyerekei. Három. És harminc éves.

- Jesszusom! Pedig hamvas, mint egy kislány. Férje van-e?

- Van bizony! Akkora, mint az, az egyajtós szekrény, ott, ni, a rőfös pult mögött - mutatott Ica néni a szemközti falra - felejtse el. És különben is, ott a szép kis felesége...

Koprázi a liftre várt, pedig két emelet meg se kottyant neki, de most, ebben a hőségben nem volt kedve a kanyargós lépcsőkhöz. Tíz éves forma kislány, s egy apró legényke állt mögéje.

Rájuk mosolygott. S ebben a pillanatban a fürtös hajú, fekete lány, aki olyan szép volt, hogy ilyet Koprázi csak a tévében látott, meg bulvárlapok címdalain, beállt a két gyerek közé. Most nem vigyorgott, arca elé valami megnevezhetetlen fátyol ereszkedett, a szomorúság fátyola, a Szűzanya nézhetett ki így, amikor egyszülött fiát meglátta, amint kilehelte lelkét a keresztfán. - Kezicsókolom.

Ennyit tudott kinyögni és maga elé engedte őket. A szűk liftben alig fértek, a nő arca csóknyi távolságra volt, Koprázi azt sem tudta hová nézzen. - Hányadikra tetszik? - A legfölsőre.

- Igen. Már nyomom is...

- Előbb nyomja meg a másodikat. Ott lakik nem?

- Igen... persze. Csak gondoltam... Igen. Én kiszállok. Kézcsókom... sziasztok, gyerekek. - Koprázi kilépett a liftből, ránézett erre a csodára, aki már csukta is az ajtót. Koprázi fölrohant

a harmadikra, a kanyarban lihegve bújt meg, leste, melyik ajtón lépnek be. A kisfiú Koprázira kattintotta szemét, és rázta anyja karját. Meglátták őt. Hiába húzta be magát a mélyedésbe. Szíve úgy vert, hogy azt hitte, hallják ott a távolban. Mikor becsukódott az ajtó, Koprázi, mint a macska, puhán lépkedett odáig, s megnézte az ajtószámot. 31/B. Név sehol. Majd lent. A postaládán. Négy-öt lépcsőfokot ugrálva lefelé, csak úgy zuhant, kiskamasz volt, és szerelmes, arca forrón lüktetett, nézte a ládákat, sehol ez az átkozott 31/B. De itt van! És csak ennyi: Kuvik-Dinárd. Na, most melyik a férfi, és melyik a nő. Kuvik lenne ez a csodaság? Az meg, hogy Dinárd, miféle név? A postaládák sora hosszan kígyózott, de a végén kifüggesztve, amolyan szégyentábla. Akik tartoznak a közös költséggel. És akik túlfizetésben vannak. Az Összművészek Szövetsége nem tartozott semmivel. Koprázi megnyugodott. Ügyvédi Iroda, ötjegyű összeggel volt adósa a háznak. Meg valami export-import KFT. Kuvik-Dinárd túlfizetésben vannak. Ötezer forint, de akkor is túlfizetés. Minden név mellett ott volt a négyzetméter. A házaspár 32 négyzetméteren lakott. Öten egy lyukban. Koprázi szangvinikusan rázta öklét. Hát miféle téboly ez? Csak hogyan találkozzon ezzel a csodálatos nővel? Ha becsönget, kijön az egyajtós szekrény, és olyan pofont kap, hogy a takony menetet vág a nyakára. Meg különben is, mit mondana? Hogy kérem szépen, én keresem azt a gyönyörű nőt, aki fele akkora, mint maga, maga nagy behemót, a nevét ugyan nem tudom, de itt lakik-e? Talán, ha viszi le a szemetet, összeakadnak megint. De az ember mért fölfelé vinné a szemetet? Valamit ki kell találni. Az Isten rábólintott. Megengedem. De viseld a terhét. Összehozlak vele, de a többi a te dolgod. Így is lett. Kinyitva az Összművészek Szövetségének postaládáját, hosszúkás borítékban valami számlaféle lapult. Koprázi meg sem nézte. A nevet. - Ez a Margité. Lakossági folyószámla. Na, ezt meg mért nem mondta a Margit? - Föltépte a levelet. 108 100 forint volt a számlán. Ennyi pénzük lenne? De hát ez képtelenség.

- Te Margit, miféle pénz ez? - dugta orra alá a számlát.

- Hát nem a mi pénzünk. Ott a név. Kárpáti Margit.

- A marha postás - nevetett Koprázi. - Káprázatos-Kárpáti, neki egyre megy. Tollal odaírtam a nevünket, hogy most mi magunk vagyunk az Összművészeti Szövetség. Erre bedobják hozzánk. Na, fölviszem ehhez a nőhöz. De ciki, hogy fölnyitottam. Vissza se ragaszthatom, mert megtéptem, mint a kiskutya a papucsot. Na mindegy. Harmadik emelet 31/A.

Ő meg a bében. Koprázi nagy levegőket vett, hogy Margit ne hallja meg, ahogy kiszakad melléből az a tachycardiás szíve, mely aritmiásan kolompolt, olyan hangosan, mint a ferencesek templomának összes harangja. Margit mégsem hallott semmit. Koprázira rátört a fülzúgás is, ilyen zavart legutoljára húsz éves korában volt, mikor is a Martos Flóra Ifjúsági Házból hazafelé menet leszólított egy hasonlóan tündöklő fekete lányt, és az szóba állt vele. Még randiztak is. Akkor volt ilyen szerelmes. Mert érezte, ez szerelem.

- Na, fölballagok ehhez a Kárpáti Margithoz, és sűrűn elnézést kérek tőle. Jövök hamar. Készítsd oda a kávé, de ne gyújts alá. Majd ha visszajöttem.

Ahogy befordult a folyosóra, visszahőkölt. Az a csodálatos szépség állt a folyosón és az ajtófélfára tekeredő kúszónövényt babusgatta. Keze sáros volt, haja gumival copfba fogva. Koprázi nem tudott mozdulni. Érezte, hogy vörös az arca, várt, visszagondolt a föltámadásukra, a szenvedés megannyi bugyrára és teljesen megnyugodott. Pulzusa hetven alá süllyedt, szíve nem kalimpált, és egyenesen a nőhöz lépett. - Kézcsókom. Nem tetszik ismerni Kárpáti Margitot véletlenül?

- Véletlenül ismerem. A szomszédom.

- Olyan kellemetlen nekem ez az egész. Azt hittem, hogy nekünk jött ez a számla, mert hozzánk dobta be a postás. Én meg fölnyitottam, s most tudom az illető hölgy anyagi

helyzetét. De esküszöm, a titkot megtartom örökre. - A nő nevetett, a szomorú fátyol már nem takarta arcát, mint akkor, a liftben. Úgy nevetett, hogy leghátsó fogai is megvillantak leírhatatlan fehérséggel. Olyan szép volt ez a száj, mint a nyíló rózsza.

- Majd én odaadom neki. És megmondom, hogy én bontottam fel.

- Ugyan értem ne hazudjon! Mondja csak meg, hogy én voltam a tettes.

- Ahogy akarja.

- De ha már itt vagyok, megkérdezhetem, hogy nem elírás-e véletlenül az a 32 négyzetméter? Ötükre? Nem 132?

- Jöjjön be, ha nem hiszi...

- Isten őrizze, nem akarok zavarni. Szóval így vannak. Még a miénk is nagyobb tíz négyzetméterrel. Pedig azt hallottam a tévében, hogy három gyerek, nem tudom mennyi szoba, és négy kerék. Hát hogy van ez? Két kereket látok itt! - Mutatott az apró biciklire az ajtó mellett.

- Nem lopják el?

- Képzelve, nem. Ilyen kisgyerek nem lakik itt sehol a környéken. Eladni sem lehet, olyan ócska. De csak most van kint, mert a gyerek a lecke után lemegy bicajozni.

- És nem tudok belenyugodni, hogy kegyedék vannak túlfizetésben, miközben dúskálnak a pénzben az ügyvédek, meg a KFT-ék. Ez minden képzeletet alulmúl!

- Ez bizony a nagy hiátus!

Koprázi nyelt egy nagyot, nézte a nőt, akinek szeme huncutul csillogott, most látta csak, hogy nem fekete, de a barna legsötétebb árnyalata a haja, a szeme. - Bocsásson meg... de ez egy könyvcím. Az én könyvem címe. Koprázi József vagyok. Író. Vagyis... inkább olyan íróféle. Olyan híres vagyok, mint ez a folyosó.

- Tudom, hogy a maga könyve.

- Tudja?

- Meg is van!

- Kegyednek megvan az én könyvem? Ez hihetetlen.

- Kihozzam?

- Nem, nem... elhiszem. Csak tudja, ez elképesztő. Van még egy. Hozhatok egy példányt?

- Ha akarja? Én a verseket szeretem leginkább. Pedig ma már senki nem olvas verseket.

- Rohanok. Hozom. A másik könyvem verseket és narkóista drámáimat fogja össze. Dedikálnám. És a másikat is. Jó? De... nem is tudom a nevét. - A nő a csuklóját nyújtotta, Koprázi meg is csókolta.

- Dinárd Ivett vagyok.

- Hogy írja? Franciásan? Ipszilonnal, e-vel a végén?

- Dehogy. Amolyan mezei Ivett vagyok. Így ahogy mondom.

- Gyönyörű neve van. És bocsásson meg...

Koprázi szaladt. Le a lépcsőkön, és olyan gyorsan nyitott lakásukba, hogy Margit megdermedt. - Említettem a nőt a liftből.

- Igen. Csak nem találkozta vele?

- De. Képzeld, annak a Kárpáti Margitnak a szomszédja. És megvan neki a Nagy hiátus. És adok neki a versekből is. Nem baj?

- Mért lenne baj?

- Ne légy féltékeny.

- Sohasem voltam féltékeny. Mi különben is pajtik vagyunk. Holnap utazom. Tiéd a pálya. Csak el ne rontsd. Mint mindig.

- Fantasztikus vagy Margit. Adsz egy hetet és nem vagy féltékeny. Nem is lehetsz. Mert nem fog történni semmi. Én nem tudok férfivá érni hirtelen. A nők meg férfit akarnak. Gyerek van ott is rahedlival. Csak egy picit nőnék meg már végre. Na, viszem a könyvet!

Koprázi mutatójja babrált egy ideig Dinárd Ivették lakásának csöngőjén, majd röviden megnyomta. Kémlelő-ablak nyílt, a csigás hajkoronából kimosolygott a lehengerlően szép arc. - Ne csöngessen. Csak kopogjon. Nálunk ez a szabály. Mert ha alszik a legkisebb gyerek, könnyen fölriadhat.

- Bocsásson meg, nem tudhattam.

- Persze, hogy nem. Na, jöjjön.

Négy lépésnyi szűk folyosó, balról mindjárt a főzőfülke, utána fehér ajtó mögött rejtőzött a vécé és a fürdőszoba. Beljebb már nem lépett, bár Ivett finoman belékarolva elhúzta a küszöbig. Odabent a négyszer ötméteres szobában emeletes ágy, mögötte a parkettán két vastag szivacs, minden beágyazva, savanykás szag, az álom gyötrődő verítékcsofjai. - Hát így élünk.

Koprázi nagyot nyelt, igazságtalannak érezte ezt a világot, örök lázadóként már öklét emelte volna, hogy lesújtson önkormányzatra, egyáltalán, a hatalomra, de inkább leült az előszoba-folyosó csöppnyi asztalához egy kinyithatós székre és tollat kért.

- Nem szép az egy költőtől, ha nincsen nála töltőtoll. Kissé fancsali, elementárisan rossz rím, de azért aranyos. Azért jó lesz a golyóstoll is...

Dinárd Ivett már nyomta is a kezébe, Koprázi belelapozott a könyvbe. - Mit írjak bele? Kegyednek dedikálom. Csak nehogy a férje agyonüsse féltékenységi rohamában. - Dinárd Ivett legyintett. Ugyan már. Még hogy az ő férje. Koprázi nem volt rest, és olyat írt, hogy maga Rómeó monológja az erkélyjelenetben diszkóbeli megismerkedés szlengektől zsúfolt vakarászása volt ehhez képest. - Tessék. Íme az Ördög és nincs pokol című könyvem. De én nem vagyok igazi költő, de költészet van minden soromban. Csak a forma más. Más és más műnemekben oldódik költészetté a mondanivaló. - Ivett nem olvasta el a beírást, gyorsan összecsukta a könyvet, és már hozta is a másikat. - Ebbe is írjon! - A Nagy hiátusba csak annyit írt Koprázi, hogy Tiszta szívvel. Nagy keletes elődjére gondolt, akinek azért kijutott a szép nőkből, akik szerették is meg nem is, vagy mondjuk inkább úgy, hogy tartottak tőle, és igazuk volt, mert ez a nagy előd paranoiás skizofrén volt, s még a krisztuskor előtt egy évvel zárta le szerencsétlen életét. - Hát ezzel meg is volnánk. A gyerek alszik? - Igen. Beszélhet egy kicsit hangosabban is! Nem hallja.

- És a többiek?

- A lányom még az iskolában, az öccse karate-órán. A férjem meg vezeti a trolibuszt.

- Sofőr?

- Nem teljesen. Gépészmérnök. De itt többet keres, s közben, a végállomásokon belebújik a könyveibe. Továbbképzzi magát. Fura egy posztgraduális képzés, ugye?

- Nem mondom! De ez nem élet így. Mérnök az legyen mérnök. Miféle ostoba kontraszelekció ez? Hát ez ellen küzdöttem én magam is. Hogy az kerüljön oda, aki a legmegfelelőbb. Ne a sógorom. Urambátyám. Ennek az országnak annyi. Megérett a pusztulásra.

Dinárd Ivett szeme kitágult, komoly lett, mint bíró az ítélet kihirdetésekor. - Hogy mondhat ilyet? Magyar maga egyáltalán?

- Nem. Vízigót vagyok. Mi a fene lennék?

- Akkor ne mondjon többé ilyeneket. A vezetők értek meg a pusztulásra. Nem a nemzet.

- És ki választotta ki a vezetőket? Nem a nemzet véletlenül? Ismeri a mondást? Minden nép olyan vezetést kap, amelyet megérdemel.

Dinárd Ivett erre már nem válaszolt. Látszott rajta, hogy nem is tudna mit felelni. Apró cipőket igazgatott, majd belépett a főzőfülkébe és alibi mosogatásba kezdett. Szeme nedves lett, de nem sírt. - Akkor én megyek is... elnézést. Kezicsókolom. - A nő nem nyújtott kezét, csak az ajtót nyitotta szélesre Koprázi előtt, s ahogy kilépett, már csapódott is az ajtó.

- Na, Margit, ez a nő végképp kiábrándult belőlem - sóhajtotta, mikor belépett lakásukba.

- Kábítottad az irodalommal, mi?

- Rosszabb. Politizáltam. Ostoroztam a magyar mindenségét!

- Hányszor mondtam, hogy ne foglalkozz ilyesmivel. Nem tudni, ki kicsoda, ki hogyan érez. Fogd már föl végre!

Koprázi nem válaszolt. Végignyúlt a kanapén, szájában cigaretta.

- Mégis pénteken indultok. Pici pajtim, hogy ébredsz te föl hajnali hatkor?

- Belehalok.

- Majd alszol a kocsiban. Ha véletlenül karamboloztok, nem érzel semmit. Ébren rosszabb meghalni. - Látva, hogy Margit nagyot néz, Koprázi nevetni kezdett. - Nem kell mindent komolyan venni. Isten oltalma alatt állsz énáltalam. Nem lehet semmi bajotok. Van ott telefon? Mert ha van, azonnal hívjál. Hogy itt vagyok, kutya bajom, mert nem élném túl, ha valami történne mégis.

- Mi történne? Isten oltalma...

- Isten is elfáradhat. Nem néz oda abban a pillanatban. Félrenéz. Nálunk is gyámoltalanabb figurákkal is foglalkoznia kell; és akkor jöhet egy nagy csattanás.

- Megnyugtattál. De engem annyira nem érdekel a halál! Csak üssön agyon nyomban. Hogy ne fájjon. Erre kérd az Istent.

- Jó.

- Itt vannak az ebédjegyek. Szombatra is van. Vasárnap meg tartsál gyüminapot. Most már mindig, minden vasárnap gyümölcsöt fogunk enni. Méregtelenítés! Jó?

- Nagyon. Majdnem megbolondulok. Érdekel is engem a kaja...

- Ivett annál inkább.

- Nem is tudom...

- Csinálok vacsorát. Vettem tíz deka olaszt. Itt van a hűtőben két doboz margarin. A kenyér elég hétfőig. És ne bagózz annyit. Sokba kerül.

- Ez jó! A tudóm már nem is izgat! Csak a pénz... Te Jó isten!

- Mi az?

- Hát egyet elfelejtettünk! Ezzel a lánnyal pont arról beszéltünk, hogy túlfizetésben vannak, mások meg tartoznak. Tudod mi ez? A közös költség! Erről nem beszélt Medárdy! Azt ki fogja fizetni?

- Majd reggel megmondja.

- Nekünk Margit. Nekünk. Mindent nem fizethet más helyettünk. Még ha nem is élünk. Már azt sem tudom, hogy ez, itt és most a virtuális valóság, vagy a sírban eltöltött tíz év?

Pontosan fél nyolc - harsogta a konyhai zsebrádió, amikor döngettek. Medárdy Zoltán állt az ajtóban. - Indulhatunk.

Margit álmodását a sebtében felhordott smink tompította csak. Koprázi pizsamában ásitózott, kézfogása erőtlen volt, mint a csecsemőé. - Indultok. Aztán vigyázz a művésznőre. Rád bízom az életét. A halott életét. Jó mi? Egy halott élete. Akár könyvcím is lehetne!

- Mester! Tartozom egy vallomással.

- Nocsak.

- Az a kis novella nem véletlenül készült abban a hangnemben.

- Nem?

- A mesternek volt egy könyve, amit valaki föltett az Internetre. És én úgy éreztem, hogy nincs befejezve. Befejeztem.

- Mi a fene az az Internet?

- Az most hosszú lenne... szóval a számítógépbe beütik a művet, s az egész világon olvasható, aki éppen rákattint arra az oldalra.

- Csak nem az *Egy dzsigoló világos*?

- Az.

- Még 1988-ban adtam le a Szépirodalmi Kiadónak. Akkor azt mondták, hogy kiadják. Aztán szétesett a kiadó, egy lektor maradt, azt mondták tele a cég adóssággal.

- Akkor talán az az egy lektor vitte föl a netre.

- Olvasható, de nem könyv. Zseniális.

- Le is tölthető. Megnyom az ember egy gombot, és az egész kötet papírra kerül. Megcsináljam?

- Hát... nem volna rossz! És akkor a te befejezéseddel meg is jelenhetne! Na! Ha visszajöttök, töltsd le, vagy mit csinálj, szóval kéziratban kellene újraolvasnom. Keresünk valami kiadót. Hát ez nagyon jó - dörzsölte tenyerét Koprázi József. - Három könyv.

Akkor még nem tudta, hogy legalább háromszázezer forint kell, hogy egy ilyen könyvet kiadjanak. Lehet pályázni két helyen is, de ő kiment az irodalmi köztudatból, kihalt, szó szoros értelmében. Ki ad ennyi pénzt egy halottnak? Bár a halott szerző a jó szerző, mert nem kell neki fizetni, de az élő sem kapott ezekben az időkben egy huncut vasat sem, hacsak nem volt valami nagyon magasra emelt potentát. Kétszáz példány volt a honor, jó esetben. Eladni nem lehetett ezeket a könyveket, mert a terjesztő csak a kiadótól vett példányokat. Olvasni

nem olvasott senki, főképp nem a Koprázi-féle metafizikai bíbelődéseket, szatírái nem voltak igazi szarkazmussal töltve, Isten jelenléte Koprázi műveiben, pedig pusztá szemfényvesztésnek tűntek. De jó volt ez így. Újabb álmodozásra adott reményt, Koprázi újra hihette, hogy mégse halott, sőt nagyon is él, még nemzetközi karriert is befuthat, hiszen csak negyvenöt éves, s ha a genetikai és egyéb konstellációk úgy akarják, élélhet még vagy harminc évet.

- Tegnap volt Medárd, kedves Medárdy barátom. Különös nem? És egy szem eső sem. Úgyhogy nem lesz itt hűvösebb egy fikarcnyival sem, kedves barátom. Negyven napig a saját verítékünk lesz az eső.

Káprázatos Margit kezében kisbőröndjével most lépett ki a szobából, Medárdy hangos kézcsókolommal üdvözölte. Koprázi Margit fülébe súgta: - Aztán nehogy beleszeress ebbe a fiúba... Volt már ilyen, tudod.

Margit a fejét rázta, hogy esze ágában sincs, elég volt a sok régi csalódás, az egyoldalú szerelem minden rémálma.

Koprázi addig követte szemmel a két utazót, míg el nem tűntek a Kárpátia Étterem udvari terasza mellett. Kitárva hagyta az ablakot, ráhúzta a függönyt, hogy kirekessze a legyeket, és ledőlt a sezlontra. Mikor fölébredt, fekete volt minden, csak a távolból hunyorogtak apró fények és csönd volt, mint a temetőben.

Hétfőn, szokása szerint Koprázi József tizenegy óra tájban ébredt, fölült az ágyban, semmilyen álmra nem emlékezett, de első gondolata Dinárd Ivett volt. Föl kell keresni mindenáron. De hogyan? És ha otthon van a férje? Mit mond? Mit találjon ki egy esetleges váratlan pillanatra? Nem ásított, nem nyújtózkodott, papucsba bújtatta lábát és kávé tett föl a gázra, megmosta arcát, gargalizált, fogat sosem mosott, csak a reggeli után, de most nem kívánt semmi ételt, szelet csoki várta, azt sem tudta, milyen gyártmány, keserű csoki volt, és ez volt a lényeg, ettől kapott életre, ahogy olvadt a szájában, olyan volt, mintha már Ivettel csókolózott volna. Kávé és csoki. Fogmosás. Citromsárga pólót húzott magára és farmert. Szélcsend volt, a meleg megrekedt a falak közt, hiába nyitott ajtót, ablakot, semmi kereszthuzat. Már dél is elmúlt, amikor fölsettenkedett a harmadikra. A folyosón vak csönd. Biztosan dolgozik mindenki, hisz hétfő van, gondolta, s akkor talán ez a Kuvik Bandi is, akiről még mindig nem tudta, hogy András-e vagy Endre. Tudta, hogy nem szabad csöngetni. Kopogott. Vagy legalább is azt hitte. Mert behajlított mutatójúja csak a levegőt érintette. Hátrébb lépett. Kopognia kell. Muszáj kopogni. Legföljebb hatalmas pofonokat zúdít rá a Kuvik, Koprázi sosem ütött. Legföljebb vissza. Megteszi most is. Ha kell. Ha elkerülhetetlen. Odalépett az ajtóhoz. Belesett a kulcslyukon. Finom mozgások derengtek. A lányt látta, ahogyan cumisüveggel eltűnik a szobában. Várt. Meggörnyedve, rövidlátó szemét a lyukra tapasztva. Öt perc telt? Vagy csak három? Éveknek tűnt. Jött Ivett, befordult a főzőfülkébe. Na most! Most kell kopogni. Finoman, nehogy megrémüljön. Kop. Kop. Nyílt a kémlelő-ablak. - Maga az?

- Kézcsókolom. Nem akarok zavarni... de... szóval arra gondoltam, hogy esetleg, ha ráér, fél órát, vagy egyet... ha meghívhatnám egy kávéra hozzám... hozzánk.

- Jöjjön csak be - intett kedvesen a nő és már nyílt is az ajtó. Koprázi belépett. Fölforrósított tejszag burkolta be a piciny sarkot, ahová behúzódott, az előszoba és a főzőfülke közt.

- Csak cipőt húzok. Egy pillanat. - Ivett lehajolt, nyakán enyhe ívű ér futott az állához... Főlegyenenedett, a vér kifutott arcából, fehér volt, mosolygott a szeme is, fura kockás nadrágot viselt, Koprázi nyomban elnevezte magában bohócnadrágnak, felsőtestén nyakban kivágott makulátlanul fehér póló. Mellbimbói halványan látszottak, ahogy mint apró szarvacskák, bökték az anyagot.

- Elaludt a gyerek. Mehetünk. Mennyi az idő?
- Körülbelül fél egy. Nincs óráim.
- Fél kettőig vissza kell jönnöm, mert barátnőm meglátogat.
- Jó. Otthon valami falióra ketyeg a falon, remélem pontos.

A nő Koprázi mögött ballagott lefele a lépcsőn. - Bocsásson meg, de előre megyek. - Azzal kinyitotta az Összművészek Szövetségének otthonát, mely az övé volt, de nem érdekelte a tulajdonjog.

- Jöjjön csak. Olyan, mint a maguké. Csak a szoba nagyobb. - Dinárd Ivett megállt a szoba közepén. Nem mozdult. Csak nézett körbe, ámult a látványtól, Koprázi meg magyarázni kezdte, mit is lát tulajdonképpen. - Szóval ez egy Iványi-Grünwald Béla. Sötét, de gyönyörű kép. Itt fekszik a Szűzanya, körötte a barmok, a távolból szűrődik némi fény. És a királyok. Az a címe, hogy a Háromkirályok imádása. Karton. A keret ökörszemes. Még a XIX. század végén készült. Benne van a katalógusokban. - Látta Ivett arcán, hogy egy szót sem ért az egészből. - A Nagybányai első nemzedék. Biztosan látta már a Tengeri hántást. Ugye? - Ivett hevesen bólogatott. - Na, az Hollósy Simon. Ez meg a társa volt. Fölötte, az a furcsa, vörös, expresszív lángolású kép, a Modellek. Nagy Zsigmond festette, élete utolsó periódusában. A spanyol királyi udvar festője volt, majd hazajött. Ha jól emlékszem, gyűjteményes kiállításán ott volt ez a kép is. 1932-ben. A halála után. - Koprázi lehajtott fejjel folytatta. - Mindenki azt hiszi, micsoda gazdagság! Pedig ezeket húsz-huszonötezerért vettem még az átkosban. Ma már persze ütik a milliót. Vagy még többet is. Amott egy Hegedűs László rajz, a parlamenti képeinek egyik vázlata. De van itt Glatz Oszkár is, meg Melocco Miklós. Az a nő meg, ott az ezüst keretben Mácsai István hiperrealizmusa. És az édes Gross Arnold. Szóval van itt minden. Minigalériát nyithatnék, ha volna közöm az üzlethez. Pedig apám kereskedő volt, de a vénámban a művészet elnyomta a kereskedőt. Várjon csak! Villanyt gyűjtök. Sötét ez a lyuk. - A fény belekiáltott ebbe a tipródó csöndbe. - Velencei kristálycsillár. Olcsó volt ez is. Csak koszos. Én meg nem csípem a takarítást. Lustafajta az író. - Ivett csak állt, majd mint egy gyermek, megkérdezte. - Beleülhetek? - Koprázi írószékére mutatott. Magas támlájú ónémet, bőrrel bevont karszék. - Persze. Ilyen szép írók még úgysem látott a világ! Bár lefényképezhetném. De nem találok egyik gépemet sem. Lenyúlták biztos, mikor átrámoltak mindent ide a peremvárosból.

Nem. Még nem szabad elmondani, hogy föltámadtak. Megijedhet ez a gyönyörűség. Majd eljön az ideje. Akkor meg lehet, hogy körberöhögi. Mert ki hiszi el ezt az egészet? Ica néni is csak nevet folyton. Talán már maga Margit sem hiszi. Ő maga meg mindent megírt, ami vagy megtörtént, vagy nem, de tárgyi bizonyítékok mindenütt. Akkor meg? Isten tréfás kedvében volt, annyi bizonyos. De tréfálgozik-e az, aki egyetlen fiát leküldi a földre, hogy megtörténjen a megváltás? Hogy a Koprázihoz hasonlók üdvözülhessenek? Nem. Isten komoly, mosolya a szeretet mosolya. De ez sem igaz. Az Isten szeretete a kereszt csöndje. A tetanusz. A hatalmas, kovácsolt szögek rozsdája. És Isten itt, a szobában. Ideküldte ezt a szépséget, az élő szépet, mely túltett e pillanatban valamennyi műalkotáson. Most. Így érezte. Pedig romlékony áru volt ez az arc, a törekeny test, a finom nyak, vékony karok. Kézfejét mintha odavarrt kispárnák takarnák. - Akkor? Föltehetem a kávé?

- Nyugodtan. Nekem nem árt meg napi öt sem. Alacsony a vérnyomásom.
- Cukor? Kávé-krémpor?
- Egyik se.
- Úgy borzalmas lehet!

- Igen!? - Csattant föl Ivett, úgy, hogy Koprázi gyermekmódra megszeppent. - Akkor nem innám, ha nem volna jó! Ugye?

- Hát... igen. Igaza van... bocsásson meg. Máris hozom. - És már be is lépett, tálcán a gőzölgő feketékkel, mert rég lefőzte már, mert biztos volt benne, hogy Ivett följön hozzá. Ha meg nem jött volna, megissza éjfélig.

- Nem zavarja, ha rágyújtok?

- Ugyan! A taxiban is füstöltek egész éjjel. Megszoktam.

- Taxiban?

- Sofőr voltam. Két évig, mindig éjjel. Volt egy Moszkvicsunk, azzal jártam az éjszakát.

- És nem félt? Hát ölik a sofőröket. Vice összegekért akár.

- Nem. Nem féltem soha. Természetesen viselkedtem. Pedig voltak figurák, akik szerintem az anyjukat is megölték már. Úgy látszik, velem volt az Isten.

- Csak is így lehetett.

- De vezettem ZIL teherautót is. Pótkocsist! Jártam vidékre. Záhonytól Zalaegerszegig.

Koprázi nem tudott megszólalni. Csak képzelte. Hogy ott ül a lány mellett a ZIL-ben, nézi ezt a gyermekien tiszta asszonyt, ahogy duplát kuplungol, hogy a husángnyi sebváltót betegye kettesbe, majd a hatalmas kormányt tekerni kezdi, két kézzel belekapaszkodva. A nő, mintha érezte volna, mire gondol Koprázi József, már mondta is: - Nem kell aggódni! Szervokormány volt, könnyű kuplung, úgyhogy nem volt ez olyan nagy dolog. Amikor lekapcsolták a pótkocsit és csak itt, a fővárosban fuvaroztam, akkor nehezebb volt. A szűk utcák miatt. Meg a csúcsforgalom. Nehezen tűröm a várakozást.

Itták a kávé. Koprázi füstölt. Most épp egy csomag Pall Mall super lights-ot szorongatott, amit még Medárdy nyomott a markába mielőtt Margóval elszállt volt a távoli Nyírségbe. - Van csokim!

Koprázi két kocka csokoládét vett elő a hanglemezeket is megbújító polcról. A kis darab ezüstpapírral fogta meg és nyújtotta Ivett felé. A nő letört egy kockát. - A többi a magáé! - És nevetett. Ezzel a nevetéssel nem tudott mit kezdeni a kisfiúvá zsugorodott Koprázi József, aki tényleg olyan volt, mint aki már nagycsoportos óvoda, de nem néz ki többnek, mint egy kiscsoportos. Főleg, ha nő került a közelébe, olyan nő, akit el sem tudott képzelni, akiről még csak nem is álmodott, mert minek, álmai legföljebb a Nobel-díjig gerjedtek, tehát szakmai álmok voltak. A szép nőkről végleg lemondott. Pedig nagyon jóképű férfi volt, Margit szerint megfordultak utána a nők, de erre Koprázi mindig csak azt mondta, nem a szépségét nézik, hanem azt, hogy lehet ilyen nagy sörénye ebben a világban, amikor a kopaszság a divat. Meg a szeplők! Azok az átkozott foltok az arcon. Melyek nyáron kibújtak addigi halványságukból és virítottak, mint kamaszgyereken a pattanások.

- Figyeltem ám magát! Csak úgy pörög a feje az utcán! Lesi a nőket.

- Hát... van ebben egy kis félreértés is. Minusz kettő és feles szemüveget kellene viselnem... és... szóval a frusztráltságom miatt vagyok olyan hiú, hogy szemüveget azt semmiképp... ezért, hogy bámulok, és úgy néz ki, mintha valami nyálas öregember lennék. Pedig csak szemügyre veszem az illető hölgyet. De még így, félvakon is csak a szép nők után fordulok...

- Mi az, hogy szép nő?

Koprázi kinyájában az asztal alatt szorongatta térdeit. Hát mi lenne! Itt ül vele szemben, ennél szebb nem kell, ennél gyönyörűbb már sok is, neki végképp, de nem meri kimondani, hogy maga, kedves, maga a szép nő, Ivettke, magáért élek és halok, és még csak nem is kell halnom, mert az vagyok, virtuális élő, vagy virtuális halott, de nem félő élő, mert már megjártam a sírt, nincs mitől tartanom, és mégis félek ettől a valódi élőtől, aki megbabonáz, levesz a lábamról, pulzusom száz fölött zakatol, s eladdig villámgyorsan forgó nyelvem el-elakad, mert torkom szűk, értelmes mondatot formázni.

- Hát a szép nő, ugye... mint minden, relatív - kezdte okfejtését Koprázi József. - Mert, ugye, valakinek ez a szép, valakinek az. A Mona Lisa szerintem egyáltalán nem szép. Ha itt lakna a házban, hát be nem hívtam volna. Még egy kávéra sem. De Kegyedet, ugye... nem tudok mit mondani. Inkább arról meséljen, hol érettségizett, tovább tanult-e, és mit dolgozik mostanság.

- GYES-en vagyok a legkisebbel. A József Attila Gimnáziumban végeztem. Sok zűröm volt. Állandóan ellenálltam. Rendőrségi ügyem is volt. Tiltakoztam a rendszer ellen.

- Akkor ikrek vagyunk. Csak én gyávább kivitelben. Még fogdában sem voltam. Pedig ma verhetném a mellem, hogy mekkora ellenálló voltam anno a hetvenes években. Pedig engem is kirúgtak, rendőrt akartak hívni, de én mindig időben vettem egy nagy télakot!

- Á, nem gyávaság ez! Biztosan félt a szülőktől is.

- Persze. Apám agyonvert volna.

- Az én apám most 90 éves.

- Mi?

- Kicsit későn kaptak észbe, hogy nekem még világra kell jönni! Mert az anyám is elmúlt 68.

- De jó, hogy világra hozták. Legalább is nekem nagyon jó. Hogy itt ül nálam, és nézhetem. Nekem már ez is a mennyország.

- Jaj, ne hülyéskedjen már... zavarba hoz. Nem vagyok én akkora szám.

- Világszám! Higgyen nekem. Érték hozzá egy kicsit.

- Hagyjuk ezt... tényleg. Viszont elolvastam a verseit.

- És?

- Mit is mondjak. Diagnózisom: maga egy megfáradt próféta.

- Érdekes jelző. Olyannyira megfáradt, hogy meg is halt. Úgysem hinné el, de én föltámadott halott vagyok. Nejemmel együtt.

Dinárd Ivett nagyot nevetett, ilyenkor olyan szép volt, hogy Koprázi mérte a távolságot, mikor ugorhatna rá, mikor tapaszthatná száját erre a szépséges szájra, s csókolhatná virradatig.

- Mondtam, hogy nem hiszi. Nem hiszi senki. De sebaj. Most élek. De fogja csak meg a kezem. Érzi, hogy csupa jég? - Ivett párnás kézfejére nyomta tenyerét. - Tényleg. Mitől van ez?

- A halottság hidege.

- Ugyan már! Nincs egy komoly szava!

- Rendben. Is. Meg az izgalom. Hogy maga itt ül, és...

- Ennyire izgalmas lennék? Akkor forrónak kellene lennie, nem pedig mirelitnek!

- Fura lény a művész. Az istenes művész meg egyenesen nem is evilági. Ilyen lennék én is. Ha nem hangzik túlságosan beképzeltnek...

- Na látja, ezt elhiszem.

- De még mindig nem válaszolt: járt a felsőoktatásban? Egyetem, főiskola...

- Teológiát tanultam, hol Nyíregyházán, hol itt Pesten. Összesen vagy hét évet. De diplomám persze nincs.

- Hét év alatt, pedig lehetett volna államvizsgázni...

- De mindig mindent otthagytam. Mert nem érdekelt. Nem tudtam, hogy csupa mellébeszélés az egész. Még ott is marxista dumát nyomtak. Én meg... szóval én és a marxizmus!

- Ebben is tesók vagyunk. Engem már a felvételiknél eltanácsoltak. Mert már a kérdés sértett. Úgyhogy nem válaszoltam. Nulla pont, mondták. Legalább egy pontot adjanak, vagyis egy árva elégtelent. De nem! Volt olyan főiskola, hogy négy pontot sikerült abszolválnom. Mire a főnököm: fellebbezzen! Mire? Négy pontra? Mikor a minimum 17 pont volt. És még azok közül is válogattak. - Ivett nagyot nevetett, majd fölnézett, órát keresett a falon. - Megmondom mennyi az idő. A konyhában van az a randa elektromos falióra... Mindjárt két óra.

- Hű, a barátnőm fél kettőre jött. Nem baj, biztos lement a Károlyi-kertbe, hátha ott játszunk a gyerekekkel. Mire visszajön, mert közben bedob egy sütit a Károlyi cukiban, addigra én is hazamegyek. Van még fél óránk!

- Remek! Én... szóval én nagyon örülök. Estig elhallgatnám. Aztán tovább! Reggelig, és újra estig, egy életen át!

- Ne vicceljen! Megölnénk egymást...

- Igen. Igaza van. Én is egy mást, meg maga is.

- Már megint hülyéskedik.

- Lányos zavaromban. Homo ludens vagyok az életben. Az irodalomban meg sötét, mint tehénben éjfélkor. Igyon még egy kávé!

- Jó. Az én vérnyomásommal...

Koprázi kiment a konyhába, alágyújtott a túlbuggyant, ráégett kávéból feketéllő alumínium főzőnek. - Mindjárt viszem! Én majd csak négy óra felé iszom meg a másik adagot. Az a délutáni kávé. Este nyolckor meg az utolsó... Nekem is alacsony a vérnyomásom, de szangvinikus létemre néha fölszökik. A múltkor 180/136 volt, de mire lerohantam a körzetihez 120/60-ra süllyedt. Úgyhogy nem vagyok beteg, mondták, csak bolond egy kissé. De író mi legyen? Normális? Akkor elmenne hivatásos alkusznak. Mi is a mai neve az ilyen hóhárnyoknak?

- Brókerek! - emelte föl hangját Ivett. - Koprázi máris hozta a cukortalan, portalan kávé. - Finom. Nagyon jó kávé.

- Jacobs.

- Érdekes. Sokkal jobb, mint az Omnia. Mi azt isszuk. Illetve csak én. A férjem a szagától is rosszul van.

- Pedig a Jacobs olcsóbb.

- Direkt vesszük az Omniát. Mert ezzel is magyar munkaerőt segítünk.

- Egyem a szívét! A kis nacionalista... Csak egyet kellene tudnia. Ezt a Jacobsot a Budafoki úton gyártják. Magyarul, magyar munkaerővel. Csak a górétság nyugati. Illetve azok is magyarok...

Láthatólag Dinárd Ivett nagyon gondolkodóba esett. Erre nem tudott mit válaszolni. Az örökös ellenálló itt elakadt. Éles nyelvével nem pörölt. Arról azonban nem lehetett lebeszélni, hogy továbbra is az Omniát igya. Koprázi hirtelen témát váltott.

- Azt hallotta, hogy a szerelem nem is olyan szépséges emberi érzelem, mintsem azt gondolnánk?

- Ezt, hogy érti?

- Modern agykutatók kimutatták, hogy a szerelem bizonyos biokémiai elváltozás az agyban. A Dopamin, ami egyfajta boldogsághormon, túlteng ilyenkor. Tehát a szerelem nem lány-regények lila világa. És képzelje. Állatkísérletekkel bizonyították, hogy a halál pillanatában ez a hormon a kétszázszorosára emelkedik. Lehet, hogy a halál maga a mennyország?

- Maga tudja! Maga volt halott - nevetett Ivett. - Mit érzett akkor?

- Nem emlékszem. Azt sem tudom, hogyan haltunk meg. Jár hozzám egy egyetemista srác, az írt egy rövid elbeszélést. Odaadom. Olvassa csak el. Szerinte így lett végünk. Tud fogni Internetet?

- Még tévénk sincs! Nem engedem a tévét. Az csak egy doboz, mely ontja a hülyeségeket. Fertőzi a gyermekeim lelkét. De most megint járok főiskolára, olasz szakra, és képzelje, tudnom kell a számítógép használatát. A tanáromnál van internetes lehetőség.

- Na. Akkor ott el tudja olvasni... illetve, ha kinyomtatják, úgy könnyebb, azt a regényemet, amit állítólag tíz évvel ezelőtt fölvittek erre a marhaságra. Az a címe, hogy Egy dzsigoló világos. Annak az utolsó fejezetét írta meg ez a srác, az én stílusomban. Mert szerinte nem volt befejezve. Hát úgy haltunk meg. Vagy nem. Ki tudja. A tudománnyal meg nem vitatkozom. Én csak gondolkodó vagyok és nem pedig valamilyen diszciplína avatott úttörője.

- Jó. Elolvasom. Ki is nyomtatják a kedvemért. És még mit tud a szerelemről?

- Csak nehogy megsértődjön! Kedvenc filozófusomat idézném fejből. Schopenhauert, akinek nem lehettek fogalmai akkoriban fehérjéről, enzimekről, hormonokról. És így írt: „Minden szerelmetesség, bármily légies is egyébként, csakis a nemi ösztönben gyökerezik, sőt, egyáltalában nem is más, mint közelebből meghatározott, specializált, mondhatnánk a legridegebb értelemben vett individualizált nemi ösztön.” Na, mit szól?

- Szóhoz sem jutok.

- Ez a Nemi szerelem metafizikájából való.

- Hoppá!

- Ezt meg, hogy tetszik érteni?

- Nemi szerelem. Az azért mégiscsak más, nem?

- Más, más. De szexualitás nélkül még sincs szerelem.

- Ez is igaz. De... nem is tudom.

- Mondott az én drágám, aki egyébként nőgyűlölő volt szebb dolgokat is. Miért a férfi-poligámia? Mert a nő egy évben legföljebb egy gyermeket tud a világra hozni. Kivételek az ikrek, ötös-ikrek. Ezt most hagyjuk. Míg a férfi megszámlálhatatlanul sok gyermeket tudna

nemzeni, ha tehetné. Innen, hogy úgy mondjam virágról virágra száll. Tudat alatt gyermekeket nemz. És vegye úgy, hogy amit én itt összehordok, az mind-mind tudatalatti, őskódos, bennünk van, amióta emberiség egyáltalán létezik a földön.

- Jó kis magyarázat lehet ez a megcsalásra.

- Is. De a megcsaló férfiak nem erre szoktak hivatkozni. Én úgy érzem, hogy a megcsalás nem a lefekvéssel kezdődik. Hanem amikor a férfi hátat fordít a feleségnek, a gyerekeknek. Főleg, ha Isten szent színe előtt kötött házasságot. Tehát még esküszegőnek is lehet nevezni. Ebben az egyben nagyon is liberális vagyok.

- Le is törném a férjem derekát.

- Az Andrásét?

- Endre.

- Köszönöm. Mindig csak Bandit hallottam, nem tudtam, hogy András-e vagy Endre. Kuvik Endre. Jó kis írói név lehetne.

- Írói? Gépészmérnök a szerencsétlen. Nem tud semmit, ami humán. Képzelterti. Azért is olyan jó magával beszélgetni. Ki vagyok éhezve a másra.

- Nem akarok zavarni, de elmúlt három óra...

- Lassan tényleg megyek, mert a barátnőm leharapja a fejem.

Lassan fölálltak mindketten. Koprázi még megjegyezte, hogy közte és Margit közt barátság van. Nyitott a házasságuk. Bár alig használták ki a szabadság adta lehetőségeket. Sőt! El is mesélték egymásnak! Ivett furcsán nézett. - Mi is szabadok vagyunk, külön járunk moziba, meg ahová csak tetszik. - Mintha csak überelni akarta volna Koprázit.

- És a három gyerek?

- Tudja: egy gyerek nem gyerek. Kettő meg egy gyerek.

- És a harmadik?

- Két gyerek csak a szülőket pótolja. Egy kell a hazának is!

- Értem... - dadogta Koprázi, és nem értette. Miféle haza ez? De nem mert szólni, mert kapott volna egy átszállót ettől a vérmes honleánytól. - Mondja csak, telefonjuk van?

- Persze. Mondhatom?

- Írom. - Azzal tollat fogott és kissé reszkető kézzel írta: 361-4446. - Köszönöm. Néha zavarnám, ha nem bánja...

- Késő este is hívhat, mert nem csörög a telefon, hanem kigyullad egy lámpa, ahány csöngetés, annyiszor. Nehogy a gyerekek fölébredjenek.

- Férje eszkábálta, ugye.

- Igen. Ért az mindenhez. Amolyan ezermester.

Koprázi kinyitotta az ajtót. Maga elé engedte Dinárd Ivettet.

- Köszönöm, hogy itt volt. Kezét csókolom. De... tudja... nekem nem illik javasolni... szóval ez a hölgyek előjoga.

- Hogy tegezödjünk?

- Igen.

- Rendben. Szevasz. Kezét nyújtotta. Majd puszi jobbról-balról. Koprázi kipirult arccal kísértette Ivettet a lépcsőig. A nő többször is visszaneézett, meg-megállt, majd eltűnt a lépcsőfordulóban. Koprázi József becsukta maga mögött az ajtót. Végigdőlt a széken. Izzott a szerelemtől. Nem bánta a biokémiát, a nemi ösztönt, csak a plafont bámulta és már nagyon hiányzott az öt perce távozott Dinárd Ivett. A hiánya nyomban jobban fájt, mint a jelenléte. Fél órát aludt csak. Messzi tájakon járt, apjával beszélgetett a peremvárosi udvar akkor még ápolt ösgepén. Kérdezte, hogyan kell bánni a nővel, de apja nem válaszolt. Nem volt szája. Csak szemei csillogtak, fájdalmas könnyburok, valami érződött az öregben, hogy már nem sok van hátra, búcsúzni kellene; aztán a szeme is eltűnt, végül arca is elolvadt, csak pocakja és széles mellkasa domborodott. Koprázi kérdezett rendületlenül. Apa, mitől vagy erősebb, mint én? Honnan ez a mérhetetlen elszántság? Te miért nem rémülsz meg semmitől? A halálra is csak legyintesz. Árudd el, hogyan szálljak szembe én is a véggel! Mert ez csak ideiglenes földi lét, nem emlékszem én semmire... talán ilyen a halál valójában? Semmi nagy cécó, csak lehunyjuk szemünket és földet ránk? Apa segíts!

Háromszor csörgött a telefon, mire Koprázi József magához tért. Apját szólongatta, nem tudta elképzelni sem, hogy már nem alszik, hanem a csörgés nagyon is valóságos. Fölpattant, mint riadókor a honvédségnél. - Ki az? Tessék! - De nem az ajtónál csöngettek, hanem a harmincas években gyártott fekete, fémtárcsás telefon. Fölkapta. - Igen. Tessék. Koprázi József vagyok... tessék mondani.

- Mi van veled? - A női hang aggódva szólította.

- Kivel beszélek?

- Én egy megfáradt prófétával.

- Ivett... te vagy az?

- Nem. A Dalai láma. Aludtál? Olyan a hangod, mintha...

- Nem is tudom. Most vagyok-e ébren...

- Igen. Isten bizony. Na, csak azért szólok, mert érdekelne, megittad-e már a délutáni kávédat?

- Meg.

- Mert meghívtalak volna ide hozzánk, egy omniára. Bár nem olyan jó, mint a Jacobs, de azért...

- Megyek. Inkább kapjak stroke-ot, infarktust, megyek. Imádom az omniát. Főleg ha te főzöd. Mert nem mindegy ki főzi. És utálattal-e vagy szeretettel.

- Neked szeretettel. Nyugodj meg. Csak a nagyobbik fiamat kell elviselned.

- És a kicsi?

- Elvitte a barátnőm. Neki is hasonló korú gyereke van. Kislány. El vannak ott egy darabig. Én meg ezt a taknyos-orrút leviszem sétálni, aztán átmegyünk anyámhoz. Na, jössz?

- Repülök.

És repült. Boldogsága fölemelte a parketta fölé. A fél doboz cigit zsebre vágta, gyufa csak lesz ennél a gyönyörűnél, fölborzolta haját, még arcot sem mosott. Három perc alatt Ivették ajtajában állt, már nem szorongott, csak kopogott kettőt, félerősen. S már nyílt is az ajtó, szemközt a kisfiú, Ivett sehol. - Megjöttem!

- Itt vagyok a konyhában! Gyere csak...

Koprázi becsukta maga mögött az ajtót. - Tudod... szóval a kávé egy szál cigi nélkül nem ér semmit. Rágyújthatnék? Illetlenség, tudom. De ha kinyitnánk a kémlelő ablakot, és arra fújnam a füstöt, akkor... akkor nem mérgezném a gyereket sem, meg téged aztán végképp.

- Jó. Nem bánom. - Ivett mosolyos volt, bájos volt, ősrégi alumínium kávéfőzőt tett föl az apró lángra.

- Állítólag az alumíniumtól Alzheimer-kórt lehet kapni hosszútávon.

- Akkor egyszerre kapjuk meg. Tudtommal a tiéd is alumínium.

- Igen. Kéne venni egy olyan klassz, olasz főzőt. Rozsdamentes acélból van. De baromi drága. Nekünk meg egy vasunk sincs.

- Ez a főző még a nagyanyámé volt. Azért kedves a szívemnek. Tejem nincs. Se porom. Akkor?

- Három cukrot kérnék... ha nem sok.

- Ugyan már! - Ivett az előszobai kis asztalkánál átült a túloldalra.

- Na, milyen? - kérdezte Ivett és nézte Koprázit, ahogy belekóstol a kávéba.

- Isteni. - Azzal fölállt és kinyitotta a kémlelő-ablakot. - Kellene egy hamutál. Vagy ami megfelel annak. - Ivett belépett a főzőfülkébe és a legnagyobb befőttes üvegről lecsavarta a záró-fedelet. Megtörölte konyharuhával. - Örök darab - mondta és átnyújtotta a már javában pőfékelő Koprázinak.

- Ha herendi lenne, már rég lenyúltam volna.

- Ráütnék a kezedre.

- Csak hülyéskedek. Imádom a régiségeket.

- Vettem észre nálatok. Én is szeretem, de a gyerekek szétszednék mindent. Pénzünk sincs ilyesmire. Úgyhogy marad a nyomor.

A kisfiú fakarddal bökölte Koprázit, aki tűrte, sőt, benyúlt egy fazékfedőért és pajzsként védte magát a szúrásoktól. Ivettre rá sem ismert, ahogy fojtott hangon, sziszegve bezavarta a kisfiút a szobába. Koprázi összeresztette. Kemény asszony ez! A líraiság, csak álca. Vagy lírai, és ez az asszonyiság a megfelelni akarás végterméke. Ki tudja? Nem is merte megkérdezni. Csak nézte a lányt, ezt az érettségizőnek tűnő teremest, nézte hajfürtjeit, vastag szemöldökét, sötét szemét, melyből a jóság és kétely, a szenvedély és a visszafogottság egyformán villódzott. - Eszembe jutott még valami - vágta ketté a meghitt csendet Koprázi. - Még mindig a szerelem. Nem zavar?

- Egyáltalán. Mondjad csak.

- Szóval túl a biokémián és Schopenhaueron én, mint amolyan, botcsinálta esszéista rájöttem arra is, hogy a nő választ. Eddig közhely. Tudjuk mindannyian. De kit választ? Azt, akiről úgy véli, ismétlem tudat alatt, ösztönösen, hogy megfelelőek a génjei. Hogy a legjobb utód jöjjön a világra. Mert az állatokkal szemben mi férfiak nem vívunk ádáz csatákat a nőstények kegyeiért. A nő viszont érzi, hogy ki a kiválasztott erre a feladatra. Tovább megyek. Ha szeretőt választ, akkor is az van a kisagyban, hogy ettől a férfitől is gyereket akar. Persze nem szüli meg, védekezik, vagy a férfit bírja rá, hogy védekezzen. De utódlás áll fönt még egy szerető esetében is.

- Vitatkoznék. Mondjuk egy háromgyerekes anya, beleszeret egy másik férfiba, miért akarna szülni még egy gyereket?

- Mondom, hogy mindez ösösztön, és abszolút tudatalatti. Ugye láttál már randa, alacsony pasasokat gyönyörű nőkkel?

- A vagyon...

- Igen. Igazad van. Biztonságban lesz az utód, megvan a fészek meleg. De nemcsak ez az ok. Szerintem itt is a gént fürkészi a nő. Nem érdekli, hogy honnan a pénz. Maga Don Corleone is lehet az illető. De kiváló génjei vannak, mert ilyen vagyont össze tudott hozni. Ami nem csekélység. Tehát az utód, ha minden összejön, erős lesz és meg fog élni a jég hátán is. Ez ma különösen fontos, és érvényes.

Ivett nem szólt semmit. Talán egy szót sem értett az egészből, talán maga is így gondolta, de érezte, hogy Koprázi annyit tud, hogy nem érdemes vele vitatkozni. Margit bezzeg mindenbe beleszólt, lett légyen az irodalom, zene, vagy éppen a földrajz. Pedig csak egyetlen dologhoz értett, és ez az ugráfia volt. Ahhoz viszont briliánsan.

- Erről mintha olvastam volna a Nagy hiátusban...

- A beszélgetésszéimben... igen. Nagy embereket kérdeztem ezekről a dolgokról. Is. És ott sem értett egyet velem mindenki. Azért volt ez a technika, mert ha én magam adom a választ a saját kínzó kérdéseimre, a kutyát nem érdekelte volna. Na, nem azért, de így sem érdekelt senkit.

- Akkor én kutya vagyok? - nevetett Ivett.

- Igen. Gyönyörű, ápolt, verseny-győztes kiskutya. Milyen fajta? Lássuk csak. Pumi. Ős-magyar pumi. Na, hogy tetszik?

- Nem tudom, hogy néz ki egy pumi.

- Olyan, mint a puli, de selymesebb, sokszor foltos. Mint macskában a teknőc-tarka. Nekem volt ilyen kutyám, eltakarították a háztól. Egy hétig sírtam. Arra mondták, hogy pumi. Lehet, hogy nem is volt fajtatizta? Mindegy. De te nő vagy. Kislány. És én tényleg azt hittem, hogy bébiszitter vagy... Én marha.

Ivett elmosogatta a csészéket. - Nagyot csalódtál?

- Nem én! Akkor csalódtam volna, ha nem a te gyerekeid. Mert rühellem a gazdagékat. Akiknek még erre is van pénzük, hogy szittert tartsanak. Mint egy kutyát. Csak vigyázzon a kölkeikre. De jut eszembe, honnan van a könyv? A Nagy hiátus?

- Nem vettem. A szomszédasszonyom nyomta a kezembe.

- Hogyhogy.

- Hát nem emlékszel? Pár hete, hogy nem volt víz a házban.

- Szentséges Isten! Én meg ordítoztam, mint a fába szorult féreg. Hat órán keresztül! Még egy kávé sem tudtam meginni. Akkor láttam én már a férjedet! Ő hajolt ki az ablakon és mutogatott a második emelet felé. Az Új Ember szerkesztősége irányába. Hogy onnan hallatszik halványan a kopácsolás. Én meg odamentem, majdnem ráruágtam az ajtót arra az állatra. Mondom neki, miért vannak strangok? Hogy ne kelljen az egész épületben elzárni a vizet. De az ő szerelője nem találta! Bassza meg a szerelőjét!

- Magyar író, nem beszélhet ilyen csúnyán.

- Bocsáss meg, csak mesélem. Így mondtam. De még neki állt följobb. Ne félj, öt perc múlva volt víz..!

- Na. Akkor mentem át a szomszédasszonyomhoz, hogy kérjek vizet, mert ő mindig tartalékol. És kérdeztem, ki ez az ordítózó emberke? Hát nem tudod? Ő a ház koszorús költője! És akkor nyomta kezembe a könyvet. - Koprázi térdére könyökölt és tenyerébe temette arcát. - Talán jobban esett volna - és Ivett egészen közel hajolt Koprázihoz -, ha azt kérdeztem volna, ki ez a jóképű, intelligens, aranyos fiúcska?

- Hát... hogy jóképű, az túlzás... de valóban. Jobban esett volna. De így? Így kellett engem megismerni? Amilyen valójában vagyok? Egy agresszív marha? Frusztrált hülyegyerek?

- Ugyan már! Nekem tetszett a dolog! Jópofa volt. De ha akarod, azt mondom, amit hallani akarsz.

- Csak azt ne! Mindig az igazat. A szintisztát.

Ivett huncutul mosolygott, nézte Koprázit, aki, nem mert szembenézni vele. - Különben is, az a marha, aki elzáratta a vizet, egy szemét zsidó.

- Honnan veszed?

- Csak rá kell nézni.

- Zsidó, zsidó. Nem érdekes az. Isten kiválasztott népe például zsidó.

- Ki mondta ezt? Ők mondják. Saját magukról.

- Ne viccelj. Aki ennyit járt a teológiára, az nem beszélhet így. Hát miért nem ide, a te szeretett Magyarországra született Jézus Krisztus? Miért pont Palesztinába? Mert a kiválasztott nép leánya, maga a Szűzanya hozhatta csak világra. Ez már csak így van. El kell fogadni. Ehhez én jobban értek. Bár egy gramm iskolát nem végeztem az érettségi után. Viszont tapasztalt vagyok. És azt nem múlja fölül semmilyen elmélet. Amúgy meg autodidaktaként sok egyetemet jártam ki. Ténylegesen meg húsz szemesztert zongoráztam végig a Szabadegyetemen. Ókori filozófiától az írói pszichológián át az öt éves egyetemes művészettörténetig mindent. A különbség csak annyi, hogy ott nem volt kontroll. Se államvizsga. A tananyag viszont megegyezett a rendes egyetemi anyaggal. - Koprázi egészen kipirult, Ivett hallgatott, de nem tágitott. - Jó, akkor legyen a zsidó a te néped. Az enyém marad a magyar.

- Nem mintha a Dinárd magyar név lenne.

- Akkor mi?

- Franciás a hangzása. Archív híradórészletet láttam a tévében. A bal alsó sarokban csupa nagybetűvel: DINÁRD. Aztán a szpíker olyan túlvilági hangon harsogta, hogy itt volt a nagy légi-parádé. 1938-ban. Kerestem a térképen, de nem találtam. Nem tudom, város-e vagy falu, lehet, hogy valami támaszpont volt akkoriban. Most legalább te is tudod, hogy nem vagy magyar. A Kuvik Bandi biztosan az. Látszik az arcán. Olyan kerek a feje. Vagy mit tudom én. Nem méricskélek, mint egy náci. Nekem az ember a lényeg. Tőlem lehet cigány, zsidó. Fehér és fekete. Sárga. Csak ember legyen. Még a zöldbőrűt is elfogadom...

Ivett nem szólt semmit. Hívta a gyereket a szobából. Mint egy apró, kiképzett katona, már ott is állt anyja lábainál. Koprázi is fölállt. - Ne haragudj... megbántottalak?

- Engem? Ugyan már...

Koprázi tudta, hogy megbántotta a lányt. Mozdulatai szavak nélkül is jelezték, hogy még egy ilyen, és nem lesz ebből semmi. Szerelem aztán végképp nem. Vagy épp emiatt, hogy valaki ellent mer mondani, kialakul valami több? Koprázi nem ismerte, törölte szótárából azt a szót, hogy remény. Kegyelem, üdvösség, ezek a szavak uralták gyerekes gondolkodását, és első helyen a szeretet. A szeretetnek is valamiféle transzcendens csodája. Ezt a lányt, ezt az Ivettet

szerette. De nem úgy, mint az Istent. Mintha húga lenne. Akivel akár vérfertőző kapcsolatra is rávénne magát. Húg, akire vigyázni kell. De közben csókolni, simogatni, ízlelni rózsaszín nyelvét, melléhez érni. Imádni. Koprázi vallotta, hirdette, hogy két ember közt nagyon fontos a bőrérintkezés. Ettől mindenki berzenkedett. Pedig milyen jó volt érezni a másik érintését. Margit nem ment el úgy Koprázi mellett, hogy ne érintette volna, és fordítva. Pedig esküvőjük előtt, s még pár évvel azután is, Margit, piszkálásnak vélte, szekírozásnak, szadizmusnak. Koprázi Ivettet is fogdosta folyton. Arcát tenyerébe vette és egy centiről nézett a sötét szempárba. Bele is csípett olykor. Ivettet csöppet sem zavarta. Hogyan lehetséges ez? Mert nem hihető, hogy a böhöm gépészmérnök babusgatta volna édes feleségét. A szülőkről nem is szólva. Gyerek maradt Ivett is. Ez lehetett az egyetlen magyarázat. De gyerek nem szül gyerekeket. És Ivett igazi anya volt. Koprázi annyiban maradt az önmagával folytatott vitában, hogy lehet, ez a nő pszichésen terhelt. Nem pszichózis még, de depresszió, annak szomorú és agresszív változatának amplitúdója.

- Elkísérlek benneteket. - Ivett nem válaszolt, megfogta a gyerek kezét, s mindhárman kiléptek a folyosóra. Az ajtó becsapódott, Ivett a kulcs karikáját ujjára húzta és leballagtak az udvarra. A bent parkoló autókat kerülgetve mentek a Kossuth Lajos utcai kapu felé. A kisfiú a hatalmas faládákban sorakozó pálmákat megtépkedte, fölugrott a ládák szélére és úgy kellett lerángatni. - Miért nem szólsz rá? - kérdezte Koprázi, de Ivett csak legyintett. - És akkor mi van, ha rászólok? Úgyis azt csinálja, amit akar. Már milliószor ráripakodtam. És látod, semmi értelme. Koprázi most nézett az orra elé és ijedten vette észre, hogy szobapapucsában araszol Ivett és a kisfiú mellett. Ivett váratlanul szólt, de csak úgy, a levegőbe, nem is fordult Koprázi felé. - Na, ezért a kíséretért mit kell majd megtennem!? - Koprázi elengedte füle mellett ezt a megjegyzést, megszorult a torka, hogy képzelet ez a nő, hogy ő bármit kér cserébe, azért mert kikíséri őt, akit szeret, és olyanokat is segít, akiket kifejezetten rühell. Nem is értette. Minek volt ez a megjegyzés. Ez a csipkelődő, szemtelen kinyilatkoztatás. Nem reagált. - Merre lakik édesanyád?

- Ahol a Jacobsot gyártják. A Budafoki úton. A Karinthy úthoz közel. Odabuszozunk. Aztán fölcsedem a másik fiamat is. Na, szia. Koprázi két oldalról megcsókolta a lányt. Mindkettejük szeme lecsukódott. Már a templom oldalánál jártak, de Ivett többször is visszanézett, bár Koprázi csak két homályos foltot látott, egy csöppnyit és egy alig magasabbat, de azt határozottan érzékelte, hogy Ivett integet, mire ő is fölemelte jobbját, lengette, mint vonatinduláskor teszi az ember, ha kedvese hosszabb útra kél.

Hát mégis szeret ez a lány? Koprázi papucsában csoszogva erre gondolt, amikor a Bizományi Áruház üzlete előtt ólálkodó roma nepperek közül terebélyes asszony és hasonlóan köpcös férfitársa súlyos fukszokkal megpakolva nyakon és csuklón, megállították.

- Halózzam meg a szívedet te! Nincs valami eladód? - Villant az asszony aranyfoga. - Koprázi fejét ingatta, széttárta üres tenyerét. - Én vennék! Szerelmet! - A romák mérgesen odaszóltak, hogy rohadna meg valamelyik fölmenője, de Koprázi csoszogott tovább, csak egy érdekelte, hogy Dinárd Ivett mikor jön haza, mikor hívhatja föl, mi van, ha férje veszi föl a kagylót.

Este tízkor hívta. Zúgott a füle, szíve csúszott föl, vágott a piramiscsúcs alá, várt, három csöngetés és férfihang. - Tessék.

Koprázi azonnal letette a kagylót. Abban a pillanatban nála csörgött a telefon. - Dinárd Ivett. Te hívtál az előbb?

Most mondja azt, hogy igen, én, de gyáva vagyok, meg aztán mit mondtam volna annak a Kuvik Bandinak, azt, hogy szeretlek, imádlak, belehalok a hiányodba? - Igen. - Suttogta Koprázi. - De megijedtem a férfihangtól... ne haragudj. És el ne árulj!

- Nem érdekes. Nem tudja. Mondjad nyugodtan.

- Holnap szerda. Szeretnék veled dumálni. Olyan jó veled lenni, hogy minden szavad, mosolyod, de még a haragod is gyógyít. Mintha megint élnék. Önző vagyok, tudom. De talán neked sem esik rosszul, ha...

- Nagyon jól esik. Szóval holnap. Rendben van - emelte föl a hangját, talán azért, hogy Kuvik úgy érezze, ez valami hivatalos ügy. - De csak tíz óra után tudok menni. Este. Ha még nem nagyon fáradt az úr. Jó? Nem tartom fel sokáig.

- Várlak. Nem fárad el az úr. Soha. Hajnalig is maradhatsz. Örökké. Az idők végezetéig. Egy koporsóban szeretnék veled halni.

- Hát persze! Majd kiderül. Na, viszlát holnap... - azzal letette a kagylót. Kuvik Bandi nem is figyelt oda, a gyerekeit füröszttette, a nagyobbik fiút, aki nem akart elaludni az Istenért se, tévét nézett volna, de az, ugye csak egy doboz, tele marhasággal. Anyja olvasott föl neki Weöres Sándor verseket, melyektől hamar beleájult a legmélyebb álomba. A két felnőtt meg egymást nézte, ültek az előszobai kisasztalnál, szótlantul. Kuvik csak annyit mondott, hogy rém nehéz kikanyarodni az Izabella utcából a Dohány utcába a böhöm nagy trolival. A lány ásított és indult fogat mosni. A férfi, mint akinek nincs gégefője, torka csak egy üres fém-tölcsér, alig egy perc alatt háromnegyed liter tejet öntött egyenest a gyomrába. Lefekvés előtt! Tizenegy is elmúlt már. Kuvik reggel háromkor kelt, hogy az első járatot elérje.

Szerdán Koprázi már tizenegykor fölébredt. Kávét ivott, s a legolcsóbb, olajos nápolyit majszolta mellé. Étkezési jegyét déltől három óráig szorongatta, de elfelejtett ebédelni.

Káprázatos Margit magába roskadva ült Ömleng legszélső parasztházának udvarán, a nyári-konyha előtti lócán. Mehetnékje volt már. Látni újra Koprázit, nézni szép bútoraikat, keresni valami munkát, mindegy is, hogy mit, csak ugráfia legyen, akár gyerekeknek, meg hallott olyat is, hogy szalagavató bál, hátha ott is elkel egy ugráfus, olyan, aki az Állami Műház címzetes lépés- és ugraművésze volt. Özv. Káprázatos Gáborné az udvaron sertepertélt, magot szórt a tyúkoknak, anyjára rá-rákiabált, eridjen már, mert a lábam alatt van minduntalan. A nagy szegény kinyájában fejkendője csomóját babrálgatta. Oda is fordult Margithoz. - Édes lányom, kis onokám, hát lesz-e nálatok gyermek?

Káprázatos Margit nagyon unta már ezeket a kérdéseket, és negyvennegyedik évéhez közeledvén mit is mondhatott volna. Csalódott a nagymamában, hogy ő is zaklatja, pedig neki már dédunokája is volt, Margit nagynénjétől, illetve annak lányától. - Jaj mama, már maga is?

- Nem azért kérdelem édes lányom... csak ha volna gyermek, megtudnátok, hol is lakik a Jó-isten. Így járnátok, mint én az anyáddal. Halni volna kedvem. Kibírhatatlan. Nem mindegyik gyermek ilyen, de ha mégis, akkor fakeszt.

Margit megnyugodott, tudta ő, hogy a nagy menyit szenved özv. Káprázatos Gábornétól, de mégiscsak az anyja volt, még akkor is, ha kisgyerekként soha nem vette ölbe, nem ringatta, ha fésülte, tépte a haját. Még pofont is kapott. Igaz, azt megérdemelte. Mert nem szólt haza, hogy a barátnőjénél elhúzódik az aktuális iskolai ugráfia begyakorlása, és még csak haza sem telefonált. Aggódtak. Ha ugyan tényleg. A pofon az viszont járt. Jókora. Majdnem leesett a feje. Nem baj, már csak pár nap, de legkésőbb vasárnap délután otthon lesz újra, Budapesten. Medárdy még mindig Nyíregyházán szórta közgazdasági tudását szertesztét, marasztalták, fizettek is érte, a koszt-kvártély ingyen volt, hát maradt. Abban maradtak, hogy Margit a falu egyetlen utcai telefonjáról fölhívja őt, hogy mikor érkezik a busza, és kocsival jönnek vissza Pestre. Hihetetlenül önzetlen volt ez a fiú. Pénteken már jöhetett volna, de a művésznő

kedvéért(!) várt. Nem azért, hogy jó pontot szerezzen Koprázitól, egyszerűen így tartotta lovagiasnak. Így nevelték. Így született. Ritka gyöngyszem volt ez a fiú az ezredforduló Magyarországon.

Margit mezei virágot szedett, kiment a határba, szívta a drága, jó levegőt, de mindig, minden pillanatban a halálra gondolt. Miért éppen ő támadt föl? Koprázi még hagyján. De ő, aki kiskorától a halállal sétált karonfogva, most visszatért a tökéletes reménytelenségbe. Vissza! Vissza a sírba, hantolják el élve is akár!

Este nyolc volt már, és Koprázi József megitta aznapi utolsó kávéját. Vacsorája volt ez egyben, a maradék nápolyival. Még két óra! Az örökkévalóság csak egy röpké pillanatnak tűnt ehhez a két órához képest, amíg Dinárd Ivettre kellett várnia. És mért pont tízkor? Tíz után? Nem értette. Talán akkor alszik el a Bandi. Lehet. Hiszen reggel háromkor kel. És meddig marad itt Ivett? Koprázi óvszer után kutakodott, hátha Medárdy fölcsalt egy két nőt és esetleg retteg ettől az új pestistől, az AIDS-től. De sehol. Még használt gumi sem került elő, pedig szabályosan fölforgatta az egész lakást. Ment is az idő, már fél tíz volt, most meg azért kellett rohanni, hogy rend legyen és tisztaság. Porszívózott is! Pontban tízkor megmosta arcát, nyakát, hónalját. Margit dezodorját is használta. Haja összevissza állt, ahogy mondani szokás, olyan volt, mint a felizgatott vécekefe, de volt otthon a hosszú, hengeres fémdoboz alján csöppnyi hajlakk. Koprázi becsukta a szemét, ahogy azt Margittól látta és fűjt. Ment is a permet mindenfelé, csak a haját kerülte el nagy ívben. Akkor nyitott szemmel, gondolta és úgy fűjt. Talált. Haja állt, mint a cövek, de mi lesz, ha Ivett megsimogatja, olyan buzeráns volt ez az egész, férfiatlan vacakolás.

Megcsörrent a telefon. Koprázi ugrott és fölkapta. - Tessék!

- Dinárd Ivett.

- Hála annak a magasságosnak. Már negyed tizenegy.

- Most aludt el a férjem.

- Akkor gyere. Siess. Rohanj. A folyosón várlak!

Koprázi kirohant. A fal mellett kúszott, mint a gyilkosok. Leste a lépcsőfordulót. Ivett sehol. Pedig csak két perc telt el a hívás óta. És fölbukkant a borzas fej, most vállig leengedve, szoknyát várt Koprázi, de Ivett újra a bohócnadrágban jött, pólójára szvettert húzott, mert hirtelen kihűlt a koranyár.

- Szia - ölelte meg Koprázi Ivettet. - Pusztit nem kapok?

Kapott. Kettőt is. Koprázi átfogva Ivett keskeny, finom vállát bekísérte a lakásba. - És ha betoppan a feleséged?

- Nehezen! Ömleng olyan messze van, hogy onnan el nem indul épeszű ember estefelé. Már busz sincs hat után, autót meg ünnepnapkor lát az ember. Egyszer voltam ott, hogy bemutas-
sanak a nagymamának, íme, én leszek az újdonsült férj. Aztán fölhoztuk őt is az esküvőre.

Koprázi csak úgy bedobta, Ivett inna-e egy kávé. Amaz bólintott. - Akkor igyunk. Két alacsony vérnyomású. Közben meg paprikásak vagyunk mind a ketten. Te mondd csak, és ne sértődj meg: nem mondták még neked, hogy boszorkány vagy?

- De! Sokan.

- Jézus! Akkor varangyok fognak körbeugrálni minket, aztán nézhetünk. De szép boszorkány vagy, a legszebb, akit valaha láttam. Polanski Machbetjében a boszorkák olyanok voltak, mint a mesében. Gyerekkoromban kitört a frász, mikor az apám fölolvastott ilyen meséket. Tiszta horror. A Grimm-testvérek. Nem gondolkodtak gyerekésszel.

- Én is félttem! Befogtam a fülemet. Meg azt hazudtam, hogy mese nélkül is elalszom. - Ivett kortyolgatta a forró kávé. Koprázi a száját leste, és vibráló tekintetét próbálta elkapni. - Elolvastam, amit az a gyerek írt.

- Medárdy?

- Az. Pár nap múlva leveszik az Internetről az egész regényedet. Két példányban kértem. Egy maradjon neked is.

- Csókollak. Nagyon kedves vagy. A kiadónál maradt az egyetlen nyavalyás példányom. Tényleg köszi. Megpróbálom eladni...

- De ez a Medárdy félelmetes! Mi ez a sok nyakelváágás? Csirke?

- Láttál már ilyet? Esetleg csináltad is?

- Láttam, persze, de nem érdekel.

- Medárdy nem valószínű, hogy végignézett volna egyetlen állatgyilkosságot is... Naplóból, és az internetes regényből jutott erre a következtetésre. És megmondtam neki, majdnem így fejeztem volna be a regényt, de én valahol elharaptam a végét. Én sok ilyet láttam a peremvárosban. Még segítenem is kellett, lefogni a lábát, hogy ne rúgkapáljon. Iszonyatos sajnálat kavargott bennem valami furcsa vággal, hogy nem odanézni, de mégis... olyan ambivalens az egész. Mert finom női kéz, lakkozott körmökkel, ahogy megragadja a kést, és végighúzza a hátrafeszített nyakon, kétszer-háromszor, élességtől függ... borzalom és érthetetlen, hogy egy nő...

- Ilyenkor kiszeretsz az illető nőből?

- Nem! Ez a furcsa... még vonzóbbá tesz. Ugyanakkor illúziót vesztek. Hogy a nő is ember, ugyanolyan, mint én. Pedig szerintem a nő, nem ember. Földre-szállt angyal, vagy inkább tündér, aki emberi formát öltött.

- Dinárd Ivett most megtudhatja, hogy nem ember.

- Dehogy. Több mint ember. Annál sokkalta több. És hiába minden, illúzióim semmit sem veszítenek jelentőségükből, még akkor sem, ha reális eszemmel tudom, hogy te éppolyan biológiával rendelkezel, mint én. Vagy egy másik nő. Aki még szebb, vagy adott esetben csúnyább.

- Hu. Én mindig éreztem, hogy a művészt nem szabad megismerni. Jobb ha a színészt csak nézi az ember a filmen és a színházban, az íróat olvasni kell, a festményt csodálni. De közel engedni... azt nem szabad.

- Csalódtál? Netán illúziótlan lettél.

- Nem én! Csak rémisztő. És közben lenyűgöző. De lépést tartani ilyen okfejtésekkel, lehetetlen.

- Ez a metafizika. Enélkül nincs művészet. A művész meg saját magából bányássza ki a mondanivalót, és tanul egész életében, gyakorol, hogy milyen formát öltön. És akkor még nem beszéltem Isten útmutatásairól. A diktálásról. Ami csakis odafönről jöhet.

Koprázi lassan állt föl, kivitte a kávéscsészéket a konyhába, óvatosan helyezte a mosogatóba és vizet eresztett a két csészébe.

- Tudod hány óra van?

- Gőzöm sincs.

- Fél kettő. Lassan pirkadni fog.

- Zavarok?

- Te? Ha hetekig ülnél itt, akkor is én kérnék bocsánatot. Sok voltam, ugye? - A lány időközben levette cipőjét, és maga alá húzta lábát a kanapén. Szeme fáradt volt, de le sem vette Kopráziról. Egyetlen ásítását is elfojtotta. - Mondd meg nyugodtan.

- Érdekes volt ez a beszélgetés. Ha nem lett volna az, már régen kiszaladtam volna az ajtón. - Koprázi megnyugodva dőlt hátra, rágyújtott és igyekezett oldalra fújni a füstöt, hogy ne ártsen Ivett tüdejének. De lefeküdni? Most? Ilyen fáradtan, elgyötörten? És hogy kezdjen hozzá? Megcsókolni! Azt talán... de egy pofont, vagy elhárító mozdulatot nem bírt volna ki.

- Lassan megyek, mert ez az ember nemsokára fölébred. Furcsállná, ha nem feküdnék mellette hajnali háromkor.

- Képzem. És köszí, hogy meglátogattál. - Kimentek az előszobába. Koprázi nem gyújtott villanyt. A homályban azért látszottak Ivett félelmetesen szép vonásai. Most kellene megcsókolni. Vagy megkérdezni, hogy megcsókolhatlak-e? A filmekben milyen könnyű! De nem csinált semmit, csak nézte a nőt, az meg Koprázit. - Akkor megyek. Szia. Majd hívj. De úgy fél egy tájban mindig följöhetsz. Addigra elalszik a kicsi, és akkor beszélgethetünk. Kopogjál hármat. Jelszó nem kell - nevette el magát Ivett. - Kapsz kávé is, és egy cigi is megengedett. Rendicsek? - Koprázi bólintott. Kint álltak az akna-mély sötétben. Koprázi átölelte Ivettet. Puszt adott az arcára, ami cuppanósra sikerült. A nő is visszapuszult. Koprázi a lépcsőfordulóig kísért. Érezte, hogy a lány most is visszanez. Talán integet is. Letörten ballagott vissza a lakásba és alig várta, hogy másnap dél legyen, túl a reggelin, kávéját már Ivettnél kortyolgatja a megengedett egyetlen cigarettával.

Másnap hármat kopogott a Kuvik-Dinárd család ajtaján. Várt. Ivett nem jött. Újabb három kopogás. Semmi. Erőteljesebben a kémlelőablak katedrálüvegén. Valami mozdult odabent. Ivett borzas volt, szemei égtek, de szépségén ez mit sem változtatott. - Elbóbiskoltam. - Koprázi belépett, az ajtó becsapódott mögötte. Tenyerébe vette a lány arcát és gügyögve csak ennyit mondott: - Ejbóbiskoltam... - nagy puszi csattant a lány homlokán. - Megcsókolhatom a szemedet?

- Nem! Az olyan bizalmas...

- Akkor a szádra már rá sem kérdezek.

- Ne is! - Ivett már fölébredt, tekintete kitisztult, gépiesen nyúlt a kávéfőzőhöz, Koprázi meg cigarettáját készítette elő. Nem gyújtott rá, várta a kávé.

- Borzalmas álomom volt.

- Rólam, mi?

- Igen. Na, nem úgy... Bejöttél napszemüvegben, pedig tél volt. Minek ez az izé a szemedben, kérdeztem tőled. Vedd le. Le is vetted, lassan, óvatosan. Bal szemed alatt lila monokli volt. Ő tette? Kérdeztem. Ő? A Bandi? Te nem szóltál semmit. Én meg fölrohantam, rúgtam, vágтам az ajtót. Bandi kijött ráordítottam, hogy az édesanyját verje, ne téged! Akkora volt ez az ember az álomban, mint egy küklopsz, csak két szeme volt és olyan erővel szaladt nekem,

hogy fölkenődtem a folyosó falára. Elájultam. Akkor ébredtem föl, és sokáig tartott, mire elhittem, hogy ez álom volt csupán.

- Á, a Bandi nem ilyen. Sose tenne ilyet. - Koprázi érezte Ivett hangjában a kétely rezdülését.

- Nem szólt semmit, hogy hajnalig nálam voltál? Nem akarom elhinni!

- Nem mondtam meg neki.

- Ja úgy! De ha megtudná...

- Akkor sem lenne semmi. Nem vagyok a tulajdona. Csak a felesége és a gyermekeinek az édesanyja.

- Ez éppen elég.

- Nem. Nincs igazad. Nem vagyok karóra, cipő, gyűrű. Azokat birtokolhatja az ember, mert az övé. De én, én vagyok, senki nem vehet meg és nem adhat el. Még a gyerekeim, a saját kölykeim sem a tulajdonom! És Bandi tulajdonában sincsenek a gyerekek. Mert individumok. Ahogy te is és én is. Meg Bandi is. A gyerekek is.

Koprázi elbűvölten nézte a kipirult Ivettet, aki haját most copfba fogta. - Igazad van. És tudod mit? Ha Margit hazajön, bocsánatot fogok kérni. Mert én mindig a tulajdonomnak vettem őt... Nem hagytam kibontakozni. Igaz, nem is tudott volna... de akkor is!

Ivett kitöltötte a kávé. Koprázi már megszokott mozdulattal nyitotta ki a kémlelő-ablakot és fújta a füstöt kifelé. - Nagyon vigyázz magadra! Mert egyszer foglak, és megzabállak! - Ivett csábosan mosolygott, bögréből itta a kávé, alig látszott a szeme, de az is nevetett.

- Újabb perverzió? Kannibalizmus?

- Igen! Ha tetszik, igen. Mást is el tudnék képzelni... de én halott vagyok, s ha mi össze-jönnénk, akkor te nekrofillé válnál. Vállalnád?

- Na jó, elég legyen. Se így, se úgy. Lehetne, de nem történhet meg...

- Megértettem. De én próbálkozom. Legfőljb, igen... szóval hoppon maradok. Tudtam én előre. Látom a gondolataidat.

- Ugyan már! Ne légy ilyen beképzelt!

- Beképzelt? Ez tény. Nagyon közel kerültél hozzám ahhoz, hogy érezzelek. Az író már csak ilyen. Senki pszichiáter nem gondolt arra, hogy József Attila haldoklik. Csak Thomas Mann intette a többieket, hogy vigyázzanak erre a fiúra, mert nagy a baj.

- Azért Koprázi József mégsem Thomas Mann.

- Nyilván. De itt nem a kvalitásról, a kaliberről van szó, hanem arról, hogy Isten és ember közötti közvetítők vagyunk valahányan, írók. Médiumok. Ezért látunk a fejekbe. Hidd el.

Másnap Koprázi már indult volna Ivetthez, de mintha valaki súgta volna, ne tedd. Telefon. Igen. Akkor megtudja. Ha a férj veszi föl, nyomban lecsapja. Vagy bemond valami kamu nevet, hogy mondjuk a Kovácsékat keresi, jaj, elnézést, félrekapcsolt ez az átkozott MATÁV. Tárcsázott. Azonnal fölverték, Ivett szólt bele.

- Most nem jó. Később.

- Nem tudok várni! Megőrülök, érted?

- Igen, értem. De most tényleg nem jó.

- Mikor menjek? Tíz perc? Tizenöt?

- Nem is tudom. Majd hívom én - azzal letette. Koprázi tipródott vagy öt percre, de nem bírta tovább. Úgyis le kellett mennie vásárolni, péntek lévén hétvégére. Margit majd csak kotyvaszt valamit vásárra, anyja úgyis csomagol, most nem lesz gyűminap. Fölszaladt hát a harmadikra. Kopogott. Kétszer. Fél fejjel magasabb de majdnem dupla széles, sörtés hajú férfi nyitott ajtót. - Mit akar? - Koprázi keze ökölbe szorult. Mit akarok? Miféle hang ez?

- Csak éppen megyek a postára, gondoltam, elhozom a maguk telefonkönyvét is, mert nagyon nehéz... és nem akartam, hogy az asszony cipelje. - Ivett egy fiókra mutatott. Kuvik Bandi belenyúlt és átadta az igazolószerződést. - De tegeződhetünk is. Én vagyok az idősebb. Koprázi - nyújtotta kezét. - Tudom ki vagy. De hány kiló?

- Hetvenöt. Kevés? És mért lényeg ez? Kószolatsz?

Kuvik nem válaszolt. Átnézett Koprázi feje fölött, vállára akasztotta táskáját és elkészült Ivett-től. Koprázi számolta a döngő lépteit, a zuhogást a lépcsőkön és Ivett felé fordult.

- Jó modorú úri gyerek ez a te Bandid. És kifejezetten szép csávó. De javaslom, hogy szedd le a magas lóról, mert ott töröm el, ahol a legvastagabb. És különben is. A kicsidám első időben, akkor a fiam is lehetne!

- Nem megmondtam a telefonban, hogy várj még egy kicsit?

- De. Én viszont nem tudok várni. Egész életemben vártam. Tíz évet például a test föltámadására.

- Legalább ilyenkor ne ökörködnél! Nem tudsz komoly lenni egy pillanatra sem?

- Komoly vagyok, mint a gáztűzhely. Szeretlek. Belédzúgtam. Isten bocsássa meg a bűnömöt. Ne vegye bűnömül. Nem tudom elnyomni senki kedvéért az érzéseimet. És képtelen vagyok hazudozni. Nem vagyok farizeus. Tudom, hogy randa vagyok. A pofám csupa szeplő.

Ivett hirtelen Koprázi fölé hajolt, amikor az leroskadott a székre. - Bájosak a szeplőid. És nem vagy ronda. Szép kisfiú vagy. És szeretem a hajadat.

- Akkor megyek, hozom a telefonkönyvet. Mást ne hozzak? - kérdezte gyorsan, mert érezte, hogy vörösödni kezd, nem is nézett a nőre, nyúlt a kilincs felé.

- Nem kell nekem semmi. A könyv sem. De ha hozod, hát hozd.

Koprázi végigballagott a Petőfi utcán, arra a magasban, a régi építészet csodálatos nyomait fürkészte, mindig mondta Margitnak, hogy ne a járdát lesse, hanem ott fönt a csupa csillogást, még ha kopott volt is. A főpostán két perc alatt megkapta a két telefonkönyvet, s már rohant is haza, hogy lássa újra ezt a titokzatos nőt, beszélhessen vele, ha két szót, hát két szót, de addig is a közelében van, érzi illatát, fényes sugárzását, varázslatát, mellyel ő maga, Dinárd Ivett sem volt tisztában. Hármát kopogtatott. Nyílt az ajtó, Ivett készségesen beengedte, nem győzött hálálkodni, hogy Koprázi hurcolta a roppant súlyt. A kisasztalnál lánya ült, 12 éves volt, mosolya anyjáié, illedelmesen köszönt és rajzolgatott, nem figyelve a felnőttek beszédét. Koprázi vett magának egy sportszerkeletet, s azonnal átnyújtotta a kislánynak.

- De szép kislány! Megérdemel egy szelet csokit. - Arra számított, hogy a lány húzódozik, hogy megtanították neki idegen bácsiktól semmit, mert lehet, hogy az a bácsi maga a nagy pedofil rém, de ő úgy kikapta Koprázi kezéből a csokit, hogy a meghökkent férfi szóhoz sem jutott. Már bontotta is ki, és két nyelés után már csak az összegyűrt zöld papír emlékeztetett arra, hogy itt valamikor csokoládé volt a kezében. - Csak mondd neki, hogy szép - nevetett

Ivett. - Kihúzza magát, és el is hiszi. - De tényleg szép ez a kislány! Olyannyira, hogy cirka négy év múlva udvarolni fogok neki, és lesz egy még szebb, csodálatos, fiatal anyósjelöltem...

- Négy év? Liliomtiprás...

- Tizenhat lesz, te csacsi.

- Jézusom. Tényleg. De te csak ne udvarolj az én lánykámnak soha!

- Jó, megígérem. Maradok nálad. Neked udvarolok. Bár reménytelen mint mondottad volt, de én kitartó egy állat vagyok, ott kucorgok az erdő mélyén, és várom a lecsapás lehetőségét, ha kell hát hónapokon át, tudván, hogy az áldozat egyszer kibújik lukjából és megadja magát. Ha nem, hát fölfalom.

- Hülye...! - Nyafogva húzta meg a szót Ivett. - Ilyeneket mondani. Reménytelen és kész. Azt viszont nem mondom, hogy soha. Ezt a szót nem ismerem. Sokszor mondtam, és nem úgy lett. Nincsen olyan, hogy soha. Mert bármi előfordulhat! - Koprázi letérdelt, és ékes szólással, kissé túljátszva elmondta az erkélyjelenet rómeói monológját, átölelte Ivett térdét, s fölnézett rá! - A remény nem fog meghalni bennem, óh, Juliám!

- Te tényleg nem vagy normális!

- Nem hát - tápázkodott föl Koprázi József. - Még csak az hiányozna. Annyi a normális ember, hogy az már fáj. De te sem vagy az. Nyugodj meg. Mert aki velem szóba áll, és ilyen gyönyörű, az nem lehet tiszta. Ott valami nagyon nem stimmel. Édesem...

- Hagyjál békén, jó? - Ivett lágy mozdulattal fejtette ki magát Koprázi tapogató, görcsös öleléséből.

- És hogy hívják ezt a szép kicsi lányt?

- Zsuzsanna.

- Szokványnév.

- Igen. És? De erdélyi! Sok Zsuzsanna van Erdélyben. Azért adtam neki ezt a nevet.

- Szegény drágám. Kis antiszemitám. Hát a Zsuzsanna zsidó eredetű, nem tudtad?

- Zsidó az a jó...

- Ne káromkodj, mert így van. Festmények. Nem ugrik be semmi? Ószövetségi jelenet. - Ivett a fejét rázta. - Hát Zsuzsanna és a vének! Lesik a meztelen nőt. Rémlik már? - Rémllett. Ivett hirtelen elhallgatott. Zsidó nevet adott a lányának? - De ne aggódj, úgy ahogy te, más sem tudja. Hirdetni kell a háztetőkről is, hogy Erdély adta ezt a szép nevet. Ilyen egyszerű.

- Kösz, hogy szóltál. De most már nagyon sok a dolgom. - Koprázi belesett a főzőfülkébe. - Csirkelábak merednek ki a fazékból?

- Mi? Dehogy! Ilyen vacak, vékony fehérrepát kaptam. Levest főzök. A legkisebb meg krumplifőzeléket kap. Kérsz?

Koprázi undora kiütközött az arcán.

- Nagyon el van kényeztetve a művész úr.

- Igen. Elkényeztettek. Az evés területén biztosan. Hányok a kocsonyától, a pacaltól, a savanyú vetrecétől kiver a víz, a tejleves hallatán pedig visítva menekülök. A krumplifőzelék jó, fasírttal, de van kajajegyem. Még holnapra is. Igaz, otthagynom a felét, mert irgalmatlan

ízek keverednek a szagokkal, de főttnek elég ennyi is. Vasárnap meg jön Margit és összeüt valami finomat. Édes kicsi Ivett! Szeretlek.

- Nem hiszem!

- Miért nem lehet ezt elhinni?

- Mert mindig csak hülyéskedsz.

- Ez nem hülyeség. És köszönöm neked ezt a röpke hetet. Boldoggá tettél. Még ha reménytelenül, akkor is. Csak egyet nem értek. Nem marad meg bennem az arcod. Csak részletek. Látom a szemed, de a szád nincs a képen. Ha a szádat látom, még az orrocskád sem jelenik meg. Az egész arc nem áll össze. Adhatnál magadról egy fényképet...

- Ahhoz föl kéne túrni a fél lakást. De megígérem, ha kezembe akad, adok. Nálatok ki nyitja a postaládát?

- Én. Úgyhogy bedobhatod. De Margit nem féltékeny, ugyan nehéz elhinni. Értsd már meg, hogy ő a barátom. A barátság meg fölötte áll minden pitiáner dolognak, mint a féltékenység, irigység, versengés. Várom a képet. És én is adok majd valamit. Ha össze nem téped, örökké veled lesz. Nem nagy dolog, de remélem tetszeni fog...

- Mi az? Na! Mondd meg!

- Titok. Különben nem lenne meglepetés. A jövő hét elején már a kezeden lesz. - Koprázi az ajtóhoz lépett és majdnem átesett egy számítógép monitorján. - Áhá! Hát mégiscsak van itt egy olyan doboz... Ha nem is tévé, de annál még rosszabb.

- Nem a miénk! Ez amolyan lerakóhely. Bandi haverja hagyta itt, hogy adja a húgának. De nem biztos, hogy kell neki. Akkor meg eladjuk. Neked nem kell? Enélkül ma már nem rúghatsz labdába!

- Dehogynem kellene. Csak nehéz lenne áttérnem. Erősek az ujjaim. A régi gépeket úgy kell verni, mint szódás a lovát. Ez meg nagyon finom klaviatúra. Egyszer írtam ilyennel két sort, és hat a-betűt ütött le a gép, mert nem tudok finomkodni. Ha nem kell a tesójának, kérdezd meg, mennyibe kerül. Hátha megegyezünk. Esetleg részlet, vagy ilyesmi. Jó? És ab ovo ne essen nekem a behemót. Tisztázd vele. Mert begurulok. És akkor Isten ne vegye bűnömül, özvegyé teszek. - Ivettből kibuggyant a nevetés. - Bandi meg te? Ne röhögtes!

- Koprázi József író ellentétben Kuvik Bandival nem pacal. Na, tapints rá erre a bicepszre! - Azzal megfeszítette karját. Ivett megtapogatta. - Te ilyen izmos vagy?

- Mint az üvegszálas beton. Három évig reszeltem a gyárban. Úsztam, kicsit bokszoltam is. És még nem is vagyok a csúcson. Tíz év a sírban legyöngíti az ember gyerekét.

- Na, most már tényleg menj, könyörgöm, főznöm kell!

- Megyek. Puszi?

- Most én adok a bal arcodra. - Ivett behunyta szemét és nyelve hegyével megnyalta Koprázi arcát.

Aznap este nem mosakodott. Érezte a csöppnyi foltot a bal arcán, égett az a folt, áthatolt a pofa vastag húsán és ínyét csiklandozta. Nem is evett. A kávé is kihagyta. Két nyelve lett. Ivetté és a saját, barázdált, kinyílt ízlelőbimbójú nyelve. Imádkozni is elfelejtett. Csak a keresztet csókolta meg a nyakában függő 18 karátos aranyláncon. A kis feszületet még Bécsben vették a nyolcvanas években. Modern ötvösmunka volt, 14 karáttal, éles szélekkel, csak a korpusz volt hagyományos. Így aludt el, álmában már vasárnap volt, Margitra várt, aki egygé

olvadt Ivettel, derékig Margit volt, fejbúbig meg Ivett. Gyönyörű ugraművészi lábakon filigrán felsőtest kicsi, de feszülő mellekkel és Ivett gyönyörű arcával. Világszépe volt ez a nő, zsebében a százezer dolláros jutalommal, Koprázival az oldalán villanó vakuk záporában.

Medárdy jelentkezett. Vasárnap volt, verőfényes koradélután. Csak annyit mondott a telefonba, hogy meghozta Margitot, aki nyomban beült a Centrál Kávéházba, mert mint mondta, belehal, ha nem ehett egy szelet túrótortát, s várja őt, mert egy fillérje nem maradt. Koprázi farmert húzott és pólót, rohant a kávéházba. Elfogódottan nyitott be, érezte, vibrált benne a tudat, hogy a nagy elődök itt itták feketéjüket, mellé brióst haraptak, szerkesztették az utolérhetetlen folyóiratokat. Ma már nem ült itt író, mert a mindennapi drága kávé árát a koszt-pénzből lehetett volna elsinkófálni. Akit ismert még régről, mind nős ember volt rakás gyerekekkel, úgyhogy a kávéház vendégei inkább vállalkozók voltak, elszórtan egyetemisták és néhány tanáruk. Margit az ablaknál ült, villáján az utolsó falat a túrókrémtortából. Hosszan ölelték egymást, Koprázi hegyes orrát Margit nyakába fúrta, aztán a fülébe, forogni kezdett, mint egy ugraműben. - Hát megjött az én kis bubbancsom? Kicsi bubum?

Margit visszaült, Koprázi nem rendelt semmit, aztán mégis kért egy kávé, nehogy már kinézzék. Margit meg hosszú mesébe kezdett, hogy nem bírja az anyját elviselni, mennyit szenved a nagy, borzalmas és kietlen ott az élet, de még a halál sem olyan, mint itt, Budapesten. Mert senkit nem érdekel a halál. Ha eljön, hát eljön. Így van rendjén. - Te is ezt mondd mindig. Akkor meg mit csodálkozol?

- Igen - válaszolt Margit, - de ezeknek, ott, még a gyilkosság sem számít!

- Hogyhogy?

- Csak addig ember az ember, míg hajtja a munka. Ha nem, ha lepihen, ha beteg lesz, akkor pusztuljon. És ez úgy, közmegegyezéses alapon megy.

- Aki ilyen közel van a földhöz, az, közelebb van az állati léthez is - kezdett filozofálni Koprázi. - Az állatnak sem számít, ha kihullik a gyöngébb a többiek közül. Ezért van így. De mi sem vagyunk jobbak, itt a városban. Csak itt jobban törlődtek az ösztönök a memóriából. De lám, az archaikus anyai ösztön itt éppoly erős. Emlékezz a nagyapádra. Jöttek negyvennégyben, hogy lovat viszünk, kettőt, vagy a fiát leventének. Mit mondott az öreg? Lóra szükség van, a gyerek meg csak pusztítja a kenyeret. El is hurcolták apádat Németországba. Amit rendesen megszönyegeztek a szövetségesek. Ő is meghalhatott volna. De jöttek az amcsik, és meglógott. Ő maga mesélte. Az apád. Hát ilyenek az emberek ott, az Isten háta mögött. Én biztosan nem adtam volna a fiamat. Te sem. Másképpen szocializálódtunk. - Koprázi kihúzta magát, mint tanulójelölt az egyetemi fölvételi szóbeli vizsgáján. Margit csak nézett. Nem sokat értett az egészből, de nem kérdezett rá, mert tudta, hogy Koprázi megőrül. És még itt hagyja szégyenszemre, és le kell mosogatni a fogyasztott kávé és túrótorta árát. Mikor kiléptek a kávéház ajtaján, Koprázi Margithoz fordult. - Nézz ide, a tenyerembe! - Centrál feliratú csészét szorongatott.

- Te loptál?

- Csentem. Nem lopás ez! Fogyóeszköz. Eltörhetett volna a mosogatóban... Lenyúltam és kész. Mostantól ebből iszom a kávé. Otthon lesz a kávéház. Már minden kellék megvan. Csak ez a csésze hiányzott. - Margit nagyon mérges lett, nem is szólt Koprázihoz. Bekanyarodtak a Kárpátia melletti kapun. A Szent Gellért könyvesbolt kirakatát Dinárd Ivett bámulta. Automatikusán megfordult. - Kézcsókom! - köszönt Koprázi. Ivett hátán pici hátzísák. Margit odalépett.

- Ugye te vagy a Dinárd Ivett? - És azonnal átölelte.

- Honnan tetszik tudni?

- Tetszik? Nem vagyok én vénasszony! Tegezz csak nyugodtan. A Jóskát mintha kicserélték volna. Én még ilyen derűsnek nem láttam a saját férjemet! Köszönöm neked.

Koprázi a két nő közé lépett. - Hadd mutassam be egymásnak a hölgyeket. Dinárd Ivett, ő meg Káprázatos Margit lépés- és ugraművész, ugráfus, velem föltámadó. - A nők kezét fogták, puszi-puszi. Margit megfogta Ivett kezét. - Most följössz velünk, és adok neked olyan cuccokat, amit még álmodban sem láttál. - Ivett húzódozott, hogy csak egy kiló cukorért ugrott le a maszek kisboltba, és sietnie kell, mert otthon van mindhárom gyerek, meg a férje is, de Margit svungját nem lehetett leszerelni. Koprázi nyitotta ki a lakás ajtaját, s már nyílt is a beépített szekrény, a fogasokról szebbnél szebb olasz és német ruhák vándoroltak a szoba belseje felé. Jutott a kanapéra, ágyra, szétterítve valamennyi. - Válassz magadnak!

Ivett megbénult. Valóban nem látott még ilyen ruhákat. Pedig több mint tíz évesek voltak, de Margit ízlése meghaladta a kort, és az ilyen fazonok csak mostanság tűntek föl a pesti kirakatokban megfizethetetlen áron. Koprázit bezavarták a konyhába, ne leskelődj, kiáltotta utána Margit, és Koprázi tényleg nem leskelődött, pedig szerette volna már látni Ivett lábát, fenekét. - Jöhetek? - Jöhetsz - válaszolták szinte egyszerre. Ivett testhez simuló nadrágot húzott és nézte magát a fürdőszobából kicipelt embernői tükörben. Nagyon szép volt a hátsója, Koprázi szinte belebújt, Istenem, ha ez a nő egyszer... de nyomban el is felejtette az egészet, elrontotta ő már az elején, tudta, zsigereiben érezte, hogy ez a nő elúszott, mint eddig minden nője, akikbe viszont nem volt szerelmes. Margit, ahogy kettejükre nézett meg is jegyezte, hogy az Isten is egymásnak teremtetten őket. Ivett most már végleg meggyőződhetett arról, hogy Kopráziék tényleg a legnyitottabb házasságban élnek, szabadok, mint az ég madarai, nem köti őket semmi össze, csak a szeretet, ami a legtöbb, legfényesebb, mentes minden közhelytől, hagyománytól, berögződött baromságtól, vagyis hát így is lehet, és így is kellene, és akkor nem volna annyi válás, családon belüli erőszak, gyermekek ütlegetése, asszonyok meggyilkolása. Margit hatalmas nejlonszatyrot vett elő és szabályosan beletömte a rengeteg holmit. Ivett meg magán hagyta a nadrágot. Margit pisilni ment, ezt kihasználva Ivett elé tett egy fényképet Koprázi, melyen ő maga volt látható, ahogy íróasztalára könyököl. Művészi fotó volt, első könyvének borítójának nagyított másolata. Hátán Koprázi kusza betűivel viaskodott a lány, de sikerült kibetűznie az egyértelmű szerelmi vallomást. Belepirult. - Köszönöm szépen. Tényleg. Nagyon kedves vagy. Margit is. Köszí még egyszer.

- Könyörgöm, ne mutasd meg Bandinak. Ezt tényleg ne! Mert akkor beteljesül az álom, és napszemüveget kell majd hordanod.

Ivett megesküdt, na nem az Istenre, ez amolyan úttörő-becsületszó volt csak, suttogva, Margit meg ne hallja. Mintha Margitot érdekelte volna ez a nemes gesztus! Csak gratulált volna. Megcsókolta volna Koprázit is, meg Ivettet is.

Közeledett a holland-belga közös rendezésű futball Európa Bajnokság. Koprázi kezét dörzsölte, a nagy holland hívó, most aztán biztos a házigazdák győzelme. Nagy a csapat, na nem is akkora, mint az 1974-es volt, nincs Cruyff, nincs Neeskens, Rep és a többiek, de vannak újak, színes bőrű, atlétikus felépítésű játékosok, nem lehet kérdés, hogy ki nyer a végén. Bár ott van a világbajnok francia válogatott, ott vannak az olaszok, németek, angolok, szóval nem lesz könnyű. Azon fanyalgott csak, hogy a nagyon fiatal, a focit nemrég abbahagyó klasszis, Reijkaard az edző. Miért nem Cruyff?

Miután Koprázi mindent elmesélt Margitnak, furcsán hatott a mondat. - Te, én ezt a Bandit meghívnám, nézze meg az egyik elődöntőt a tévében. És ha jól érzi magát, a döntőt is megsejmlélheti, mert ő odavan a tévétől, de Ivett nem enged. Ő meg nem kíván huzakodni. Gondolom én. Na?

- Tőlem! Bár én szóba nem állnék egy ilyen alakkal.

- Mert pogányka vagy te is.

- Nem is igaz! Hiszek Istenben.

- De ő nem hisz benned. Tudod? És ez a legnagyobb balhé.

Margit nem ment bele a vitába. Érezte, hogy Koprázinak valahol igaza lehet. De csak lehet. Ahhoz azonban nem volt ereje, hogy a nála százszor műveltebb, minden mélységet bejáró íróval leálljon egy polémiára, főleg Istenről.

- És van itt még valami. Még egyszer, és utoljára jön Medárdy, Mozartot fogunk hallgatni. Kifizet akkor összesen harminc-ezret. Ivettéknek van egy eladó számítógépjük. Talán megvehetnénk. Állati olcsó. Nem tudom ez mit jelent, gondolom, olyan húszezer körül van. Ha kevesebb, tiszta nyereség. Ma már nem bírják, ha az ember ilyen kéziratot ad be. Lemezen kéri. Hogy ne kelljen beíratni tízezrekért. Szóval nem nagy cucc, fekete-fehér a képernyője, de szövegszerkesztésre jó. Igaz, ki is kellene nyomtatni, de majd csak akad valaki, mondjuk épp Medárdy, aki segít ebben. Benne vagy? Érdeklődjem?

- Te dolgoztál meg a pénzért. Vedd meg nyugodtan. És hogy fogadta Medárdy az elméleteidet? - Nagyon jól. A könyvekről már beszéltem a múltkor. A zenét meg úgy tanítottam neki, hogy a legmodernebbektől haladtunk visszafelé. Kurtág, Ligeti, Patatic Iván, Kósa és fia, aki nagy vibrafonos, de még a legfiatalabbakból is hallgattunk, a te haverodat, akivel ugráfiát csináltál volna... hogy is hívják?

- Gémesi Géza.

- Az az. A Quartettó című darabját, az Amandindával...

- Hány perc? - Margit máris ugráfiára gondolt.

- Több mint tizenhárom perc.

- Meghallgathatom?

- Hát persze. Majd fölrakom neked. Mindenesetre ez a Zoli gyerek végre tájékozódni tud a zenében. Honeggert, Hindemithet, sőt, Stockhausent is hallgattattam vele! Meg a bécsieket. Schoenberget, Berget és Webernt..

- Nem marhult meg szegény?

- Nem. Sőt! Hegyezte a fülét. Alig bírtam hazaküldeni. És már tette is le a kétezekeket. Olyan kellemetlen volt... tudod, én ingyen is szívesen... de ő ragaszkodott. Rachmaninovot Liszt elé képzelte. Szerinte Liszt modernebb. Igaza lehet. És elámult, mikor fölfedtem a nagy titkot. Az orosz muzsikushusadik századi! Csak éppen újromantikus.

Koprázi rágyújtott, végigdőlt a kanapén, jól érezte magát, ami a legritkább dolgok közé tartozott a világon. Megjött Margit. És ott van Ivett. De semmilyen skizofrén állapotot nem okozott a számára a két nő közti ingadozás. Mert nem volt ez mérleghinta. Margit az örök, Ivett meg a megtestesült boldogság. Ami nyúl farknyi és múlandó, akár az ember. A csikket elnyomta szintén kávéházból csent alpakka hamutáljában, fölpattant, s már indult is, hogy megegyezzen Kuvikkal. Most nem szólhat semmit. Üzlet. Kártyában, nőben nincs haverság.

Ivett résnyire nyitotta a kémlelő-ablakot, és be is csukta nyomban, mikor Koprázi borzos üstökét meglátta. - Halló! Kuvik Bandihoz jöttem! Hé!

- Nem érünk rá! Rengeteg a dolgunk!

- Öt perc az egész. Ne vicceljete.

Maga Kuvik nyitott ajtót. - Mit akarsz?

- Ivett mondta, hogy eladó lenne ez a számítógép, ha nem kell a tesódnak.

- Gyere be.

Kuvik arca enyhültebb volt, mint amikor először találkoztak. A féltékenység és az oktalan gyűlölet ráncai eltűntek a homlokáról. A kisasztalon mákdaráló volt fölerősítve. - Ez az a nagy elfoglaltság? Megáll az ész. Szóltok és ledarálom villanymotoros gépen semmi perc alatt. - Köszí, de megvagyunk így is - kontrázott Ivett. - Még, egy perc, és fölkúszik az ár.

- Mennyi?

- Tizenkétezer - válaszolt hányavetin Kuvik, s már szedte is össze a szétdobált szerelvényeket. Klaviatúra, mindenféle vastag vezetékek, és maga a monitor. - Részlet is jó. Kétszerre. Nem az enyém a gép. A haver hagyta itt. Neki meg nem sürgős a pénz...

- Jó neki - próbálta oldani a hangulatot Koprázi. - Oké. Megveszem. Megtanulni azonban... na, de ez az én dolgom. - Ivett arca földerült. Már mondta is. - Letelt az egy perc, a gép húszezer.

- Legyen harminc, de akkor leülök és mesélek egy jó viccet.

- Ahhoz nem kell leülnöd.

- Akkor mondom állva. Milyen a román teflon?

Amazok a fejüket rázták.

- Hát fognak egy muflont és letegezik!

Kuvik harsányan nevetett, könnyeit törölgette, Ivett pukkadozott, úgy igazán nem mert nevetni, de rázkódott az egész teste. - Na, jó, most már elég... vidd a gépedet, az Isten áldjon.

Kuvik fölkapta a monitort, a klaviatúrát a hóna alá szorította. És elindult. Milyen rendes ez a gyerek. Meg erősebb is. Hadd cipelje. Utánaszaladt a fia, na, akkor itt gyerekzsúr lesz, gondolta Koprázi, mert a Margit nyilván megkínálja őket, és akkor ott ragadnak, mert a Margit már csak ilyen, mindent odaad, még akkor is, ha épp az utolsó szelet kenyérükről volt szó. Zsuzsanna Koprázi felé billent, anyja vadul maga mellé rántotta. A megszeppent kislány szemében gömbölyödött, de nem folyt ki a könny. Ivett szigorú arca hirtelen megenyhült. - Nem mutattam meg a képet a Bandinak.

- Na, már csak az hiányzott volna...

- Menj. És ne tartasd föl, mert a gyerek is meg ő is éhesek már. Vacsoraidő van. Nem úgy, mint nálatok, hogy tizenegykor esztek.

Mire Koprázi belépett a lakásukba, már villogott a számítógép monitorja, Kuvik egy ujjal betűket ütött a klaviatúrán, és a képernyőn szép, nyomdakész betűkkel megjelent, hogy Koprázi József tulajdona, aki tartozik tizenkétezer forinttal, amiből most, ezen a szent napon át is ad hatezret. Kész is volt az egész. - Na? Ilyen egyszerű. Feleségednek már meg is mutattam, hogy működik. Majd ő elmagyarázza neked. - Margit? Na hiszen... akkor soha nem tanulom meg az biztos! Itt a hat rongy. - A kisfiú, Kuvik és Koprázi kimentek a folyosóra. -

Téged tényleg meg kellene verni. - Vetette oda foghegyről Kuvik. - Ennyi régiség, ennyi kincs, mások meg nyomorognak. Két embernek meg ekkora lakás!

- Verjed te a nővéredet. Vigyázz, mert egyszer bevágok egy olyat, hogy éhen halsz a levegőben. - Kuvik fölnevetett, nem volt itt már semmi feszültség. Koprázi nyomta a vicceket, elmesélt egy-két történetet a múltból. Kuvik Bandi majdnem összerogyott a röhögéstől. - Te mindig ilyen hangulatot tudsz teremteni?

- Igyekszem. Hogy mások ne búslakodjanak. De nincsen nálam szomorúbb. - Ezen már fuldoklott a nagydarab. Még hogy Koprázi szomorú! - Társaságközpont voltam mindig. Nagyon fárasztó jelenlét. Utána egy kicsit meghal az ember. És mi tényleg meghaltunk. Margit és én húsvét hétfőn jöttünk ki a sírból, tízévi halál után. Na, erre varrjál gombot, te behemót! - Kuvik már nem tudott megszólalni. Görcsösen nevetett, Koprázi már attól tartott, hogy itt fullad meg a folyosón, az ő ajtajuk előtt, Ivett meg tényleg özvegy lesz, három gyerekkel a nyakán. Fél óra telt el így. Kuvik és a gyerek tántorogva neki-nekiütődve a folyosó falának indultak hazafelé.

- Hé! Öcsém! Egy pillantás a hídról!

Megálltak a lépcsőforduló előtt.

- Megnéznéd nálam az EB elődöntő első meccsét? Portugál-francia!

- Mikor lesz... - fuldoklott még mindig Kuvik.

- A héten. Szerdán. Júni huszonnyolc. Na?

- Jövök! Nem vagyok szolgálatban.

- Másnap a holland-olasz lesz, vasárnap, júli másodikán meg a döntő. Oké? Akkor szerdán. Nyolc körül várlak...

Koprázi belépett lakásukba, Margit pakolt. Rengeteg aprósütemény, csoki torta, két hatalmas csirkecomb. - megsütöm, és rósejbnit eszünk hozzá. Befőttet is hoztam. Hámozott őszibarack. A kedvenced.

- Örülök. De annyira nem érdekel. Nem vagyok én egy nagy gurmand.

- De végre normálisat eszel. Aztán tortázunk.

- Jön a Kuvik Bandi szerdán. Annak hagyjál süteményt. Ami nem romlik meg addig.

- Jöjjön csak, mert mi ketten nem győznénk. Még az Ica néninek is vihetnél holnap...

- Jó! Az jó ötlet. Szegény Ica néném. Mindent megtesz értünk.

Margit abbahagyta a pakolást, szusszant egy nagyot és végigheveredett a sezlonon. - Te.

- Mondjad.

- A földszagot nem érezte rajtad az Ivett?

- Nem feküdtem össze vele... sajnos.

- Tudom. De éreznie kellett!

- Rossz a szimata. Állig öltöztem minden nap ebben a dög melegben.

- Neki aztán nincs szájszaga, mint nekem, mi?

- Mintha kölnit inna, és mézet enne, olyan illatos a lehelete.

- Mint egy vers.

- Rossz vers. Tényleg, ilyen a rossz vers. Tanítani kellene.
 - Én meg nem merek szembefordulva beszélni az emberekkel.
 - Merjél csak. Ivett a nagy kivétel. Kuvik is szagos. És megmondtam már, nem attól a pár fogkoronától, az egy hidadtól van a szag, hanem az idegbajtól.
 - Hát te sem vagy a nyugalom szobra és mégis olyan fincsi a szád. Cigaretta szagod sincs.
 - Egyetlen pozitívumom. Hát nem sok... Kajáljunk Margit.. Bár forog a gyomrom. És ezt a gépet nem fogom használni. Beleőrülnék, mire megtanulnám. Majd eladom kicsit drágábban. Na?
 - Rosszabb vagy, mint egy zsidó.
 - Az vagyok. Zsidó... Kereskedő. Apám is az volt. Na jó, nem zsidó. De úgy alkudott, hogy a szeme sem rebtent. Beleszugerálta a másikba, hogy jól jár. Senki nem járt jól. Csak mindig az apám. Csak az infarktussal nem lehetett alkudozni. Pedig az életét is odaadta volna, hogy élhessen. Odaadta. És nem kapott lehetőséget egy ilyen próbaföltámadásra, mint mi. Apa, apa.
- Eljött a nagy nap, s pontban nyolckor megjött Kuvik és a kislánya. - Ide üljetek. Ide, a kanapéra. Szerintem a portugálok lenyúlják a franciákat. Fogadunk?
- Én nem értek a focihoz annyira. Nem merek fogadni.
 - Jó, nem kötelező a disznótoros. De egy kis süteményt azért le tudtok gyúrni ketten, nem igaz?
- Fölették az összes süteményt. - Ivett nem jön? - Altatja a gyereket. Meg itt van az anyja.
- Na, ezt úgy mondtad, mintha meg akarnád fojtani.
 - Egyszer meg is teszem. Ott terpeszkedik a nagy lakásban, mi meg itt nyomorgunk.
 - Meg a papa.
 - Az a legkevesebb. Elváltan élnek. Miért nem jön ide, mi meg mehetnénk oda és ápolnánk az öreget.
 - Ijesszél rá.
 - Nem merek. Még kizárná Ivettet az örökségből. Tartom a szám.
 - Nem könnyű... - sóhajtott Koprázi és Margithoz fordult. Félrevonta. - Itt ez az irattartó. Látod, milyen szép masnikat kötöttem rá? Na. Fölvinnéd Ivettnék? Az új novellafüzérem. Kérte. Szeretné elolvasni. Mert nem hiszi a föltámadást. És... szóval jó lenne, ha kipuhatolnád, mit érez irántam. Mert mindig csak azt hajtogatja, hogy bennem csak az irodalom érdekli. Én meg nem hiszem. Hátha neked mond valamit. Na, menj. Vigyél neki sütit.
 - Nem maradt egy morzsa sem.
 - Akkor nem maradt. A lényeg az írás. Meg az információ. - És elkezdődött a második félidő. Egy-nullára vezetett Portugália.
 - Na, mit mondtam? Bár ezek a franciák mindenre képesek. A bíró segedelmével. - Margit már kiment, Koprázi nem is nézte a meccset, elképzelte, ahogy Ivett és Margit megtárgyalja a dolgokat és Ivett végre kinyögi, hogy halálosan szereti őt, csak a család ugye, meg a bonyodalmak. Öt perc sem telt Margit visszatért. - Kávét?
 - Még a szagától is undorodom - tiltakozott Kuvik.

- Ja, tényleg, Ivett említette. Bezzeg a vörösbor az lecsúszik. De alkohollal nem tudok szolgálni...

Margitot kivonszolta a konyhába. - Na! Mi volt?

- Semmi. Egy szót sem tudtam szólni. Ott volt az anyja, éppen indulófélben, ahogy benyitottam, hát nem visszaült? És nem mozdult az istenért se! A gyerek már régen alszik. Vártam egy darabig, de ők csak beszélgettek, mintha ott sem lettem volna. Még csak be sem mutatott az anyjának.

- A kéziratot odaadtad?

- Persze. El is dugta valahol a szobában. Talán a könyvvállvány alá? Nem tudom.

- Te jó ég! - kapott fejéhez Koprázi. - Nem másoltattam le. Sose látom többet...

- Azt nem tehetik meg. Majd én kiszedem belőlük.

- Kösz. Na megyek vissza. Nemsokára vége a meccsnek.

Koprázi visszament a szobába. - Eredmény?

- Kiegyenlítették a franciák!

- Tudtam!! Éreztem! A fene vinné el őket a gall kakasos jó öreganyjukba. Trianonnal együtt.

- Egyetértünk.

- Akkor jó. Ahogy én elnézem, hosszabbítás lesz. És már nem kétszer tizenöt perc, de nem ám! Aranygól dönt.

- Az meg mi a fene?

- Aki belövi az első gólt, az a győztes. Nem húzzák, mint a rétestésztát. Ha azonban a kétszer tizenöt perc alatt nem születik gól, akkor jönnek a tizenegyesek. Na nézzük! Fölhívhatom Ivettet?

- Hívd. Bár a foci meg ő...

Koprázi máris tárcsázni kezdett. - Igen? Tessék?

- Itt a megfáradt próféta beszél belőlem. Nem jönne át? Még tart a meccs!

- Nem.

- Anyád még mindig ott van?

- Már elment. De akkor sem. Szükségem van egy kis egyedüllétre.

- Na... gyere. Itt is egyedül leszel... magadra hagyunk.

- Hagyjál békén. És küldd haza őket...

- Pillanat! - Koprázi a képernyőre nézett. - Hosszabbítás lesz.

- És az mennyi idő?

- Attól függ. Ha valaki lő egy gólt, akkor vége. Ha nem, még fél óra. Ha akkor sem, jönnek a tizenegyesek. Le is fekhatsz akár.

- Jó. És ne haragudj. Magamba kell néznem. Fölborult bennem a világ.

- Bennem is - suttogta Koprázi. - De nekem könnyebb. Holnap átmegegyek hozzád, ha nem zavarok. Bandi délutános. Nem is tud jönni a másik elődöntőre. Fél egy tájban kopogok.

- Inkább fél kettőkor. Vagy még később. Olyan tájt indul...

A telefon bűgő hangja jelezte, hogy Ivett letette a kagylót.

- Na, nem jön?

- Altatja a gyereket.

- Már régen aludnia kéne - csattant föl Kuvik Bandi. - Megörülök. Ez is az anyósom miatt van. Mert annyit dumál, hogy Ivett csak most viszi a kiságyba a srácot. Na mindegy. Lassan megyünk mi is.

- Nyugi. Gyanítom, hogy aranygól lesz. Nézd csak! Tizenegyes? Nem, hála Istennek. Cserélnek a franciák. Ott van! Gól! Bevarrta a suvickos képű srác. Vége. Portugáliának annyi! Akkor hát holland-francia döntő lesz! És a hollandok úgy taktikáztak, hogy pont náluk legyen az elődöntő. Otthon meg leverik az olaszokat, mint vak a poharat.

- Vagy nem - mosolygott Kuvik.

- Hát igen. Az is lehet. Nagy csapat, rossz edzővel. Az olaszok meg nem bírják kiheverni a catenacciót. - Látva Kuvik értetlen tekintetét, elmagyarázta, hogy Herrera mester dolgozta ki ezt a totális védekezést. Még a hatvanas években. Mindenki a saját kapuja elé tömörül. Az üvegbe befelé nyomod a dugót, akkor jobban záródik.

Ez volt az elv. És innen aztán egy-két jó csatárral lehetett kontrázni.

Másnap Koprázi tűkön ült. Rajpszögeken. Fél egy volt már, és még több, mint egy óra. - Te Margit, én leszaladok Ica nénihez. Aztán vár az Ivett. Kicsit dumszizunk, aztán jövök. Puszi bubuka.

Ica nénit nem találta a csomagolóban. Csak nem beteg? Ica néni sohasem volt beteg. Csak akkor, ha nem volt munka. Akkor meg hol lehet? Koprázi nézelődött, farostlemezre kasírozott ikonok édes giccsét figyelte és a borsos árakat. Seholy egy eredeti holmi. Bezzeg az ő idejében! Most meg, hogy egyben régiségeket is árult a szent dolgokon kívül az Ecclesia, csupa giccs borította még a falakat is. Idehozta a nép azon tárgyait, amit még a romák sem vettek meg az udvarban. Mire visszafordult, már ott állt a pult mögött Ica néni és régi megszokott sebeségével csomagolt. Föl sem nézett. - Hát maga hol volt?

- Ebédeztem Józsikám. Nem megy a motor benzin nélkül, igaz-e?

- Már kitört a frász. Hogy valami baj van.

- Mi baj történhet velem, drágám? Akivel ott az Isten.

- Az igaz. Velem ott van, bennem van, azt mégis olyan nyomorult vagyok, hogy nosza.

- Már megint nyavalyog. Mi történt?

- Beleszerettem abba a széplányba... tudja, a háromgyerekesbe. - Ica néni keresztet vetett. - Isten bocsássa meg. Hogy lehet felnőtt fejjel ekkora csacsi?

- A szerelemnek nem lehet parancsolni. Az csak úgy jön.

- Ott a Margit magának.

- A feleségem. Ez a lány meg új. Olyan, amit én még nem is láttam. Megbabonázott.

- Ha az anyja lennék, meghúznám a szép haját.

- Ica néném, húzza csak meg nyugodtan. Megérdemlem.

- Történt is maguk közt valami?

- Á! Megfogtam a kezét. Meg olykor puszi, de kizárólag csak az arcra.
- Meg se csókolta?
- Nem. De ráérek. Szerintem bármikor megtörténhet.
- Nem addig az! Ha eddig nem ment, a lányok visszabújnak a csigaházba. Lehet, hogy alig várta. Maga meg, Józsikám, tudom, milyen ártalmatlan jószág. Nem lesz abból már semmi. Higgye meg nekem! Ismerem én őket. Ismerem magamat is. Én is voltam fiatal.
- Ne ijesszen rám, Ica néni! Mit tegyek akkor?
- Hagyja őket békén. Család. Komplet, szép család. Isten elleni véték, ha elválnának. Maga azt nem tudhatja, hogyan reagál a férj. Miket mond a nő. Uszíthat is. Vagy letagad mindent. Bonyolult.

Két óra is elmúlt már, amikor Koprázi József kitámolygott a boltból. Hitte is meg nem is Ica néni intelmeit. Egyetlen csókot se? Akkor mire volt jó ez az egész gigászi küzdelem? Gyerek vagyok, gondolta magában. A lány meg csak úgy néz ki, mint a gyermek. De nő. Igazi, ivarérett nő. Annak meg nem kell az ilyen művészféle. Szeretőnek se. Ez a lány nem lát benne potenciális utódnemzőt, Margit se. Bár ő mindig azt mondta, hogy neki soha sem kellett gyerek. Az ő gyermekei ugráfiái. Mese habbal. Egészséges nő volt. Nincs nő anyai ösztön nélkül. Ki kellett volna mondania már húsz évvel ezelőtt, hogy tőled, Koprázi Józseftől nem kell gyerek. Persze, ahogy az évek múltak, az ugráfiák meg szaporodtak, valahol pótolták a terhesség és a szülés állítólag semmivel sem pótolható örömet. Koprázi meg végképp nem gondolt gyerekekre, de ha fölbukkant volna egy srác, úgy húszévesen, hogy te vagy az apám egy régi egyéjszakás kalandodból, azt szívesen vette volna. De a csecsemőkhöz nem vonzódott igazán. Művészi retardáció? Ál-művészi deviancia? Isten kiválasztottjainak beteljesülése? Nem tudta eldönteni. Csak azt tudta, hogy nem is olyan jó itt a földön újra kezdeni. Ezt a csupa-ismétlődést. A félreértettséget. Bár lenne együgyű. De túl sokat tudott ahhoz, hogy boldog legyen, mint a lélekben szegények. Na, majd kiderül, mint mond Ivett. Csak meg ne sértse! Talán még van remény. Kedvesnek kell lennie. Előzékenynek. És semmi filozófiai okoskodás. Valami könnyebb téma. A gyerek. Igen! Asszonyonál az a nyerő...

Koprázi József kettesével vette a lépcsőket, de nem lihegett, ahogy Ivették ajtajánál megállt. Nem tudta, honnan jött az ötlet, de dalra fakadt. Jó hangja volt, semmi hamisság, a dalocska, pedig nem kívánta, hogy kívágja a magas cét. „Valaki kell nekem is / aki csak az enyém...” dalolta, de nem tudta tovább a szöveget, füttyülni kezdett. Gyerekkora óta tisztán füttyült, még Mozart „nagy” g-moll szimfóniáját is kívülről füttyülte, így ez a sláger nem okozott gondot. Halkan nyílt az ajtó, Ivett mosolygott, tenyerét Koprázi szájára nyomta. - Alszik a gyerek.

- Jól van na. Csak tényleg így van. Kell valaki, aki csak az enyém.
- Van. Ott van neked Margit.
- De az nem szerelem.
- Nem érdekel.
- Jó.
- A kávé csak meg kell melegíteni... már vártalak. Lefőztem előbb. - Ivett föltette a kávékiöntőt a gázra, Koprázi meg leült szokásos székére. A szobából kiszaladt a kisfiú fakardjával a kezében. Koprázit szurkálta. Anyja odalépett, nagyot lódított rajta. A gyerek szó nélkül viasszaladt a szobába. - Ez mire volt jó?

- Ebbe aztán végképp ne szólj bele! - csattant föl Ivett.

- De beleszólok. Engem egész életemben vertek, rugdostak, megaláztak. Nem bírom, ha egy gyereket taszogatnak. Remélem, nem ütöd? Vagy a nagy marha férjed? Mert istenemre föl-jelentelek benneteket.

- Mondtam, hogy ehhez semmi közöd. Úgy neveljük őket, ahogy jónak látjuk. - Ivett hangja teljesen kihűlt. Koprázi meg arra gondolt, hogy nem lesz itt csók, lefekvés, hentergés az ágyban, hogy ez a lány végre megtudja, mi az igazi szexualitás, az önzetlen kitárulkozás, a gyöngédség, a másra való odafigyelés kályhamelege. Kortyolgatta a kávé, cigaretta nem volt nála, észre sem vette, hogy így is lehet kávézni, Ivett meg leült vele szemben.

- Mondd csak - kezdte. - Margit szeret engem?

- Imád. Nem azért mert szép vagy, netán leszbikus volna. Nem! Egyszerűen énmiattam. Hogy komorságom fölengedett. Ezért ő nagyon hálás neked. Egész életében hálás lesz. Ilyen szegény. Pedig soha ki nem ejtette a száján, hogy ő keresztény. És én mégis azt érzem folyton, hogy nem lakozik benne a Szentlélek. Marha vagyok. Honnan is tudhatnám ezt?

- Pedig állandóan fennen hangoztatod, hogy belém látsz. Tudod, mire gondolok.

- Te nem vagy olyan bonyolult, mint a Margit. És igen, tudom, mikor mire gondolsz. Azt mondtad, ne sajnáljalak azért, mert itt nyomorogtok. Inkább sajnáljalak azért mert fáj a fejed. Depressziótól is fájhat a fej. Kizártnak tartom, hogy organikus elváltozás lenne abban a szép fejecskédben. Ha úgy lenne már rég nem élnél. Pszichés okok ezek. Múltkor kilestelek az utcán. Nekimentem három embernek, majdnem agyonverték. Három gané, akik fölbotorkáltak a hétlépcsősből kissé kapatosan. Mert téged bámultalak. Nem néztél se jobbra, se balra, se fölfelé. Arcodon szomorú fátyol. Mint aki nem ezt az életet akarta. Valami más, kiteljese-dettebb életre vágyott. Amibe még a szerelem is belefér. Közben meg a nyomasztó gondolatok a fejedben, mégiscsak anya vagyok, férjjel, otthonteremtő, fészek-meleget gyártó asszony. Egy a többiek közül. Holott te nem vagy a többi.

Ivett csak nézte Koprázit, tudta, hogy igaza van. - Néha csak úgy visz a lábam. És mint a részeg, mindig odatalálok, ahová indultam.

- Na látod. Tudom ki vagy.

- Nem tudsz te semmit.

- Azért, azt nem tűröm, hogy sértegetsz.

- Látod, hogy nem tudsz semmit? Én nem arra értettem, hogy buta volnál! Én még ilyen agy-trösztöt, mint te még nem láttam röpke harminc évem alatt. Pedig komoly főiskolákon tanul-tam és tanulok most is. Félelmetes már ez a tudás. De rólam. Rólunk. Erről a mi családukról, Bandiról és rólam nem tudsz semmit... A kettőnk kapcsolatáról sem.

- Ez látod, meglehet. Akkor tán fölhomályosíthatnál. Hogy okuljak.

- Nem. Majd rájössz magadtól. Ha nem, akkor úgy maradsz.

- Ilyen hülyén fogok meghalni - nevette el magát Koprázi. - Ti nők mind ilyenek vagytok. Nem mondani semmit. Se jót, se rosszat. A csend a legjobb politika. Mert bármit mondaná-tok, akkor az ember azonnal rákérdez: miért? És a miértnek nincs vége. Igazam van?

- Talán.

- Na látod. Ez a talán is amolyan elfojtott hallgatás. Még jó, hogy én tudom, mit érzek irántad. Csalhatatlanul.

- Ezt sem bírom benned. Csalhatatlan vagy, te nagy mindent-tudó.
- Már bocsánatot kérek, de, hogy én mit érzek, azt már csak tudom!
- Tudjad. Bánom is én. És most szeretnék magamban lenni.
- Megyek. Nem zavarlak. De még valami... te miért nem szereted Margitot?
- Nem kellett volna bemutatnod!
- Ahogy te is kerülted, hogy Bandit megismerjem?
- Igen... így mi lesz...?
- Van benne valami. Tudod, én az ilyen házaspári kapcsolatokba már belesajdultam. Mondjuk, összejárnánk. Én beszéljek Bandival? Én veled szeretnék beszélni. És akkor tényleg kitörne a botrány.
- Hát én is inkább a te közeledben lennék, mint Margithoz bújjak. És nem értem a nyelvét. Te sem értenéd Bandiét. Ő meg a tiédet végképp. Műszaki szakbarbár.
- Akkor mi legyen? Vagy mi lehetett volna? Titkos randevú? Egy házban lakóknál? Ahol mindenki lát, hegyezi a fülét, bezzeg betörőnél nem lát nem hall senki, de Koprázi József és Dinárd Ivett bimbózó kapcsolatáról mindenki tudna egy perc alatt.
- Már tudnak is! Valamelyik vénasszony sokáig beszélt Bandival az udvarban. Pedig még csak nem is köszöntünk egymásnak soha... - Bekaphatja...
- Magyar író nem beszélhet ilyen csúnyán.
- Túlzott kényesség egy sofőrtől, már ne haragudj.

Ivett fölkelt a székről, előblítette Koprázi csészejét. - Ivett! Miért nem barátkozol össze Margittal? Úgy kellene neki egy barátnő! Én olyan gyóntató fajta vagyok, mindenki megérzi bennem, de Margit már a légvételemet is ismeri. Hátha neked jobban megnyílna, és mindkettőtök depresszióját gyógyítaná egy ilyen kapcsolat. Segítene sétáltatni a gyereket. Na, mit szólsz?

- Én is gyóntató vagyok. De már unom. Hagyjanak engem békén! Menjenek orvoshoz, pap-hoz. Mi vagyok én?

Koprázi nézte egy darabig a feltüzelt Ivett a dühtől még szebb arcát, kimondta: - Pogány. Az vagy. Semmi közöd az Istenhez.

- Ezt is jobban tudod, mint én?

- Jobban. Érzem, látom, tudom. Most válaszoltál. Ennyi bőven elég. - Ivett visszaült a helyére, sötéten ragyogó szemében könny gyűlt. Majd végigfolyt az arcán. Koprázi ámulva nézte. Majd heves sírógörcs rázta meg ezt a törékeny lányt, de erős asszonyt, ezt a belülről őrlődő tündért. A kisfiú odaugrott, és a fürdőszobából egyenként adta anyja kezébe a papírzsebkendőket. Látott ez a gyerek már ilyen sírást? Különben honnét a sztereotip mozdulatok? Nem mondta, hogy anyu ne sírj, nem utasította Koprázit, bácsi kérem, hagyja békén az anyut, csak a papírzsepeket adta egymás után. Koprázi kilencnél abba hagyta a számolást. Ivett kifújta az orrát és tovább sírt. Most már kínos volt. Most már elviselhetetlen volt. Koprázi odalépett, átfogta a lány fejét, csitítgatta, babusgatta, talán odaadóbban, mint Ivett a saját gyermekeit, de ezt nem mondta ki, mert nem látta a múltat, csak a jelent, arról megvolt a véleménye. Így megbántódni! - Ne haragudj. Én nem akartalak megbántani! Miért sírsz? Mit tettem? Könyörgöm, most az egyszer ne légy néma!

- Még kérdezed? - szipogta Ivett. - Átgázolsz rajtam, mint a tank...

- Mert kimondtam az igazságot? Akinek nem inge, az lerázza magáról. Nekem reggeltől-estig mondhatnák, hogy pogány vagyok, pillám nem rezdülne. Úgy látszik valamit eltaláltam. Rád terítettem az inget. Ezt az ólomszállal szőtt inget. De ezért nem kell sírni. Csak el kell gondolkodni. Háttha igaza van a habókosnak. Aki nem olyan higgadt, mérnökagyú, mint a férjed. Aki sokat tud, de állítólag nem tud semmit. Aki azért mégsem az iskolában, hanem az életben jött rá az igazságra. Mely egyetlen. Krisztusé. És keresi, kutatja, míg él, míg újra le nem fogják a szemét, ha lefogják, a végső, nagy, metafizikai kérdésekre a választ. Melyet úgysem fog megtalálni itt a földön. Még Arisztotelész sem találta meg. Szent Ágoston sem. Csak kapiskáltak valamit. Egészen közel hajoltak, de meghaltak, mielőtt rájöttek volna, mi is a valódi lényeg. Édes Ivett, kishúgom, nagyon szeretlek. És kívánlak is, de ez most mellékes. A szívem csücske vagy. Ne sírj. Ne átkozódj. Ne mesélj Bandinak, hogy ez a szemét Koprázi megríkatott. Jó?

- Dehogyan mondom el!

- És a haragod velem szemben? Múlhatatlan?

- Nem tudom. Tudod, hogy nálam nincsen olyan, hogy soha. De most menj. Tényleg.

- És a gyerek?

- Ő nem mond semmit. - És megsimogatta szőke buksiját. Most nem zavarta a szobába, sőt, ölébe vette, fölnyitotta Weöres Sándor verses mesekönyvét, és halkán, finoman olvasni kezdett. Koprázi el sem köszönt. Kiosont az ajtón, mely önmagától becsapódott.

Margit azonnal látta, hogy baj van. - Ivett?

- Ja.

- Mit művelt?

- Azt mondtam neki, hogy pogány, és úgy sírt, mintha rázták volna. Neked is mondtam már, mégse sírtál soha. Mert te... nem is tudom. Ő érzékenyebb erre a szóra. Téged nem nagyon érdekelt soha az Anyaszentegyház. De református sem vagy, mert az sem érdekelt soha. Viszont ugráfiáidban ott van az Isten.

- A te írásaidban is. Meg az életedben. Miért mérsz mindenkit magadhoz? Ilyen fiúcska, mint te, talán nincs is még egy a földön.

Koprázi átölelte Margitot, szorította magához és most ő sírt. Hosszan folyt a könnye, apjára gondolt, igen, ő szerette egyedül, a szív legmélyéről, de Margit is szereti, csak nehéz elhinni, annyi ostobaságot művelt. De miért nem szerethet az, aki ostoba? Koprázi rájött ebben a pillanatban, hogy ketten vannak ezen a világon, és Margit az ő igazi barátja. Buta, lassú, bukdácsoló, de összenőtt vele, és ettől a pillanattól Koprázinak éppúgy két szíve, négy veséje, két pancreasa, két agya volt, ahogy Margitnak is.

Koprázi kézfejjével elkente könnyeit és cigarettáért nyúlt. Mohón szívta a füstöt, mélyen letűdözve. - Tudod mit mondott nekem Ivett a múltkor? Hogy ennyi ruhát, amit adtál neki, el sem fogadhatta volna. Én meg megnyugtattam, hogy jó szívvel adtad. Akkor meg azt kérdezte, mivel lephetne meg téged? Én félig röhögve azt mondtam, valami olyasmit vegyen, amit én is szeretek. Például a keserű csokit! Ő meg csak nézett, talán nem vett komolyan, de hozott akár egyetlen szem bonbont, vagy fél tábla csokoládét? Ugye, nem. Akkor meg? Miféle viselkedés ez? Én megkérlek, vasárnap, a döntő napján, menj le hozzá és kérd meg, hogy jöjjön át hozzánk. Mintha te akarnál vele beszélni. Akkor talán átjön. És kiderül az is, hogy a Kuvik

gyerek óhajtja-e megnézni az EB-döntőt. Engem nemigen izgat, mert a hollandok elbaltázták, most már az olaszoknak drukkolok, mert a franciák már mindent bezsebeltek. De félszemmel fogom nézni a meccset.

- Semmi gond. Szólok neki. Letelefonálok.

Szombat este, amikor Margit már mélyen aludt, horkolt is hozzá, Koprázi lágyan fordította oldalára, és abban a pillanatban a horkolás szuszogássá szelődött. Odaosont a telefonhoz. Tárcsázta Ivették számát. Bandi vette föl. - Helló! Na, jössz nézni holnap a döntőt?

- Ha szabad? Nem zavarok?

- Sőt! Egyedül nézni egy olasz-francia döntőt... kettesben legalább egy jót anyázhat az ember.

- Jó. Majd odaszólok vasárnap. Este lesz az is, ugye?

- Ja. Háromnegyed-kilenc körül. Adnád Ivettet egy pillantásra?

- Ivett...! - Hallotta, ahogy Kuvik fölemeli a hangját.

- Tessék. Dinárd Ivett vagyok.

- Tudom. De miért kell az egész nevedet elmondanod?

- Mert az úgy hozzám tartozik. Mit akarsz? Meg van bocsátva, ha erre akarsz rákérdezni... de elfelejteni nehéz.

- Akkor még egyszer és még egyszer bocsánat. Hozzáteszem, a véleményemet nem vonom vissza.

- Kedves vagy.

- Igen. Azt hiszem elég kedves vagyok. És közben hisztis. Ha ez bűn, meggyónom, már holnap. Viszont szeretnék veled beszélni valamilyen semleges helyen. Holnap. Jó?

- Rendben. Semleges helyen. Az jó. Szólj ide... Bandit jó szívvel hívod meccset nézni?

- Mi az, hogy jó szívvel?

- Mert hihetetlen. Nem vagytok barátok, te állítólag engem szeretsz, meggyőződése, hogy ezt Bandi is érzi, te meg hívod meccset nézni. Másodszor!

- Ebben semmi különös nincsen. Abszolút európai norma. Még csak kereszténynek sem kell lenni. Bár nem árt.

Vasárnap, délután öt előtt öt perccel Ivett és kislánya álltak az ajtóban. Margit telefonált neki, mintegy átszalogatván. A kislányra nem számítottak. - Gyere te szépség, mutatok képeket, amikor még aktív voltam. Csupa gyönyörű mozdulat, a legszebb ugraművekből. A kislány kapott egy pohár kólát és leült Margit mellé a kanapéra. Koprázi a konyhába tessékelte Ivettet. A nő, ahogy leült a rozoga hokedlira, hiába zárta össze térdét, a szoknya csíkja alól kivillant az apró, csúcsára állított timpanon; makulátlanul fehér bugyija. Koprázi ilyen látványtól általában megdermedt, úgy helyezkedett, hogy a nő ne vegye észre, mit is les, mert szemét egy pillanatra sem tudta levenni a fenséges látványról. Most azonban elkapta fejét. Pedig borzongott a szerelemtől. Mégiscsak a húga ez a kislányos anyuka, akkor meg nem illik leskelődni. Nem is nézett oda többé.

- Ez a semleges hely?

- Az. Becsuktam a konyhaajtót, senki nem hall semmit. És beszélgethetünk halkan is.

- Nem erre gondoltam, de mindegy.
 - Margitról van szó. Mi van a meglepetéssel?
 - Miután mindig csak hülyülsz, nem tud az ember komolyan venni. Ezért nem vettem semmit.
 - Azért megkíséreltem volna egy tábla csokit. A válasz egyes alá.
 - Na jó, én megyek is. Nem hallgatom a sületlenségeidet.
 - Nem mész sehová. Bezártam az ajtót. Szeretnék valamit megtudni. Mit érzel, vagy éreztél te irántam? Csak az irodalom vonzott?
 - Igen. Elmondtam már. Az azért nem semmi, hogy egy igazi író lakik a házban. És én kíváncsi voltam.
 - Ennyi?
 - Ennyi.
 - Tehát egy háromgyerekes anya fölmegegy egy vadidegen férfihoz, éjjel is, és csak az irodalom érdekli. Egészen véletlenül azt mondja, hogy háromgyerekes anya is beleszerethet férfiba, de nem akar neki gyereket szülni. Több mint gyanús.
 - Azt csak úgy mondtam. Mert éppen három gyerekem van, nem jelent semmit.
 - Értem. És a bájos szeplők? A szép haj? Ha én csak az irodalomra vagyok kíváncsi, akkor nem érdekel az arc, se a haj, csak az irodalom. Vagyis állítod, hogy egy csöppet sem voltál belém szerelmes.
 - Szó sincs róla! Jó lett volna mi? Nem. Nem érzek irántad többet, mint bárki iránt. - Ivett gúnyosan nevetgélt. - És tudod mi a legnagyobb bajod? Hogy nem ismered az illemszabályokat.
- Koprázi fölugrott, hangja remegett az indulattól, s jócskán ki is eresztette, bár még nem üvöltött, mert akkor összeszaladt volna az egész ház. - Még hogy nem ismerem? Te szerencsétlen! Hát világnagyságokkal érintkeztem! Nagy partikon! Gondolod, hogy nem jelezték volna, ha udvariatlan vagyok? Én, a nagypolgári sarj?
- Akkor miért zavartál bennünket állandóan? Nem vetted észre magadat soha!
 - Te nyomorult, hát nem te mondtad, hogy fél egy tájban mindig meglátogathatlak? Ne hazudj!
 - Mondtam, mondtam. Nem kellett volna szentírásnak venni.
 - Na, most már tényleg elég volt! Helyetted is szégyellem magam. És te ne oktass engem. Kicsi vagy te ahhoz. Bandikád is. - Kinyitotta a konyhaajtót. - Margit, légy szíves.
- Margit a kislánnyal jött ki az előszobába. - Azt mondja Ivett, hogy nem ismerem az illetet. Igaza van?
- Nincs. Ti, kedves Ivett, ti nem tudjátok az illetet.

A kislány most már anyjához húzódott, átfogta derekát. Sírt. Ivett szeme vörös volt, de fogvicsorítva tartotta magát, hogy ne lássák őt sírni. Azt azért nem. - Na, jól van, húzzatok. Bandi meg nézze anyádnál a meccset. - Ebben a pillanatban csöngettek. Margit nyitott ajtót. Ica néni nagy tálca süteményt adott át. - Tessék bejönni - mondta Margit, de Ica néni már el is tűnt a folyosóról. Margit fölemelte a süteményhalmazt takaró papírt. - Várjál Ivett, vigyetek ebből a

sütiből - halkult el Koprázi. - Margit, van a konyhában olyan hungarocell tálca. Arra tegyél amennyi ráfér.

- Nem fogadhatom el! - Ivett kétségbeesve nyúlt a kilincshez. - Ezek után? Még te adsz süteményt?

- Igen - csapott le Margit. - Ilyen a Jóska. Ezt te nem érted meg soha, drágám. Komolyan mondja. És fogadd csak el nyugodtan.

Ivett és kislánya a süteménnyel lassan ballagtak a folyosón. Koprázi utánuk nézett. Ivett, szokása szerint legalább háromszor visszafordította fejét. De nem integetett.

Az olaszok vezettek egy-nullára, pár perc volt hátra, és győzelmük biztos tudatában ellustultak. Kaptak utána kettőt. Aranygól ismét, Franciaország lett az Európa Bajnok. Vagyis maga a Világbajnok. Koprázi nagyokat káromkodott és várta a jövő hetet. Szerdát. Mert akkorra beszéltek meg, hogy a második részletet, a hatezer forintot, akkor fizeti ki Bandiéknek. Íróasztalfiókjában matatott, és ott több mint tízezer forint bújta meg naplótöredékek, régi fotók alatt. Ezresekben. Na, akkor ezt ma ki kellene fizetni. Nem várni a szerdát. Koraeste volt, ezek amúgy is fönt vannak éjfélig. Hétfőn meg jön a segély az Összművészek Szövetségéből. Tárcsázott. Odaát azonnal fölveték a kagylót, de nem szóltak bele. Halk szuszogás szűrődött át, mintha a túlvilágról. - Halló! Beszéljen már bele valaki! - A telefon azonban néma maradt. - Halló! Ne szórakozzatok velem. - Csönd. Már a szuszogás is fölszívódott az éterbe. - Ezek egyszerűen mellétették. Én meg csak beszéljek napestig. - Halló! A jó édesanyátokat! Azt. Fölmegek és nagy balhé lesz; te vagy az, Bandikám? Neked mi rosszat tettem? Há? Na, ugass már bele, mert ha fölmegek, nagyon fájni fog az arcod. Basszátok meg!

Koprázi lecsapta a kagylót. Margit próbálta tartóztatni.

- Még összever az a nagydarab marha.

- Anyját. Azt. Aki kipottyantotta őt a napvilágra. Ne félts te engem. Ha megüt mégis, már megek is a rendőrségre. A halotti anyakönyvi kivonatommal. A hullagyalázás is bűn. Aki ráadásul él, és még meg is ütötték.

És már rohant is. Föl a harmadikra. Belesett a kulcslyukon. Langymeleg, fekete pára burkolta be Koprázi tágra-nyitott bal szemét. Ezek már alszanak? Az nem lehet. Az előbb még... egy perc is alig telt. Mégsem mert kopogni. Tényleg, mi van, ha kiront az a nagy mackó. A súlyával győz. Csak rá kell feküdnie Koprázi feldöntött testére. - Rohadjatok le! - mondta félhangosan és hazament. Majd szerdán följön és a pofájukba vágja a hatezrüket.

Ponyvás Barkas fordult be az udvarra. Koprázi kibámult az ablakon. Kuvik és két szekrény nagyságú ember billegett Ivették hatalmas könyvállványával. Ivett apróbb holmikat hozott. A kislány és öccse dobozokat cipeltek. Aztán ömlött a hűtő- és mosógép, még nagyobb dobozok és a másik könyvállvány. Koprázi fölrohant a harmadikra. Ivett ácsorgott az üres lakásban. - Itt a hatezretek.

- El is felejtettem. Kösz.

- Vasárnap miért nem lehetett beleszólni a telefonba? Ilyen szemét ez a te drága Bandikád?

- Kivételesen én nem szóltam bele. De jót röhögtünk a fenyegetőzéseiden! És különben is, szerdára volt megbeszélve.

- Tudod mit? Áldjon meg az Isten benneteket.

- Neked meg van egy szövegszerkesztőd...

- Eladom. Az első embernek, aki ránéz.

- Bánom is én!

Koprázi tipródott, most kellene megcsókolni, de legalább lenne egy fényképezőgépe, hogy megörökítse ezt a szépséget, mert nem remélte, hogy valaha is látni fogja ebben az életben.

- Miattam költöztök?

- Miattad? Nem vagy te egy kissé beképzelt?

- Akkor miért?

- Mert találtunk jobb lehetőséget.

- Vidékre.

- Nem mondom el.

- Úgy értem, hogy Budapest közigazgatási határán túlra?

- Igen.

- Hát... jó utat. Jobb életet. Sohasem foglak elfelejteni. Bocsásd meg a vétkeimet, mint ahogy én is megbocsátom a te vétkeidet, mit elkövettél ellenem. Ellenünk.

- Maradjunk semleges viszonyban - nyújtotta kezét Ivett.

- Ha megjelenik valami tőlem, elküldöm anyádnak. Majd ő odaadja neked. És írj! Dobd be a ládába, nem kell a címed. A véleményed igen. Koprázi megfordult. Ivett nézett utána, de ijedtében becsukta az ajtót. Koprázi kopogtatott. - Csak még egy dolog. Nyisd ki légy szíves. Ne kelljen rád törnöm. Meg aztán úgysem tenném meg. Csönd. - Undorító kihasználni a jóságot. A szelídséget. A kisfiússágot. Nyisd ki, kérlek. - Lassan nyílt az ajtó, résnyire. Ivett arca a félhomályban mintha hirtelen megöregedett volna. Ezt a nőt szeretem? Ezért imádkoztam? Ezért a nőért? Koprázi hosszan töprengett. Ivett reszelős hangon szólt. - Mit akarsz még? Semleges a viszony. Megegyeztünk, nem?

- Igen. Persze. Csak egy kérdés. Én elárultam mindent magunkról. Margitról. Mindent tudsz. Megnyíltam előtted, még Bandi előtt is, mint a Grand Canyon, mikor fölébe száll az ember sárkányrepülővel. De ti, hogyan ismerkedtetek össze? Hol találkoztatok először? Te és a két évvel fiatalabb Kuvik?

- Titok. Olyan titok, olyan édes titok, mikor először veszem karomba a csecsemőt. A saját gyermekemet. Érzek valami túlvilágít, meg is tudnám magyarázni az érzést, de titok.

- Akkor tartsd meg örökké. Csak valahogy nem áll össze a kép. Egy nagydarab marha, azt se tudja hány óra, és egy gyönyörű vékony, apró lány. Az ellentétek vonzzák egymást? Igen. A nő a férfit, a férfi a nőt. De ti ketten... na, megyek. Isten áldását kívánom nektek.

Koprázi még visszanézett a lépcsőfordulóból. Ivett utánanézett, de nem integetett többé.

Lassan vette a lépcsőket lefelé. Ajtajukban csomag. Óvatosan bontotta ki, ott a folyosón. Margit összes ruhája visszaérkezett. És egy kartondoboz. Tele süteménnyel. Olyan rétesféle. Koprázi lerohant az udvarra. - Ivett! Bandi! Ivett - kiabálta. - A ruha a tiéd!

A Barkas már kikanyarodott, várt picit, elengedte a piros hetest és a kétütemű motor füstje beterítette az udvart. Koprázi visszament, benyitott és mutatta Margitnak a csomagot. - Ennyit a szeretetről.

NEGYEDIK SEB

A megalázottság eszkalációja

Alkonyba fordult a délután. Két emberárnyék araszolt, nyúlt hosszan, míg a környező sírok föl nem falták őket. - Itt feküdtünk.

Koprázi József és Káprázatos Margit lassan egy órája már, hogy ott álltak saját sírjuknál, melyet benőtt a gaz. Korhadtt fakeszt, és fejfa. Oly szorosan egymás mellett, hogy majdnem összeérték.

- Na? Semmi feltűnő?

- Semmi. Nem gondozta a kutya sem. - Margit nagyot sóhajtott, s már hajolt volna, hogy megtépkedje a gázt.

- Hagyd a fenébe! Nem mi fekszünk ott! Már valaki más. Kezdünk kiszorulni, vagy már el is hagytuk a sírt?

- Itt állunk.

- Biztos?

- Nem. Én már nem értek semmit. - Kérdeztem az előbb valamit.

- Mit?

- Mert itt üt meg a guttmann. Semmi feltűnő? Hát nézd, ott fejtájékon!

- Korhadtt keresztet.

- Frászt! Csak az enyém kereszt! A tiéd fejfa. Mert... na, miért?

- Érdekel is engem...

- Mert református vagy! A tiéd fejfa. - Koprázi nagy levegőket vett, nem számolt ő tízig, veszekedett volna egy sort, de nem tette. Mégiscsak a temető. - Azért úri gesztus, nem mondom. Mikor elhantoltak minket, koporsóinkat katolikus pap szentelte be. És mégis. Itt a fejfa. Református... Nem semmi! Anyád szólt, nyakam rá. De ezek a kis alumínium táblák... Csak a név. Semmi dátum. Semmi foglalkozás. Ne tudja senki, kik voltunk mi. És kik vagyunk...

Margit legyintett. Érdekelte is őt! - Akkor menjünk. Hagyjuk ezt a temérdek gyomot. Ha élünk, ha nem. De könyörgöm, nézzük meg a mester sírját.

- Girej Viktorét?

- Igen.

- Keressük meg.

Elindultak. Végigjárták az egész művészparcellát. Sehol. Koprázi nekitámaszkodott Devecseri görög kancsójához. - Nem bírom tovább. Megőrjít ez a meleg.

Pedig a nyár már rohant az őszi ölébe, de meleg volt még, most párás, nyomott. - Hát ott... ott, Margit, szemben! Girej Viktor!

És valóban. A nagy ugraművész sírja olyan egyszerű volt, mint az övéké, csak szépen teleültetve virágokkal. Három éve halott. Semmi emlékmű, szobor, mely megörökítené az utánozhatatlant. Az arisztokratikus sasorrot, az előreugró állat, a bikaerős karokat, ahogyan lágyan és

puhán mozdulnak mégis. Margit megállt a sírnál. Koprázi illendően félrefordult. Elege volt már Margit könnyeiből. Ennyit sírni embert sohasem látott. És hát a mester. Hadd beszélges-senek. A régi szép idők, melyek sohasem voltak szépek, inkább a fájdalom eszkalációi, de idők voltak, amikor még lehetett dolgozni, alkotni, és Girej Viktor barátja lenni.

Lefele ballagtak, jobbra kripták. Mint megannyi kisebb nyaraló. - Jut eszembe te Margit. Emlékszel, mit írtam a novellában? Hogy mi nyaraltunk az Összművész Szövetség faházában Fröcsögön. Hát ilyen nevű helység nincs. De a bútorok és a műszaki cuccok. Amiket lenyúltam, valóban ott van náluk. Anyád adta oda fillérekért. Szigligeten nyitottak meg egy szobát, oda vitték. Amolyan apartman. De mi nem mehetünk oda nyaralni.

- Hogyhogy?

- Mert telt a ház. És... szóval mit keresnének a halottak az élők között? Nem így mondta a lány a telefonban, de érződött hangjában a viszolygás. Még megzavarnánk az alkotói folyamatokat. Az a bizonyos szoba a saját cuccommal meg még nem készült el. Talán jövőre... de hol leszünk mi már jövőre?

- Hol?

- Kettőt találhatsz.

- Én itt szeretnék lenni. Már most. Végleg és visszavonhatatlanul halott. Érted? Elegem van! Élni szeretnék! Nekem meg ez az élet.

- A halál?

- Születésem óta.

Medárdy hosszú ujjai rohangáltak a számítógép klaviatúráján.

Matematikai képletek kígyóztak, gyököt vont, négyzetre emelt, köbre, Koprázi meg csak nézett és végtelenül unta ezt az egészet. - Eladom. Utálom ezt a masinát. Pedig tiszta hülyeség. Rákosi le akarta bontatni a Vigadót, meg a Parlamenttel szemben a Szent Anna templomot. A Vigadót azért, mert az urak ott vigadtak. Meg kell büntetni, na micsodát? Nem az urakat, mert azokat már kinyírta mind. Az épületet! A templom meg? Mi lesz, ha a szovjet elvtársak ki-néznék az ablakon, szemben templomtorony árnya vetődik a Dunára? Na, én is ekkora marha vagyok. Csak azért nem kell a gép, mert megérintette Kuvik Bandi. Ivett mosolyát látom benne, akkor is, ha vak a képernyő. Ezért. Vedd meg kedves Zoltánom! Tizenhétezer mind-össze - Margit felé kacsintott és már viheted is.

- Nekem van gépem. Még laptopom is. Minek egy ilyen ósdi rom?

- És a húgod? Ezen megtanulhatná a játékot. Aztán jöhetne az igazi gép.

- A húgomnak? - Medárdy hosszan vakarta fél-centis haja alól kivillanó, korpásodó fejbőrét. - Hát jó. A húgomnak. Ma nem viszem el, mert nincs kocsi. Holnap. Jó, mester?

- Nagyon jó - nyújtotta kezét Koprázi. - Csapjál bele!

Medárdy két tízezer forintost vett elő. - Margit! Tudsz visszaadni három rongyocskát? - Tudott. Hogy honnan volt nála pénz egyáltalán azt nem merte megkérdezni. Medárdyn látszott, hogy nem kötött jó üzletet, de annyira tisztelte Koprázit, hogy lenyelte ezt a békát is, és úgy távozott a lakásból, hogy most először nem fogtak kezét.

- Margit... volna egy nagy vágyam.

- Mondd csak.

- Párizs. Szeretnék Párizsba menni. Veled. Kiböktem a reklámújságban az utat. Huszonötezer. Két éjszaka a buszon, egy Párizsban. Négy nap összesen. Ott kettő. Na, mit szólsz? - Margit nem szólt semmit.

- Jó, akkor nem megyek!

- Fura ez az egyes szám. Önkéntelenül mondtad. Mert elmész. Én meg maradok. Kétszer huszonötezerünk ugyanis nincs!

- Egyedül?

- Igen. Ragaszkodom hozzá. Menj csak nyugodtan. Én elvagyok itthon. Legalább alszom egész nap. És nem szól rám senki.

- Négy nap nem a világ... de mégis. Elengedsz... te meg itthon, egyedül. Félek. Még csinálsz valami butaságot.

- Életben maradok, ha erre gondolsz. Ne aggódj.

- Ez a Medárdy. Még összeszűritek a levelet.

- Persze. Az első nap lefekszem vele.

- Basztassál csak. Oké. Tőlem le is...

- Na! Ez már tényleg sok! Ha akartam volna, nem megtehettem volna eddig is? Félúton Nyíregyháza és Pest között? És a te barátod különben is a fiatal, csinos, életrevaló lányokat viszi az ágyba. Nézz rám! - Margit sírva fakadt. Koprázi magához húzta. Átölelte.

- Jól van, na! Még én beszélek. Mikor Ivett... igaz, hogy én se...

- Akkor kvittek vagyunk - szipogta Margit. - Menj Párizsba és hagyd békén.

- Ne haragudj... de már most a héten... 24-én indulnánk... olyan luxusbusz-szerűséggel. Filmet is vetítenek útközben. Képzeld csak.

- Mondom, hogy semmi baj! Én már bejártam a fél világot! London, és Edinburgh. Fél Németország. Torinó. Milánó. Trieszt.

- És még mindig Európa. - Koprázi összeráncolta homlokát. - Hol is?

- Valencia.

- Catania, Palermo! Róma.

- Bizony!

- És hidd el, hogy bejártuk a Benelux Államokat. Még ha csak a novellában. De a bizonyítékok... - És Szöul? Tajvan?

- Főváros?

- Azt nem tudom.

- Tajpej.

- Meg Hongkong. Victoria.

- És még két hely. New Kowloon. Kowloon. Ma már Hongkong Kínáé.

- Még Alaszkában is voltam! Hát nem emlékszel? A hatalmas jegesmedve kitömve az anchorage-i reptéren! Örület.

- Ottawa, Montreal, Toronto. Tényleg a fél világ. Csak épp Párizsban nem jártál soha.

- Puff neki. Menj csak! Ki tudja, mi az utolsó út. És mikor.
- Jó... de mégis...
- Nem érdekel! Mész és kész! Nekem már, az nagy kaland volt, hogy életemben először láttam huszadikán a tűzijátékot élőben! És ilyen közről, a Duna-partról!
- Pici Margit... nem is tudom, mit szóljak. Csütörtökön indul a busz, reggel hétkor. De megtiltom, hogy kikísérj! Két napig kóvályognál a koránkeléstől!
- Rendben, nem kísérek ki.
- A Nagyvárad térről indul. Akkor rohanok befizetni. Az tuti, hogy van még egy hely. Titokban lefoglaltattam... bocs.
- Menj. És semmi ajándék! Inkább spórolj és visszaváltjuk a valutát.
- Állj, állj, állj! Útlevel? Mire kapok én útlevelet? És ha kapnék is, az legalább egy hónap. - Koprázi nagyon szomorú lett, most nem csapkodott, nem szidta a nemzet összes le- és fölmenőit, csak nézett maga elé. Halottak még nem utaztak Párizsba. - Talán az Összművészek Szövetsége! Talán ők... ha beszólnának a béembe. Talán akkor. Már hívom is őket. Az a lány, hagyott rám egy névkártyát. - Zsebeiben kotorászott. - Ez lesz az. Várkonyi Piroska. Itt a szám is. Hány óra van? Margit! Nézd már meg a konyhában. Mert ezek legföljebb négyig vannak. Mennyi? Fél négy? Az jó. Hívom.

A különös helyzetre tekintettel, mely példa nélkül állt a magyar közigazgatásban, a halotti anyakönyvi kivonat alapján sürgősséggel Koprázi József, mint mai magyar író, megkapta az útlevelet, de csak erre az egy útra. Koprázi nem is értette. Mitől ez a szívlágyulás? Talán a föltámadás kikerülhetetlen ténye? Pofabefogás? Félelem a nyilvánosságtól? Mert aláíratlak vele egy papírt, hogy nem publikálja sehol képtelen történetüket. Margit kiengesztelése? Ez is közrejátszhatott. A lényeg azonban, hogy a papírok rendben voltak, és még csak kedd délután.

Valaki látta Ivettet a házban. Most kell elkapni. Vissza a kéziratot. Bármilyen áron. Csak a behemót ne jöjjön, mert ha összeverekcsenek, elmarad a párizsi út, mert kórház lenne a vége, leginkább Koprázi esetében. Bár Kuvik Bandi sem úszná meg sérülés nélkül, ő viszont legföljebb Nagykörösre rándul, azt meg ki lehet bírni, akár törött orral is. Föl. Föl a harmadikra. Ott állt az ajtó előtt, be sem mert lesni a kulcslyukon. De minden ízében érezte, hogy odabent mozgás van. Szavak, párbeszéd szavai nem úsztak ki az elvetemedett ajtó résein. Akkor Ivett van bent egyedül. De ha Kuvik? Nem mert kopogni. Levelet szorongatott, melyben fölhívta figyelmüket, hogy vissza a novellafüzért és egyáltalán. Mi ez a féktelen gyűlölet? Hát nem emlékszik Ivett a schopenhaueri mondásra, melyet Koprázi vetett papírra sok más okosságokkal együtt és nyújtott át, hogy őrizze, és ha kell, hát mérítsen belőle, nagykanállal, vagyis arra, hogy a gyűlölet a szív ügye, a megvetés az észé. Gyűlölük, vagy megvetik. Mert nem mindegy. Ha megvetik, talán már szalonát is sütöttek, kéziratát laponként gombóccá gyúrva, melyen aztán könyvei is kitűnően égtek. Jó. Lefelé bedobja postaládájukba, aztán lesz, ami lesz. A lifthez érkezett, amikor Kuvik Bandi hatalmas termete gigászi árnyat kent a folyosó falára. - Többé ne lássalak itt a harmadikon, megértetted? - sziszegte Kuvik és már ment is ajtajuk felé.

- Mert különben mi lesz?
- Majd meglátod.
- Lássam most. Hova hajtasz te barom?

- Apámmal jövünk föl. Meg pár kocsmai cimbijével. És akkor neked annyi. A feleségedtől meg kiütést kapok.

- És anyádtól? Tőle mit kaptál parasztgyerek?

Kuvik gyáva ember volt. Nem fordult vissza, nem szólt semmit, kopogott az ajtón, egyre hangosabban, rázta ujjait a rémület. Az ajtó mögül Ivett vékony karja nyúlt ki, húzta, rángatta befelé Kuvikot.

- Letépem a hátadat! Dzsekit varratok belőle. Érted? És akkor még a kiütéseid is megszűnnek. Ivett meg küldje vissza a novellákat, mert őt megkefélem! Amit sajnos nem tettem meg. Talán ezért ez a pokoli gyűlölet? Jogi szóval élve, még ráutaló magatartást sem követtem el! Érted, te nagy méla barom! Kézirat! Sürgősen, mert fogy a türelem. - Becsukódott az ajtó. Koprázi szíve hevesebben vert, mint normális esetben, de csöppet sem félt, legbelül érezte, hogy a nagy erő mögött nincs semmi. Medvébe varrt nyúl volt ez a Kuvik gyerek. Csak a kézirat. Soha nem látja többé. Újra megírni? Soha. Mintha azt súgta volna valami nem evilági hang, hogy mindegy. Ha visszakapja, ha nem. Publikálhatatlan lesz. Még az a számítógépben tárolt regény is. Nemhogy ez a képtelen marhaság. Akkor meg nem kell erőltetni. Párizs most a lényeg. Magában el is mosolyodott. Hogy odavannak az Eiffel toronnyal, mikor a Lakihegyi rádiótorony 15 méterrel magasabb! Párizsi társa grandiózusabb, szebb, jelkép és kultikum, de négy lábán vígan állhat, el nem dőlhet soha. Az Öreg Hölgy. Négylábú asszony. Majd alákukucskálok. Milyen bugyit visel - dűnnögte magában és hazament.

Vasárnap délután háromkor szállt le a buszról Koprázi József. Köszönt a többieknek, elcsuklott a hangja, majd hívjuk egymást, aki messzebb lakik, annak írok, hát persze. Soha többé nem találkoztak.

Koprázi körülnézett, vállára akasztotta fotóstáskáját, melyben tisztálkodó-szereken, pulóveren és alsóneműn kívül csak Medárdytól kölcsönkért automata fényképezőgép lapult, és úgy érezte, hogy a város, ahová megérkezett, nem Európa. Nem Balkán. Nem észak és nem dél. Valamiféle falanszter. Pedig langyos szellő bújt pólója alá, de sehol egy ember, na, ott egy autó suhant, mit suhant, cammogott, olyan volt az egész, mint a legkisebb faluban ebéd után a csendes-pihenő. Csakhogy ez a világváros kellős közepe volt, igaz semmi harsány szín, a koszos falakról ájulva futott le az árnyék. Még a Kárpátia teraszán sem ült senki. Margit biztosan alszik. Koprázi már ettől ideges lett, visszatért a valóságba, ha egyáltalán ez volt a valóság, de csöngetett, rövideket, nehogy Margit megriadjon. S valóban. Az ugráfia legmuzikálisabb alkotója nem ugrott a nyakába, sőt, már mászott volna vissza az ágyba, de Koprázi megragadta karját. - Megjöttem. Párizsból. Nem Ömlengből, mint te, és én mégis ujjongva fogadtalak. - Margit csak állt, nézett fölfelé, Koprázi arcába bújt a tekintete, beletúrt hajába, úgy tett, mintha sohasem látta volna a férfit. - Á! Menj anyádhoz! Odavaló vagy te, ahonnan jöttél. Parasztországba. Ömleng a te biztos helyed. Ott élned és halnod kell. És még azt hittem, valamennyi Isten szorult beléd is. De nem.

- Meghalt a mamí.

Koprázi dühe lassan fölszívódott. - A nagymama? Hogyan?!

- Öngyilkos lett.

- Mi?

- Ahogy mondtam. Illetve, ahogy az anyám a telefonba. Szipogva mesélte.

- Műszipogással.

- Persze. A fáskamrában talált rá reggel. Fölakasztotta magát a fejkendőjével.

- Álljunk csak meg! Szóval semmi kötél. Hány kiló volt a nagyi?
 - Ötvenöt. Mint most én.
 - És elbírta a testét a főköttő.
 - Ezt mondta az anyám.
 - Lófaszt.
 - Csak nem talál ki már ilyeneket!
 - Ki tudja? Mindenesetre ez több mint gyanús. Kik voltak még ott?
 - A nagynéném az unokatesóimmal, és a három unoka.
 - Mind úgy bántak a nagyival, mint a kapcaronggyal. Megölték.
 - Ugyan, ne mondj már ilyeneket!
 - Kint volt a rendőrség?
 - Nem. Anyám leemelte. A nagyi lábujja majdnem elérte a földet.
 - Leemelte, megállapította a halált, és kinyomozta, hogy semmi idegenkezűség. Mint egy rossz ponyvában. Kicsit se gyanús? Neked soha semmi nem ellentmondásos? Drágám! Ébredj már! És fordulj el egy pillanatra. - Margit elfordult, Koprázi dobozkát húzott elő az oldal-táskából. - Na, mit hoztam én Margitomnak? Na? Párizsból? Hát mit lehet onnan hozni? Mondjuk a Parfümmúzeumból? - Margit fölvisított, Koprázi nyakába ugrott. - Muti már!!
- A hosszúkás, de csöppet sem elegáns dobozkában apró üvegcsék. Mindegyiken címke: Rose, Verveine, Levande, Magnólia, Vanille. És valamennyi üvegcsén a márkanév: Fragonard. Margit azonnal végigszimatolta az összeset, de most nem nyomta csuklójára az üvegcsék száját, csak a kupakokat csavarta le. - Eszenciák, boldoggá tettél.
- Az pedig kész csoda! Hogy én, Koprázi József boldoggá teszem Káprázatos Margitot, akinek most is valamilyen ugráfiator jár az agytekervényei között.
 - Csoda, de most nem. El vagyok bűvölve. Te! Tudtad. Hogy nekem ez a legkedvesebb ajándék. Te tényleg mindent tudsz. Kitalálni sem lehetne téged. Ha nem volnál. De vagy. Itt vagy. És ez jó. - Margit sírni kezdett, Koprázit ölelte, szorongatta. Nagymamája májfoltos, ráncos kezét érezte, ahogy a saját, dobozt szorongató kezére szorítja. - Ugye, jött valami jó, s azonnal a büntetés. Kimentél Párizsba, hoztad ezt a gyönyörűséget, de meghalt a nagyi. Inkább ne adjon jót az a valaki. Vagy valami? Neked tudnod kell!
 - Igaza volt Ivettnek. Nem tudok semmit. Legalább is a lényegét! De nem tudta senki a lényegét. Csak és kizárólag Krisztus. Tőle kérdezd. Talán még ő sem tudja a választ! Még ez is elképzelhető. Holott kizárt. Majd megtudjuk, ha újra meghalunk. Ha tényleg van örök élet. Halottként nem utazni akarok én, nem futballszárként villogni volna kedvem, hanem találkozni vele. Egyedül vele. Mert ő az egyetlen. Ti reformátusok nem hiszték a szentekben. Talán igazatok van. Szent egyedül Jézus Krisztus. Majd meglátjuk. Ha meg marad az örök halál, akkor meg úgyis mindegy. Hogy mi miért van.
 - Mikor halt meg?
 - Tegnap. Holnap boncolják.
 - Nahiszen. A fejlettség csimborasszója. Majd meglátod, ott kiderül egy-két turpisság. És a temetés?

- Kedden, délelőtt. Tizenegyor.
- Miért nem hajnali négykor? Gyertyák a földben. Leszúrva, kísérteties fények, örület. Hogy az istenben jutunk le tizenegyig?
- Utánanéztem a MÁV-nál. Indul egy egészen korai vonat. Inter City, onnan átszállunk, Nyíregyházáig csühössel.
- Majd a busz Ömlengig, ugye?
- Igen. Négykor kelünk kedden.
- Megpusztulok!
- Én is. Ha nem akarsz, nem muszáj jönni...
- De! Kíváncsi vagyok a helyszínre. Meg a temetésre. Kik lesznek ott, mert mindenki gyanús, aki él. Még a halottak is! Hiszen mi azok vagyunk. Gyanús halottak, akik élnek. - Koprázi arca elkomorult.
- Picike! Holnap dobd már be a filmet valahová... Ofotért? Fotex? Amelyik olcsóbb. 13 centi-szer valamennyi. Normál képeket szeretnék. Párizs. Érted? Ott jártam és nem hiszem el! Ha készen lesznek a fotók, mutatok valami értéktelen, de szívhez szóló meglepetést...

Az Inter City lágyabban kattogott, mint az átlagvonatok, de Koprázi vibráló füle így is kihallotta belőle egy soha meg nem írt vers ritmikáját. De nem írt már verset. Egyáltalán nem írt semmit. A rohanó tájat bámulta, Margit aludt, szájsarkában gyufafejnyi nyálbuborék pulzált. Pedig beszélgetni szeretett volna. Elmondani, milyen is Európa fővárosa, holott már régen Brüsszel. Hogy nem látta a Louvre-t. Belülről. Kívülről mindent. Így a Panteont, ahová fölkaplatni is komoly fizikai teljesítmény volt. Szintén csak kívülről csodálta meg a valamikori pályaudvart, ami azóta múzeum, tele csipkével, francia eleganciával. A Musée d'Orsay és még valamennyi állami tulajdon kulturális intézményen ott fityegett a felirat: sztrájk! Koprázi nem is magát sajnálta, hanem a japánokat. Mennyit utaztak a semmiért! De mit lehetett tenni? Tegnap írta az egyik napilap, hogy megkezdődött a párizsi metrósok sztrájkja is. Ha egy másik turnussal indul, semmit nem lát a varázslatból. De amit látott... Hát! Ezt szerette volna Margitra önteni, megállás nélkül, csomó jópofa dolgot, meg, hogy nem is annyira nyipszli, mert megállta a helyét, és mindenki szerette, igaz, egy szót sem szólt, hogy író, arról sem, hogy halott, nem bocsátkozott metafizikai vitákba, de a csoporttól azonnal lelépett. Ballag-janak csak szép lassan, ő addig mindent megnéz és lefotóz, ami érdemes és érdekes.

Ha Párizs után a budapesti álmatag vasárnap délután falanszter jellege ütötte szíven Koprázi Józsefet, akkor Ömleng falva visszarepítette őt a Rákóczi-szabadságharc idejére, az akkori lépték, elhanyagoltság, ép házat nem látott, s csak akkor jött rá, hogy az ezredfordulón jár, lassan elhagyva közönséges huszadik századunkat, amikor meglátta a magasban húzódó elektromos vezetékeket, s Fötérnek nevezett, három földutca találkozásánál a tégláig kopott református templom bejáratától négy-öt méterre ablakát veszített piros telefonfülkére bambult. Állathangok úsztak a levegőben penetráns szagokba kapaszkodva, és szemtelenül másztak a táguló orrlukákba. Margit semmit sem érzett, semmi sem volt neki szokatlan, itt élt négyéves koráig, míg föl nem került Budapestre, hogy aztán elinduljon fényesnek a legjobb indulattal sem nevezhető karrierje. Koprázi József gyászolt. Nem csak a nagymamát, hanem ezt az egész kietlen ugart, ez az ő hazája, s akik itt élnek, vegetálnak, az ő nemzete is egyben, mely itt pusztul a szeme láttára, miközben fényes hölgyek és urak azon vannak, hogy megértünk Európára. Hát nem! Neki még Párizs sem volt a makulátlan, álmokban, mesékben létező

Európa. Mert nem hányni ment a művészetek metropoliszába. Hyperacidos gyomra alig bírta magában tartani a reggelit, amikor a Rue de Paradis egyik éttermébe lépett. Áraitól émelyegni kezdett, de pisilnie kellett, még egy perc és vége; de amikor benyitott az amúgy tiszta helyiségbe és meglátta a kapaszkodós végét a lyukkal és a két lábnyommal, a falon ketrecfélével melybe gyúrva szaros papírok halmaza, fölördített és háromszor is kikiabált az ajtón, hogy „Balkan!” Mert ilyet még nem látott. Csak meséltek. Románia, Bulgária, Ruszkik. De Párizsban? Ilyen még itt, Ömlengben sincs, helyette van a fapados, a pottyantósnak becézett, kicsi házikó, néhol csinos, piros cseréppel fedve.

Margit belekarolt Kopráziba és lassan baktattak a falu legszélső háza felé. Libacsapat hatalmas szárnycsattogtatással rohant át az úton, a gácsér kinyújtott nyakával majdnem fölért Margit arcáig. Az ugráfia valamikori sztárja ijedten ugrott félre, Koprázi meg befelé röhögött. Falusi liba megijed egy falusi libától. Hát ez óriási. De Margit nem volt falusi liba. Kikupálódott ő a fővárosban, csak a génjei tartották őt örök paraszti sorban. A kapu előtti lócán fekete fejkendőben özv. Káprázatos Gáborné ült, könyöke térdén. - Megjöttünk édesanyám - kiáltotta Margit. - Az asszony úgy ugrott föl, mint a megijesztett nyúl. - Kicsit korábban. Dehát tudja milyenek a vonatok...

- És ez a férfi?

- Édesanyám... ne izéljen már! Hát ő a Jóska! A férjem! Együtt temettetett el minket tíz esztendeje. Hát nem emlékszik?

- Akkor meg mit kerestek itt? Hát persze, hogy én álltam a temetést...

- Tetszhalottak voltunk, tudja Marcsi néni. A tíz év meg elröpült, mint a golyák Afrikába. Egybefolyt az idő, mint könny a szemében, mikor meghalt az édesanyja. - Özv. Káprázatos Gáborné ijedten kapta két karját az arca elé, mint aki szellemeket látott.

- Anyám nincs már a házban! Kivitettem a ravatalozóba!

Koprázi megbökte Margitot, majd odasúgta. - Nem tiszta a lelkiismeret. Nem tőlünk ijedt meg, hanem a saját anyjától. Fél a szellemétől. Kísérteni fogja, míg az ő szemét is le nem zárják.

Margit értette is meg nem is, amit Koprázi elhadart, de jól emlékezett a nagy szavaira, hogy nem kell a gyerek, mert ilyen lesz, lehet, mint amilyen az ő Marcsija. Abban azonban nem hitt, hogy a saját anyja megölte volna a saját anyját. Azt azért nem. De a halál beálltakor ott volt az egész rokonság, valami születésnapot ünnepeltek, tizenkét tyúkot vágtak, úgyhogy lehettek elegenden. Talán közülük valaki. A nagynéni rokonsága. A gyerekek közül valaki? Az unokák? Azok sem voltak már kicsik, elképzelhető minden, még a fordítottja is. És az a csomó! A fejkendő csomója... igaza lehet a Józsinak.

Így nem akasztja föl magát az ember. A csomó a tarkón szorul, nem pedig elől, a légcsővön. Bár így is meg lehet halni... de mégis. És abban az irdatlan sötétségben hogyan talált ki a mama a fáskamrába? Miért nem ébredtek meg a jószágok, akik a legkisebb hangra is felriadnak? Baromfi, kecske, bárányok, disznó. Semmi sustorgás. Semmi gágogás, szárnycsapás. Csak a csönd üledéke. Sehol a zseblámpa. Hogy is lehet így megtalálni a gerendát? Hogy érhetett föl ez az apró asszony, hogy főkötőjét átvesse a comb-vastag fán? És eleve nagyobb tárgyra kellett, hogy fölálljon, ott meg a kis-sámlí volt csak, most is oldalára dőlve.

Nem. Ez tényleg gyanús. És a sietség. A csönd. Minden fontosabb volt, mint a Nagymama halála. A végtisztesség. A falu önkéntes sirásója annyit ivott addigra, hogy vállán a lapáttal úgy araszolt a temető felé, mint az ökörhugyozás. A házból női hangok. - Vágjak még egyet? -

Nem édes Ilusom, elég ennyi. Ebben megmaradt a vér. Hányszor mondtam, hogy lógassad egy darabig, aztán nyiszáld. Gerincig!

- A sparheltet be kéne gyújtani! Kikenem a tepsit. Két tál sütemény elég lesz! - Sürgés-forgás, csak minden rendben menjen, meg ne szólják már a rokonok, a tor az tor, ital is spejznyi halomban.

Az apró, egyen-síroktól éppen nem tarka temetőben már gyűlt a nép. Ott volt mindenki, csak az nem, aki ágyhoz volt kötve ezen a napon. A ravatalozó sufnihoz volt hasonlatos. Egyetlen szűk ablaka a mindenkori holttest feje fölött volt, talán azért, hogy fény borítsa be arcát a végső sötétség előtt. De oly szűk volt, hogy csak oldalazva fért be az ember, abból legföljebb négy. Odakintről is be lehetett lesni azon a kicsiny ablakon, de Koprázi nem ágaskodott, holott kíváncsi volt, sohasem látott halottat közlőrl, ebben rövidlátósága is akadályozta, de most úgy érezte, nem néz meg senkit és semmit, s mire visszaért a ravatalozó bejáratához, meg is nyugodott. Nem láthatott volna semmit, mert a koporsófödél már ott nehezült a nagymama porhüvelyén, mert már igencsak szagot árasztthatott ennyi nap után minimális hűtés mellett. Ehhez a csöpp épülethez mintha csak úgy odaragasztották volna, kisebb helyiség bádogajtáját csapkodta a hirtelen föltámadó langyos déli szél. Koprázi óvatosan nyitott be. Két méterszer másfél méteres lehetett az egész, közepén asztal, melyen süllyesztett bádogteknő, sarkában lyuk. A lyukra alulról odadrótozva slag, melynek vége kilógott a bádogajton is túlra. Cipője orrával visszarúgta a slag végét és nem értett semmit. Anyósa lépett mögéje. - Itt boncolták az anyámat! - És sírva fakadt, könnyei gyantából voltak, odakövesedtek az arcára. - Itt? - Koprázi azt hitte, hogy özv. Káprázatos Gáborné teljesen meghibbant, no nem a gyásztól, hanem a megkönnyebbüléstől. - Szóval a nagymamát itt boncolták. Ne őrijsen meg Marcsa néném!

- Vakuljak meg ha nem így volt. Kijött a boncmester és itt...

- Boncmester? Nem is patológus? Szóval egy orvos... aki tényleg megállapíthatta volna a halál tényleges okát. Uram Krisztus! És a testnedvek, a vér, ide csurgott ki a földre?

- Hát hová? Persze, hogy ide. Elnyeli azt a gaz.

Koprázi hátralépett, elszaladt egészen odáig, ahol friss fű harsogott zöldjével. Alaposan húzta végig minkét cipője talpát, messziről úgy tűnt, mint az eszelős. Margitot nem látta sehol. Nem hallgatta meg a református pap rétestésztyányira nyújtott semmitmondó beszédét. Inkább oda-sétált a kiásott gödrök egyikéhez. Mert ma még lesz egy másik temetés is. Hogy, hogy nem, tudta, érezte, hogy ez a keskeny, de nagyon mély gödör lesz a nagymamáé. Ebbe ugyan nem fér el a koporsó. A részeg sírásó, akinek nem ez volt a foglalkozása, csak éppen ma ő ért rá, hogy ásson és temessen, ásójával a sírba nyúló vaskos gyökeret igyekezett elvágni, de sehogy sem bírt vele.

- Na, bátyám, adja csak ide azt az ásót - és meg sem várva a választ, elvette ettől az embertől a szerszámot, célzott, és zutty, a gyökér leesett a gödör aljába. - Én józan vagyok. Csak így lehet. Célozni. Kibírni azonban csak részegen. Ebben igaza van. Csak vigyázzon. Keskeny a sír. Baj lesz belőle. Ezt már most mondom. Van némi szemmértékem hozzá. Vasasnak tanultam, ahol ezredmilliméteres pontossággal kellett dolgozni.

Az önkéntes sírásó csak bámulta Koprázit, volt ebben a beszélő, pofáját be nem fogó emberben valami végtelenül idegesítő, aki tanácsokat merészel adni egy őshonosnak, és idetolta a képét a fővárosból, megbontva az ősi rendet, ahol minden úgy jó, ahogy van, ahogy volt, és ahogy lesz. - Ne magyarázzon, mert magára emelem az ásót.

- Nofene - csattant föl Koprázi. - Akkor maga már nem vesz részt a halotti toron, mert bele-rugdalom a másik gödörbe és csak a feltámadáskor jön ki onnan, ha egyáltalán hisz ebben. És még akkor is fájni fog a rusnya képe.

Az ember belevágta az ásót a kiásott földbe, de szólni nem mert. Nem félt, mert mitől félt volna. Koprázi tekintetéből sugárzott a jóság, amit mondott, tudta, nem kell komolyan venni. Akkor viszont bolond, bolonddal meg nem kezd az ember. Köpött nagyot és a távolba intett, ahol két markos legény csak erre várt. Mert már hozták is a koporsót. A rokonok. Marcsi néni is aláállt, meg a nővére, s annak két fia. Óvatosan helyezték a gödörre keresztbe tett deszkákra a koporsót. A lelkész itt is beszélt, folyt belőle a szó, mint tehénből a trágya. De azzal legalább be lehetett gyújtani a kemencébe, amikor kiszáradt, de a szóözön szétpukkadtt a levegőben. *Verba volant*, gondolta Koprázi, vajon mennyi marad a szívekben? Margitot leste, akinek egyetlen könnycsepp sem csorgott le az arcán. A falusiak jajveszékeltek, a rokonfiúk ragoztak unottan, özv. Káprázatos Gáborné lehajtott fejjel zokogott, nővére szintúgy. Az unokák meg a tömeg mögött fociztak egy tojásdad alakú kavicsal. Na végre vége! A részeg és a két tagbaszakadt segítő a koporsó alá fűzték a köteleket és kihúzták a két deszkát. Kezdték leengedni a sírba. Fél métert sem haladt lefelé a koporsó, amikor megszorult. Koprázi maga elé dűnyögte, hogy megmondtam. Föl fog nyílani a födele. Mert még csak le sem csavarozták! A részeg két lábbal ugrott a koporsóra és invitálta a társakat is, s így, együttes erővel, csárdást járva a koporsó födelén lassan mindhárman eltűntek a sírban. A népek közelebb merészkedtek, volt aki a kezét nyújtotta, hogy kisegítse a még élőket a sírból.

Koprázi nem várta meg a betemetést. Nem bírta a rögök zuhogását. Olyan pogány volt ez az egész, olyan szívtelen, olyan sztereotip és alpári, hogy inkább kísétált a temetőből.

- Köszönjük szépen, de nincs étvágyunk - mondta anyósának, amikor az arcok pirosodni kezdtek a vigalomban.

- Egy kis levest legalább!

- Nem! Margit is jóllakott már. Utazunk vissza Budapestre. A busz tíz perc múlva indul. Ha csomagol valamit, ami nem romlik, azt szívesen venném. - Özv. Káprázatos Gáborné már el is tűnt és hatalmas csomaggal tért vissza. - A torta legfőljebb holnapig bírja. A kalbász meg a többi eláll. Margitkám, megáld az Isten! Aztán gyűjjetek máskor is. Látjátok, most aztán teljesen magamra maradtam.

- Költözzön a nővéréhez - csapott le Koprázi.

- Megölne engem is.

- Ezt meg, hogyan értsem?

- Na, ne kombinálj má' te gyerek. Te mindig kombinálsz. Nem úgy érti azt az ember. Csak úgy mondja. A mama öngyilkos lett és kész.

- Ja, még föl is boncolták! Én meg a váci püspök vagyok!

- No jó, csak halkabban. Itt a holmi, eridjete az állomásra. Telefon van, majd hívlak benne-tek. A fülke számát tudja a Margit. Ott mindig jár valaki, ha csöng, fölveszi és izen. Na, Isten áldjon titeket. És ne csináljatok a jóistenből bohócot. Ha nem hal el az ember, akkor ne temettesse el magát. Még, hogy tetszhalottak vótatok! Nevetnem kéne, de most... Köszönjete el a rokonságtól, de szépen és tisztességgel, mert már csak az hiányozna, hogy szájára vegyen a falu.

Otthon aztán az volt Koprázi első dolga, hogy Margitot lezavarta a képekért. Izgatottan várta, hogy milyenek, mit tesz egy automata Kodak, a Medárdy gépe. Margit negyed órán belül hazaért. - Itt van a tasakban. - Megnézted? - Minek? - Hátha elcserélték, vagy ilyesmi...

- Itt a blokk - méltatlankodott Margit. - Azért van, hogy visszavihessük, ha nem a miénk a csomag.

- De megspórol az ember utat, energiát, ha ott, akkor...

- Nem érdekel. Meghalt a nagyi...

- És mégse könny. Mégse zokogás. Érdekes, nem?

- Tudod jól, hogy én befelé sírok.

- Tudom. Én is. De kifele is! Természetes reakció. Ám ha a tévében a lány otthagyja a krapekot, de még utoljára megcsókolják egymást, akkor úgy ömlik a könnyed, mintha az arcod egy nagy öntözőkanna rózsája lenne. Nem különös ez? Semmiféle ellentmondást nem érzel ebben? Hát persze, hogy nem. Mert mindjárt azt mondd, az más. Mitől lenne más? A saját nagyanyám és a giccsfilm? De csak hallgassál. Ilyenek vagytok ti mind. Húzzanak deresre, akkor sem szólok. Csak nem osztom meg a titkomat egy fővárosi ficsúrral? Igaz-e?

Margit tényleg hallgatott. Mindig. Soha egy szó sem. Koprázi meg kíváncsi volt. Hogy miért. Miért, hogy a butább, a nyomorultabb, a szenvedőbb nézi le a százszor okosabbat, aki szintén szenvedő és talán még nála is nyomorultabb. Pokolba kívánta Ludas Matyit. Őt kellett volna még háromszor megbotozni, nem Döbrögit. De hagyta az egészet, és lázasan tépte föl a borítékot és már látta is, hogy bizony, az ő fotói sorakoznak pompázatos színekben. De most mit mondjon? Gyere Margit, mesélek? Ő már régen elfelejtette az egészet, de Margit nem tudott felejtetni.

Medárdy a legjobb pillanatban csöngetett. Ő lehet az édes zselatin, mely Margit és Koprázi közt szétcsúsztatja a haragot, oldódik a sértődés és megfullad a gyűlölet legkisebb szikrája is. - Kedves öcsém, hát megjöttem! Érted? Túléltem, vén fejemmel bejártam Párizst, láttam mindent, és semmit, majd mesélek. Gyere Margit! Gyere, ülj le szépen... kávé? - Medárdy a fejét rázta, Koprázi sem kért, hogy ne zavarjon bele ebbe az ünnepi csendbe. És lám Margit bejött a konyhából, ugyan nem mosolygott, szemhéja a szokásos félárbócon, nem volt ő kíváncsi semmire, nagyija járt a fejében, a botrány, hogy nem megy semmi simán. Megviselte őt is ez a horrorisztikus temetés, és bizony foglalkoztatta a Koprázi-féle fölvetés, hogy eltették az útból azt, akit a legjobban szeretett. Na, azért annyira nem, hogy bárminemű ugráfia ne lett volna fontosabb, fontosabb volt, mindennél, ha azon pillanatban elpusztul az egész emberiség, hát legfőljebb a fejét csóválta volna meg, azt is csak azért, mert nem lett volna kivel kivitelezni a kész ugraművet.

- Tudod miért volt minden olyan könnyű? - Fordult Medárdyhoz Koprázi. - Mert leírtad a varázsmondatot. Uzső trúv! Azonnal megállt mindenki és készséges volt. Még hogy gögösek a franciák! Ugyan! A fiatal nő mádmázell volt, az idősebbje meg mádám. A férfi mind mőszjő.

- Megyek a Kléberen - kezdett a mesélésbe a szokásosnál is nagyobb hévvel Koprázi -, s egy úri hölgy, széles kalapban, hulla elegánsan jön velem szemben. Pardon madam, uzső trúv sárl dő gól etoál? Mire ő, nem szól semmit, kezét emeli csak, ujjain súlyos aranyak, gondolom nem színes üvegekkel díszítve és abba az irányba mutat, amerre éppen mentem. És tényleg! Pici köd, kábé száz méterre már látom a Diadalívet! Hát ilyen nincs is! Szemüveget kéne hordanom. De a hiúságom, tudod, az nem engedi. Így se kellek egy csajnak sem, hát még szemüveggel. Egy jó kis esztéka keret... - Koprázi csalódottan vette tudomásul és nyelt egy

nagyot, mert nem nevetett se Medárdy, se Margit, aki látszólag már félálomban járt valahol a távoli ugramezőkön, s kutatta, kereste az ugráfusok istenét, hogy a szemébe vágja; ugráfiáért még az ördöggel is cimborál. Ha nem tetszik, égesse őt tisztító tűz, vagy maga a pokol máglyája. - A sanzelizén micsoda téboly! Éjszaka a busz végigvitt minket Párizson. Éjjel kettőkor volt akkora a forgalom, mint itt, Pesten a legnagyobb csúcsban. A hátsó lámpák fényfüzére nyolc sávon. Araszoltunk! Plász pigáll. Rű dő bomarsé. Na, Margit, ki volt az a bomarsé? Zoltán öcsém? Illene tudni! Egyszerű szüzséíró volt! És ilyen utcát kapott. Megáll az ész! Nappal meg, mondom, a sanzelizén elérek a clémanszó térig és rázom az öklömet. Elvetted a hazám kétharmadát te szemét! Néger srácok görkoriznak, és nem értik, ki ez az úrlény, aki nem tud viselkedni, és mi a baja clémanszóval? De hát magyarul magyarázzak? Na, és az Egyetértés tere! Még az idegenvezető mondta a buszon, hogy itt a Nagy Francia Forradalom idején volt nap, mikor 18.000 embert nyakaztak le, szabályosan csúszkáltak, elestek a vérben!

- Place de la Concorde - mondta tiszta franciasággal Medárdy.

- Az. Ott kavirnyáztam. A Louvre természetesen zárva, sztrájk, kiáltják a feliratok, úgyhogy meg kellett elégednem a modern építészet japán csodájával, az üvegpiramissal, mely egyáltalán nem passzol a környezettel. És a pokoli meleg.

Koprázi most már a fényképek közt matatott. Medárdynak nem is mutatott egyet sem, mi újat tudott volna nyújtani e szokványképekkel annak a fiúnak, aki perfekt francia és legalább négyszer járt, lakott Párizsban. Csak egy képet. Ahogy a Basilique Sacre Coeur bejárata alatti téren átölel egy pantomimes lányt, miután azt épp a rendőr zavarja el melegebb éghajlatokra, mert kalapoz a szerencsétlen, ő meg vigasztalja irodalmi magyarsággal, hogy a mi rendőreink éppilyen barmok, nem ám a bűnt üldözik, az autós a jó falat, meg az utcai zenész, a koldus, a rajzoló, a festő, meg pantomimes, mert az ilyen kultúraterjesztők rongálják az utcaképet! Úgyhogy rá se hederítsen! A lány még mosolyogni sem mert, de hagyta magát lefotózni, amire Koprázi kért meg angolul beszélő házaspárt. A többi kép Margit tenyerébe vándorolt, nem ám megfogdosni, csak a szélén, tudod Margit, az ujjnyomok, tudta Margit, elmondta Koprázi ezerszer is, és csak azért nem vágott ilyenkor vissza, mert mindent elfelejtett, hiába volt az ezerszeres figyelmeztetés, öt perc sem telt, már csinálta ugyanazt a „bűnt” amit az előbb. Legfőljebb az fájt neki, hogy mások előtt kutyamód beszélt vele. És ez mégsem igazság. Miért nem utána? Mert, mint mondta mindig Koprázi, addigra elszáll a harag, harag és düh nélkül meg nem képes koordinálni a másik tévedéseit, mert túlságosan jó, vagy: túlságosan gyenge ehhez. Süket duma? Nem. Koprázi József ilyen volt, így kellett elfogadni, persze senki fia nem fogadta el, hogy Koprázi ilyen, ezért aztán a szenvedés összes infernális bugyrát bejárta már, negyvenöt éves korára. - Látod Margit, ez az alkonyati híd a ponöf, innen fotóztam a távolba, mögöttünk a Notredam. A szité. És innen indultunk Szent Mihály útjára, én meg izgatottan vártam, mikor bukkan föl a klüni kávéház, Ady törzshelye, és megette a rosseb: tatarozták.

- Nem baj - vágta vissza Margit Koprázi legnagyobb elképedésére.

- Csészét akartál lopni onnan is. Ne is tagadd...

- Hát a csóró kávézni ül be a klünibe? Persze, hogy a csésze miatt.

- Hála annak a jó...

- Isten nevét szádra hiába ne vedd! - emelte magasba mutatóujját Koprázi. - Ne féljetez gyermekeim, nem tudtam lenyúlani semmit. Engem nyúltak le. De te Zoltán, igazad volt abban, hogy az ember mindent tudni vél Párizsról, de amikor ott van, elájul. A méretektől. Az Eiffelnek már látszott a teteje, egyre közelebb jött, s amikor aláálltam, hogy belessek az öreg

négy lábú hölgy alá, elállt a lélegzetem. És a Mars mező. Beszarás. Előkapom a tíz éve lejárt igazolványt, mely nemzetközi, a dátum hüvelykujjal takarva, mire a tag oldalra bök: tikett! Mondom, anyukád, te barom! Nem látsz a szemedtől? Internésönel pressz! Tikett. Guta ütött. És itt nem is volt sorban állás. Miért, na miért?

- Mert ott nem volt lift - mondta hüvösen Medárdy.

- Mindent tud, látod, Margit? Pedig még fél éve sincs, hogy oktatom - nevetett nagyot Koprázi, de a másik kettő rezzenéstelen maradt.

- Na mindegy, megvettem a zsugát és kezdtem szaladni fölfelé. És képzeljétek, mire fölértem az első szintre, darabokban köpködtem ki a tudóm. Pedig lenről viccnek tűnt az első szint. Szegény japán lány zokogva terült el a lépcsőn, a palija meg húzta a kezénél fogva! Még jó, hogy nem is lehetett tovább menni, mert javítottak valamit. Mert én marha följebb megyek, és zsákban hoznak haza. Feketében. - Közben mutogatta a képeket, minden szögből a lenyűgöző város. - Lám az én Margitom már el is felejtette, hogy nem hitt a fülének...

- Mit felejtettem el már megint? Te viszel bele a tébolyba. Már úgy érzem magam, mint a Gázlángban Ingrid Bergman. Te folyamatosan gyilkolsz, eszközök nélkül. Belémszugerálok, hogy teljesen hülye vagyok. Te magad mondtad, ha valakinek állandóan azt mondják, hogy hülye, vagy tehetségtelen, az is lesz.

- Nem drágám! Te ölsz folyamatosan arzén és cián nélkül. Mert be kellene ugrania, mi is történt ott az Eiffel alatt. Hiszen úgy örültél, mint majom a milyének is...? Na, annak.

- Látod, Medárdy barátom, ilyen a művésznő. Ezt el lehetett felejteni?

- Ezek szerint...

- Margit, ne őrjíts meg! Hát mi történt akkor? Ja! Vagy nem volt az olyan fontos, mint mondjuk egy új ugráfia lehetősége! Akinek esélye sincs, nagyon jól tudhatod...

- Hagyjuk ezt. - Margit kiment a konyhába.

- Mobiltelefon! Rémlik már valami? - kiáltott utána Koprázi. Margit visszajött, bögréjében tea gőzölgött, illatos, vegyesgyümölcs. - Az mi?

- Telefon. Drót nélküli. De nem ez a lényeg! Mondd már ki az Isten áldjon meg!

Medárdy egyre kínosabban érezte magát, elköszönt, hogy neki dolga van, te jó Isten, már ennyi az idő, de Koprázi erőteljes mozdulattal visszarántotta. - Nyugi. Nos, Margit?

- Nem tudom és nem is érdekel.

- Még a jó sem érdekli. Még az is hidegen hagyja, hogy sikerült rábeszélnem az útitársnőmet, hadd hívjalak föl...

- Ja? Igen, fölhívtál... aludtam éppen, és egyáltalán nem örültem, hogy fölkeltettél.

- Kapd be, tudod, az összeset! - Medárdy kihasználva, hogy Koprázi háttal állt neki, kiszaladt az ajtón. - Te kis szemét! Te! Mert olyan pofont kapsz, hogy magam is megbánom! Mért nem maradtál Ömlengben? Ahonnan idejöttél, hogy engem a sírba vigyél? Mi? És miért örültél a telefonban? Olyan jól esett, hogy örülsz...!

- Elvégre jó színésznő vagyok nem igaz? Te magad mondtad, hogy a technikám nem is tökéletes, de az alakításaim mind megrendítőek voltak.

- Na, most már aztán elég. Kuss! Érted mit mondtam? - Koprázi Margit fölé hajolt, keze ökölben. - Fú de nagy szám lenne egyszer jól elverni téged! Életem nagy vágya teljesülne. De

üsselek, hogy még hülyébb legyél? Nem. Te már csak így fogsz meghalni. Ilyen hülyén. A butaság iszonyatos. A butaság bűn. És nem igaz, hogy te ennyire buta lennél. Mert kértem én, ha ilyen sötét valaki, akkor hogyan képes komoly ugráfiákat színpadra vinni, halálpontos kivitelezésben? Hogyan vagy képes próbálni? Hogyhogy sohasem késel? Akkor miért találasz meg minden utcát, amiről még csak nem is hallottál? Mi? Beszélj már! Legalább küldj el az anyámba. De mondj valamit, mert én... - Koprázi íróasztalához ült és sírva fakadt. Legalább tíz percig zokogott, csuklott, fulladozott. Margit óvatosan ment a közelébe, átölelte a fejét. - Ne sírj már... nem éri meg az egész.

- Tényleg nem éri meg! Hogy veled kelljen élnem! Tényleg nem - szipogta Koprázi és eltolta magától az asszonyt. - Bocs, jelen időben beszéltem. Mert ugyebár tíz éve se pénz se posztó!

- Ica néném, ha Párizsban jár, vigyázzon, hogyan kér szódavizet!

- Én? Párizsban? Soroksárra nem bírok kimenni a húgomhoz fél éve! Mert vinnem illene valamit, de a pénz kevés... aztán meg itt vagyok reggeltől estig. Még hogy Párizs!

- Pedig világszám! Sohasem törlődik ki az emlékeimből. Mért, sok huszonötezer ezért az útért?

- Kétségtelen, de nem.

- Na látja. De a szódavíz. Elegánsabban kristályvíz! Igaz, a kettő nem ugyanaz. Na mindegy. - Koprázi a csomagolópultra támaszkodott, Ica néni meg a pult mögött zongora-székre emlékeztető ülőalkalmatosságára. Ha vevő jött, Ica néni sohasem találta ülve. Nagy tiszteletlenség lett volna! - Na. Benyitok a kávéházba, sehol egy kósza lélek, mondom, vagy inkább mutatom a tagnak, hogy mit innék és el is hallgatott nyomban, mert a vevő nyomult, Ica néni fölpattant, csomagolt, meghajolt, viszlát, legyen szerencsénk holnap is, s még mindig állt, addig, míg a vevő el nem hagyta a helyiséget, és a lengőajtó végleg abbahagyta a lengést. Akkor ült vissza. - Tehát innék szódát... ásványvizet, na, ez az, ásványvizet, de egész üveggel, de a pincér csak nem mozdult. Szódavasszer! Kétszer is mondom, hogy vasszer. Wassermann pozitív. Tudja Ica néném?

- Nem én.

- Hát a vérbaj.

- Hagyjon már engem az örökös morbiditásával békibe!

- Morbid a fenét. Csak azért mondom, mert ez nemzetközi kifejezés gondoltam a marha ért már valamit. De nem. Akkor meg eljátszom neki. Poharat formáztam kézzel, ujjaimmal zongoráztam a levegőbe, mintha a buborékok, de semmi. Ha lát, hát azt hiszi, hogy maga Lui döfűn, tudja, a nagy francia komikus, na, szóval ő csinált hasonlókat az Oscarban. Persze ő jobban, talán meg is értette volna az az állat pincér. És lőn! Beütött a gépbe valamit. Odasandítok, na mondom, 2 frank, nem a világ, sőt! De nem! A nullát nem láttam a vaksi szememmel. 20 frank volt az! Közel ezer forint fél liter lötytyért! Na, mit szól?

- Majd itt is annyi lesz, ha csatlakozunk abba a micsodába, ni. Európai Unió?

- Az.

- Igaza van Ica néném. De ezerért igyak fél liter szódát? Hát inkább megevett a rosseb. Még jó, hogy leengedtek a vízcsaphoz, ahol úgy teleszívтам magam, mint a teve, mielőtt nekiindul a sivatagnak.

Koprázi báméskodott, Ica néni csomagolt, mint a güzü, pedig néha sértő hangok is el-elúsztak a levegőben, hogy nincs jól aláhajtva a sarok, néha díszszalagot hiányoltak, de Ica néni mintha nem is hallotta volna meg. Koprázi már régen rúgott volna, bele a pultba, aztán nyálfröcskölten üvöltözött volna az elégedetlenkedőkkel, fölkinálva nekik, hogy álljanak be a helyére a szaros kis alamizsnáért, melyet fizetésnek mertek nevezni. Így is tett, még a hetvenes évek közepén. Azt mondták, maga nem való eladónak. Talált - vágott vissza, és távozott. Nem volt ő eladó. Csak muszáj volt melózni. Meg a közveszélyes munkakerülés nem volt gyerek-játék. - Apám megölt volna! - kiáltott föl. Ica néni megdermedt.

- Az apja? Megölte volna? Mikor? Miért?

- Á, semmi Ica néném... semmi baj, csak visszarévedtem a múltba. Amikor itt húztam az ígát. Szóval én nem türtem semmilyen megjegyzést. Maga meg tűri.

- Van amikor ott sírok, ahol senki se lát. Mert nem vagyok én rabszolga. De muszáj csinálni, a nyugdíj kegydíj. Negyven év munka után. Hát ezért. Meg aztán lehet, hogy aki megjegyzést tesz, épp akkor temette a gyermekét. Vagy az anyját. Sose tudhatja az ember. Ez az egész ország csupa seb. Nem úgy, mint régen. És nem fog begyógyulni, csak majd akkor, ha mi, még maga is édes Józsikám, már nem leszünk itt a földön. Magát se bírtuk idegileg, de hol vannak magához a mai fiatalok! Maga úri gyerek volt. Már akkor! - Ica néni szemfehérje vörösbe hevült. Koprázi József finoman tette kezét Ica néni csuklójára.

- Nincs semmi baj... csak nyugodtan. És kicsit több önbecsülést. Úgyse merik kirúgni... ha mégis, beleverek a fejükbe. Csak szóljon!

Színes bőrrű fiatalember fordult a pulthoz, zavartan nézett Koprázira, aki rámosolygott. A férfi sivatag-fehér fogsora kibújt az ajkak takarásából. Jóképűnek tetszett; gondolta Koprázi, olyan, mint Denzel Washington újkorában. Ica néni heves mozdulatokkal csomagolt most is, a fekete fiúnak kézzel készített, némi népies beütéssel bíró fájdalmas rózsafüzért. - Thank you... kosonom... - dadogta a férfi, Ica néni fölnézett rá és jókedve lett. Pedig nem sütött a nap. Nem szántották széles fények az Ecclesia szép kőpadlóját.

- És ezeket cikizik. Biztosan itt tanul. Orvos lesz? Jogász? Mindegy. De gyűlölik. Ő pedig szeretni próbál. Mi hagytuk, s lám, megnyílt, mint valami titkos fiók. Párizsban a metrón átadtam a helyet egy vaskos fekete lánynak. Ennyi merszi mősziót nem fogok hallani soha.

Koprázi József kilépett a szeptemberbe. Langymeleg, leheletnyi szél simogatta, mégis úgy érezte, hogy csak a múlt van minden kínjával és röpke örömeivel, a jelen hajítófát sem ér, a jövő meg a föld, ahonnan immár kétszer vététt. Irtózatos volt itt dolgozni, a háta mögött, de arra jó volt, hogy kezdés előtt 10-15 perccel beosonjon a hátsó, udvari bejáraton, s a még hült irodák egyikében legépelje fűzfapoétikájának leggyengébb verseit, mert akkoriban még nem volt pénze, hogy akár egy endékás táskairógépet, az Erikát megvegye. Zsibongott a tér, a Nereidák kútja mögötti padsoron látta magát, ahogy a nyitásra várva, nyújtott lábbal ülnek Kütri bácsival, az üzletvezetővel, aki megjárta Voronyezst, és úgy tudott csúnyán beszélni ezen a szent helyen, hogy az asszonyok belepirultak valahányszor. Nézte kettejüket, meg a lányt, aki épp a szemközti Csemegébe igyekezett. Kütri bácsi meg meglökte, böködte, eredj már utána, ha így bámulod, akkor tetszik, meg kell baszni, ha nem megy, hát nem megy, de ha nem dobod be a lottót, lesz-e ötösöd te farok? És megindult a lány után, térde citerázott kisé, látta a sorban, odalépett, érezte a vörös pírt az arcán, de köszönt. - Ismerem én magát - szólt a lány -, beugrom néha az Ecclesiába, hát, mit mondjak, nem a legkedvesebb eladó! - Ő meg csak állt ott, égett, mint szikrát kapott friss fenyőfa. - Valóban. Verseket írok, nem vagyok én eladó, csak idesodródtam, és ha megbántottam valamivel, kérem, bocsásson meg nekem... - Kütri bácsi hangját, súgását érezte a háta mögött, hogy nővel ne beszéljen versekről, mert a

nőket a baszás érdekli, meg egy jó kis vacsora, kontyalávaló pia, de hagyjon már föl a mesével, nincs művészet, az egészet el kell felejtetni. - Ha megkérhetném, venne nekem két zsömlét és tíz deka párizsit? - A lány végignézett rajta és mosolygott. Szép volt, kár, hogy fogsorának kirakatában, a jobb felső négyes helyén sötét lyuk árválkodott, várva, hogy mint az igazi kirakatot, melyet fél téglával törtek be, új „üveget” kapjon. - Miért nem maga veszi magának a reggelit? - A mese, mert annak indult, s Koprázi nem hitt benne, hogy ebből a találkozásból kézfogáson túl is lesz valami, valósággá terebélyesedett. Akkor, ott, csak annyit tudott kinyögni, hogy nem mer az eladó szeme elé kerülni, mert olyan, mint ő, vagyis csapnivaló, összevesztek, ezért kéri meg a lányt, hogy helyette vegye meg reggelijét. A pár méternyire dolgozó lány, aki a Vízügyi palotában serénykedett hivatalnokként Ybl lenyűgöző épületéből attól fogva mindennap benézett Koprázihoz, tetszett neki ez a fiú, akkor hosszú, göndör fürtjeivel, lányos bájú arcával, s rövid időn belül, mikor a szülők nyaralni mentek, ágyba bújtak a peremvárosi házban, s megtörtént az, amire Koprázi legmerészebb álmaiban sem számított. Amit csak úgy fél füllel hallott addig a nagymenők egymást húzó, röhögős vitáikor. Mármint kevés a szex, nyalni kell öcsém, az maga a mennyország, aztán jöhet a farkalás, de a bőrtányért ki kell takarítani teljesen, abba a csajok beleőrülnek, és te is. Megtörtént. És tényleg jó volt. Azért annyira nem, ahogy amazok mesélték egymás közt, de Koprázi ezt is letudta, később aztán mindent, ami férfi és nő közt egyáltalán lehetséges. Csak a ritkaságra panaszkodott, arra az elképesztő ritkaságra, hogy az ehhez hasonló aktusok szökőévenként, ha egyszer bejöttek. Akkor is óriási, megfeszült energiákkal, mert Kütri bácsi szavait elfeledvén, rátért az irodalomra, a művészet és a lélek halhatatlanságára, ahelyett, hogy a lényegre tört volna, akár egy Attila, hun seregeivel. Két hónap múlva aztán a lány egy nagydarab, butaarcú fiúval lépett a boltba és megköszönt mindent, mint vőlegényét mutatta be a srácot és visszaadta Koprázi kéziratát, kazalnyi verset, hogy köszi, élvezte, de mostantól vége. Lám Koprázi a beteljesülés után mégiscsak előbújt azzal, hogy ő író, gondolván, talán így nagyobb lesz a tekintélye, a lány jobban fölnéz rá, mert hallotta, hogy a nők szeretnek fölnézni a férfira, csak azt nem tudta, hogy ez leginkább az anyagiakra, a hatalom megszerzésének a tudományára vonatkozik és nem a tiszta tudásra, tehetségre, amiből nincs megélhetés. Állt még egy darabig a téren, aztán megindult hazafelé. Margit szokása szerint mélyen aludt, pedig nemrég ébredt, s reggelizett délben, most meg már elmúlt öt óra. Koprázi nem is legyintett, hanem leült az Erika írógéphez, amelyet csak a katonaság után tudott megvenni valami ifjúsági elő-takarékos-ságból összegyűlt pénzén. És megírta ezt a történetet, s el is küldte nyomban a nemzeti jobboldal országos napilapjába, ahol halála előtt sokat publikált. A hétvégi magazinban biztosan lejön, tárcá volt az írás, ott meg mindig volt tárcá, csak ki fog emlékezni erre a névre, meg aztán a szerkesztőség is kicserélődött azóta, de ez nem rémisztette el attól, hogy elküldje az írást.

Margit nagyot ásított, szemét olyan lassan nyitotta ki, hogy abba beleszédült ember. - Margit! Na, csakhogy fönn vagyunk már!

- Hány óra van?

- Sok. Még ebédelni sem jött a kisasszony. De ne bándd, mert mindkét fogást letömtem a torkomon. Te meg éhkoppon maradtál. Na, itt van tíz deka nápolyi, az az igazi kakaós, látod, sötét a krémje, nassolj kicsim. - Margit a zacskóhoz nyúlt és el is fogyott a tíz deka, gyorsabban, mint ahogy szemhéja fölnyílt. - Mi ez a két bazi nagy kavics itt a polcomon? - mutatott Margit a fészülködő asztalt pótlándó, Koprázi által tákolt polcra.

- Párizs. Onnan jött idáig. Gyere, nézzük már meg végre az összes fényképet! - Margit oda-kucorodott Koprázi mellé a kanapéra és kézbe vette az első fotót. - Ki az a Madame LAMBOUKAS?

- Ott van alávésve.
- Sötét van itt. Nem tudom kibogarászni.
- Veréb. A világ legtündöklőbb verebe.
- Ki? - Margit szeme mosolygós lett, s kíváncsi volt, mint gyermek, mikor csönget apuka, hogy lehet bejönni, a Jézuska a fa alá tette az ajándékokat.
- Akiért élsz-halsz. Akit imádsz. Edith Piaf.

Margit összecsapta a kezét. - És ilyen egyszerű a sírja?

- Látod! Feketemárvány, és a feszület a korpusszal fekszik. Ez is érdekes. Igen. Olyan volt, mint az életben. Egyszerű. És egyszerűségében egyszeri, tehát bonyolult, nyilván elviselhetetlen, de sohasem felejtette el, hogy honnan jött. És a többi? Nézd csak, ki mellett állok? Simone Signoret és Yves Montand. Az ember csak ámul. Láta őket a tévében, a moziban, s most itt guggolok a sírjuknál. Ez meg Marcel Proust. Atyaisten! Mekkora író. Á la recerhe du temps perdu, mondta tökéletes franciasággal Koprázi. Az eltűnt idő nyomában. Olvasd el egyszer. Ott van a polcon három rész. Apollinaire. Oscar Wilde. És én mellettük állok, térdelek, guggolok. Önkioldóval csináltam a képeket. Hát... innét a két kő. Két óriási kavics. Innen. Mert ez a leghíresebb párizsi temető, a Père Lachaise. - Ezt is tökéletesen ejtette ki, bár nem árulta el, mennyit gyakorolta. - És a lényeg! Margit! Kedves zenéd, melyre azt az álomugráfiát készítettéd még 1989-ben. Mielőtt végleg búcsút mondtunk e földi létnek. A Ballada. A g-moll. Látod? Chopin maradványai a fehér kövek alatt. Na?

Margit fuldoklott a sírástól, nem a kövek hatották meg, nem is az, hogy Chopin sírját láthatta, hanem az emlék, a siker, amikor majdnem szétszedték a bemutatón az Állami Műházban, aztán másnap már nem is köszöntek, fogalmuk sem volt róla, hogy ami megtörtént, az maga Isten lehelete volt abban a nyolc és fél percben, Koprázi gyorsan elpakolt mindent, mert érezte, itt nem sokra megy szóval, de cselekedettel, gondolattal sem. A mulasztás szót meg már régen törölte még a zsigereiből is. Mulaszt, ha nem ringatja álomba újra Margitot. Mert ki tudja, reggelre arra ébredhet, hogy pajtása halott. Gyógyszer, kés, vagy akár a nagy zuhanás, szétloccsant test az udvarban, a föléje hajló fejek, melyek csóválódnak, nem mintha kár lenne ezért a nőért, de mégiscsak rettenetes, hogy az ilyen látványt nem bírja senki, azonnal valami újságpapírral, vagy fekete nejlonnal letakarni. Este nyolckor Margit végre megint fölébredt, nem emlékezett semmire, pedig a két kavics ott volt a polcán, s csak arrébb tolta őket, hogy hajkeféjéhez férhessen. Mísz volt és kibíratatlan, mint mindig. De Koprázit fölmelegítette a látvány. Mégiscsak az egyetlen élő rokona. Barátja. Pajtása. - Magadnál vagy teljesen? - Margit csodálkozva bólintott, hogy persze, holott ez egyáltalán nem volt természetes, mert nyitott szemmel is aludt, legföljebb akkor nem álmodott. Koprázi várt még egy kicsit, nézte a szemét, mikor tisztul ki teljesen, kávéval kínálta, aztán magához húzta asszonyát. - Beszéltem Ica nénémmel. A fél délutánt átbeszéltük. Szeret minket. Téged is. És én bedobtam, szerezzon már neked valami elfoglaltságot. Hogy ne aludj itt hétszámra. Szerez.

- Mi? - Margit most már tényleg magához tért és tekintetével kapaszkodott Koprázi nyakába. - Mit kellene csinálnom? Ugráfiát? Tanítani?

- Is-is.

- Mikor? Hol?

- Itt, nem messze van egy ifjúsági ház. Ott meg óvodások is vannak. Időben kell kezdeni mindent, nem igaz? Szóval velük kellene foglalkoznod. Na, mit szólsz?

- Jó! Nekem már teljesen mindegy. Ovis-torna. Ide jutottam.

- De az előbb Piaf kapcsán voltam bátor megjegyezni, hogy ő sohasem felejtette el, hogy honnan érkezett. Na.
- Igazad van. Majd lesz több is. Talán észreveszi valaki, hogy többet tudok a hátra-bukfencnél!
- Én meg, miután annyit, de annyit tanultam a Szabadegyetemen, föl hívtam őket, nem kellene egy ember, aki nem úgy tanít, mint az írástudók...
- ...hanem úgy, mint akinek hatalom van a kezében!
- Fantasztikus műveltség. Kapásból folytat egy mondatot az Újszövetségi Szentírásból.
- Gúnyolódj csak. Inkább mondd már: kellesz? Taníthatsz?
- Igen! Igen...! Méghozzá a Kelet négy nemzedékének költészetéről fogok tartani kurzust. Október elején indul, heti egy alkalom, két óra. Szünettel kétszer negyvenöt perc. De én nem tartok szünetet. Csak akkor, ha a teremben nem lehet cigarettázni. Ha nem lehet, kísétálok a folyosóra, s mindössze öt percig pihenhetnek a hallgatók. Tizenöt embernél indítanak osztályt. Úgyhogy még ez sem 100%-os...
- Meglesz, ne aggódj.
- És még az általános bérlettel rendelkezők is betévedhetnek. Meg a helyszínen is lehet fizetni. Négyszáz forint. Nem nagy összeg.
- De te, te mennyit kapsz? - Négyezret. Alkalmakként. Csak még azt nem tudják, hogyan számolunk el. Miután Halotti Anyakönyvi kivonat alapján sohasem utaltak pénzt. Így is, úgy is levonnak 20% adóelőleget. Alig várom... Csak a szívem fog megállni útközben. Ennyi ember előtt még nem beszéltem metafizikáról, költészetéről, szépségről és halálról...

- Halló, Magyar Nemzés?
- Igen.
- Kérném az irodalmi rovatot.
- Kapcsolom.
- Köszönöm.
- Kérem. - A telefonban Mozart Török indulója dzsesszesítve. Koprázi türelmetlenül dobolt ujjával az asztalon. Várt. Mindig csak várt. Születését nem várta. Mégis a világra jött. - Igen!
- Koprázi József vagyok... a rovatvezetőt keresem.
- Adom, egy pillanat! - A háttérből szerkesztőségi zsivaj, kiabálás, csattogás hallatszott. - Tessék, Zselényi.
- Szevasz, Koprázi József vagyok.
- Köszöntlek! Már emlékszem. Itt van egy anyagod a Kelet négy nemzedékéről. Nekem tetszik, de új, fiatal kollégánk jobban ért hozzá. Még csak huszonnyolc éves, de a minap doktorált a Keletből. Majd ő is megoldassa, aztán meglátjuk. Kicsit hosszúnak tűnik, bár ez nem mindig baj... legföljebb húzunk kicsit. Na, szevasz.
- Egy pillanat! Van ott egy tárcám is!
- Az jön. Jövő héten hívjal... - azzal le is tette a telefont.

De ki ez az ifjú titán, aki most doktorált? Nyilván nem kell neki, mert az írás nem irodalomtörténet, hanem esszé, sajátságos, és tulajdonképpen a Szabadegyetemen előadandó anyag esszenciája. Koprázi lerogyott a kanapéra és arra gondolt, hogyan szerezhetné vissza novellafüzérét Dinárd Ivett fogságából. Fölhívja az anyját! Ez az!

A telefonkönyvben bogarászott. És az apró, fekete kukacokból vaksi szeme előtt összeállt a telefonszám. Tárcsázott. Idős nő hangja, meglehetősen finom, úri. - Halló! Tessék kérem.

- Koprázi József vagyok, Ivett szomszédja voltam, csak hát... bizonyára tetszik tudni, hogy elköltöztek.

- Szóval maga az! Kiszekálta őket! Szép kis firma, ismerem a fajtáját...

- Már megbocsásson asszonyom, tudja kegyed, kivel beszél?

- Hogyne tudnám! Valami bolond, aki írogat. A felesége is örült, az meg...

- Bocsásson meg, hogy a szavába vágok, nem írogatok, hanem írok, a feleségem, pedig az Állami Műház címzetes szólistája volt. Nem a szomszédjával beszél, felhívnám a kedves figyelmét. És különben is! Még a feleségem rohant hozzájuk, hogy csak nem miattam a költözés? A kedvesnek éppen nem mondható leánya a szemébe nevetett: ugyan már! Hová gondolsz? Csak találtunk egy jobb lehetőséget! Ki hazudik, asszonyom?

- Jó... most éppen nem érek rá, vendégeim vannak és különben is.

- Akkor is elmondom... - kattanás, a nő lecsapta a kagylót. Koprázi azonnal újra tárcsázott. - Halló, tessék?

- Ezt még egyszer meg ne próbálja! Nem fejeztem be a mondókámat.

- De én igen!

- Viszont engem és a feleségemet alázták meg, úgyhogy hallgasson végig! A kéziratom, egy novellafüzér Ivettnél maradt. Szükségem van rá. Ennyi az egész. Szóljon neki, hogy minél hamarabb landoljon az anyag a postaládámba, mert különben...

- Mi lesz különben? Fenyegetőzik!

- Ahogy tetszik, kedves asszonyom. Különben megfogom a nyakát.

- Az enyémet? - nevetett harsányat a nő a telefonban. - Hetven éves leszek. Mit akar az én nyakammal?

- Nem, asszonyom. A kedves lánya gyönyörű, szép, bájos nyakát.

- Na, vigyázzon miket beszél, mert följelentem.

- Bátran. Tudja, nem vagyunk életben. Nincs nyilvántartásunk. Halottak vagyunk. Úgyhogy nyugodtan.

- Na, most már mással szórakozzon az úr... ritkán látom a lányom, de, szólok neki. Megkapja az irományait, ne izgassa föl magát. Minden jót!

Koprázi föl-alá sétált a szobában, Margit aludt, mint rendesen, a szeptember végi ég haragosan keringett az ablak fölött, sötét volt odabent, depressziós sötétség. Koprázi cipőt húzott és leszaladt a postaládához. Semmi levél, csak csupa ostoba hirdetés. Dinárd-Kuvik levelesládából kilógott egy papír. Koprázi megnézte. Postautalvány kézpénz átvételéről. Megpróbálta visszadugni. Nem ment. Magával vitte, föl, a lakásba. Volt egy érfogó csipesze, csupa nikkal, azzal tért vissza. Kipiszkálta az összes haszontalan papírt, cédulát, hogy lakást keresek a környéken, itt vásároljon ne másutt és az efféle idegőrlő marhaságok, lassan kiürült a szürke

postaláda. Most meg azon morfondírozott, hogy visszadobja-e a postautalványt? Mert ha magánál tartja, kénytelen lesz érte jönni vagy Kuvik, vagy Ivett. És ha nem? Meg ilyen nem szabad tenni. Bedobta. Majd fölhívja Ivett anyját, hogy szóljon. Hogy ő még egy ilyen ellenséges hangulatban is... nem épp katolikus vonás, még csak gondolni is reá. De nem érdekelte. Életében először a bosszú édes íze poklosodott összes idegszálában. Hiába próbálta hessegetni magától a kísértést, egyre jobban belebonyolódott. És ami még sohasem történt meg vele, határozottan érezte, hogy depressziós. Gyógyszert is szedett, komoly antidepresszánt, kis adagokban, s mivel hatást nem érzékelt, önkényesen megemelte azt. Multivitaminokkal tölte magát. De ez a motoszkálás a kisagyban, hogy ölteni kellene, vagy mást, vagy önmagát, már nem távozott. Pedig még kérlelte is! Isten segítségével. Ennyit még sohasem imádkozott.

Margit már nem aludt délutánonként. Az ovis-torna visszahozta őt az életbe, úgy fénylett, mint valamikor, amikor az Állami Műház színpadán csillogott, vagy amikor minden idők második legsikeresebb musicaljét abszolválta Budapest egyik legnagyobb színházában. Így is elviselhetetlen volt, mert minden nap azzal állított be, hogy milyen elragadó a hátra-bukfenc, a kölköket meg lehet zabálni, de mindezt órákig mesélte, ami nagyon fárasztotta a halálba nyargaló Koprázit. Az egyik békés estén, október elején azzal állított be, hogy a gyerekek kibírhatatlanok, nem figyelnek rá, nem csinálják azt, amit megparancsol(!) nekik, s bizony kizsáladnak édesanyjuk védő ölelését keresve. Koprázi értette, mert jól emlékezett a régi időkre; Káprázatos Margit minden líraiságával és tűnékenységével együtt diktátor volt, akinek se Isten se ember nem jelentett semmit, de még ő maga sem, ha művészetről volt szó. De hiába volt minden, hogy ezek csak óvodások, ezekkel nem kell úgy bánni, mint volt ugrakari tagtársaival, de még azokkal sem szabadott volna úgy bánni; gyerekekkel kellett foglalatoskodni, tehát ott a rutin, mert ez mégsem egy hatalmas ugramű; csak valamiféle levezető szelep, a fölgülemlett feszítő gőz kieresztésére. Margit nem hallgatott rá. A vezető óvónő kezdett mindenbe beleszólni, Margit a sarokba szorult, a szülők petíciót fogalmaztak. Három hét után Margitnak megmondták, bele a szemébe, szemrebbenés nélkül, hogy van olcsóbb és kedvesebb pedagógusuk, aki ugyan nem ért az ugráfiához, nem ért semmihez, de mint tornatanárnő, megoldja az ovisok mozgásigényének szakszerű finom levezetését. Margit összeomlott. Már másnap ugyanúgy aludt délutánonként, mint azelőtt. Koprázi meg tölte őt is antidepresszánsokkal, kipróbált rajta hármat is. Meg kedélyjavító gyógyszerekkel kísérletezett. A helyzet azonban mit sem változott. Margit halni készült. Most meg Koprázinak kellett megint erősnek lennie. De hogyan, amikor ő is? Némileg sikerült. Elkezdődött a szabadegetemi oktatás. Az Angolkisasszonyok visszakapták az államtól iskolájukat, ott tartották az órákat. A harmadik emeleten. Lift nem volt. Az első órára Margit is elkísérte. A tanteremben huszonnyolcan ültek, jóval többen, mint azt várni lehetett. Mert ki beszélt már ekkortájt a Kelet első-második vonalbéli szerzőiről? Senki. Erre voltak kiéhezve. Maga Margit bökött egy fekete, apró lányra, aki a leghátsó sarokba fészkelte be magát. - Na, itt van Ivett helyett ez a lány. Udvarolj csak neki bátran. És akkor elfelejtetted végre a két nyomorultat. A kéziratot meg majd csak visszajuttatják! - Koprázi bölintott, nem is olyan rossz ötlet. Mert a többi hallgató idősödő asszonyokból és mogorva férfiakból állt, ez a fekete lány pedig mint valami hatalmas felkiáltójel ágaskodott, hogy itt vagyok, végy észre. Pedig nem így történt. Rá sem nézett Koprázira, csak buzgón jegyzetelt. Talán gyorsírással, mert másképp nem sikerülhetett. Koprázi ugyanis olyan lázban égett, annyit mesélt és nem tanított(!), hogy azt normális írással nehéz lett volna követni. A moziban nem néztek úgy az emberek. Első dolga az volt, hogy a zöld színű táblára fehér krétával fölvezolta Budapest belső területét. Külön kiemelve Belváros-Lipótvárost. - Nemde úgy néz ki, mint egy fordított kulcslyuk, melyet félbevágtak óriássá nőtt lakatosok. - A tantermen halk kuncogás gurult. - Nos - fogta a krétát Koprázi, és ezt a fordított és kettévágott kulcslyukat az alján vastag vonallal elválasztotta a felső, szélese-

dő résztől. - Ez volt a negyedik kerület, vagyis a Belváros. A történelmi. A Duna, Vámház-, Múzeum-, Károly körutak, illetve a Deák Ferenc által határolt terület. Ezt jó és szépméltú Rákosi elvtársunk és fényes elméjű csapata összeolvasztotta a Lipótvárossal, vagyis az ötödik kerülettel, mely annak idején egészen a Dráva utcáig húzódott, s ezt a fura mutáns változatot egyként ötödik kerületté tette. Nem történt meg itt sem a rendszerváltozás. Mivel azonban Újpest, ugye munkáskerület, a Belváros meg úri, hát Újpest kapta a kitüntetett negyedik kerület címet. De térjünk vissza a Belvároshoz. Ez volt eredetileg Pest. Városház vette körül, nyomai ma is láthatóak a Múzeum körút pár bérházának belsejében, a Váci utcában az útburkolaton látható árkobákom alakzat jelöli, hogy itt húzódnak a fal, itt lehetett a Váci kapu. A Kecskeméti kapu, pedig a szálloda hídján, mely szintén jelképezi, hogy valamikor itt is szekerek zörögtek végig az úton, vitték az élelmiszert Pest városának. A Hatvani kapu a Kossuth Lajos utca keleti torkolatában volt, így is hívták ezt az utcát, a kapun túl meg Kerepesi útnak. A Petőfi Sándor, volt Koronaherceg utca végén van a Bécsi utca, mert itt meg a Bécsi kapu volt, ne társd a szád, mint a bécsi-kapu! Ugye, idősebb hallgatóim emlékeznek még? - Pár idős asszony bólintott. - Nos, itt helyezkedett el Újbécs, kis falu, kívülről rátapadva Pest falaira. Később az északi fertály nyílt meg legelőszőr, itt bontották le a falat. Ha valaki végignézi Budapestet, érezheti, hogy az északi rész valahogy fejlettebb, rendezettebb, mint a déli. Talán innen ered a paradoxon. Bocsnak az idegen szóért, de meg kell jegyezni, hogy ebben az esetben muszáj, hiszen ha kimondom magyarul, hogy látszólagos ellentét, lemegy a nap. - Megint kuncogás. - Ki tudja, Budán miért hívnak egy utcát a Vár oldalban Logodinak? - Senki. - Mert itt meg Logodfalva tapadt a Vár falához, mint gomba a fatörzshöz. Később ezek a kis falvacskák, lásd még Albertfalva, betagozódtak a városba, melyet egyesítettek 1873-ban, Pest, Buda és Óbuda Budapestté avaszták. Arról külön megvan a véleményem, hogy a később Budapest tizennégy kerületéhez csatolt 1950-es rendelet alapján kinek volt jó. Itt sem váltottak rendszert. Elővárosokká kellett volna tenni Budafokot éppúgy, mint Kispestet, Rákospalotát, Erzsébetet, Soroksárt, Csepelt, és a többi. Önálló Polgármesteri Hivatallal, meg az eredeti Budapest egységes maradt volna, polgármesterrel az élén, de a kerületek nem túlduzzasztott hivatalokkal lennének ékesek, csak egyszerű Elöljáróságokkal, házasság, temetés, egyéb helyi ügyek. Nem így lett, ezért aztán nincs még város a földön, ahol egy emberről 20-25 utca is van egy közigazgatási határon belül. - Heves bólogatás most már mindenhol. Még a fiatalok is fölkapják a fejüket.

- De ne aktuál politizáljunk itt, mert nem ez a lényeg. Csak a város fejlődését szerettem volna megmutatni, és föl hívni a figyelmet, hogy közel négyszáz kávéházzal bírt ez a város, köztük rengeteg volt kifejezetten irodalmi kávéház. Ezek is eltűntek, szinte nyomtalanul. Örülünk hát, hogy megnyílt a Centrál, tatarozás alatt van a New York, de hol van a Simplon, a Gellért, a Hadik, a Bucsinszky, a Philadelphia, és sorolhatnám. Én tudom, hol vannak, voltak, de helyükön boltok nyíltak, vagy mozi, és soha többé nem támadnak föl halott porukból. És a lényeg, ennek a sorozatnak a lényege, mely egy folyóirat, született 1908. Január elsején, Petőfi Sándor születésnapján, ám az időzítés nem biztos, hogy szándékos volt. Ez a folyóirat végre integrálta a magyar irodalmat a világ irodalmához, úgy is mondhatnánk, hogy a premodernből bekanyarodtunk a modernbe...

Margit sírva kísérté házáig Koprázit. Miféle könnyek ezek? - Büszke vagyok rád. Úgy figyeltek, olyan élvezettel hallgattak. Csodaember, te! És ne haragudj rám. Buta vagyok, butuska lány, de a pajtid, aki veled van a halálig!

Koprázi József nem szólt semmit, nem érezte valami eget rengetőnek az előadást, a lányra gondolt, aki rá sem nézett.

- Halló, Magyar Nemzés?

- Igen.

- Kérem, kapcsolja nekem az irodalmi rovatot.

- Kit onnan?

- Nem tudom, új munkatárs... majd ott megmondják.

- Kapcsolom... kérem várjon.

Koprázi eltartotta fülétől a kagylót, nem mintha elege lett volna Mozartból, bár a Török indulóból igen, de mégis. - Tessék, irodalmi rovat.

- Koprázi József vagyok. Az új munkatársat keresem... nem tudom a nevét. Huszonnyolc éves...

- Adom, egy pillanat!

- Harag-itta Martin. Tessék.

- Én vagyok az idősebb, bocs. Szevasz. Koprázi József vagyok.

- Helló. Kaptam egy anyagot... a Kelet négy nemzedéke, ugye?

- Azaz.

- Hát ebbe a magazin jellegű rovatba nem fér bele. Meg talán hosszú is. Meg olyan esszészerű.

- Nem az. Nem szerű. Esszé.

- Úgy értem, igen. Tanulmányoknak kevés, hogy irodalmi folyóiratba tudnám ajánlani, ide meg sok, mint esszé. Visszaküldöm, mert látom, gépirat. Hogy ne kelljen fénymásolni.

- Megköszönném. És van ott egy tárcám. Megjelenik holnap?

- A szombati mellékletben? Várj, megkérdem a rovatvezetőt!

Rövid csönd után újra Harag-itta Martin a telefonban. - Azt üzeni, hogy igen!

- Köszí... és akkor várom az anyagot, ha nem nagy teher a postázás.

- Ugyan. Szevasz.

Koprázi örült is meg nem is. Nem értette, hogy anyaga mitől nem szervesülhet a hétvégi magazinba. Mi az, hogy esszé nem? És miért kell tudományosnak lennie, mikor nem tudós. Annak viszont örült, hogy holnap leballag az újságoshoz, és halála óta először ott tündöklük majd tárcája a Magyar Nemzés hasábjai egyikén.

Másnap nem volt benne tárcája a Magyar Nemzés mellékletében.

Koprázi nem bírta hétfőig várni. Kikereste Harag-itta Martin telefonszámát, mely benne is volt a könyvben. Üzenetrögzítő. Koprázi meg mondta, mondta, hogy mekkora gazemberek, háromszor is, mert a rögzítő mindössze fél percet engedélyezett a számára. Bosszúsan csapta le a kagylót. Várta a visszahívást. Hiába. Vasárnap este ő hívta ismét Harag-itta Martint. - Tessék. Harag-itta. - Itt meg Koprázi. Miért nem hívtál vissza? - Először is van egy munkahelyem, ez meg a lakásom. Máskor ott keressél. Érthető? Na. Másrészt elég fárasztó volt végighallgatni ezt, a három felvonásos Koprázi-melodramát. Én csak közvetítettem, nem én vagyok a góré. Neki panaszkodj. De ha már itt tartunk. Nem akartalak megsérteni, de a Kelet-írásod nem esszé, hanem egy darab szar. Nem közölhető sehol. Nem is tudtam, mit tegyek,

mikor olvastam. Sírjak-e vagy nevessek. De azért visszaküldöm. Vécépapírnak még mindig jó lesz... - Koprázi eltartotta fülétől a kagylót, úgy érezte, belemart valami féreg a fülébe, és berágta magát agya legmélyebb zugaiba. Most hogyan reagáljon? Küldje el a jó anyjába ezt a kis suhancot? Nem tudta megtenni. Úri-gyerek volt. Gyerek volt. Kisgyerek. - Köszönöm... ha visszaküldöd, akkor megköszönöm. Talán máshol nem használják a vécében. Ki tudja? Egyébként ebből a témakörből tartok előadássorozatot a Szabadegyetemen. Ott meg vannak velem elégedve. Enyhén szólva is.

- Akkor ez jól jellemzi szellemi életünk mai állapotát. Szégyellheti magát a Szabadegyetem!

- Nem teszi. Büszke rám. De te csak nyugodtan mondd.

- Mondom is. Tudod mi vagy te? Te egy igazi, hamisíthatatlan *vérdilettáns* vagy! - Koprázi-nak elállt a lélegzete. Nem értette a szót. Arról már hallott, hogy valaki vérprofi, de mi az a vérdilettáns. És mi az a vérprofi? Kérdezze meg ettől a hólyagtól? Hát nem.

- Engem a Kelet legnagyobb mesterei okítottak, a harmadik és negyedik nemzedékből. Mind hülyék voltak? Mert mind elismert. Néhol európai méreteimről beszéltek. Levelek őrzik bizonyítékul.

- Azt nem merném mondani, hogy hülyék voltak. Talán nem akartak megbántani, mert rendkívül érzékenység rejlik a dilettáns általános jellemrajzában. Talán ezt érezték ők is.

- Az ország összes folyóiratában publikáltam már. Ők is mind marhák, akik nem értik a szakmát?

- Óvatlanok voltak.

- És a könyveim?

- Nem ismerem őket... bocs, le kell tennem, megjött a kedvesem, és nincs kedvem diskurálni irodalmilag jelentéktelen emberekkel. Na, cső! - Azzal letette a telefont. Koprázi József érezte, hogy legalább két kilót fogyott, kiment arcából a vér, megsemmisülten rogyott a kanapéra. Margit aludt, nem hallott semmit sem az egészből. Majd elmeséli neki. Elmúlt már tizenegy, de aludni nem volt képes. Rágta, ette magát belülről. Keze jéghideg volt, és sírt. Hangosan, talán még a szomszédok is meghallották. Csak Margit nem, aki úgy aludt, hogy nyugodtan holtta lehetett volna nyilvánítani. De hát halott volt ő, akárcsak Koprázi. Milyen jó lenne valódi halottnak lenni megint! Erre gondolt, az a Koprázi, aki mindig visszafogni szeretne volna az időt, most gyorsította volna, hogy minél hamarabb befejeződjék ez az egész rémlátomás, ez az életen és halálon túli lebegés. Nézte Margitot oldalról, ahogy szuszog, szemgolyói kóvályogtak a szemhéjak alatt, ugyan hol járhatott az emberi szerencsétlenségnek ez a tűnékeny angyala, miféle tájakon, színpadi deszkákon, halálba álmodva a jelent? Koprázi is elszundított, ezen az estén nem mosott fogat, nem itta meg éjjeli kávéját sem, ruhástul heveredett a kanapéra.

A telefoncsörgés mintha nem is az evilági létből szólt volna. Dél is elmúlt, Koprázi szemét dörzsölve nyúlt automatikusan a kagyló után. Hangja reszelős volt. - Tessék.

- Helló, itt Zselényi a nemzéstől. Sajnos jött egy aktuális anyag, ezért nem voltál a szombati számban. A jövő héten benne leszel, mérget vehetsz rá. - Koprázi lassan fölfogta, amit hallott.

- Rendben. De én megkérlek, hogy az a taknyos az édesanyjával beszéljen úgy, mint velem tegnap este. Az a kisdoktor. Harag-itta nagyon kicsi gyerek ehhez. Nőjön még! Tapasztaljon! Járja be az infernó összes bugyrát, és azután ugasson. Ki ez a fasz? Bemegyek és... - valami

nagyot akart mondani, valami ijesztőt. - Bemegyek és olyat kap, hogy csak a fogairól lehet majd azonosítani... ha van foga egyáltalán ennek a hálnak. Ennek az állatnak.

- Nyugi haver. Mondott valamit?

- Hogy mondott-e? Azt mondta, hogy vérdilettáns vagyok. - Zselényi kuncogó hangját hallotta, majd hatalmas röhögés szállt a füléhez.

- Ne röhögj barátom! Inkább üzend meg neki, amit mondtam. És kerüljön nagy ívben. Érted?

- Vérdilettáns? Hát ez a Harag-itta egy zseni! Egy Kazinczy. Nyelvújító zseni! De jó...

- Kapja be az összes faszomat! Bő nyállal... bár kényes vagyok a jószágomra, de megengedem neki. Csak előtte salétromsavval öblögesse.

- Na jó, elég legyen - vált komorra Zselényi hangja. - Ne fenyegetőzz, mert azt nem csípem. Nem mondom, hogy Harag-itta sima fazon. Azt sem, hogy angyal. Szókimondó. Ha ez a véleménye, tartsd tiszteletben. Szólásszabadság van barátom! Ez már nem az átkos! Érted?

- Pontosan tudom, hogy mi van. Ezért az üzenet. Ha nem adod át, az sem érdekel. Csak könyörgöm, kerüljön! Még a síromat is, ha eljön az ideje. És nem szeretném, ha jövő szombaton nem jönne le a tárcám.

- Lejön ha mondom. Úr vagyok veled! Azonnal küldöm a papírt. Visszafaxolod és már megy is a lóvé. Ötezer bruttó, de a teljes összeg 90%-nak a 20%-a az adóelőleg. Na, helló, és tedd magad takarékra.

Zselényi nem is köszönt, nem mondta, hogy viszlát, csak úgy letette a kagylót, ahogy az amerikai filmekben szokás. Ez hát a *New Age*.

Margit fölébredt, nagyot nyújtózott és mesélte álmát, a színpadot, a volt kollégákat, újra ugráfos volt, levezenyelt az előadást, összefeküdt az ellenséggel, csupa zűrzavar, csupa szentségtörés. Koprázi kávéfőzőt, kenyeret szelt, vékonyan kente meg margarinnal. Margit kedvenc eperlekvárjából apró pöttyöket ejtett kiskanállal a szeletekre. - Hívom Ivett anyját!

Margit, miközben majszolta a kenyeret, megkérdezte, hogy minek?

- Mert nincs meg a kézirat! Tudom, hogy senki nem fogja közölni, de mégis én írtam, ez lesz a hagyatékom, ez is, meg ami fönt van azon a világhálón, vagy mi a fenén, szóval le akarom zárni az egészet. De nem szeretném, ha hallanád... Mert akkor még jobban görcsölök. Rafinált egy vénasszony ez! Vigyázni kell, mit mond az ember!

Margit szó nélkül kiment a konyhába. - Vidd a kávé, mert kihűl! - kiáltotta utána Koprázi és már tárcsázott is.

Ivett anyja tartotta magát ahhoz a képtelenséghez, hogy nem tudja, hol lakik a lánya három gyerekkel és Kuvik Bandival. De igyekezik! Koprázi elmesélte, mennyit küzdött, hogy kihalássa Kuvik postai papírját aládából. Ilyen többé ne forduljon elő! Ez volt a válasz. Semmi köszönöm, vagy ilyesmi. - Nézze asszonyom, Európában alapminimum, hogy megköszönjék az ilyesmit. Nem kegyed, hanem kedves vejének volna kötelessége! Figyelmeztesse, elvárom, hogy megköszönje.

- Jó, majd jelzem neki.

- Megkapták-e a Szabadegyetem programját? Ivett megkapta-e? Mert érdekl az irodalom. Csak azért küldtem. Hátha okulhat. Nos? - Értse már meg, hogy nem találkoztam velük! Nem érti meg?

- Nem bizony! Unokák... ugyan asszonyom! Unokák nélkül ki sem bírná! És ők meg nem jönnek. Magácska meg nem megy hozzájuk. Nem hiheti, hogy beveszem?

- Azt csinál amit akar! És kérem, ne telefonálgasson állandóan!

- Dehogynem! És meg is látogatom hamarosan. Tudom a címet, tudok mindent, ha kell, hát napokig várok a bejáratnál. Egyszer csak kijön a lakásból! És akkor én ott leszek. A többit a fantáziájára bízom. Csókolom a kezét - mondta lágyan és letette a kagylót.

Hogyan kellene ezt a vénasszonyt átverni? Megtudni, mikor járnak Pesten ezek a Kuvikék? Mikor hozzák a rakás gyereket? Mert az nem lehet, hogy sohasem jönnek. Az kizárt. Rá fog jönni. Tudta, érezte. És ha sikerül is a találka, mi lesz? Megöli ez a nagydarab állat! Itt még a fanyelű, hosszúpengéjű rugóskése sem segít. És képtelen volna szúrni. Élő hasba mártani egy fegyvert. Katona volt, persze, de most civil. És békében volt baka. Békében, amikor is csak ő tüzelt azzal a félelmetes AMD-65 mintájú szovjet géppisztollyal. Akkor volt férfi utoljára. De talán még akkor sem. Mert ha visszalőnek... képes lett volna ugyanúgy tüzelni?

Margit hirtelen rákérdezett. - Tavasszal folytatod az előadásokat?

- Tavasszal? - Hosszan gondolkodott. - Hol leszünk mi már tavasszal?

- Én remélem a sírban. Ahonnan kimásztunk. Hát nem volt jó ott pihenni tíz éven át? Mi bajunk volt?

- Egyetértünk. Nem lesz tavasz. Másoknak fog zöldellni az erdő. Madarak már másoknak fognak trillázni, és mások fogják élvezni a napot, az ezüstös csillagokkal teleszórt éjszakát. És jó lesz nekünk, Margit. Jó lesz. Mert itt nem jó. Itt bántanak. Nekem meg elegendem van a terrorból. Ez itt, most, Treblinka. Buchenwald. És egy pici Auschwitz. Meg egy darab Gulag. Recsk. Kistarcsa. Én meg nem vagyok se zsidó, se mozgalmár, se komcsi. Te sem. Akkor meg mire ez a véget nem érő kínzatás? - Margit hallgatott, nézte Koprázi mindig jóságot sugárzó szemét, és azt vette észre, hogy ez a tekintet már nem a régi, ott volt ebben a tiszta lelki tükörben az alig látható hajszálrepedés, de ott volt. És az anyag már csak olyan, hogy a repedésből törés lesz csak idő kérdése az egész. Margit azonnali halált javasolt, kéz a kézben ugrás le a harmadikról. Koprázi elvetette. Koprázi félt. Nem volt öngyilkos alkat. Nem örökölt semmi ilyesfajta gént. De élni sem bírt tovább. Patthelyzet. De mindketten érezték, hogy ez csak egy függőjáték, és egyszer matt lesz a pattból.

Halottak napja közelgett, de döntöttek, hogy nem mennek sehová. Mikor ők is halottak. Hozzájuk meg nem jön senki. Medárdy is, ha véletlen betoppanna, nem azért jönne, mert Halottak napja van. Hiszen élnek és csak ők tudják, hogy halottak. - Te Margit! Holnap jönnek Kuvikék Budapestre!

- Ezt meg honnét veszed?

- Biztos. Átvertem az öreglányt. Azt mondtam, én vagyok a számítógépes Józsi, és amit eladott gépet a Kuvik, nem működik. Én meg kicserélem, csak nem ismerem a tényeket. Jó volt-e, amikor eladta, kipróbálták-e, és ilyenek.

- És bevette?

- Mint kacska a nokedlit. Papírzsepit nyomtam a kagylóra, megváltoztattam a hangomat, úgy beszéltem, mint egy strici. Hamar sötétedik, biztosan meglátogatnak pár sírt, aztán húznak haza. Öt előtt indulok. Ne aggódj, nem lesz semmi baj...

- Ne menjek veled?

- Édes Margitom, ne. Nem akarlak bajba keverni. Bár téged is megaláztak, de engem érint az egész. És még mindig szerelmes vagyok ebbe az átkozott boszorkába. Ebbe a démoni, de égetnivaló gyönyörűbe. Kíváncsi vagyok az arcára. Nem tudom felidézni a tekintetét. Talán az orrát látom néha megvillanni. Azt is oldalról. De milyen a szeme? A szája? Kuvikra meg emlékszem. Hogy lehet ez?

Koprázi tükön ült, úgyhogy már négykor elindult; a Szent Gellért téren szállt le a villamosról és gyalog baktatott végig a Budafoki úton. Nem tudta, honnét is indulnak a számok. De jól esett ez a séta a nagy hidegben. Pedig nem volt annyira hideg. Nulla fok körül. Koprázi belülről fázott. Egyetlen, barna, szakadt, ragasztgatott bőrdzsekijében mint a hajléktalan, sétált föl és alá a ház előtt. A házzal szemben suhancok, hatan, romos Zsiguli gumiját rugdosták, ez egyik kinyitotta sliccét és lepisálta az autót. Koprázi odalépett.

- Nem tudátok megküldeni egy blázzal? - A fickók nem is értették ezt a bátorságot, és azonnal a cigisdobozért nyúltak. - Mezítlás is megfelel? - Kérdezte az egyik, ragyás képű, kopasz arc. - Ja. Mindegy, csak melegítsen. Két faszt várok, lehet, hogy lenyomom a torkukon ezt a szép kis szerszámot - azzal elővette a rúgóskést és kipattant a 12 centis penge. A srác két szálát is adott kézből.

- Tüzem sincs... - azonnal sercent a gyufa. - Na, helótok! - Azzal visszament a túloldalra. A fickók eloldalogtak. Na, ez jól sikerült! Ha ezek megijedtek egy kicsit, akkor Kuvik Bandi meg pláne! Ivett meg egyszerűen nem is ellenfél a maga negyvennyolc kilójával. És jöttek! Befordultak a sarkon, a Lágymányosi utcából. Koprázi eléjük állt. - Sziasztok! Ivett, anyád mondta, hogy nem vagytok még itthon. Persze nem hittem neki, de most az egyszer nem hazudott!

Ivett jobbról, Kuvik balról kerülte ki Koprázit. - Állj! fegyver van nálam... csak két szóra... kérdeznék valamit. Beszéljessünk!

Ők azonban nem akartak beszélgetni.

- Nem addig az! - Kiáltotta Koprázi és utánuk lépett. A hatalmas vaskaput rátolták, de így: egy-két-há-rom! A súly iszonyatos volt, Koprázi ugyan betette lábfejét is, de érezte a nyomást, a gumitalp kezdett összenyomódni, így aztán minden erejét megfeszítve visszanyomta a kaput és kiugrott a szorításból. A kapu hatalmasat csattant, akkor kapott észbe, ha nem sikerül a művelet, négy kezujja és lábfeje ott marad. - Azonnal fölugrott a kilincsre, megfogta a kapu tetejét és fölhúzta magát, de dupla szögesdrót állta útját. Visszazuhan a földre. Béna volt. Tehetetlen. Csak jönne valaki haza a nyomorult kutyáját sétáltatva, de sehol senki, halvány fények villódtak a távolból, ahogy a vaskapu résén belesett. - Dögöljete meg! - sikította artikulálatlan hangon Dinárd Ivett. Többes számban? Ó és Margit? Mit vétett Margit? Koprázi a kaputelefon gombját nyomogatta kétségbeesetten. Persze nem vették fel, tudták, hogy most valóban gyilkolni képes. Fél órát várt még, leste a ház homlokzatát, függőnytelen ablakokban a mozgást, de nem tudta melyik ablak, azt se, hogy hányadik emelet.

- Nyugodj meg kérlek! Hagyd a fenébe őket! Nem érdekel, hogy az a kis kurva miket ordít! Hidd el, engem nem tudnak megalázni. Ha viszont tovább folytatod, téged aláznak meg folyamatosan. Nem tudsz győzni ellenük! Megjelent a tárcád, jön a kis pénz, legyen elég ennyi.

- Dögöljünk meg? Még egy galambra se mondtam ilyet soha. Hogy megdöglött. Elpusztult. Ez volt a legcsúnyább... és ezek...? Kik ezek? És hogyan képzelik? Ennyire szarháziak lennének?

- Ennyire. Nem mondtam? Csak egy ugrás az egész és vége!

- Ugorjanak ők! Meg az a szemét anyjuk! Nem! Nem hagyom. Hol is bujkálnak ezek? Nagy-kőrösön? Na, nézzük a tudakozót.

Koprázi azonnal megtudta, hogy csak egyetlen Kuvik létezik ott abban a porfészekben. Egyetlen Kuvik. Az is Endre. Az idősb. Nem baj. Utolérjük. Tárcsázott. Ugyanazt adta elő, mint Ivett anyjának, olyan volt, mint egy igazi Józsi, csak még bunkóbbra vette a figurát. Az élteesebb női hang már mondta is. - Mindszentkor voltak itt... igen, szerdán. Akkor legközelebb szombaton jönnek. Nem késő?

- Ugyán má' ráér az, persze.

- Akkor tessék szombaton telefonálni. Ebédkor biztosan itt lesznek már.

- Óriási! - csapta össze kezét Koprázi az örömtől. - Margit! Hallod? Megvannak! Elkaptam őket. Tényleg ott bujkálnak valahol. De az apjánál nem lakhatnak... sima kis társasházi lakás. De akkor hol? Oda is csak látogatni mentek. Nem értem. De majd kiderül. Vagy ahogy szegény apám mondta mindig - beborul.

Koprázi szorgalmasan járt a Szabadegyetemre, s nagyon meghiúsította, hogy minden előadás végén vastapsot kapott. A portás nézett csak szúrós szemekkel. Mert mindig túllépte a megengedett időt. - Tanár úr, lesz szíves betartani...

- Próbálom pedellus úr, próbálom. De ha egyszer meglódul a beszélőkhöz, akkor nincs megállás. De igyekszem. És látja, leoltok minden lámpát, bezárok minden ajtót, pedig nem volna kötelességem. Cserébe kérek öt-hat percet. Rendben?

- Jó, hát én csak azért mondom, mert mennék én hazafelé. Három gyerek, tudja.

- Pár fröcsögő is közben a hétlépcsősben... na?

- Az is belefér.

- Ebből csípném le azt a pár percet. Vigyázok az egészségére.

- Én meg iszom a magáéra. Az biztos, hogy a tanár úr rém rendes. És tényleg mindig rend van. Ezt megköszönöm.

- Lassan vége a félévnek. Jön a szünet, és csak az Isten tudja...

- Meg maga. Tudnia kell!

- Nem biztos az. Ember tervez. Isten meg végez. Nem biztos persze... ez amolyan népi bölcsesség. Mért végezne velem az Isten? Tettem én olyat? - A portás zavartan akasztotta a kulcsokat a fali-tabló legnagyobb szögjére.

Margit hevesen érdeklődött, mi van a szép, fekete lánnyal. Koprázi bánatosan közölte, gőze sincs. Már két előadáson nem látta.

- De megvan a telefonja. Megkérdeztem a titkárságon. És megadták. Tudod hogy beszélt velem az anyja? Mint a kutyaival. Ki maga? Meg mit akar? Hát ki ez? Titkárnő? Megáll az ész. Végül kinyögte, hogy elköltöztek. De mi az, hogy elköltöztek. Kicsodák? A lány kivel? Apjával? Lehet, hogy válás van a dologban. Nem tudom. Állítólag fölhív...

- Ismerjük. Majd ha fagy.

- Jól beszélsz. De hátha. Egyébként rám se néz soha. Adtam neki mindkét könyvemből és elakadt a szava. Hogy csak úgy, ingyen? Hát persze, mondtam neki. És még bele is írok kedves sorokat. Hiszen nem is ismerem és egyáltalán. Ez adott reményt. És erre, puff neki!

Este tízkor csörrent a telefon. - Menyhárti Nóra vagyok. Keresett.

- Mint valami Derrick. Valóban. Hát mondja meg kedves Nóra, ennyire rosszul mesélek? Ennyire nem jelent semmit, amit mondok?

- Jaj, dehogyis! Nagyon élveztem! Bocsánat. Félreértés. Anyám is összehord mindenféle zöldséget. Én költöztem el albérletbe, mert nem bírom a sok szekatúrát. Egy színtanodába készülök. Fölvételi lesz hamarosan. A színire nem vettek föl. Kiestem az első rostán. Két vers után elhajtottak! Éjjel-nappal készülök...

- Nóra, maga idén érettségizett...? Érettebbnek látszik! Most meg újra „érhet” - szólt Koprázi.

- Sajnálom magát, és drukkolok.

- Az utolsó órán ott leszek. Ez 100%!

Örült Koprázi, bár ott motoszkált a legutóbbi csúfos és halálos kudarc a fejében. Mi van, ha ez a lány is olyan. Mert minden nő olyan. Legalábbis vele minden nő. Mert nem ért hozzájuk. De miért kell ezért eltiporni valakit? Sose ment a fejébe. Csak Margit volt más. Az egyetlen. De ő meg nem volt nő. Nem volt anya. Nem volt szex-mániás. Vagy csak hazudta ezt is? Ha valami normálissal köti össze az életét, nem szült volna azonnal? Biztos, hogy Margit más? Miben? Kipusztíthatóak-e az archaikus női nemi ösztönök a nőből? És ha igen, ki a végrehajtó? A művészet? Talán. Margit annak élt. Annak halt. Meg persze az sem lehet véletlen, hogy ők ketten összekötötték az életüket. Mert járt a Margit sima civilekkel is, szerelmes volt az elsőbe, de anyja kitúrta a fiút. A másodikat is. A harmadik diplomás volt. Az sem kellett. Ő meg, a volt lakatos... hát... nyilván mást vártak, valami nagyobb és biztosabb egzisztenciát. Ami lehet egy lakatosé is. Csakhogy Koprázi sohasem volt lakatos. Csak ezt tanulta, dolgoztatott, mert muszáj volt. Ennyi. Az íráság fájt leginkább a szülőknek. Még az apának is. Aztán meghalt, az anyós meg kezdett igencsak leépülni. De hamar el is hessegette magától Nórát, mert beugrott Kuvik vastag képe, az a bamba, kifejezéstelen arc, melyen nem látszott érzelem, értelem még kevésbé, csak a szürke, családjának élő férfi elszánt tekintete, de az sütt. El kell kapni!

Szombaton korábban kelt föl, hagyta Margitot hadd aludjon. Nem kívánta a reggelit, csak kávéit ivott, hozzá nápolyit morzsolt fogai közt, leste az órát, ami nem volt könnyű, mert ötpercenként szaladt ki a konyhába, hogy fölnézzen a faliórára. Ilyenkor bezzeg nem megy az idő. Mikor Ivettel ült órákon keresztül, öt percnél sem tűnt. Fél tizenkettő. Lassan hívni kellene őket. De nem. Ha azt mondta, hogy dél, akkor dél. Még egy picit később is! Mert lehet, hogy azonnal nekiesnek a megterített asztalnál. Egyszerű népeknél a déli ebéd szent és sérthetetlen. Akkor viszont előbb kell tárcsázni. Mert biztos, hogy pont délben... Ideges volt, remegett minden izma, de belül volt katasztrofális, ott a sigmabél táján, ahol ilyen események előtt és után vastag hurkát tapintott a vastagbél leszálló ágában. Most is. A sav szétszedte gyomrát. Keze hideg volt, hidegebb, mint a halotté, s színe, nos ilyen színt, ilyen fehéret még nem kevert ki festő a világon, a trecentótól a posztmodernig. Nagyot nyelt és tárcsázta Nagyöröst. Kuvik Bandi vette föl a telefont. - Hát megtaláltál?

- Meg bizony. Ezt nem ússzátok meg, arra mérget vehetsz! - sziszegte Koprázi, de Kuvik hangja nyugodtabb volt, mint valaha.

- Fölkeltetted apámat.

- Délben?
- Éjszakás volt. Lakatos.
- Gratulálok! Én is az voltam. Nem nagy hír. De maga az édesanyád mondta volt, hogy most hívjalak.
- Leszarom. Na jól figyelj. Egy. Van ott a környéken egy ideggondozó. Oda foglak beutaltatni. Hétfőn az első dolgom lesz, hogy följelentést teszek zaklatásért az ötödik kerületi rendőrkapitányságon. Három. Most már tényleg fölmegyünk pár emberrel, apám kocsmái haverjaival és elteszünk láb alól. Azt hiszem világosan beszéltem.
- Be is kaphatod, annyira világos. És olyan sötét, mint te. Melléd harap a pitbull, barom. Jelentsél csak föl bátran. De én még mindig nem értem, hogy személy szerint te, mint Kuvik Endre, miért gyűlölsz ennyire? Mit tettem én? Há? - De már csak a bűgő hangot hallotta a kagylóban, megrázta Margitot. Nem mozdult. - Margit, kelj már föl az istenedet. - Margit szeme lassan nyílt, hosszan nézte férjét, de nem ismerte föl. - Én vagyok az. Koprázi József akit most már másodszor fenyegettek meg életveszélyesen. - Margit fölült, erőteljesen dörögölte szemét. Koprázi meg elmosolyodott. Kuvik beviszi őt a diliházba? Hát kicsoda ez a Kuvik? Hatóság? Nem normális, az biztos!
- Mi van már megint? - Margitnál lassabban csak a mélykómások és a klinikai halottak tértek magukhoz.
- Hogy mi? Most mondtam. Te következel. Hívd föl őket azonnal és kérd ki magadnak! Mert tudtommal téged is megbántottak.
- Kicsodák...?
- Koprázi belerúgott az asztalba, és úgy tett, mintha nem fájna, de nagyon fájt, csontrepedés, gondolta, de juszt se fog nyöszörögni ez előtt az elmebajos lány előtt, inkább a fájdalom, mely ott lüktetett egyre elviselhetetlenebbül a lábfejében. - Hát kik? Gondolkozz!
- Nem tudom, na! Honnét tudjam?
- Kik ellen harcolok? Na?
- Mindenki ellen.
- Ez is igaz, de szűkítsük le a kört. Kikkel itt a házban?
- A házban? Nem tudok róla, hogy harcolnál itt a házban bárkivel is. Ha igen, nem mondtad.
- Koprázi próbálta, minden erejét megfeszítve, hogy ne ölje meg ezt a nyomorult asszonyt, összeszedni magát. - Elköltöztek közben.
- Mikor?
- Pár hónapja.
- Ne haragudj... de.
- A Dinárd-Kuvik kettős, te állat! Te Isten barma! Te nyomorúság talicskája! Te!
- Ja... hát mért nem mondod. Persze, hogy tudom. Ne nézz teljesen hülyének, mert tényleg az leszek.
- Leszel? Mikor, mondd! Mikor leszel te hülye? Hát nem érzed, mit művelsz? Te tényleg nem tudsz semmit? Beszélj, mert kitépem a nyelved - ordította Koprázi és megmarkolta a nő karját. - Fáj!

- Fájjon csak. Nekem is fáj. Tudod mennyire? Nem tudod. Fogalmad nincs, hogy mennyire fáj. Micsoda nagy szeretet ez a részedről. Azt sem tudod mi az. Hogy szeretet. Mert ha tudnád, nem lennél ilyen. Kimondom: nincs lelked! Érted? Ezt legalább fölfogod? És most tessék telefonálni.

- Mi a számuk?

- Ott van a telefon mellett.

Margit nagyon lassan, szinte csoszogva ért a telefonhoz. Tárcsázott. - Azt mondja a telefon hogy ilyen szám nem létezik.

- Margit, ne őrijs meg! Hát az előbb beszéltem velük. Mit hívtál?

- Amit ideírtál. 53353... - Állj! És a 06?

- Milyen 06?

- Nagykőrös az mi? Főváros?

- Nem. Az Budapest.

- Akkor? Hát nem 06-ot tárcsázunk, aztán a bűgő hang után a többit?

- Honnét tudjam én?

- Hát hol élsz te mondd?

- Sehol. Nem élek. De értem. Jó. Tárcsázom a 06-ot... bűg... - Na, most a többit, nyomás! És kérd Kuvik Endrénét.

- Halló? Itt Káprázatos Margit beszélek! Halló!

- Kuvik Endréné. Tessék. - Margit kérdően nézett Koprázira.

- A kezed! Tedd a kezed a kagylóra - súgta a távolból. Margit, rászorította apró tenyerét. - Kérd ki magadnak, hogy a férjedet fenyegezzék. És mondd el nekik, hogy mit tettek velem, amikor rámcsták a kaput... Ivett meg szolgáltatassa vissza a kéziratomat! Na! Mondd már... - Margit csodával határosan végigmondta egy szuszra az egészet. Kicsit finomabban a kelle-ténél, hiába magyarázta neki Koprázi, hogy alja népek nem értenek az úri szóból. - Na, mit mondott? Mi?

- Hát hogy az ő fia nem tesz ilyet! Higgyem el neki. Biztosan te találtad ki az egészet. És dühös a Bandi, ezért mondott mindenfélét. Nem kell komolyan venni. A kéziratügyben meg szól az Ivettnek, hogy ha Pesten járnak, dobja be a postaládánkba.

- Köszönöm. És ne haragudj. Nem akartalak bántani. Senkit se akarok bántani... de ha valakit kínoznak, ennyi évtizeden át, az sajnos, pláne ha hisztérikus alkat, már csak ilyen. Azon kellene csodálkozni, ha túrném fájdalomam minden nyűgét s nyilait...

- Nem kell magyarázkodnod.

- Nem értesz meg te sem. Csak gyűlölsz.

- Hát ki ért meg téged még rajtam kívül? Mert én olyan nagyon jól vagyok igaz? Mert én olyan nagyon ott vagyok a helyemen igaz?

- Igaz. Bocsáss meg. Gyere ide igyunk egy kávét. Jó? Fölteszed?

- Hát persze. És ne sírj. Nem bírom elviselni. Elpusztít ez a sok sírás...

Koprázi novemberben kétszer is hívta Nagyköröst. Ahogy meghallották a nevét, vagy lecsapták a kagylót, vagy nemes egyszerűséggel mellé tették. A háttérből gyerekzsivaj. Ivett jóízű kacagása. Kuvik Bandi röhögése. Koprázi a falat karmolta. - Kivégezlek. Jössz velem a sírba. Mindketten velem jöttök. Félek a temetőben. Félek egyedül feküdni. És unalmas is. Az ember nemde bár társas lény...

- Margit! Megvan a Kuvik. Érted? Megvan! Egy hét és bele kell bámulnia a pofánkba. Nincs menekvés.

- Hogyhogy?

- Mert gondolkodom. Cogito ergo sum. Micsoda axióma! Ha vidék, ha nem, hátha ez a Kuvik még trolibuszozik. Fölhívtam a céget. És képzeld csak el: igen! Ugyan csak kisegítőként, de megadták a járatszámot, tudjuk, hol van a végállomás. Ott fogjuk elkapni. - Margit nem szólt semmit. - Na! Nem is örülsz? Vége! Hát nem érted? Megszabadulok egy tehertől. Igaz marad száz más, de egy is elég. Most. Aztán jöhet a többi.

Margit egy hétig görcsölt. Gyomra fáj, hányingere volt egésznap. A menüből csak a levest lehetett lenyomni a torkán. - Miért félsz? Nem tehet semmit. Nem balhézhat, mert akkor röpül. És biztos kell neki az állás. Nem állhatnak valami fényesen.

- És mi mit tehetünk? Neki akarsz menni ennek a százkilós embernek?

- Frászt. Majd ha ő jön nekem. De nem mer, mondom. És elbeszélgetünk kicsit. Hogy mit, és miért. És a bocsánatkérés. Abból nem engedek.

Szombaton kimentek a Keleti pályaudvarra. Nem messze indultak a járatok tíz perces sűrűséggel. Kuvik sehol. Fölültek az első trolira, és leszálltak a végállomáson, Zugló határában. - Na, itt várjuk be a disznót. - Az eső szemerkélt, hideg szél fújt, Margit ernyője alá bújtak és vártak. Húsz perce némán és rezzenéstelen ácsorogtak és bekanyarodott a Kuvik vezette troli. Az eső ekkor már zuhogott. Kinyílt az ajtó, két ember szállt le, az idősebbiknek, bottal kínlódó asszonynak Koprázi a kezét nyújtotta és lesegítette a magas lépcsőkről. Fölszálltak. Kuvik egykedvűen nézegette az ölében nyugvó matematikai képletekkel zsúfolt vaskos könyvet. Koprázi kopogtatott a plexin. - Megjöttünk! - Kuvik oda se nézett. Majd nagyon lassan feléjük fordult és baljával végigsöpört jobb vállán, jelezvén, hogy ők ketten csak egyetlen tollpihe. - Ne szemétkedj, mert kitéplek a kuckódból te szemét - kiáltott rá Koprázi. Kuvik valami gombhoz nyúlt és csak ennyit mondott: - Beszölök a diszpécsernek és még rá is fázhattok... - Csak szólj be te állat! Még a seggembe is beleszólhatsz. Várj, mindjárt letolom a gatyámat!

Margit, tőle szokatlan módon teljesen kifakadt. Csinos kis zöld kalapja alól mondta a magáét. - Hát mit képzelsz maga? Miért kap tőlem kiütést? Válaszoljon az istenit magának! És miért kell megdöglönnünk? Kussol mi? Hol lehet kinyitni ezt a fülkét? - Nem lehetett kívülről kinyitni. Margit a semmit markolászta. - És hol van a férjem kézírata. Maga jelent föl minket? Nem! Mi magukat. Ivettet főleg! Mert ő itt a fő szemét! Ő uszította magát is, igaz-e? Na? Nem szól? És nézzen Jósikára. Most volt az ÁNTSZ-nél. Mert mi oda tartozunk. Mi halottak. És mit ad a jóisten, kilenc kilót fogyott maguk miatt! Ez nem rendíti meg? És ahhoz mit szól, hogy az orvos határozottan emlékezett, hogy egy fiatal nő, ő úgy mondta, a lánykájával Jóska után érdeklődött. Az orvos meg azt mondta, ha majd bírósági végzéssel jönnek, kaphatnak információt. A diliházba vele, nemde?

- Beszélj már te állat! Mert berúgom a fülkédet és a másik ablakon fogsz kiszállni! - üvöltötte most már a legmagasabb hangján Koprázi. És abban a pillanatban Kuvik belenézett a tükrökbe, az ajtók bezárultak és nagy sebességgel húzott ki a végállomásra. Koprázi verte a fülke ajtaját. Kuvik meg mosolygott. - Margit, nyomd meg a gombot, mert kitesz a semmi közepén a szemét. - Margit ugrott, nyomott. Kuvik beállt az első megállóba és kinyitotta az ajtót. Csak ketten voltak utasok az egész trolin. Senki, aki tanúskodhatna. Kuvik most már hangosan nevetett. Ők meg ketten leugrottak, az ernyő nehezen nyílt, és visszarohtak a végállomásra, mert már bent állt a másik busz. Kuvik olyan gyorsan ment, hogy mire visszanéztek, csak apró, piros gombostűfejet észleltek a zuhogó esőben.

Utolsó előadás a Szabadegyetemen. Koprázi igyekezett összeszedni minden erejét, hogy ne látszódjon: nem él már. Nóra ott ült a hátsó székek egyikén, ettől szárnyakat kapott. És mesélt. Még cigiszünetet sem tartott. Fölírta a táblára: Korrespondenciák. - Alkony Olga halála előtt még szólt Bajor Ottokárnak, az írónak, hogy vegyen pártfogásba. Egyik zsidó szólt a másiknak. Azóta, ha zsidóznak, ökölbe szorul a kezem. Emberek voltak, csupa nagybetűvel. Nos, a táblán Bajor Ottokár egyetlen verskötetének egyik fejezetcíme. - Majd hosszan mesélte, hogy mennyire fontos a negyedik nemzedék második vonala is. És hogy ne keverjék Alkony Olgát Bajorral, mert az előbbi a harmadik nemzedék egyik legkiválóbbja volt. - Nos, gyerekkoromban, amikor ismerkedni kezdtem a földrajzzal, azt hittem, hogy a hegyek csak úgy, minden átmenet nélkül kiemelkednek a síkságból, mint az asztalra tett süvegcsukor. Hogy a Mount Everest talpazata a tengerszinten nyugszik. És lám, mennyi kisebb-nagyobb vonulatból emelkednek ki ezek a hatalmas hegyek. Vagyis a világ legnagyobb csúcsai alatt kevésbé jelentős, kisebb csúcsok is vannak. A nagy költők sohasem születnének meg, ha nem volnának kisebbek, úgy szoktam mondani, ha nem volnának a kisebb kaliberek, akkor a nagyok sem érnének semmit. Gondoljanak csak a háborúra. Minden fegyvernemet bevetnek. Közelharcban mit sem érek egy interballisztikus rakétával. De ha Kínáig akarnék lőni, elhajíthatom a revolveremet. Tető, hacsak nem bír valamiféle varázserővel, mely lebegésre készítetné, nem létezhet ház nélkül. A ház meg alap nélkül, de ez már a tudás mezsgyéje. De vissza a kapcsolatokhoz, mivel a szó, mit a táblára írtam, ezt jelenti. Pár sort fölolvassék Bajornak ebből a ciklusából. „Ha mint a téli reggelek / oly tiszta lennék és hideg, / magamba szállnék meredek / tetőimet szemlélni meg /.../”. Hát ez a címadó vers első négy sora. Gyönyörű, igaz? Van benne valami nem evilági. És ez a költészetnek egyben a lényege is. Az igazi verset csak érezni lehet, értelmezni fölösleges. A legnagyobb művek épp azok, amikből talán egy szót sem értünk. Vagy nem értjük miért pont azok a szavak vannak egymás mellé fölsorakoztatva. Hiába tartozott a második bécsi iskolához Webern és Berg, sajátos hangrendszerben dolgoztak. Noha dodekafón mindkettő, de mindkettejüknél két hangjegy egymás mellettsége a döntő. A forma. Mely egyben magában hordozza a tartalom mélységét, ha nagy. Ha nem, akkor a kicsiségét. Ilyen magasrendű témák után nem illik anekdotáznom, de engedjék meg, hogy egyet elmeséljek. Mekkora marha is az ember. Aki azt hiszi, mindent tud, s rájön, hogy semmit. Vagy alig valamit. Párizsban volt szerencsém járni a nyáron, amikor is a döfansz negyednél még megcsodáltam a gigantikusan modern diadalívet, majd siettem vissza a metróhoz. Már az meglepő volt, hogy hiába dugtam be a jegyemet abba az átkozott automatába, mely megnyitotta volna előttem kapuit, jegyet visszadobta. Próbáltam kézzel szétfeszíteni. Nem bírtam. Huligánok, fehérek és feketék, de még egy idős hölgy is segítettek, s szeám megnyílt. Bent voltam a peronon. De olyan furcsának tűnt ez a metró. Eladdig nem ilyenekkel jártam a várost. Nagyobbak voltak a kocsik, olyan HÉV-szerű volt az egész. Végállomás: Trianon. Mi? Képzeljék - tényleg olyan volt ez a szerelvény, mint nálunk a HÉV. A metró egy másik csarnokból indult! Akkor meg kijutni nem bírtam. És az emberek készségesen szétfeszítették nekem a csapóajtót. - A tanteremben nevetgéltek az emberek,

nézték Koprázit, volt, aki arra gondolt, kitaláció az egész. - Bercy-állomáson várt a busz. Tíz percem volt a gyülekezőig. Ha nem érek oda, még ma is Párizsban ülök valahol, mint valami klosár. - Körülnézett és köhintett. - Mennyivel jobb lenne nekem ott, mint itt... na, nem ezen az órán, hanem úgy általában Budapesten. - Most ő nevetgélt cseppet, a közönsége hallgatott, s ki a könyökére támaszkodva, ki kinyújtott lábbal ülve hallgatta, de az látszott, hogy élvezik, s még csak nem is mocorognak. Na, hogy rövid legyek, irány a metró, ahol, mint tudják, csak akkor kell új jegyet venni, ha az ember gyereke feljön a felszínre, de én szememet a térképecskére akasztva, remegve lestem, hol kell majd átszállnom, mert Bercy természetesen Párizs túloldalán volt a Szajna partjához közel. Hatalmas kerülők. Bár csak öt perc. Kiléptem a szerelvényből, s vártam a másikat. Fölöttem tábla, ugyanezzel a szóval, amit itt láthatnak krétával írva; korrespondenciák. „Ák” nélkül. Vagy úgy? Kukkot nem tudok franciául. Correspondence - írta föl a táblára Koprázi. Ezt a vonatot vártam, hogy homlokán virítson már ez a pár betű! - Ekkor kitört a röhögés. - És nem jött! Naszion. Plász ditáli. De sehol ez a nyomorult korrespondenz. Rohangáltam hátratett kézzel, Napóleon nem volt ilyen feszült austerlicnél. Ötvenes, fekete bőrű asszony lépett hozzám és láttam a szemében, hogy kérdez. Mit akarok? Korrespondenz! Nem jön? Mikor jön, mondtam magyarul és hevesen gesztikuláltam. És ő kérdezett franciául. Nix fransz. És milyen az ember!

Eszembe jutott, hová is akarnék én eljutni... Bercy, kiáltottam. A nő makulátlan fogsoráról ledobta húsos paplanát a mosoly. Fölfelé mutatott. Föl, föl. Na nem az éhes proletárok, hanem hát menjek már innen. De én nem kívánok gyalogolni! Egy frászt! Metróval akarok. Metró, mondta. Ott fönt. Hittem neki - szerencsémre. Mert a metró fönn is megy, hát persze, hosszan kigyózó magasvasútként. És végre beállt az én szerelvényem. Két percet késtem. A csoport meg fél órát. Tanulság? Meg kell tanulni franciául, és nem kell sietni. Mert mindig odaérünk.

Koprázit megtapsolták. - De komolyra fordítva a szót, hadd idézzek Alkony Olgától; első, nem választott, véletlen mesterem. Bár nem hiszek a véletlenekben. Az Isten sodort hozzá. Rektumkarcinómában haldoklott, s ezek az utolsó sorai: „csak sajgás! égek legbelül / kegyel-med fáj kegyetlenül.” Koprázi a plafont nézte. - Bocsánat, de ilyenkor összeszorul a szívem. És imádkozom, hogy Istent meggyanúsítottam. Hogy ő gyilkolta meg ezt a tiszta angyalt. De nem ő. A gének. A gének a sorsa? Vagy Isten kódolja a géneket? Isten a sors? Na, ez lesz a házi feladat a legközelebbi órára, ami már csak jövőre lesz. Zárásképp meg engedjék meg, hogy fölolvassak négy sort, még mindig Alkonytól. „Bennem lakó jobbik felem, / türelmes légy, bírd ki velem, / együtt vagyunk bármi bajunk / amíg vagyunk így maradunk.” - Koprázi a legnagyobb színészeket is verte a fölolvadásban. Mert tudta, érezte a költeményt. Ő maga is az volt. Költemény. - És képzeljék, ez a négy sor nem csak itt, ebben a könyvben szerepel, hanem az esküvői meghívónkon is. Hogy aztán mennyire valósult meg, kérdezzék a feleségemet... - De már meg is bánta, hogy kimondta. Nóra így megtudta, nős. Odapillantott, a lány szokása szerint magába roskadva jegyzetelt.

Talán nem is hallotta? Remény. Koprázi széttárta kezét. - Hölgyeim és uraim, köszönöm, hogy megtisztelték jelenlétükkel. Mindannyiuknak kegyelemteljes Karácsonyt és ennél a fura, soknullás évnél sokkal jobbat, szebbet, boldogabb Újesztendőt kívánok!

Nem mérte az időt, de legalább öt percig tapsoltak, lassan fölállva. Csak Nóra maradt a helyén. A kiürült tanteremben Koprázi összeszedte könyveit, jegyzeteit, mikor Nóra odalépett hozzá. Kezében a cédula, melyet még Koprázi rejtett valamelyik könyvének lapjai közé, amire azt írta kézzel, hogy szeretne megismerkedni vele, s hogy hívja őt föl valamelyik este. - Köszönöm szépen. - A fekete lánynak még a szeme is nevetett. - Rendben. Majd hívom. Viszlát. - Kezét nyújtotta, Koprázi fölé hajolt, hogy megcsókolja, de a lány erőteljesen visszavonult a búcsúzásnak eme úri gesztusából.

- Tizenegy nap és itt a Szenteste - sóhajtotta Koprázi József.
- És senkinek nem kell ajándék. Mert nincs senkink.
- Te, én azért valami apróságot vennék Medárdynak. Mégis...
- Erre én is gondoltam.
- Anyádnak küldjél lapot, mert halálra sértődik. Tudod milyen!
- És Nóra? - Kérdezte hirtelen Margit. Élesen, de hangjában a féltékenységnak még a szikrája sem volt érezhető.
- Nóra! Nem érdekel Nóra...
- Na... ne hülyéskedj. Dehogynem érdekel. Látom a szemedben. Mit ígért?
- Hogy föl hív. Annak is lassan egy hete.
- Hívd te.
- Tudod mit? Hívom is! A lányom lehetne! Ha egyszer azt mondta, hogy hív, akkor meg miért nem!? Megőrülök ezektől a mai hányaveti, se Istent, se embert, se etikát nem ismerő alakoktól. - Tárcsázott.
- Hát maga az? Kezét csókolom. Csoda történt. Vagy a testvére veszi föl, vagy az édesanyja. És most otthon van. Viszont nem hívott és én ezt nehezen tűröm. Bocsásson meg, hogy ilyen élesen fogalmaztam.
- Semmi baj, igaza van, én kérek elnézést. És már van a könyvből kedvenc versem, lehet, hogy azt is elmondom a színiiskolán a felvételin.
- Megtisztel. Csak vigyázzon. Ne izguljon. Ne remegjen, mert észreveszik. Hiénák vannak mindenütt és lecsapnak a gyengékre. De maga nem úgy néz ki, mint aki gyenge volna.
- Holnap lesz a fölvételi. És én tényleg akartam telefonálni, de éjjel-nappal ezzel foglalkoztam.
- Akkor hívjon holnap! Sikerült-e, vagy sem. Az utóbbira gondolni sem merek. Imádkozom magáért! Jó? Csókolom a kezét... - Koprázi finoman helyezte vissza a kagylót.

Másnap hiába várta a hívást. Pedig megmondta azt is, tudta a lány is, hogy Koprázi Józsefet éjjel kettőig nyugodtan lehet zaklatni. Kérni a segítségét. Ha kell, még ágyából is kiugrott volna, ha úgy hozza a sors. De nem. A telefon süket volt. Béna. Koprázi fáradtan meredt maga elé. Miért nem hív? Megbántottam? Mivel? Mit tettem én, mondd meg Isten, ha vagy az égben? Margit vigasztalta.

- Holnap hívd föl és zárd le a témát végleg. Ez a nő olyan, mint a többi. Ivettre hasonlít. Normális, egyszerű lélek.
- Nincs lelke.
- Jó, nincs lelke. Akkor úgy mondom, egyszerű teremtés.
- De ki teremti az ilyeneket? Isten? Hát megőrült az Isten? Nem. Az Isten nem őrült meg. Nagyon jól tudja, mit tesz. Miért tesz. Űrlények ezek. Lassan kezdek hinni az ufókban...

Másnap aztán az esti órákban sikerült a telefon. Nóra szabadkozott, de már nem kért elnézést, sőt, azt lehetett érezni, hogy ez a pasas nem akar róla leszállni. - Egyébként ebbe a tanodába sem vettek fel. Ezért nem telefonáltam.

- Biztos? Csak ezért nem?

- Persze.

- Na, akkor adja meg a mobilját, vagy az új számát, abból az albérletből... - Hallgatás. Sötét és mély hallgatás. - Ott van még? Halló!

- Igen... persze... de ne haragudjon, nem adom meg. Majd én hívom magát... ki kell hevernem ezt az egészet.

- Pont erről van szó. Feleségemről már meséltem. Én maga vagyok a nagy vigasztaló. Beszélgethetnénk. Ismertem pár színészt is, megkereshetem őket a maga érdekében...

- Engem ne vigasztaljon senki! - csattant fel a lány. - Majd én elintézem a magam módján.

- Csak kicsit finomabban. Képzelse el, úgy maga elé, ha most én egy rendező vagyok. Kapna szerepet egy ilyen rövid monológ után? Hallgat? Ugye, nem. De igaza van. Csak akkor nem kellett volna azt mondania, hogy rendben. Ne adjon jeleket idegen férfiaknak, mert félreértik. Ehhez hadd értsek jobban. Mondhatta volna azt is, nézze uram, nekem szeretőm van, barátom van, maga öregember hozzám képest, és a dolog lezárva. Máskor tegye ezt. Mert még rá is fizethet. Én jót akarok. És beképzelt leszek: nem vagyok átlagember. Művész vagyok. Még a halált is megtapasztaltam...

- ...rendben, bocs, majd hívom, ha szükségem lesz magára. Viszlát - és a bűgőhang most valósággal ordított Koprázi fülében.

Koprázi Margitért kiáltott és panaszkodott, öntötte a szegény nőre minden keserűségét. - Hát látod? Nem megy! Még ez sem megy... De írok neki. Megírom a véleményemet. Véleményszabadság van, ha jól tudom. Meg valami demokrácia, vagy micsoda. - Margit hevesen tiltakozott.

- Megint megaláznak.

- Hogy?

- Nem válaszol. Vagy ha igen, elküld a fenébe. Te meg ostromlod majd a miértjeiddel. És akkor Ivettivé duzzad az ügy. Buta vagyok, de amit tudok, azt mind tőled tanultam. Pürroszról is te meséltél. Ha győzől is, mind pürrosziak. Sőt!

- Tudom. Az agyam, normális eszem tudja. De itt belül, a szívben, vagy lélekben pont az ellenkezőjét teszem. Nem tudok rá magyarázatot találni. Nem én! Még a legnagyobbak sem. Az meg nekem kevés, hogy felejtse el! Képtelen vagyok...

- Már a címzéseiden is röhögnek ezek a mai libák. Mi az, hogy kisasszonynak? Úrhölgynek? Ezek talán még arra is gondolhatnak, hogy valami nyálas vénember vagy, aki így akarsz közel férközni hozzájuk. És gúnynak veszik. Neked meséljem? Tiszta anakronizmus.

- Ó, micsoda szavak! Rafinált vagy te, nem is annyira buta.

- Tőled hallottam ezt a szót is, és valahogy megragadt a fejemben.

- Érték mindent, de én akkor is megírom azt a levelet. És Kisasszony lesz. Mert az. Így illik. Nem vagyok bunkó. Ha nem válaszol, akkor abbahagyom. Megígérem, jó? - dugta be orrát Koprázi Margit fülébe.

A levelet megírta és Margittal adatta föl ajánlva. - Margit, menjünk el sétálni. Itt a Belvárosban. Hadd nézzem meg utoljára a szívemhez közelálló helyeket. Van bőven! Megebédélünk, aztán ameddig tart. Addig. Sötétben is lehet bandukolni.

- Utoljára? Hát mégis? Kéz a kézben és zutty?

- Ne örülj! Nem ugrom veled és kész. Nem veszek be semmilyen mérget. De érzem... nem is tudom... valami súgja, bebújik a bőröm alá, olyan közel van. És motoszkál. Kavar. Szenteste után? Nem tudom. Nem félek, de olyan fura az egész. Talán akkor jár le a próbafeltámadás.

- Hála annak a magasságosnak...

- Ez nem biztos. Azért ne végy mindent készpénznek, amit mondok. De az is igaz, ritkán csálnak meg az érzéseim.

Túl az ebéden, bezárták a lakást és elindultak a folyosón a lépcsőház felé. Lefelé jövet ráérsen vette a lépcsőket egy nagydarab férfi, balján csinos, szőke nő, olyan harminc körüli. Kuvik Bandi volt az. Koprázi eléjük állt. - Sajnos a házban vannak ilyen szomszédok is, mint ezek itt ketten. Elmebetegek, zaklatnak, fenyegetőznek, de majd elmúlik, ha beutaltatom - mutatott Koprázira - az Országos Ideg- és elmekórtanba. Ne is törődjön velük. Magát nem fogják bántani. Ha igen, akkor nyugodtan szóljon a rendőrségnek!

Koprázit nem tudta kikerülni. A liftajtónak állt háttal Kuvik, mikor Koprázi fölnyúlt és megfogta a grabancát. Lágy mozdulattal, akár a lepke, odakoccintotta a liftajtóhoz. - Beszélünk kell бүдös paraszt! - A nő hátrált, s megindult a lépcsőn lefelé, de két fok után megállt. Margit Koprázi mögött állt, majd ő is félrehúzódott.

Koprázi apjától örökölt karneolköves gyűrűjét megfordította az ujján, nehogy a kőnek baja essék, ha dulakodásra kerülne a sor. A fal és a liftajtó közt minimum másfél méter volt a távolság. Ahogy Koprázi a falhoz csapódott, érezte, hogy lába elhagyja a földet. Fejét előre-hajtottá ösztönszerű mozdulattal. Ha nem teszi koponyaalapú törés következtében, azonnal meghal. Így csak azt érezte, hogy pillanat ideig nem kap levegőt. Nem ütött. Mert őt sem ütötték. A lökés, lökdösődés Koprázinál nem jelentett ütést. Így aztán csak állt, nézte a nála közel negyven kilóval több, és fejjel magasabb, öntelt, borostás férfit. Amaz követte a vevőjelöltet, visszafelé ordította, hogy hamarosan jön a rendőrségi feljelentés. Koprázi utána kiáltott. - Harmadik dobásod már nem lesz, mert kitépem a szívedet te szemét! Megsütöm és fölزابálom. Bár szeretném a hagymát! Azt mondják úgy az igazi... - Fogta Margit kezét és a liftbe szálltak. Mikor leértek, Koprázi várt. - Még nem értek le? Ennyi idő alatt? Micsoda bátorság! Igazi férfi.

- Lehet, hogy már régen elmentek és tényleg a rendőrségre...

- Kizárt - mondta higgadtan Koprázi. Elszállt belőle minden félelem. Pedig régen mindig és mindenkitől félt. De amióta kijöttek a temetőből, ez az érzés megszűnt. - Direkte lassan jönnek, mert ez az állat fél. Tőlem fél. Érted Margit? Tőlem. Akitől csak te. És senki más, soha! Te is miért? Még a pókot is kiviszem az ablakig, és útjára engedem. Hát kell-e félni az ilyentől? De ez a rohadt állat, ez a szerencsétlen, mert az, mert nem ő a бүнös, hanem az Ivett, az uszító.

És valóban. Kuvik és a nő csak most értek le. Kuvik óvatosan körülnézett, maga elé engedve a nőt. Mikor észrevette Koprázit és Margitot, meggyorsította lépteit. - Te meg Margit, nem is tudom, mit mondjak. Te miért vagy ennyire gyáva? Miért nem véded meg a saját barátodat? Vagy ha nem vagyok a barátod, miért nem közlöd velem?

- Én? Mit tudtam volna tenni?
- Mondjuk azt mondd a rikácsoló hangodon, hogy ide figyeljen maga rohadék, a saját anyját vagdossa a falhoz. És tűnjön el, mielőtt kikaparnám a szemét!
- Én ilyet képtelen vagyok mondani! Mit gondolsz te rólam?
- Valamikor mindenre képes voltál.
- De téled láttam, tanultam mindent. A finomságot, az úri gesztusokat.
- Némi ellentmondás. Én vagyok a mumusod. Ezt mondtad. Az agresszív. Pedig csak gyerek vagyok. Hisztériázó kisfiú.
- Ezt magyarázom. Te jó vagy. Túlságosan jó. Nem e-világra való. Mintha a húszas évekből csöppentél volna ide, az ezredfordulóra. És megtévesztő az arcod, a ruházatot, a viselkedésed. Nem néznek se úrnak, de csövesnek sem. Bonyolult vagy, bonyolultabb a legnagyobb matematikai képleteknél.
- És rejtélyes, mint a fekete lyuk. Lehet, hogy én vagyok a fekete lyuk? Én általam tűnünk el a világból?

Koprázi karon fogta Margitot és végigsétáltak minden utcát a Belvárosban. Emlékek horgadtak föl, Koprázi megrázó gyerekkora, de közös emlékek is Margittal, Zserbó, a Kristóf tér apró bárja, az Anna presszó, az Aranykéz utca sarokházának klinkertéglás magánya. Sötét volt már és csontig harapó hideg. - Ballagjunk haza. Mindent láttunk, és nem láttunk semmit. Ami elmúlt, itt zakatol szakadatlan - bökött melle közepére Koprázi József. - Éltünk mi egyáltalán valaha is?

Margit nem tudta a választ, de nagyon fázott, fölgyorsították a lépteiket. Otthon aztán Koprázi négyesre kapcsolta a konvektort. Fölengedtek lassan, mint a hűtőből kivett mirelit. Koprázi bekapcsolta a tévét. Nem volt ideges, nyugtalan, csak végtelenül szomorú. Margit hallgatása kísérteties volt. És hatalmas. Ültek egymás mellett szótlánul. Majd leheveredtek a szelónra, és onnan nézték a tévét. Nézték de nem látták. Nem hallottak semmit. Halottak voltak.

Margit készült a vacsorára, megkenni a kenyeret margarinnal, volt pár szelet olasz felvágott, két kocka mackósajt. Megcsörrent a telefon. Koprázi hallgatta a csörgést, várt. Az ötödikre felvette.

- Igen?
- Idefigyeljen! Hát én kitaposom a belét! Érti? Odamegyek, és egyszerűen kitaposom a belét.
- Bocsásson meg, ez valami tévedés. Jó számot hívott?
- Ne dumáljon mellé. Levelet írogat a barátnőmnek?
- Levelet? Ki a maga barátnője?
- Menyhárti Nóra.
- Ja úgy... értem. És mi a probléma?
- Ketyeg a biológiai óra - nyújtotta a szavakat az ismeretlen. Szarkasztikusan és hosszan.
- Nem értem mit akar tőlem. Másrészt meg honnét tudjam, hogy Nórának barátja van. Amúgy is leszárom, hogy van-e valakinek barátja, férje, vőlegénye. A nő választ. És nem volt a homlokára írva semmi.

- Egy tizenhét éves lánnyal kezd ki maga vénember... és azt írja, hogy harminc körülnek nézik? Hát láttam a könyvén a fényképet! Tudja mi maga? Egy rakás szar!

- Na, jó, vége a társalgásnak haver. - Azzal lecsapta a kagylót. Azonnal csörgött újra. Koprázi fölkapta. - Nem szeretem, ha lebasszák a telefont. Még nem fejeztem be.

- Én meg igen.

- Akkor már most odamegyek.

- Bátran. Egy szakasz rendőr fogja várni. Mert beszólok a kapitányságra életveszélyes fenyegetés végett. Ki fognak jönni.

- Tőlem! Kijöhet a náto is!

- És tényleg! Tizenhét éves ez a drága teremtség? Hát akkor mi a probléma? Nagykorú nemde. Szerdán volt Teofil napja. De nem pedofil! Uszította, mi? Jellemző a nőkre. De nem félek magától, kis szaros. Menjen a picsába, amíg még megvan a maradék jókedvem.

- Fogja vissza magát, mert frankón odamegyek és akkor...

- ...és mi lesz akkor? Mi? Kússzon már le rólam! Ja, majdnem elfelejtettem. Tanuljon szövegértelmezést. Mert akkor értette volna, hogy miről írok abban a levélben. És nem vagyok nyálas vénember, sőt! A farkam ki tudja verni mind a két szemét, ha van egyáltalán még két szeme! Sittes csávó, mi? Azt hiszi nagymenő. Ugyan. Ha engem megüt, az halottgyalázás. Még sítte is vágatják újra.

- Hát a második ütés valóban halottgyalázás volna, az biztos. Még egyszer ne merészeljen levelet írni, vagy telefonálni. Oké? Értve vagyok?

- Akkor telefonálok és írok, mikor s kedvem tartja. Szabad ország szabad polgáraként. De tényleg nem írok és nem telefonálok többé, mert mint mondtam az előbb halottak nem írnak, és nem telefonálnak. Másrészt, ha valakit este tizenegykor baszogatok, akkor legalább bemutatkozom.

- Bárdos.

- A dumája illik a nevéhez. De most leteszem. És ne merjen többé hívni! Oké? Mert akkor én megyek oda. És sokan leszünk. Sok-sok halott. Akiket az ilyenek, mint maga juttattak a sírba. Na, csók!

Koprázi ráhajította a kagylót a készülékre. Majd mellétette.

Margit csak nézett, miközben már kenyerét majszolta. - Ugye megmondtam. Megint megaláztak. A levél, ugye?

- Ja. Csak azt nem értem, mit akart azzal a biológiai órával. Hogy ketyeg. Hát az nőknél ketyeg, nem férfiaknál!

- Így van.

- Jézus! A levélből idézett! Én írtam, hogy Nóra vigyázzon, mert a bukások sorozata után az anyaságba menekül és akkor sohasem lesz színésznő... de ebben mi a sértő?

- Semmi. Ahogy mondtad, nem értik. Nagyon bonyolultan írsz. Azt hiszik, hogy te tényleg egy nyálas pedofil vagy. Érted már?

- De egy érettségizett nővel próbálkozik az én korosztályom, az miért pedofil?

- Ők érzik így. Félreértenek. És ezeknek te hiába magyarázol. A Kuvikék komoly iskolákat végeztek, és mégsem értenek semmit.

- Igaz. De van még bennem túske. Kolompos és Sakál. Vajon velük mi van?

- Hallani sem akarok róluk! Én már meghaltam a számukra! Nem mondtam el neked, de amikor olvastam a novelládat, átfutott rajtam, hogy amit leírtál, az valóban megtörtént. Én érzem, sőt tudom, hogy úgy történt, ahogy leírtad. Igaza volt Medárdynak, néha nem voltunk halottak. Picikét éltünk, akkor is, amikor Kolomposnál jártunk az irodában. Történt, ami történt, visszakerültünk a sírba. Kár a gőzért. És hova gondolsz? Én az állami Műház közelébe nem megyek soha többé!

Huszonharmadika volt már, Koprázi befelé fordult. Krisztusra gondolva, nagy áhítattal. Még egy nap és megszületik újra. Ma nézi meg a postaládát utoljára. Ahogy kilépett a folyosóra, Kuvik hátát látta a lépcsőfordulóban. - Állj! Állj meg te mocskos állat! Úgyis elkaplak, ha beledöglök, akkor is! - Utolérte. Kuvik megtorpant a lépcsőn és egy csomag papírt dobott a háta mögé. A lapok szálltak, röpültek, megtapadtak a sáros cipőnyomokon. - Itt a firkálmányod! Ez a mi karácsonyi ajándékunk! Nem kellett volna így rohannod. Akkor szépen bedobom a ládába. De így? Tessék! Kapirgáld össze a szarodat!

Koprázi utána akart rohanni, ütni a felismerhetetlenségig, de térdre esve inkább a lapokat igyekezett összeszedni. - Margit! Margit!! - üvöltözte, de az szokása szerint mélyen aludt. Otthagyni nem merte egy percre se a kézírathalmazt, mert mire fölkelte ezt a nőt, a többi lakó rálép és akkor tényleg befellegzett. Összeszedte hát a teleírt, sáros, gyűrött lapokat. Benyitott a lakásba és papírsebkendővel törölgette át az összes lapot, igyekezett valamennyit kisimítani. Kiszállt belőle minden fájdalom. Majd Medárdy beírja abba az átkozott micsodába. Ha kell neki. Ha nem, megy ebek harmincadjára. Nem érdekelte semmi. Margit sem. A saját maga sorsa meg végképp.

Ahogy ott feküdtek, kucorogtak az ágyon, a félhomályos süketségben, mint fogidegbe hasító fájdalom, úgy rázta meg őket a csöngetés. Ilyenkor? A rendőrség... Kuvik beváltotta ígéretét. „Érted jönnek nem ellened”, parafrázálta nagy elődjének híres verssorát Koprázi, míg az ajtóig csoszogott foszló papucsában. Medárdy állt az ajtóban, mögötte ismerős arc, vele egyidős, de öregebbnek tetsző férfi, és molett nő, az ő arca is valahol ott kavargott Koprázi emlékeiben. - Elnézést mester, hogy csak így magukra törünk...

- Semmi baj... jöjjenek, vagy jöjjetek csak beljebb.

Margit most gyorsan fölült, haját igazgatta, sebtében kirúszozta a száját.

- A feleségem, Káprázatos Margit - mutatta be egymásnak a vendégeket.

- Hát nem ismer meg bennünket! - mondta a férfi.

- De... rém ismerősek, de segítsenek kérem.

- A Szabadegyetemről... ott ültünk valamennyi, megjegyzem kitűnő előadásán!

- Beugrott! Hát persze!

A férfi kezét nyújtotta. - Rendes Lajos. Így a nő is. - Csók Geraldine.

- Azt tudja, hogy I. Zogu albán király feleségét hívták Geraldinenak.

- Nem... nem tudtam.

- Gróf Apponyi Geraldine. Ma is jó egészségnek örvend. Fia, Leka a trónörökös. De ezek az ostoba albánok nem éppen royalisták. De mit beszélek itt minden marhaságot, foglaljanak

helyet. Kávét? - Meg sem várva a választ, ugrasztotta Margitot. - Emlékeznek arra a szép fekete lányra, aki mindig a leghátsó sarokban ült? - Bólintottak. - Nos, a barátja nemrég azzal fenyegetett meg, hogy meggyilkol.

- Micsoda? - pattant föl Rendes Lajos.

- Mert megismerkedtem a barátnőjével. Bár nem tudtam, hogy barátja van. Aztán levelet írtam a lánynak, hogyan lehet színésznő. És az egész levelet, úgy ahogy van, szépen félreértették. - A magyaros bajuszt viselő, meglehetősen testes Rendes Lajos visszaült és csak ennyit mondott. - Szóljon a tanár úr. Legközelebb. Ha hívná. Azt is megbánja az a fickó, hogy világra jött.

- Köszönöm. Jól esik az aggodása. De nem fog hívni. Én sem őt. Sem a lányt. Elegem van mindenből. Margitnak is. Lassan véget érünk itt a földön.

- Bocsásson meg mester, de azért jöttünk, hogy ne így legyen!

- Hogyhogy?

- Én is, a hölgy és az úr, bár az én nevem alatt, de írtunk magukról egy színdarabot, melyet be is mutatunk Szentestén, pontban tízkor. Este. Na, mit szól?

- Rólunk? Mit tudsz te rólunk?

- A Napló, kedves mester. A Napló! És úgy ahogy de megismertem magukat ebben a több mint fél évben. A Károlyi Palotában van egy kis kamara-jellegű darabok bemutatására alkalmas tér. Dobogó, függöny nincs. A díszletek ócska holmik, meg papírmásé. De nem ez a lényeg. Meg ez sem lényeg, ez a meghívó. Amolyan szórólap. Itt hagyok belőle párat. Dobjon be a postaládákba, vagy adja ismerősöknek, hátha jönnek. Nem is zavarunk tovább. - Azzal intett, a nő is meg a férfi is, mintha vezényszóra.

- A kávé! Legalább azt várják meg!

- Nem, köszönjük. Sietnünk kell. Ma is próba. Ha tud, jöjjön el. Könyörgöm...

- Várjál Zoltán. Itt van a novellafüzér. Ilyen állapotban jutott vissza hozzám. Add el valahol. Ha akarod a saját neveden is. És azt a regényt, ami a számítógépben van, azt is kiadathatod. Próbáld meg. A Naplót viszont ne! Megígéred? Gyér, karácsonyi ajándékom!

- Meg. De mi ez a búcsúhangulat? Mennek valahová?

- Igen. Elutazunk. És ki tudja, visszajövünk-e még.

- Remélem csak viccel a mester. Mert mindig viccel - nevetett föl Medárdy. - Ti se vegyétek komolyan. Amúgy nagyon komoly...

Miután elmentek, Koprázi már sajnálta a sok lefőzött kávét. Margit megelőzte. - Nem főztem le! Épp csak hozzákezdtam, mert önkéntelenül hallgatóztam. Ez nagyon nagy dolog! Rólunk színdarabot...

Koprázi kihajtotta a szórólapok egyikét.

- Csinos. Na nem olyan puccos, mint egy operabáli meghívó, de megteszi. Ez a Medárdy nagyon tisztességes gyerek. Nincs is ilyen. Vagy csak nagyon kevés. Időben ugrunk ki a mókuserékből, drágám.

Margit nem szólt semmit. - Nem szívesen mennék erre az előadásra - mondta hirtelen.

- Miért ne?
- Nézzük a saját nyomorunkat? Ezt akarod? Gondolkozz!
- Jó, van még egy teljes napunk filózni. De nézd a meghívót!

A SZERETET SZÍNHÁZA új bemutatójára
meghívja Önt és kedves Családját a
Károlyi Palota MŰKEDVELŐK TERMÉBE,
2000. december 24-én, 22 órára!

Medárdy Zoltán:

Az apokrif sírbatétel

Színmű két részben

KOPRÁZI JÓZSEF, a mai magyar irodalom jelese Rendes Lajos
KÁPRÁZATOS MARGIT, lépés- és ugraművész, ugráfus Csók Geraldine
FIÚ Medárdy Zoltán

Rendezte:

Rendes Lajos

Jelmez- és díszlet:

Csók Geraldine

Komoly szórakozást ígérünk!

ÖTÖDIK SEB

Az apokrif sírbatétel

- Na, Ica néném, ezt nézze meg - hajolt az Ecclesia pultja fölé Koprázi. - Ez egy meghívó, magának szeretettel. - Azzal átnyújtotta a szórólapot és leste Ica néni reakcióit.

- Nahát! Maga már színész is, Józsikám?

- Jaj dehogy! Hát olvassa el alaposan! Mi vagyunk a főszereplők. De nem mi játszunk, hanem amatőr színészek. Medárdyt ismeri, ő írta a darabot, de játszik is, Rendes Lajos igazi amatőr, színész-rendező, Csók Geraldine profi, végzett főiskolát, kettőt is, az Iparművészetit meg a Színiakadémiát. Csak lenyomták, mint minket. Ezért lesz jó ez az előadás. Nagy érzés, na! Rólunk szól, és nem használnak álneveket, így aztán fennmaradunk az idők végezetéig. Ha csak valaki ki nem törli a számítógépből, el nem égeti a papírra írt szöveget... de a szívekben megmarad az ember. Még az is lehet, hogy rendes kőszínház is bemutatja. Mit szól? Szenteste napján. Jöjjön el a kedvemért!

- Még hogy kihagyjam az éjféli harangszót!?

- Nem olyan hosszú ez! Böven visszaérünk. Én is leszaladok, természetesen. A Károlyi Palotából... Ica néném, ne vicceljen velem.

Koprázi érezte, hogy ez csak kifogás. A misekezdet! Itt valami súlyosabb, etikai frusztráció állhat a háttérben. Ica néni lehajtott fejjel állt a pult mögött. - Tudja, édes Józsikám... szóval, na. Hogy is mondjam csak... én eladtam mindenem. Kellett a pénz, és amúgy se járok, érti, már sehová. De nem is voltak olyan puccos ruháim. Csak rongyok. Ami maradt, azzal mások port törölnek.

- Nézze meg az ember! Hát ez az oka, hogy a régi kollégát cserbenhagyjuk! A ruha. Maguk nők... nem akarom megbántani, de ez mégiscsak sok! Nem Anna-bál ez! Csak egy színielőadás. A Palota nem Károlyi grófé, mert akkor még megérteném. Kulturális Központ. A terem, ahol előadják, igencsak szerény. Jönnek oda mindenféle népek. Ne makacskodjon. Legföljebb csináltasson frizurát. Szoknyája csak van, akinek ilyen szépek a lábai ebben a korban, az mutassa meg. - Ica néni arca kivirult, fejben már számolgatta mennyi a fodrász, hát persze, hogy akad szoknya. Kicsit térden fölül ér. Tudta Ica néni, hogy szépek a lábai... mért ne mutathatná. - Rendben Józsikám. Ott leszek.

- Tegye el a meghívót, bár a kutya se kéri. Mi viszont nem biztos...

- Már megint hülyéskedik itt velem. Én menjek, maguk meg, a főszereplők nem. Miféle dolog ez?

- Nehéz. Nagyon nehéz. Önéletrajzi darab. Saját magunkat látni kívülről, mások megformálásában... nagyon nehéz Ica néném. Margit hallani sem akar róla. Tíz óra előtt kezdem el a puhítását. Aztán meglátjuk. Csöppet késünk. Annyi baj legyen. A végét nem úszhatjuk meg, mert fölhívnak a színpadra, engem biztosan, ha Margit nem mer mellém állni, ott marad a helyén. De nekem beszélnem kell a közönséghez. És még meg is kellene védeni minket! Ica néni nem egy félős asszony, kérem, segítsen...

- Tudja mi történt Kuvik Bandi és én köztem. Ivettbe még mindig szerelmes vagyok. Küldtem nekik meghívót. Az anyjának dobtam be. Mi van, ha eljönnek? És megint a falhoz vág? Ott, mindenki előtt?

- Azt adja meg az a magasságos! - Ica néni, mint a török ellen küzdő egri nő, fölkapta fejét. - Megrúgom a férfiasságát, és akkor összecsuclik, mint a colstok. Csináltam már ilyet, Józsi-kám. A saját férjemmel. Pedig az egy kézzel meg tudott volna fűjtani. Azt mégis ott hentergett a padlón. Én borogattam a micsodáját... - Koprázi nem akart hinni a fülének, mert sok mindent kinézett ebből a harcedzett, vagabund, de tisztalelkű nőből, csak ezt nem.

Koprázi elkészönt és szórta a szórólapokat, kézbe, postaládába, fára rajzszögezve. Kimerülten esett be lakásuk ajtaján. Margit épp kávézott. - Én is innék! - kérlelte Koprázi. - Itt van, idd meg az enyémet. Még forró. - És akkor te? - Nem érdekes.

Koprázi lassan kortyolta kedvencét. Kicsit édesebb volt, mert Margit némelykor négy cukorral itta. Körülnézett. Könyvek kígyóin futtatta tekintetét, a festményekre, a csillárra. Íróasztalát nézte a leghosszabban. Készül-e rajta új munka? Erika írógépe piszkos volt, fekete ujjnyomok csúfították. És por mindenütt. És sötét. Még a bizományiban vette a térdeplőt. Szép darab volt, tetejét annak idején üveglappal fedte. Alatta szentképek sora. És Jézus Krisztus - közepen. Tetején is régi relikviák. Gyertya. Le sem lehetett törni az üvegről. Meggyújtotta. Letérdelt a kopott, bordó bársonyra. Keresztet vetett. Kezét imára kulcsolta. Magában mormolta az imát. Végig, az egész rózsafüzért. Margit látta, a háta mögött állt, nem mert mozdulni, hogy ne zavarjon, leült a parkettára és törökülésbe csavarta lábát.

Koprázi mikor fölállt, Margitot már elborulva látta, úgy dőlt fel, ahogy leült és aludt, nagyon mélyen, nem is tudta hirtelen, most mit kezdjen vele. Finoman bökögte. De semmi. Rákiáltott. Csönd. Fülébe ordított. Margit olyan hirtelen ült fel, hogy Koprázi a guggolásból hanyatt esett. - Ilyet ne csinálj! Majdnem infarktust kaptam!

- Hát mit tegyek? Hogyan ébresszelek? Csináltam én mindent. De te meg sem mozdultál. Hogy lehet így elaludni fényes nappal? Ez már patológiás ügy. Beteg vagy. Súlyos beteg. Én meg még súlyosabb.

December huszonnegyedikén, a déli fölkelés után Koprázi már az estére gondolt. Kiment a fejéből, hogy akit a legjobban szeretett, akit megpróbált követni, sikertelenül, Jézus Krisztus ezen a napon született Betlehemben, barmok közt a jászolban, hogy többek közt az ő, Koprázi József bűneit is magára vegye. De a kávézás közben, valami megérintette. - Kétezer év! Kétezer év tündöklök föl az égre! Kétezer éves a Fiú, aki most is itt ül velünk, ő is izgatott, mi lesz este, mi lesz velünk utána, mi van most. Érzed-e Margit? - Margit nem érzett semmit. Bambult maga elé és azon gondolkodott, hogyan lehetne megúszni ezt az egész esti cirkuszt. De tudta, érezte, hogy Koprázit nem lehet cserbenhagyni. Vele kell lennie. Még az utolsó óráján is. Mert mégiscsak, mindavval ami történt, már nem vádolt senkit. Koprázi meg minden hisztériája ellenére szent volt a számára, aki hitetlen volt, vagy a maga módján hívő, az élő valóság ez az izgatott, heves, csöndes, depressziós, széparcú kisfiú volt az istene. De ez az előadás! - Legalább ne az elejére menjünk...

- Hogy mi?

- Úgy értem, késsünk egy kicsit... - dadogta Margit.

- Késsünk? Mikor késtem én, az életben egyszer is?

- Az életben nem. De a halálban? Halottak vagyunk. Te mondtad. Én is mondom. Hiába ez az egész élő gyötrelmem. Mi már nem vagyunk mi.

Koprázi gondolkodni kezdett, nem úgy, mint Rodin szobrán. Nyitott szájjal a semmibe meredve. - Jó - vágta rá pár perc múlva. Igazad van. Sohasem volt igazad, de most igen. Mert akkor, ha időben érünk oda, be kell mutatkoznunk, poénkodnom kell, kérdeznek majd, á,

fenébe az egészszel. Az előadás után úgyis meg kell szólalnom! És addig? Addig mit csináljunk ebben a hidegben?

- Itthon ülünk és kész!

- Azt nem. Inkább ülünk be valahová. A Palotával szemben van egy cuki. Odamegyünk. Ehetsz megint túrótortát! - Margit fölvisított és Koprázi nyakába ugrott olyan lendülettel, hogy majdnem mindketten hanyatt estek. - Jól van már! Meg ne örülj nekem itt, az utolsó pillanatban! Anyádnak küldtél képeslapot?

- Persze! Meg is örült volna, ha nem küldök. És nyilván megkapta, mert már szólna a telefon, hogy mi van velünk, hogy vagyunk, olyan hátulról-mellbe, kamu dumával.

- Akkor jó. Tudod mit? Én is átalszom veled a délutánt!

A cukrászdában Margit az utolsó falat túrótortát tűzte a villájára, Koprázi somlói galuskát evett, mit evett, habzsolt és befejezte ő is. - Jöhet a kávé. - Rágyújtott, élvezte a fekete illatát, mely más főzet volt, mint amit otthon ittak. Nyilván eredeti, nem úgy, mint az otthoni, melyet itthon gyártottak. - Na, elmúlt fél tizenegy. Nem tudom, mikor van szünet. Menjünk, Margit. - Koprázi fizetett, fél marék aprója maradt, otthon sem volt már egy fillérjük sem. Az Összművészek Szövetsége csak decemberig biztosított mindenfajta segélyt és kedvezményt. Januártól megint Medárdy lehet az úr, az ő otthonukban.

Átsétáltak a túloldalra. A portás egykedvűen nézett maga elé, még akkor is, amikor rákérdeztek, merre is található az a bizonyos terem. Lassú beszéddel, körülményesen, de elmagyarázta. Első emelet. Fölbaktattak. Margit lába pszichés alapon fájni kezdett, úgy érezte, menten szétdurran, pedig nem dagadt be egyik lába sem. - Várj. Nem bírom - kapaszkodott a korlátba. - Kifújom magam. - Koprázi meg sem érezte a pár lépcsőt, nem lihegett, szíve sem emiatt vert gyorsabban.

Közeledett feléjük a teremajtó. Hangok szűrődtek ki, de érthetetlenül. - Itt lehet a színpad. De van-e hátsó ajtó...? - Volt. Odaosontak, mert minden egyes lépésüknél nagyot reccsent a több évszázados parketta. - Gyere, gyere Margit. Mindjárt benyitunk. Óvatosan.

Koprázi lenyomta a súlyos rézkilincset. Kinyílt az ajtó. Odabent langymeleg. A maroknyi színpadon Csók Geraldine és Rendes Lajos épp egymást nézték. A csönd hosszú volt és kínos. Magukra ismertek, rögtön. A nő félig leeresztett szemhéjakkal bámult a semmibe, a férfi kopott íróasztal mögött ült, az asztalon semmi. A színen fölállított szoba pontos másolata volt Kopráziék valódi szobájának. A könyvespolcokon csak mutatóban volt könyv, mint a bútoráruházak polcain. Hogyha megveszi az ember, hát így és így fest rajta a könyv, mely inkább dísz, mint szellemi táplálék. Kristálycsillár helyett magányosan lógott egy szál drótján a villanykörte. - Margit - súgta Koprázi. - Idejutottunk volna pár év múlva. Medárdy próféta. Úgy éljek! - Margit bólintott, és mutatóját szájára tapasztotta. Álltak.

A Fiú...(ízlelgeti a szót) Na nem... az nem lehet...

MARGIT Mit mondasz?

KOPRÁZI Csak hangosan gondolkodtam. Szóval a Fiú... (megint megakad) aki pásztor is, bárány is. Jópásztor. És bárány.

MARGIT Értem. De nem szektáns. Én már találkoztam olyanokkal. Azokat nem lehet lerázni. Ez a fiú nem olyan. Szelíd a tekintete. Akár az őzé. És finom. És halk.

KOPRÁZI Vagyis pont az ellenkezője, mint én. Ugye? És jóképű! Mert nektek ez a lényeg!

MARGIT Jóképű? Igen. Az. Csak nem gondolod hogy a saját fiammal...

KOPRÁZI Most már a saját fiam? Eddig lehetetlenség volt? Érdekes!

MARGIT Te is jóképű vagy. De vadállat is egyben. És kinek kell egy jóképű pitbull?

KOPRÁZI Anyukád! Az! Az a pitbull! Na, most már elég legyen, mert kapsz egy átszállót, és akkor már nem éred meg a szertartást!

MARGIT (fölül az ágyban. Haja kócos) Na, üss meg! Mindig is erre vágytál! Üss! Nem nehéz egy ilyen kicsi lányt megütni! (föl is áll, megindul Koprázi felé. Koprázi lassan fölemelkedik székéből. Ellöki magától a nőt, Margit a padlóra zuhan. Föltápaszkodik és végtelenül suta ütésekkel nekirohan Koprázinak) Megütöttél? Mi? Nesze! (keze, mint a cséphadaró, Koprázi a saját tenyerét Margit arcába nyomja és kicsit lök rajta. Margit feje hátrabicsaklik) Eltöröd a nyakam, te állat! Rendben! Törd csak ki a nyakam! (kifárad, az ütések célt tévesztve elszállnak a levegőben) Te szemét! Elválok! Most már vége! Érted? Vége!

KOPRÁZI (meredten néz maga elé. Arcán semmi jele a haragnak) Igazad van. Ez így nem mehet tovább. Menj, ahová akarsz. De a lakás az enyém marad. Majd kiadom albérletbe a konyhát. Vagy mit tudom én! Nem fogok a híd alatt aludni miattad, örültek! Megütöttél. De nem baj. Én szeretni foglak... mindig...

MARGIT Legalább ne hazudnál.

KOPRÁZI Hazudtam én neked valaha is?

MARGIT Nem.

KOPRÁZI Akkor? Miért gondolod, hogy most... éppen most... (Koprázi sírva fakad. Erősen rázza a sírás. Átöleli Margitot) Bocsáss meg... Szeress egy kicsit... szeress, mert meghalok! Nem téged akartalak én bántani... nem téged. Az ember a szeretteit bántja. Margó, mondd, miért? Margitkám! Miért?

Odakintről csöngetés. Most hosszan. Folyamatosan csöngetnek. Margit papírzsebkendőt nyom Koprázi kezébe. Koprázi hangosan fújja az orrát. Sebtében végighúzza a szemén is. Krákog. Köhécsel.

KOPRÁZI Igen! Megyek! Mindjárt megyek... Türelem! (elhagyja a színt)

Margit leül a hattyúágyra. Szünet. Koprázi előtt belépked a Fiú. Arca mint a fal. Kezében makulátlan fehér, törölközőnyi vászon.

FIÚ Megjöttem. Íme a kendő, (szétnyitja az anyagot. Törölköző nagyságú) Hozzál lavórt. Van lavór?

KOPRÁZI Hát persze. Minden francia fürdőszobában van.

FIÚ Az milyen?

KOPRÁZI Hát az a lavoár. Hogyne volna!

Koprázi kisiet a szobából. Kintről befelé.

KOPRÁZI Kicsit, vagy nagyot?

FIÚ (hangosabban,) Nagyot! A lehető legnagyobbat.

Koprázi zománcozott nagylavórt hoz be. Elég viseltes. Belül sárga.

KOPRÁZI Ős lavór. Még a peremkerületben használtuk. Ebbe bele lehetett ülni.

FIÚ Most nem kell. Hozzál benne félíg langyos vizet.

KOPRÁZI Minek?

FIÚ Majd meglátod!

KOPRÁZI Tudom! A türelem... (már megy is ki. Hamarosan visszatér, kezében a nagylavór. Akárhogyan is egyensúlyoz, ki-kiloccsan a víz a padlóra) Nem baj! Úgyse mosunk föl soha. Most legalább lát egy kis vizet is.

FIÚ Tedd ide az ágy mellé, és ülj le te is.

KOPRÁZI (leteszi) Hová üljek?

FIÚ Hová, hová! Margithoz közel. Megmosom a lábatokat.

KOPRÁZI Na ne! A lábunkat? A gombás körmeimet? Elkapod és nézhetsz!

FIÚ Emberi baj nekem nem árthat. Na, húzzátok le a zoknitokat és bele a vízbe! Csak lassan, óvatosan. (Koprázi és Margit szótlanul engedelmessékednek. A Fiú belenyúl a vízbe és a lábukat mossa. Csak úgy, szappan nélkül. Fölnéz rájuk, guggoltából) És most megtörölöm. (Először Margitét törli, majd Koprázihoz nyúl)

KOPRÁZI Az ujjaim között jó szárazra, mert a gomba onnan tenyészik! (A Fiú nem szól semmit. Törölgeti a lábakat. Fölláll.)

FIÚ Készen is vagyunk. Köszönöm, hogy megmoshattam a lábatokat.

KOPRÁZI (szélesen vigyorog) Egészségedre! Ha ez a dilid, hát legyen.

FIÚ Ez volt a szertartás. Kiöntheted a vizet. De maradhat itt is. Szent víz lett.

KOPRÁZI És gombás!

FIÚ Tiszta, szent víz. (Letérdel és belemossa az arcát. Koprázi utánakap)

KOPRÁZI Mit csinálsz? Meg vagy örülve? Mondtam már, hogy...

FIÚ Istennek legyen hála. (beletörli arcát a fehér anyagba. A vizes holmit a hátára teríti. Sarkait összefogja, elől, a mellén.) Akkor én most megyek. Este, tizenegy felé gyertek le a Nereidák-kútjához. El ne késsetek. Éjfélig van még idő. Addig. Egy perccel se több.

A színpad elsötétül. Füst csap föl a padlóból. Mire világos lesz, már senki sincs a színen. A lavór az ágy mellett. Fölülről hatalmas fészület ereszkedik alá, korpusz nélkül.

A nézőtéren fölgyulladtak a villanyok. A színészek nem jöttek ki a tapsra, amely nem akart szünni. Koprázi zavartan nézett körül. Számolni kezdett. Lehettek vagy ötvenen. Megmelegedett a szíve. Kézfejjével megérintette a bordó selyemtapétát. Nem érzett mögötte falat. Ha valaki véletlenül nekidől és végighasad az anyag, vajon hová repül. Ezen morfondírozott, aztán megfogta Margit kezét és előrementek. Be, az öltözőnek lekerített, szintén bordóbársony, magas spanyolfal mögé.

Medárdy ugrott föl legelőször. - Mester! Mit szól?

- Késtünk, kedves Zoltán. Isten bocsássa meg. De itt vagyunk. Ebből a pár jelenetből azt vettem ki, hogy nincs mit tanulnod. Már ami az írást és a megjelenítést, az érzékletességet illeti. Az életet azonban folyamatosan tanulni kell. Nem a jó pap holtáig is című fejezet ez. Nem. Le kell szakadnod az én metafizikámról és sajátot kell építeni. Ez a lényeg. És ez sikerülni fog. Bár kétlem, hogy majdan közgazdaként ez megvalósulhat. Hacsak! Hacsak nem

merülsz el a tudományban, nem törsz pozíciókra, akkor igen. Mert ne feledd Krisztus szavát: két úrnak nem lehet egyszerre szolgálni! Csókolom a kezét, kedves Geraldine! Magát meg ölelem, Lajos. Kőszínházba a darabbal! De egyvalamit nem értek, kedves művésznő. Honnan tudta, hogyan néz ki a mi lakásunk, annak is ez a szeglete? - Medárdy Zoli sokat fotózott maguknál. És a képek alapján. Ha késtek, nem tudhatják. Ez a házaspár már mindenét eladta, hogy élni tudjon. Aztán kiderül, hogy nem megy. Se így, se úgy. És nem föltétlenül az anyagiak miatt. Nem bírják már egymást. Nem ők tehetnek róla, egymásnak uszította őket a kín. De az igazi meglepetés csak most fog jönni. Az a bizonyos apokrif sírbatétel. Ez Medárdy egyedülálló találmánya. Fricska is lesz benne a klérus felé. Majd meglátja.

- Köszönöm még egyszer. Itt persze nem lehet cigarettázni.

Kimentek a folyosóra. Nyilak mutatták, hol van a dohányzásra kijelölt hely. A lépcsőház fordulójában magasodott a hamvveder. Koprázi rágyújtott. Egyetlen öltönye lógott rajta, nadrágja nem ért a combjához. Közel tíz kilós fogyás megtette a magáét. Vajon itt van Ivett és Kuvik? Nóra? Harag-itta? Mert mindnek küldött meghívót. Margit szép volt, haja leeresztve, kiskosztümben, kisminkelve. És mindketten illatosak voltak. Margit hajlakkal fújta le Koprázi szétborzolt és fésülhetetlen haját. Koprázi elnyomta a csikket. - Lassan kezdenek, menjünk Margitom. A második rész rövidebb. Na, kíváncsi vagyok. De várj csak! Bekapok még egy nyugtatót is! Mert utána dumálnom kell a színpadon...

Kicsit közelebb merészkedtek a színpadi dobogóhoz. Két üres hely a balszáron. - Én ülök ide a legszélre. Mert föl fognak invitálni. Nem gondoltad meg magad? Nem jössz velem? - Margit a fejét rázta. Sötétség borult a nézőtérre. A szín kivilágosodott. Koprázi arca is kigyúlt.

A színen a Ferenciek-tere. Annak is egy szöglete, intim, éjszakai, utcai fényben. A Ferences-templom bejárata balra. Mellette a hatalmas kőkereszt, rajta a korpusszal, kissé jobbra az Ecclesia kirakatsorának fénye ömlik az utcára. A szín jobb oldalán a Nerediák-kútjának egy darabja látható. A kútból csobogva, de vékony sugárban ömlik a víz a kút kávéjába, Koprázi és Margit a kőtalapzaton ülnek háttal a kútnak. Margit nadrágkosztümben, szája kifestve. Nyakán hosszú, mályvaszín selyemsál. Koprázi farmerban, ingben, vékony, tavaszi zakóban. A zakó fekete. Tapasztalt szem észrevette, hogy itt nagy a szegénység. Minden díszletelem valóban papírmásé.

KOPRÁZI Úgy nézel ki ezzel a sállal, mint Isadora Duncan a halála előtt pár perccel!

MARGIT Mit lehet tudni? Mi is lehetünk áldozatok!

KOPRÁZI Hogy mi? Hát azok vagyunk három éves korunk óta. Előtte is, csak arra nem emlékezünk... de miért öltöztél ki így? Hát nem bálba megyünk, csak leruccantunk ide a térre.

MARGIT Mert ronda vagyok. Zöld. Nem tudod megérteni, hogy kompenzálnom kell a rútságomat?

KOPRÁZI Ki mondta ezt a sok zagyvaságot? Ki mondta, hogy te rút vagy? Mindenki azt mondta, hogy érdekes az arcod. Olyan franciás. Persze, nem vagy egy babaszépség, de kit érdekel ez?

MARGIT Érdekes arcú? Azokra a lányokra mondják, akik ha lemennek a bányába, magától följön a szén. Hidd el! Hát mért nem akarok élni három éves korom óta? Mi?

KOPRÁZI Mert beteg vagy. Endogén. Veled született és kész.

MARGIT Nem teljesen mindegy? Van. Nem tudok ezzel együtt élni. És akkor még hol van a szakma, és hol vagy te?

KOPRÁZI (fölpattan) Én? Én? Hogy én hol vagyok? Hát jegyezd meg jól. Sehol. Nem vagyok bűnös. Azt hitted, én vagyok bolond, kiderült, hogy te! Én mit tehetek róla. Honnan tudhattam, hogy beteg vagy? Mikor az orvosok se tudták? Mi?

MARGIT (halkan) Jól van na. Ülj ide mellém. Fázom.

Koprázi leül. Átöleli Margit vállát, simogatja a hátát.

KOPRÁZI Rohadjon meg minden. Úgy ahogy van! Inkább nézz oda! (a kút mögé mutat) Milyen szépen formálódik az Ybl-palota sziluettje! Látod milyen szép? Így építkeztek régen. Odas! Eltűnt a förtelmes füstfekete a kövekről! És a Centrál! Kigyúltak a fényei. Újra. Emlékszel, mennyit írtam róla? Hogy legyen megint kávéház? És lön: lett. De persze nem így gondoltam. A magamfajta a küszöbig merészkedik. Megnézi a tárlóban a régi cuccokat és elhúz. Mint a vadrécék. Ki a fene ír ma már kávéházban? Jó szemmel néznék, vagy úgy hajítanak ki, hogy a lába nem érne a földet? Na mit mondasz erre? És még téged se vittelek el egy sütire. Megáll az ész. Na, rendben. Elviszlek. A jövő héten. Valahogy összepóroljuk. Legfőljebb én csak egy szódát iszom és kész. Bár az is százakba kerül... talán. Nem tudom. Majd előtte fölmérem a terepet. Na, mondj már valamit!

MARGIT (fáradtan) Persze. A jövő héten. Elmegyünk. Beülünk. Eszünk. Iszunk. Marha jól fogjuk érezni magunkat. Ne álmodozz! Örüljünk, hogy luk van a...

KOPRÁZI (kezét Margit szájára szorítja) Csönd legyen! Megmondtam már. Egy ugraművész, ugráfus, egyáltalán egy nő ne mondjon ilyeneket, mert illúzióromboló. Világos?

MARGIT (bólint. Lefejti Koprázi ujjait a szájáról) De miért lennék én ugraművész? És ugráfus? Voltam. S kit érdekel az, aki csak volt. Aki ma nincs. Aki halott. Itt még az élőket sem tekintik senkinek, nemhogy a holtakat!

KOPRÁZI Igaz. De akkor is. A méltóságunkat...

MARGIT ...őrizzük meg, mi? Miféle méltóságunk van nekünk? Semmilyen! Ugyan. Hagyjál már.

KOPRÁZI Mégis... Valami csak lesz. Olyan nincs, hogy valami ne történjen.

MARGIT Az biztos. Valami történni fog. Hogy attól kódulunk!

KOPRÁZI Itt vagyok. Megvédelek. Ha kell az életem árán is.

MARGIT Csak a szájadat jártatod. Gyöngé vagy. És túlságosan katolikus.

KOPRÁZI Túlságosan? Hát én mindig úgy éreztem, messze vagyok attól, hogy igaz katolikusnak nevezhessem magamat.

MARGIT Te maga vagy a katolicizmus. Pedig...

KOPRÁZI Inkább a Fiú.

MARGIT Ő is. Látod? Ezért nem lehet a gyerekem! Már ez is kizárja.

KOPRÁZI Hát... ebben van valami...

Koprázi föláll. Margit lábait maga alá húzva kucorog. Koprázi fölnéz az égre.

KOPRÁZI (félhangosan) „Ismeritek az évek vonulását, / az éveket a gyűrött földeken? / És értitek a mulandóság ráncát, / ismeritek törődött kézfejem? / És tudjátok nevét az árvaságnak? / És tudjátok, miféle fájdalom / tapossa itt az örökös sötétet / hasadt patákon, hártás lábakon?” (Margit is föláll és mostantól egyszerre mondják a verset) „Az éjszakát, a hideget, a

gödröt, / a rézsút forduló fegyencfejet, / ismeritek a dermedt vályúkat, / a mélyvilági kint, ismeritek?” (átölelik egymást. Koprázi kicsit meg is emeli Margitot).

MARGIT Csak nehogy valaki fölébredjen. Már elmúlt tizenegy!

KOPRÁZI Kapják be!

MARGIT Na, hogy beszélsz?

KOPRÁZI Nem vagyok finom hölgy. Barom vagyok. Úri barom. Képzeld, még az urak is káromkodnak. És érdekes, a szódás-kocsist sohasem hallottam káromkodni. Kicsérélte az üres üveget telire, legomboltam az egy forint tíz fillért és annyi. Úgyhogy mindenki anyázik. Csak te, könyörgöm, te ne tedd. Nem való. Higgyél nekem.

MARGIT Jól van.

KOPRÁZI Ülünk le. Mire a Fiú ideér, följön a nap.

MARGIT Ha megígérte, a nyakam rá, hogy jön. És teszi a dolgát.

KOPRÁZI És mi a dolga? Van ennek a srácnak dolga?

MARGIT Biztosan tudom. Érzem.

KOPRÁZI Az anyák szoktak ennyire érezni. Eldőlt. Te vagy az anyja.

MARGIT Dehogy. Belőlem nincs semmi a Fiúban. Látom. Érzem. Tudom. Biztos vagyok.

Margit és Koprázi újra letelepednek.

KOPRÁZI Két dolog biztos. Az egyik a halál. És a másik?

MARGIT Tudom én?

KOPRÁZI A rendőr!

MARGIT Az mért biztos?

KOPRÁZI (öklét rázza) Istenem! Pici elmeütött mókusom. Hát olvasd össze a fejecskédben.

MARGIT Biztosrendőr.

KOPRÁZI (fölugrik, belerúg a köszegélybe) Beleölöm magam a kútba! Rohadjak le! Hát ezt nem lehet! Ezt nem teheted velem Istenem! Miért sújtasz ezzel a nővel? Miért? Fordítsd meg!

MARGIT Nem értem.

KOPRÁZI Megesz a rosseb. Érted? Egyen meg a rosseb! Rendőrbiztos!

MARGIT Hát ebben nincs semmi nevetnivaló.

KOPRÁZI Pláne rohadj le! Érted! Pláne. Csak már jönne a Fiú és tenne rendet a fejedben.

MARGIT A tiédben is.

KOPRÁZI (legyint. Visszaül) Az enyémben is. Nem nyitok vitát. Ahogyan azt Virág elvtárs mondotta volt a Tanúban. Nem nyitok.

Ülnek. Hallgatnak. Koprázi tenyerébe temeti arcát. Margit a Templomajtóra mered. Szünet. Csönd. Csak a víz csobog mögöttük. Koprázi hirtelen fölugrik.

KOPRÁZI Már tudom, miért nem kellek én a csajoknak! Csak neked kellek, de te nem vagy normális. A normális csajoknak miért nem kellek?

MARGIT Mit tudom én?

KOPRÁZI Nem tudsz te semmit. Hát ki írta a verset, amit az előbb mondtunk?

MARGIT Nagy Nyugatos, vagy Keletes?

KOPRÁZI Ebbe bele kell örülni! Keletes! Igen. De hányadik nemzedék?

MARGIT Harmadik?

KOPRÁZI Nem és nem. A negyedik. Pilinszkyt mondtunk, igaz?

MARGIT Hát persze!

KOPRÁZI Szóval ő leírta. Csak illik tudni. Így, fejből. Benne van minden, ami férfit és nőt összeköt, (lassan, finoman, hangsúlyozva mondja a versrészletet) „Az erősek / hajnalban kelnek, fát aprítanak, / isznak egy korty pálinkát, s így tovább. / Mivel csak ők, az erős gyilkosok / ismerik a füvek, fák, madarak, / a nők és a csecsemők nyelvét.” Na, mit szólsz? Hát erős gyilkos vagyok én? Ugye nem? Vagyok, aki vagyok. Tiszta, és egy jó nagy marha!

MARGIT Nekem mégis megfeleltél?

KOPRÁZI Mondom. Te nem vagy normis. Én az egyszerű háziasszonyokra, anyákra gondolok. Meg a leendő, de biztos anyákra. Azoknak én, nem kellek. Nem. De teszek rájuk. Pilinszky engem igazol.

Hallgatnak. Koprázi leül. Vízcsobogás.

KOPRÁZI Hát nem emlékszel? Az esküvői meghívónkra is őt biggyesztettem! Két sort? Nem is tudom. Hogy is volt? A címét. Mondd a címét. Nem tudod te sem. De Alkony Olgától is volt ott idézet. Csak arra biztos nem emlékszel. De arra igen, mit akartam eredetileg. Meg is örültek volna a népek. „Egy végkép betört állat hátán / egy végkép betört állat lovagol.” Micsoda balhé lett volna ebből! De te nem mertél...

MARGIT Hát ennyire azért nem vagyok hülye... illetve nem voltam.

KOPRÁZI Viszont ezt írtuk rá: „Az ember itt kevés a szeretetre. / Elég, ha hálás legbelül / ezért-azért; egyszerűen mindenért.” Igen! Ez az. Három sor. Látod, kétsorosra emlékeztem. Hol van a meghívónk? Hová tettük?

MARGIT Régen volt. Tán igaz sem volt.

KOPRÁZI Lehetséges.

MARGIT Alkony Olgáé is szép volt. De én sem emlékszem.

KOPRÁZI Már a saját nevedre is alig.

MARGIT (fölnevet) Hát az biztos. És ha még sokáig ücsörgünk itt, még meg is fagyok.

KOPRÁZI Pedig szép idő van. Amolyan langyos.

MARGIT Megfagyok.

KOPRÁZI Nyáron is jégzokniban alszol. Káposztalé kering benned vér helyett.

MARGIT Fázom.

KOPRÁZI Mit csináljak? Menjek föl kabátért?

MARGIT Nem. Maradj csak. Még elkerülitek egymást.

KOPRÁZI Majd vár a Fiú.

MARGIT Illetlenség. Éjfél előtt biztosan ideér.

KOPRÁZI A föltámadás éjszakája... állj föl. Sétálj egy kicsit. Mozgasd át a tagjaidat.

MARGIT (fölláll. Sétálnak, kézen fogva. A köfeszületig, meg vissza. Majd az Ecclesia kirakatsoráig. Aztán vissza a kúthoz) Szeretlek.

KOPRÁZI Nofene!

MARGIT Tényleg. Azért csak és kizárólag rád számíthatok.

KOPRÁZI Ez igaz. De, hogy te szeretsz? Az túlzás.

MARGIT Hidd el. Puszikázd meg a számat.

KOPRÁZI (sorozatpuszit ad. Margit csillogó szemekkel nézi a fejfelé magasabb férfi arcát) Nyugodj meg. Nem lesz semmi baj. Amíg engem látsz, addig nem vagy vak.

MARGIT Valóban!

KOPRÁZI Na látod, ez is valami.

Leülnek. Csönd. Vízcsobogás. Koprázi Margit felé fordul.

KOPRÁZI Mennyit, de mennyit írtam arról, hogy Pilinszkyről még mindig nincs utca elnevezve, és akkor mit látok a Fiumei úton? Hogy itt nem történt semmiféle rendszerváltozás, vagy mi a fene.

MARGIT Mit láttál?

KOPRÁZI Először is sétálok. Aztán akkorát estem, mint az ólajtó, és ahogy kászálódok föl a fűből, Kádár sírja emelkedik kínálva rózsaszínű márványtestét. Utolértél, vén barom, gondoltam magamban. És tudod mit? Egy gép nyírta a fűvet és közben locsolt. Valami drótba akadt be a lábam! És akkor köptem egy nagyot és megnéztem mi újság a Munkásmozgalmi Panteonban. Semmi különös. Csak ez a Pesti Barnabás. Ott fekszik az egyenkő alatt. De hogyan van az, hogy a volt Piarista Főgimnázium mellett, a Belváros legközepén az ő neve díszel az utcablán? És Pilinszkyé nem ott, a helyén, hanem sehol? Hát odajárt iskolába. Ott ment be napra nap. Komcsik a háttérben!

Csönd. Vízcsobogás. Koprázi az óráját nézi.

KOPRÁZI Háromnegyed tizenkettő! És a Fiú sehol!

MARGIT Jön, ha mondta.

KOPRÁZI Ajánlom is neki!

MARGIT Ne fenyegetőzz.

KOPRÁZI Nem... csak ami sok, az...

MARGIT ...nem kevés.

KOPRÁZI (fölnévet) Bizony! Elmés baromság. Te... Margó, láttad az emléktáblát?

MARGIT Képzeld, megnéztem... Lekoptak kissé a betűk.

KOPRÁZI És mellette a Kárpátia! Ott volt a bankettünk. Mondtam már?

MARGIT Ezerszer.

KOPRÁZI Azt is, hogy a srácok levittek a Dunáig és ott mostam meg a képet? Mert berúgtam, mint az albán számár.

MARGIT Ezt is. Ezt is mesélted. Talán nem olyan sokszor, de mesélted.

KOPRÁZI (elgondolkodik) Te, holnap húsvét hétfő! De jó lenne kisiskolásnak lenni!

MARGIT Miért?

KOPRÁZI Mert akkor kapnék egy halom pénzt. És nyugodtan ülhetnék be a Centrálba.

MARGIT Ugyan már.

KOPRÁZI Jó, csak vicc volt. Legföljebb főtt tojást kapnék. Meg sok-sok pusztit.

MARGIT Azt meghiszem! A bájos szeplőidre!

A kút mögül kilép a Fiú. Margit és Koprázi mintha vezényszóra, fölugranak.

FIÚ Hát megjöttem.

KOPRÁZI Éppen idejében. Margit már majdnem megfagyott.

FIÚ Majd fölmelegszik. Boldogok, akik fáznak, mert fölmelegítik őket.

KOPRÁZI Szép!

FIÚ Inkább igaz.

KOPRÁZI Igazán szépséges.

FIÚ Üljünk le.

Leülnek. A Fiú közöttük. Koprázi rágyújt.

KOPRÁZI Na, hogy festünk? Ugye, hogy nem nézünk annyinak, amennyi évet ledaráltunk már keserves életünkben? Ahhoz képest?

FIÚ Fiatalok maradtok, mint a Boldogságos Szűzanya.

KOPRÁZI Tényleg?

FIÚ Ha mondom.

KOPRÁZI Akkor jó. Én is ilyesféléről álmodoztam.

FIÚ Imádkozzunk testvéreim. (Imára kulcsolja kezét. Margit és Koprázi is. Csak a szájuk mozog.)

KOPRÁZI Tudtad, hogy itt nem stimmel valami? Hát miért vinne minket az Úr kísértésbe? Ezt maga az egyház vetette föl. Talán nem jó a fordítás? De kiderült, más nyelvekben is így szól az ima. Én meg arra jöttem rá, hogy igenis, vinnie kell minket a kísértésbe, mert csak így lehet kipróbálni, hogy ellenállunk-e, vagy sem? Igaz?

FIÚ Igaz.

KOPRÁZI És amit le is írtam már nem tudom melyik könyvemben?

FIÚ A sátáni megkísértés sem volt egyéb, mint az istentelen ember kecssegtetőbb ajánlata.

KOPRÁZI (elismerően bólint) És igaz?

FIÚ Igaz.

KOPRÁZI Vagyis Istennek nincs ellentétje. Csak legföljebb a hiátusa. Isten és hiátusa nem duális. Paradoxon? Az. Látszólagos ellentét. Igaz?

FIÚ Igaz.

KOPRÁZI Akkor jófelé kapiskáltam. Majdnem mindent tudnia kell egy művésznek. Ezt magyarázom már évtizedek óta Margitnak is.

FIÚ Persze nem a lexikalitásra gondolsz?

KOPRÁZI Á! Dehogy. Az Istennel való érintkezésre. A művész médium.

MARGIT Ilyenekkel nyúz halálra.

FIÚ Margitnak igaza van. Neki nem kell az ilyen tudás. Ő maga a tudás. Amit kell tudnia az ugráfiáról, azt tudja. Méghozzá bartóki fokon, olyan muzikalitással. Mi kellene még? Hagyd őt békében.

KOPRÁZI Épp erre készülök. Nem szólok én egy szót se. Úgyis hiábavaló. Őt úgyis csak az az átkozott ugráfia és ugraművészet érdekli. Akkor maradjunk ennyiben.

FIÚ Maradjunk. De közeleg az éjfél.

KOPRÁZI Éjszakája a dicsőséges föltámadásnak.

MARGIT Fázom.

FIÚ Nem sokáig. Bírd türelemmel.

MARGIT De már a fogaim is összeverődnek!

FIÚ A szenvedés az igazi művészek kiváltsága.

KOPRÁZI És kegyelme!

FIÚ Maradjunk csöndben, és áhítattal várjuk a harangokat.

MARGIT Józsi és a csönd! Mániákusan filozofál. És most emberére akadt.

KOPRÁZI Úgy bizony!

FIÚ Ha nagyon akarod, hát mondd, ami a szívedet nyomja.

KOPRÁZI (fölláll) Tudjátok mi itt a baj? Hogy Isten helyett emberek képzelik magukat Istennek. Hát ez a legfélélmesebb. Még József Attila is! Mert mit írt? „Óh hittem volna inkább, hogy van isten, / minthogy van énnálam külön”. Na? De ő legalább bevallotta. Mi meg csak vacogunk. Pörén. Didergünk, noha meleg van. Pedig olyan egyszerű! Porszemként igazán elhihetnénk végre, hogy semmik és senkik vagyunk. Mi, emberek. Igazam van?

FIÚ Igen.

KOPRÁZI Megnyugtattál. (fölnéz, a torony felé) Mindjárt éjfél.

FIÚ Bizony.

MARGIT Fázom.

KOPRÁZI Örvendj inkább!

MARGIT Miért? Mi jó van abban, hogy itt vitáztok? Föl is mehetnénk. Bedugnám a hő-sugárzót.

FIÚ Innen már nem lehet följebb menni.

KOPRÁZI Hogyhogy.

FIÚ Mert innen csak egyfelé vezethet út.

KOPRÁZI A Mennybe?

FIÚ Te mondtad.

KOPRÁZI Én sejtettem. Margit! Én tudtam! Én éreztem.

FIÚ Az Atya értesíti azokat, akiket szeret.

KOPRÁZI Megérintett. És megsúgta.

MARGIT Mit?

KOPRÁZI Hát, amit a Fiú mondott. Hogy ez még csak egy amolyan próbaföltámadás volt. Hogy az Atya bizonyítson. Hogy lehetséges. Micsoda boldogság! (Koprázi széttárt karral forog a saját tengelye körül.)

MARGIT Nem értem.

KOPRÁZI Nem baj. Neked rossz lesz. Mert te az örök halálra vágysz.

MARGIT Arra.

FIÚ Nem lesz részed benne. Ez az Atya akarata. De vége a szenvedésnek. Az állandó alvásnak. Szabad leszel.

KOPRÁZI Úgy bizony!

Koprázi visszaül. Oldalt fordul, szembenéz a Fiúval.

KOPRÁZI Te, idefigyelj. Szent János Evangéliumában azt mondja a Megváltó, hogy bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek. Mielőtt kilehelné a lelkét. Még akkor is ez a félelmetes szeretet. És alázat. De meddig lehet ezzel visszaélni? Meddig mondhatja a gyilkos, a szemétláda, a mocskok, a mutáns és az áruló, hogy istenkém, nem tudtam, mit teszek. Én csak tettem a dolgom, aztán ez és ez sült ki belőle. Meddig lehet takarózni azzal a sohasem látott gesztussal, amit a kereszten szenvedő kinyilatkoztatott? Meddig?

FIÚ Nem szabadna. De az ember esendő. Ezt ne feledd.

KOPRÁZI Akkor innen, hogy szeressétek ellenségeiteket?

FIÚ (láthatólag zavarban. Most először, amióta ismeri Koprázit) Hát... Magad mondtad. Akkor biztosan így van. Nem tudom. De. Igaz.

KOPRÁZI Akkor az is igaz, hogy a templomokban zarándokló hívő és nem hívő emberek ezrei ugyanolyanok, mint a kufárok. Nem valók oda. És a sok csiricsaré dísz, minta, stukkó, aranyozott gipsz nem díszítik a templomot, hanem lehúzzák falait. A kufárok kései utódai a turisták. Nem tehetnek róla, persze. De talán egy-két ostorcsapással rá lehetne bírni őket, hogy távozzanak. És leverni minden fölösleget a falakról. Egyetértesz? És a korpusz? A Megváltó kínszenvedése? Azt miért kell látnom? Ő az egyedüli győztes. A korpusz nem való a keresztre. A korpusz ugyanis föltámadott!

FIÚ Igaz. Tényleg, nem tudok mit mondani...

KOPRÁZI (kihúzza magát) Na, látod, Margit.

MARGIT Most már tényleg megfagyok!

FIÚ Mindjárt vége!

Most már mind a hárman állnak. Váratlanul, a kőkereszt tövében megnyílik az aszfalt. Mint valami lejáró a föld alá. A Fiú rámutat.

FIÚ Oda kell lemennetek.

Koprázi és Margit döbbenten néznek egymásra.

FIÚ Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese kiválasztott. Sokat tud. De tudja-e a lényegét?

Koprázi hirtelen térdre esik.

KOPRÁZI Áldj meg engem Fiú! Áldj meg Krisztus! Ugye, te vagy az?

FIÚ Te mondtad.

MARGIT (fölnévet) Krisztus?

KOPRÁZI Margit!

FIÚ Hagyd őt! A hit nem kényszerűség. Aki akarja, úgyis magához hívhatja a Szentlelket. Margit is üdvözl.

KOPRÁZI (fönláll térdelő helyzetéből) Istennek legyen hála!

MARGIT Nem fogok fájni többé?

KOPRÁZI Nem! És vége a szenvedésünknek. Érted? Vége!

MARGIT Visszatérünk a sírba?

FIÚ Nem oda, ahonnan jöttetek. Az egy temető. Ez meg itt a templom.

KOPRÁZI Alászállunk az égbe.

FIÚ Így is lehet mondani.

MARGIT Csomagolni kellene egy-két holmit.

KOPRÁZI Ahová mi megyünk, ott nincs szükségünk semmire.

MARGIT Vannak ott boltok?

KOPRÁZI (névet) Boltok? Még mit nem! A Mennyországban?

MARGIT A Mennyországban?

KOPRÁZI Hát még mindig nem érted? Örök életre lettünk ítéltetve.

MARGIT Nem akarok örökké élni.

KOPRÁZI Nem itt a földön! Hanem a Mennyben.

FIÚ Készüljete az útra.

KOPRÁZI Fölkészültünk, Uram.

MARGIT Van-e nálam illatszer? (retiküljében kotorász) Van! Chanel.

KOPRÁZI Illatozni fogsz, mint a mezők virágai!

FIÚ Úgy van! Ne félj, Margit.

KOPRÁZI (félrevonja a Fiút) Te, mondd csak. A test föltámadásában reménykedhetünk?

FIÚ Az Atya szeretné.

KOPRÁZI Még az édesapámmal is találkozhatok?

FIÚ Minden bizonnyal.

KOPRÁZI És te. Uram? Meddig maradsz itt a földön?

FIÚ Még tizenkét évig biztosan.

KOPRÁZI Akkor leszel harminchárom. Ne halj meg újra! Nem kell a korpusz.

A Fiú hallgat. Fejét lehajtja.

FIÚ Nem az én akaratom érvényesül. Hanem az Atyáé.

KOPRÁZI Mondd, van neked egyáltalán szabad akaratom?

FIÚ (mintha nem hallaná... Oldalt fordul. Majd megint szembenéz Koprázival) Nincs. Csak az Atya akarata van. Anyám csak kihordott. Nekem se fájtam, se genetikám, se neveltetésem. És mégis. Ember vagyok.

KOPRÁZI És Isten.

FIÚ Te mondtad.

MARGIT Na, mi lesz már?

FIÚ Induljatok. (Koprázi lép először a lyukhoz. Lépcsőkhöz ér)

Földről Rachmaninov c-moll zongoraversenyének középső tétele utolsó taktusai.

MARGIT (szeme könnyes) Az első ugrafiám zenéje! És a harmadik tétel?

KOPRÁZI Minden egyes grádics egy lépéssel közelebb visz az üdvözüléshez. (A Fiú bólint. Koprázi nyomában Margit. Koprázi már csak deréktól fölfelé látszik. Margit térdtől. Koprázi szólal meg) Föld a földhöz.

MARGIT Hamu a hamuhoz.

Bezáródik az aszfalt. A Fiú keresztet rajzol a levegőbe.

FIÚ Por a porhoz.

Megszólalnak a harangok. Zúg a tér. A kút kiapad, A Fiú szemben áll a templom kapujával. Szél támad, hatalmasan fúj. Kergeti a téren összegyűlt szemetet. Villám cikáz. A Fiú csak áll. Majd fölemeli mindkét karját az ég felé.

FIÚ Mennyei Atyám, vigyázz rájuk. És add vissza nekik a testüket is az utolsó órán. (Ebben a pillanatban a kőkeresztről leválik a korpusz jobb karja. A test a bal karnál, és a lábaknál fogva csüng a levegőben. Majd megmozdul a templom fala. Nagy robajjal kődarabok hullanak alá. Kitárul a templom kapuja. A Fiú megáll a küszöbön) Tisztuljatok meg falak! Tiszták legyetek és dísztelenek, mint amennyire mennyei Atyám tiszta és dísztelen! Ámen.

Hatalmas dübörgés. A templom ajtaján por csapódik ki és eltakarja a Fiút. Villámlás. Szél. Mennydörgés. Csönd. A Fiú eltűnik a templomban.

A nézők fölugrottak és a taps úgy dübörgött, mintha a régi Nemzeti Színházban lettek volna, egy nyitóelőadáson, ünnepelve a kor legnagyobb sztárjait. Koprázi is hevesen tapsolt, Margit épp hogy összeütötte apró tenyerét. Most már fényárban úszott a terem, a színészek hajlongtak, kimentek és visszajöttek, Medárdy konferált. - Csók Geraldine! - Viharos taps. - Rendes Lajos! - Szünni nem akaró vastaps. És most ugrott föl a színpadra Koprázi József, magasba emelte Medárdy kezét. - És a darab írója, álmodója, színésze, a Fiú, igen, hölgyeim és uraim, ilyen lehetett a Fiú, de mit beszélek, ilyen most is, Medárdy Zoltán!

Leírhatatlan volt az ünneplés. Koprázi rövidlátó szeme végigfutott a sorokon. Ica néni csókot dobott felé. Ő meg vissza. De kik azok ott? Ivett, Kuvik... Nóra. Meg az a nagydarab tag. Talán maga Bárdos? Összeszorult a szíve. Ezek agyonverik őket... És Kolompóst is látta, mögötte, kis takarásban Sakál Jóskát. - Margit nem látja? - Kit? - kérdezte túloldítva a tömeget Medárdy.

- Az ellenségeimet. Ott, a bal sarokban.

- Nem ismerem őket... de most ne ezzel foglalkozzon a mester, mert szeretném bemutatni. - Lassan csitult a zaj, majd kriptacsönd lett, mindenki leült és várt. - Akkor hát bemutatom Önöknek az est valódi főszereplőjét, Koprázi Józsefet, a mai magyar irodalom igazi jelesét! - Az emberek megint fölugrottak és a taps viharosabb volt, mint az előbb. Medárdy integetett, hogy üljenek csak vissza. - Kérem a mestert, mondjon egy-két szót az itt egybegyűlteknél.

Koprázi igazgatta öltönyét, szájával a mikrofont kereste.

- Hadd mutassam be a másik negatív hőst, barátomat, feleségemet pajtásomat és kishúgomat. Káprázatos Margit lépés- és ugraművészt, ugráfust, aki nem akart ideállni, szerényebb ő annál. Margitkám, légy szíves! - Margit lassan kelt föl a székből, nem hajolt meg, csak biccentett fejével és azonnal visszaült. Megkapta ő is a maga tapsmennyiségét.

Mikor újra csönd lett, Koprázi folytatta. - Bevallom, elkéstünk, melynek oka egyszerű. Nem szerettünk volna saját jövőnkben kutakodni. Félünk a nyomorunktól. Aztán mégis eljöttünk, láttuk az első rész végét, ami már jelezte, hogy itt prófécia készülődik. Hála Medárdy barátomnak, aki tényleg a mai magyar irodalom jelese. Immár. Valódi evokáció ez a darab. Amit láttam belőle, ezt bizonyítja. És sajnos: pontos. A legutolsó jelenet, pedig gyönyörű epitáfium, holott nem annak íródott, de szívesen elfogadnám a saját sírfeliratomként is. Köszönöm önöknek, hogy a Szentestén ilyen sokan voltak itt, de igyekezzenek, nehogy lekéssék az éjféli misét.

- Ne siessenek. Köszönöm a mesternek a részvételt, társaimnak és a közönségnek éppúgy. De mi, a kis társulat szeretné megajándékozni a mestert egy szerény kis üvegcsével. Íme, hölgyeim és uraim, ebben az üvegben víz van. De nem akármilyen víz. A Frankfurti Könyvvásáron járt barátomtól kunyeráltam el, mert egyik új novellájában Koprázi József említést tesz erről az üvegről. Ezért most átnyújtom, a legnagyobb tisztelettel. Íme, ez a Jordán vize!

Csőnd. Nem tapsolt senki, csak Koprázi, aki magához húzta Medárdyt és megcsókolta jobbról-balról. - Köszönöm. Ez életem legszebb estéje, életem legszebb ajándéka, melyet nem viszek magammal a sírba, de meg lesz a helye valahol, nem is titkolom. A Ferencesek templomában mindenki megmerítkézhet benne... csak jöjjenek, minél többen! Tudom, hogy ugyanabba a folyóba nem lehet kétszer belelépni. De a Jordán őrzi Keresztelő János pusztába kiáltott szavát, lábnyomát a folyó fenekén, ugyanúgy Krisztus nyomát és hajszálairól lecsorgó vízcsöppek miriádját. Mert ezt nem moshatja el még az Amazonas sem, nemhogy a Jordán! Az Isten áldja meg Önöket és mindannyiunkat, akiknek szívében ott él az Isten. De azokat is, akiknek nem. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Most már állva tapsoltak az emberek, és amikor csendesülni kezdett a terem, lassan ki is ürült. - Zoltán! Van itt hátsó kijárat?

- Hát persze. Mármost a Palotából.

- Úgy van.

- A Károlyi-kerten át. Csak magas a kerítés...

- Viszlát. Köszí még egyszer. Viszlát, de nem itt a földön. Ica néninél lesz a kulcs. Elutazunk hosszabb időre.

- Ne! Ne tegyék mester! Szükségünk van magukra.

- Csak hiszed. Eddig sem volt szükség ránk, ezután sem lesz. És én annyira félek a haláltól, hogy elébe megyek. Margit meg sohasem akart élni. Időutazás drága barátom. És én biztos vagyok benne, hogy találkozunk. Ha nem itt, hát egy másik dimenzióban.

Koprázi beköszönt Geraldine-nak és Lajosnak, megköszönt mindent, Margitot is beküldte hozzájuk, majd sietve távoztak. Volna. Az a bal hátsó sarok. - Margit. Nem látod őket?

- Kiket?

- Mind ott ülnek. Ivett, Kuvik, Nóra, a barátja, az a lóbaszó. Gondoltam, hogy ilyen! Nem látod őket?

- Nem. De... Kolompos ott ül! Jézus! És Sakál Jóska!

- Én meg őket nem látom. Na, ez jó! Már csak ez hiányzott. Gyerünk gyorsan. Ha ott vannak, ha nem, a templomban biztonságban leszünk. - Lerohantak a lépcsőn, ki a Károlyi-kertbe. Itt már lassítottak. - Ha várnak is, a Károlyi Mihály utcában, a bejáratnál várnak. Gyerünk a kert végéhez. A Magyar utcán át eljutunk a Reáltanoda utcáig, azon végig, ki a Szép utcán, és már otthon is vagyunk... de már nem megyünk haza. Leadtam a kulcsokat Ica néninek.

- Köszönöm. És hogyan tovább?

- Éjfélről Krisztusé vagyunk.

- Akkor jó.

Koprázi a magas vaskerítésen tolt a fölfelé Margitot. - A jó édes, bánatos... - kezdte volna a súlyos káromkodást, de Margit leszólt a magasról, hogy legalább ma, ne! - Akkor másszál! Nem igaz, hogy ilyen gyenge vagy! - Koprázi megvárta, míg Margit a kerítés tetejére jutott, majd ő kezdett el mászni, a túloldalon leugrott és lesegítette Margitot. Már a Kossuth Lajos utcában jártak, közeledett a templom. Három perc volt éjfélig. Beléptek. Hullámozott a tömeg. Koprázi kinyitotta a Jordán vizét őrző üvegcsét és tartalmát a szenteltvíztartóba öntötte. - Aki ma beleér ujjhegyével, és keresztet vet, talán túléli az életet... - Nyúlj bele te is és vessünk keresztet.

Margit elővette Koprázi Párizsból hozott ajándékát. - Én is öntsem bele a sok illatot!?

- Isten őrizz! Parfümök és a Jordán vize. Meg a szenteltvíz! Soha! De tudod mit, Margit? locsold szét a kövezeten. A bejáratnál. Akkor az emberek a talpukon viszik haza az édes illatot. - Margit szó nélkül kiürítette mind az apró üvegek tartalmát. Erősen beszippantva a levegőt, fölszállt az illat. Megkondultak a harangok. Koprázi, karján Margittal, kísétált a templomból. Üres volt a tér. Volt, aki még rohant, hogy elérje az éjféli mise első mondatait, aztán végleg elöntötte a teret a csönd. Az Ecclesia zárt ajtajában Ica néni fagyoskodott. Ő is csak a harangszóig volt a templomban. Se Koprázi, se Ica néni nem emlékeztek már, hogy ki kitől vette át ezt a furcsa szokást. - Köszönöm az estét édes Józsikám! Nagy öröm volt! Sírtam is! Margitka, maga meg olyan, mint egy angyal. Vigyázzanak egymásra!

Megálltak. Szemben ott sorakoztak mind. Ivett, Kuvik, Nóra, Bárdos. Távolabb, mögöttük Harag-itta, Kolompos Gyuri és Sakál Jóska.

- Margit! Rúgjál beléjük! - Margit nem mozdult. Már nem is látta őket. Ő már kitörölte szívéből az összes emlékét a gyötremnek. Koprázi Kuvik Bandi elé ugrott. - Most, itt a vég! Ökleit maga elé emelte és fordított fölállásban beleboksolt a levegőbe. - Ica néném! Megtehetem ugye? Krisztus is megtette. Egyszer! Ha ő igen, akkor én is! Ugye, Ica néném? - Az asszony már nem volt a bolt bejárata előtt. Koprázi villámgyors jobbegyenessel orrba verte Kuvikot, majd balhoroggal a földre küldte. A többiek mozdulatlanul álltak. Ivett még lehajolt férjéhez. Két perc sem telt és valamennyien fölszívódtak, mint a pára. Csak a Nereidák-kútja állt magában, súlyosan és mozdulatlan. Koprázi József és Káprázatos Margit is eltűnt a térről. A templomból hálaöröm szivárgott, szállt a fennkölt magasba. Mocorgott a betlehemi csillag, Szűz Máriához szólt a fohászos ének. „Ne feledkezzél meg, szegény magyarokról...” Valami pulzálva villantott több száz fényévnyi magasból. Isten kacsintása.

2000. Szentestjén, nulla óra 15 perc, 47 másodpercre ugrott a celebráló ferences pap csuklóján a huszonkilenc éves Doxa nagymutatója, mikor megmozdult a föld. A szeizmográfot mély depressziójából hiába próbálta kibillenteni. Nem volt rengés. Csak a Farkasréti temető művészdombján, a legmeredekebb lejtőn, a gaz benőtte, korhadt fakereszttel és fejfával jelölt sírban tíz év nyugalom után megmozdult két halott. Tizenöt és fél centit csúsztak. A koporsókból megmaradt vékony deszkavég lágyan kopogtatott az alattuk megbújt, szomszédos sírgödör agyagos falán.

A SZERZŐ EDDIG MEGJELENT MŰVEI

Koppány Zsolt 1955-ben, Szent István napján született Budapesten. Író, esszéista, 1998 óta a C.E.T. című irodalmi periodika szerkesztője, a folyóirat vezető kritikusa. Harminc éve publikál.

Kötetei:

Költői színjáték (Versek; Móra Ferenc K., Kozmosz Könyvek, 1988)

Szavak és szenvedélyek (Beszélgetésszék és esszénovellák: Múzsák Kiadó, 1991)

Hétköznapi passió (Novellák, elbeszélések; Szépirodalmi K., 1992)

Könyvháború, avagy anekdota a halhatatlanságról (Lazán fűzött regény; Új Mandátum, 1994)

A gondolat birodalma (Beszélgetésszék, esszénovellák, miniesszék; Jel Kiadó, 1994)

Algernoni óda - Ólomtelefon (Versek, aforizmák, dráma; Új Mandátum, 1994)

Akvarell (Megtalált versek; Új Mandátum, 1996)

Krisztus után (Válogatott versek; Új Mandátum, 1997)

Árnyékban a Megváltó (Tárcák, publicisztikák, esszék, interjúk; Hatodik Síp Alapítvány, 1997)

A munkanélküliség diszkrét bája (Színművek, hangjátékok, filmek; Present Kiadó, 1999)

Az elkésett halott (Novellák, elbeszélések; Belvárosi Könyvkiadó, 2000)

E-mailen szól a Zarathustra? (Publicisztikák, esszék; Uránusz Kiadó, 2000)

Szegény Yorick a Mama csontólén (Tárcák, publicisztikák, esszék, recenziók; Uránusz Kiadó, 2001)

Sírbérlet (Drámák - színpadra és rádióra; Uránusz Kiadó, 2001)

A hóhérság eszkalációja (Publicisztikák, esszék, kritikák; Biró Family, 2002)

Amikor a belgák tolatnak (Novellák, elbeszélések; Hungarovox Kiadó, 2003.)

Az öreg tölgy és vastag ága (Esszék, recenziók, kritikai esszék; Biró Family, 2004.)

Antológiák:

Körkép '89, Körkép '92 (Magvető Könyvkiadó)

Hét Évszázad Magyar Költői (Tevan Kiadó, 1996)

Az év esszéi (Magyar Napló Kiadó, 2003)

Tagságok:

Magyar Írószövetség

Magyar Újságírók Országos Szövetsége

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Keresztény Értelmiségiek Szövetsége

Budapesti Városvédő Egyesület (alapító tag)

Díjak:

Lengyel József-ösztöndíj (1985)

Budapestért Kitüntető Jelvény (1990)

Major Ottó Művészeti Díj (2000)

NKA-ösztöndíj (2002)